müziklerin efendisi

Lull

temmuz-ağustos 2003 2.950.000. TL
sayı 13

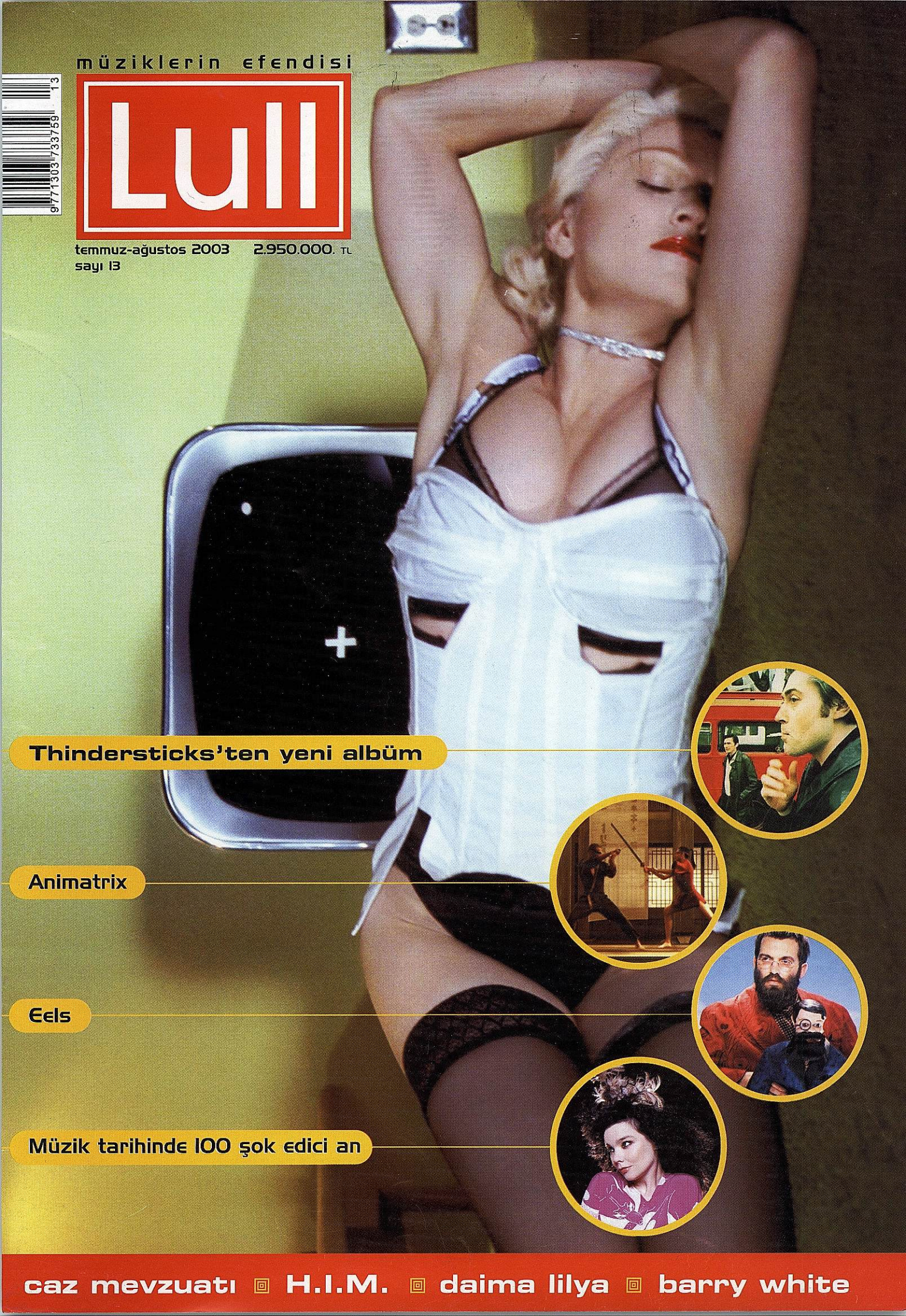

Thindersticks'ten yeni albüm

Animatrix

Eels

Müzik tarihinde 100 şok edici an

caz mevzuatı ▣ H.I.M. ▣ daima lilya ▣ barry white

www.my-siemens.com/turkey

SIEMENS
mobile

Saygınlık elinizde

Ne kadar sert olduğunu göster.
M55'in keskin hatları ve
eşsiz Dinamik Işık Efektleriyle,
değişimin gücü senin kontrolünde.

M55*

Be inspired

*Entegre flashlı QuickPic Camera ile

Temmuz-Ağustos 2003

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Selin Ever
Pınar Tınaz Gürmen
Cahit İnal
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Çağdaş Koçyiğit
Serdar Kökçeoğlu
Esin Konuk
Cem Kurşun
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Gül Yaşartürk

Katkıda Bulunanlar
Özgü Nalbantoğlu
Melis Umut
Enis Batur
Burak Şuşut
Banu Irmak
Sencer Berrak
Zafer Tipigil
Beren Özel
Nil Kural

Haber Naşirleri
Murat Babalık
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Güneş Matbaacılık & Grafik
0216 451 39 02

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

lullmail@yahoo.com

4 Neler Oluyor
9 Berlin Raporu
10 Gelecek Program
11 Kylie Minogue
12 H.I.M.
14 100 Şok Edici An
17 Tindersticks
19 Bilinesi Gruplar "Eels"
22 Yumruk
23 Eleni Karaindrou
27 Kendi yazıp ve kendi söyleyip...
30 Danny Boyle / Lullipop
31 Katliam
33 Garage Rock
35 Spike Lee
36 Madonna
42 Animatrix
46 Ian Mc Culloch
47 Caz Mevzuatı
50 7 Soruda "Stanley Kubrick"
51 Peanuts
52 Naftalin "Barry White "
54 Velvet Screen "Daima Lilya"
56 Vinil Düşkünleri
57 Vinly Extrem "Annette & Paul Bley"
59 Asosyolog "Taşın Tenine Dokunmak"
60 Sinema Dersleri "Diyalog Yazımı"
62 Arıza "Kriket"
63 Kritik
66 Idioteque

neler oluyor?

Indie rock musikisinin mühim gruplarından
Death Cab For Cutie
4. stüdyo albümlerinin çıkış tarihini 7 ekim olarak belirlendi. Albümün ismi ise biraz zorlu bir harf öbeği: "Transatlanticism"

Lull için canını verebilecek çevirmen aranıyor. Aranan özellikler şöyle: İyi bilek güreşi yapması, madeni para koleksiyonuna sahip olması, güzel bir kızkardeşinin olması ve en sevdiği filmin Rambo 3 olması gerekiyor. E-mail yoluyla kolaylıkla başvurulabilir: **lullmail@yahoo.com**

Zamanında TRT'nin de önemli dizilerinden olan, yeryüzünü ele geçirmeye çalışan uzaylıları konu alan, **V** (Visitors), yaklaşık 20 yıl sonra 3 saatlik bir TV filmi olarak çekilecek. Orijinal dizinin yaratıcısı ve senaryo yazarı Kenneth Johnson bu yeni filmin yönetmenliğini yapacak.

Geçen sene Gosfard Park'ın senaryosu ile Oscar kazanan senarist Julian Fellowes'ın yönetmenliğini yapacağı *A Way Through the Woods* adlı dram filminde Tom Wilkinson ve Emily Watson rol alacaklar. Bir roman uyarlaması olan filmin çekimlerine Eylül ayında başlanacak.

Spiritualized'ın yeni albümü "Amazing Grace" 9Eylül'de piyasaya sürülecek. Fakat albümün kayıtları haziran başından beri web üzerinde paylaşılmakta. Paylaşılan kayıtlarla ilgili henüz gruptan bir açıklama gelmedi.

Kazuo Koike'nin resimli roman serisinden **Lone Wolf and Cub** isimli hikaye, sinemaya uyarlanacak ve Darren Aronofsky tarafından yönetilecek. Ailesinin adını iyiye çıkarmaya uğraşan bir samuray ve 3 yaşındaki oğlunun maceralarını konu alan hikayeyi her filminde olduğu gibi Aronofsky senaryolaştıracak.

Geçtiğimiz yazın dikkat çeken gruplarından
The Coral
ilk albümlerinin çıkışından tam bir yıl sonra yeni bir albüm ile karşımızda. 28 Temmuz'da yayınlanacak albümün ismi ise "Magic and Medicine".

GY!BE yan projelerinden eski ismiyle
A Silver Mount Zion
yeni ismiyle A Silver Mount Zion Tra-la-la band yeni bir albümle karşımızda. Albümün ismi "This is our punk-rock". GY!BE nin ön adamı Efrim bu projede vokalleri ile ön planda.

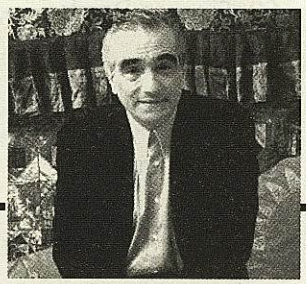

Martin Scorsese yeni filmi *The Aviator*'ın çekimlerine bu ay içinde başlayacak. Film ünlü iş adamı Howard Hughes'in hayat hikayesinden uyarlandı. Leonardo DiCaprio'nun Hughes'ı canlandıracağı filmde, Cate Blanchett Katharine Hepburn'ü, Kate Beckinsale ise Ava Gardner'ı canlandıracak. Barry Pepper ve Gwen Stefani ise onlara eşlik edecek diğer oyuncular.

Nadiren yalnız geçirmediğimiz gecelerin kadınlardan sonraki en iyi dostu
Barry White
aramızdan ayrıldı. Toprağı bol olsun.

VIDEODROME

Devin Aylin Koma

UNKLE featuring THOM YORKE - RABBIT IN YOUR HEAD LIGHTS
Yönetmen: JONATHAN GLAZER
1998 Kasım

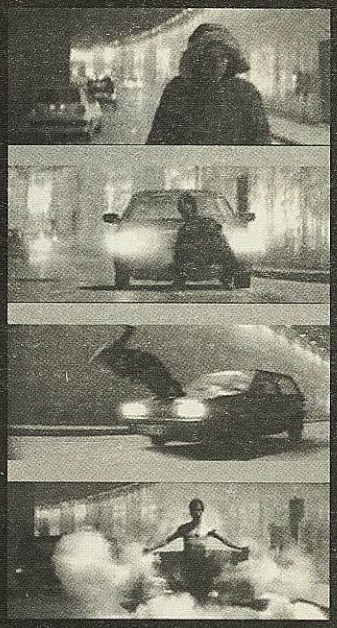

Karanlık atmosferler, ilginç görüntü efektleri ve postmodern oluşumlar. Bu kelimeler birlikte düşünülünce hemen akla Jonathan Glazer'ı getiriyor. Kendisinin geçmişine baktığımızda da onu daha iyi anlıyoruz: Blur - Universal, Radiohead - Street Spirit, Massive Attack - Karmacoma ve daha pek çok başarılı videolar onun imzasını taşıyor.
Unkle ise bilindiği gibi Dj Shadow'un bir yan projesidir. İlk albümünde (Psyence Fiction) pek çok isimlere yer verir ki bunlardan en çok göze çarpanlar Thom Yorke ve Ian Brown'dur. Sıkı bir Dj Shadow hayranı olan Thom Yorke, Rabbit In Your Head Lights ile Psyence Fiction'daki yerini almıştır. Thom Yorke olağanüstü bir performansla şarkının etkileyiciliğinin kilit noktası olmuştur.

Şarkının video klibinde, bir tünelde amaçsızca yürüyen ve sürekli olarak söylenen, kendi kendine konuşup bağıran bir adam görüyoruz. Yolun ortasında yürürken; yanından arabalar geçer ve nedensiz yere söylenerek arabalara bağırır. Adamın ilk başta üstünde olan kalın mont havanın ne kadar soğuk olduğunun göstergesidir. Yolun ortasında yürüdükçe arabalar adama çarpmaya başlar ve her seferinde adam daha da kızgın bir şekilde ayağa kalkar ve yürümeye devam eder. Seyrek çarpan arabalar video ilerledikçe sıklaşır. Derken adam montunu çıkarır ve üstü çıplaktır artık. Videonun sonunda ise olması gereken final olur ve hızlı gelen bir arabanın önüne çıkan adam, arabanın ona çarpmasına izin verir ve araba paramparça olur...
Şarkının esrarengiz yapısı bu videoyla daha da anlam taşıyor. Kısacası Glazer'ın bu videosu, şarkının başarısını ve etkisini kat kat arttırarak bir çok müzikseverin hafızalarında kendine sağlam bir yer edindi.

London Calling!

Burak Çetindağ Londra'dan Bildiriyor

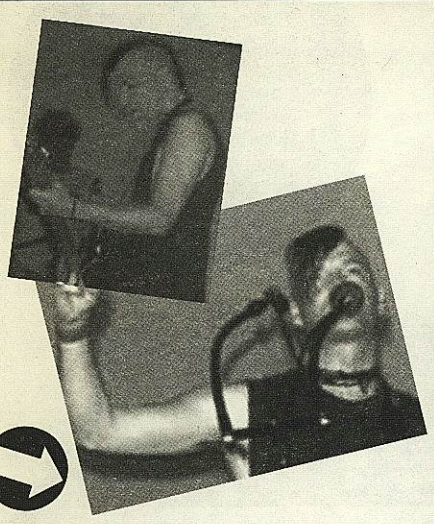

Londra güneşli ve yağmursuz günler geçirmekte. Islak sokaklı şehrin sokaklarının tamamen kuruduğunu görmek ilginç. Başkentin büyük bir kısmının sıcağa karşı teknik donanımı yok, çünkü istisnalar hariç buna ihtiyaçları yok. Londra`nın nemli havası nedeniyle birkaç derece fazla hissedilen sıcaklıkta İngilizler, sudan çıkmış balığa döndüklerini kendileri de kabul ediyorlar. Şemsiyeli insan görüntülerinden kurtulan şehrin sokakları farklı ten rengindeki mankenlerin cömert tasarımlar sunduğu uluslararası dev bir podyuma dönüştü.Görünen şu ki şehir yaz boyunca yıkılıp baştan inşa edilecek.

Savaş kararından beri Ada'nın gündemini en çok meşgul eden, pek çok gazetenin ilk sayfasının spor sayfası gibi algılanmasına sebep olan şey Beckham`ın transferi oldu. Milyonların sevgilisi, Ada'nın ikonlarından Beckham, İngiliz futbol tarihinde 25 milyon pound ile en pahalı transer ücreti ödenen 2. oyuncu oldu. Sir A. Ferguson, uzun zamandır birlikte çalıştığı Beckham`ın ayrılışına üzüldüğünü söylerken Beck de bu günlere gelmesini borçlu olduğu hocasına teşekkür etti. Madalyonunun diğer yüzünde Ferguson`un reklam yıldızı değil gelecek sezonun oyun formatına uyum sağlayabilecek futbolcu aradadığı iddiasi vardı. Ronaldo ile Latin Amerika, Zidan`in Cezayir kökeniyle Arap pazarlarına açılan Real`in, David`in güzel yüzüne hayran gençlerin oluşturduğu Asya ve Uzakdoğu pazarını şimdiden eline geçirdiği gerçekti. Man U. taraftarlarından bir kısmı Beckham'ın iyi dönemini çoktan geride bıraktığı düşüncesiyle teselli bulmaya çalışırken, Beckham'ı nasıl kaybettiklerine inanamayan çoğunluk geçen ay boyunca Ada'daki yarım litrelik tüketimini maksimuma çıkardı.

Dandy Warhols - 23 Mayis, Brixton Academy
Konserine gelemeyen arkadaşlarım nedeniyle elimizde fazladan 5 bilet kaldı. Normal şartlar altında en az iki katına elimizden çıkartırız diye düşünürken Akademi'nin sokağındaki pub'da konser saatinin gelmesini bekledik. Şartlar normal değildi ve karaborsacıların dediği doğruydu: "Yarın bu biletler sadece birer kağıt parçası olacak." Sıkı bir konser seyretme beklentisiyle biletleri komik bir rakama elden çıkardık. Alt grup yoktu, hava henüz kararmamıştı ama biz mekana girmeden Dandies çalmaya başladı. Asıl adamların hava kararmadan sahne almadığı bilgisiyle bunun iyiye işaret olmadığını düşündüm.

Sahnede ilk dikkat çekenler yeni punk saçlarıyla eskisine göre daha keskin bir imaj çizen vokalist Courtney Taylor-Taylor ve balık eti vücüdunda yarı transparan elbisesinin iyi durduğunu tereddütsüz söyleyebileceğim grubun bayan klavyecisi Zia McCabe oldu. Grubun arkasındaki perdeye yansıtılan şekil ve görüntüler çoğu zaman sahnedeki gruptan daha başarılı ve ilginçti. On dakikadan fazla süren giriş parçası mekandakileri bayarken, Dandies klasiği "Not if You Were the Last Junkie on Earth" salona biraz da olsa hareket getirdi.

Mekandaki sahneye yakın, oldukça sarhoş Amerikalı gay seyirci grubu ile kollarını bağlayıp sakince konseri seyreden İngiliz seyircisi arasında, tarafsız bölgede yarı tedirgin konseri izlemeye devam ettik. "We used to be friends" ile yeni albümden bir iki parça seyirciyi biraz heyecanlandırdı, ama kötü olan Dandies'in konsantre olup kesintisiz bir tempo tutturamamış olmasıydı. Konser teknik sebeplerle 20 dakika kadar durduğunda Courtney seyirciyi önce birlikte yoga yapmaya davet etti, ardından birkaç Uzakdoğu dövüş figürü sergiledi. O dakikaya kadar sadece cool vokalleriyle tanıdığım Courtney`in ağdalı gay ağzı ve de tarzı mekandaki gay oranının neden yüksek olduğunu açıklıyordu. Davuldaki sorun giderilinceye kadar iyice soğuyan seyirciyi "Bohemian Like You", ardından "Get off" -baska birşey çalınamazdı- ile avlamaya çalışan topluluğun bu iki parçadaki performansı, aynı parçaları yorumlayan pek çok amatör gruptan daha kötüydü. Topluluk üyelerinin sanki başka bir yerde farklı şeyler çalıyor izlenimi vermesi Dandies`in yolun sonuna yaklaştığı söylentilerini doğruluyordu. Konserin belki de en renkli kısmı klavyeci Zia McCabe`nin 10 dakika kadar devam eden cesur kalça dansıydı. İstek parçalara antipatisi bilinen Courtney, pek çok seyircinin sesli olarak ifade ettiği "Godless" isteğine daha fazla karşı koyamadı. "Godless" o geceye özgü spontone girişiyle tüm konserin en iyi parçası oldu.

Courtney`in "bizden bu kadar" deyip beklenmedik bir anda sahneyi terk etmesinin ardından, lolita tavırlarıyla bir hayli aptal görünen Zia, rahatlığıyla seyircinin ilgisini çekmeyi başardı ve geceyi detone sesiyle enstrümansız söylediği çocuk şarkısıyla kapattı. Dünyanın en büyük cep telefonu şirketlerinden olduğu söylenen Vodofon'un 2001 yılında Dandies ile yaptığı anlaşmanın ardından "Bohemian like you" adlı kaydı reklamlarında kullanıp parçayı Ada'nın marşlarından biri haline getirmesi, ardından "Godless" ve "We Used to be Friends"in farklı şirketlere satışı topluluğa uzun süre müzik yapmadan hayatlarına devam edebilecek kadar para getirdi. Paranın Dandies`e başarısızlık getirdiği bir başka gerçekti. Gerçek rock yıldızları katagorisinde olmak isteyen Dandy Warhols istikrarsız grafiğiyle bu hedefe hala uzak görünmekte.

Simian geçtiğimiz aylar boyunca takip ettiğim yeni favorim. Farklı küçük yerleşim birimlerinden gelip Manchestar`da müzik yapmaya başlayan 4`lünün Beta Band formülüyle ürettikleri 2000 tarihli mini albümleri **Watch it Glow** Dj Shadow beatleri, Ellioth Smith hüznü, Beach Boys enerjisini anımsatan bir yapıda. Debut albümleri **Chemistry is What We Are** (2001) Syd Barrett dönemi Pink Floyd tınıları ile elektronik müziğin, folkun, ölçüsü iyi tutturulmuş bir karışımı olarak tanımlanıyor. Aphex Twin synthleri, eski yeni bütün Simian çalışmalarında hissedilen John Lennon ruhu, hayal-gerçek arası ürkünç, huzurlu, çekingen modlarda salınan albümde

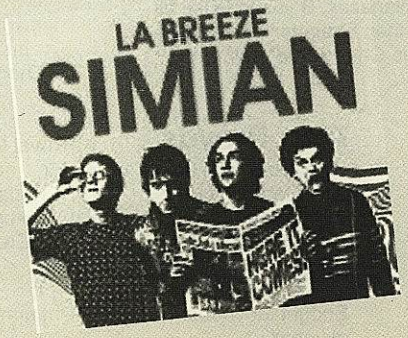

ağırlıklı olarak hissedilip, eski-yeni karmaşası yaratan öğeler. Topluluğun 2002 tarihli albümleri ilki kadar etkileyici olmasa da "tamamdır" denilebilecek türden. Albümdeki parçaların çoğu "işimizi biliyoruz iznınizle" havasında geriye bakmadan ilerleyen kendinden emin parçalar. Aynı albümde -biz indie dinleriz dansetmeyiz- tribinden sıkılanlar için tercihen daha yüksek sesle dinlenebilecek parçalar mevcut. İkinci albüm yine sizi gaza getiren nakarat ve korolarla psychedelic geleneğin devamı synhesizerların dengesi şeklinde akmakta.

Haziran ayının başındaki mutlu kazam "La Breeze" toplulukla ilk tanışmam. Fransa düzlüklerinin insanı tuhaflaştırdığı iddia edilen esintisi bence parçanın da en kısa tanımı. Yine Lennon, belki biraz The Monkees ekoları parçayı geçmişe bağlayan köprüler. Ladytron Remixi tam kendilerinden beklendiği gibi 80`ler kokan kirli bir produksiyon. Single`ın diğer remixi, yeni albümde parmağı olduğu söylenen Manchestarlı 4 gence enstrümanlarla nasıl oynanacağını gösterip albümün kaderini değiştiren Brian Eno. Eno remixi ünlü ambient yapımlarından farklı, nadir bir kayıt gibi tınlamakta. Simian, 60`lar ve 70`ler ruhunun modernizasyonu ve harmonizasyonu ile yaratıcı ve herhangi bir döneme dahil edilemiyecek "zamansız" konumuyla, elektronik müzik etkisinde başarılı rock'ı özleyenler için Beta Band'den sonra (nihayet) karşılaştıklarım arasında en iyisi.

Yılın en uzun gecesinde Primrose Hill`den bir süre şehri seyrettikten sonra aşağıya, Camden Town'a indik. The Monarch`in

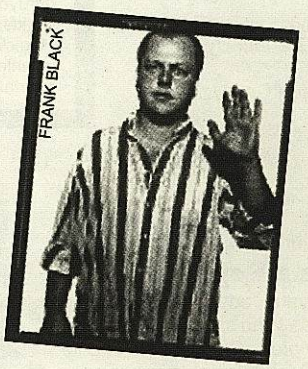

önünden geçerken kapıda gördüğüm yazı gecenin sürprizi oldu. Pixies lideri a.k.a. Frank Black gecenin Dj`i. Kovboy gömlekli iri cüsseli Frank, etrafında kendisini hayranlıkla izleyip danseden topluluğu Country-Rock`n Roll karışımı çivi gibi parçalarla dayak yemişe çevirdi. Eylül'de The Catholics' ile yeni albümünü yayınlayacak sanatçının çaldıkları bütün dönemlerinde yaptığı müzikten uzak aynı zamanda Black`in kendi plak koleksiyonu olduğundan doğrudan tüm çalışmalarına kattığı ruhla bağlantılıydı. Parça geçişlerinden düşük not alan Black bir süre sonra bu kadarı bana bile fazla diye düşünmüş olmalı ki, dinleyicileri bir üst kattaki tanıdık kayıtlar çalan kaptan DJ'e emanet etti.

Etrafta karşılaştığım başarılı T-Shirtler:
1 - "Witness Relocation Unit" 2 - "I Fucked Jack White"

Bu ayın 5 Favori kaydı:
1 - Simian - La Breeze
2 - Jane`s Addiction - Just Because
3 - The Coral - Pass it on
4 - Alfie - People
5 - Electric Six - Gay Bar

bcetindag@yahoo.com

Kirsten Dunst

Cameron Crowe'un yeni filmi **Elizabethtown**'da rol alacağını açıkladı. Henüz yapım aşamasında olan film için Cameron Crowe, ilk filmlerinden Say Anything'e benzer yapıda, romantik komedi türünde bir film olacağını söylemişti.

Pearl Jam

12 senede 7 albüm yayınladıkları Epic Records ile yollarını ayırdı. Grup, materyallerinin daha heyecanla beklendiği bir yer aradıklarını belirtti. Ben şahsen Yenişehir'de öyle bir kaç yer biliyorum.

Black Rebel Motorcycle Club

üyeleri yeni albümleri konusunda dünyanın en büyük diplomatı Bono'dan çok büyük bir yardım gördüler. İngiliz uyruklu bateristleri Nick Jago'nun vize problemleri Bono sayesinde çözüldü ve böylece yeni albümün kayıtları Amerika'da tamamlanabildi. Yeni albümün ismi "Take them on, On your own". Çıkış tarihi ise 2 Eylül.

Proto-punk terimini müzik dünyasına bahşeden mühim grup **Stooges** bu yaz yeni albümleri için stüdyoda. Iggy Pop artık 56 yaşında ve ilk Stooges albümünün üstünden tam 34 sene geçti fakat Iggy Pop hala vazgeçmemişe benziyor. Albümde hala nedenini anlayamadığımız Sum 41 ve Green Day gibi gruplar da boy gösterecek.

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) 2002-2003 sezonunun en iyi 20 yabancı filmini belirledi. 33 Sinema yazarının katıldığı oylama sonucu, Pedro Almodovar'ın **Konuş Onunla**'sı yılın en iyi filmi seçildi. Filmler şöyle sıralanıyor.

2-Orada Olmayan Adam
3-Geçmişi Olmayan Adam
4-Piyanist
5-Saatler
6-Benim Cici Silahım
7-Dönüş Yok
8-Taraf Tutmak
9-Kanlı Pazar
10-Öldüren Kadın
11-New York Çeteleri
12-Azınlık Raporu
13-Yüzüklerin Efendisi: İki Kule
14-Insomnia
15-Kuşlar: Kanatlı Uygarlık
16-Daire
17-Cennetten Çok Uzakta
18-Amen!
19-Deney
20-Frida

Gömülü Hazineler

Piano Magic

1997 yılından günümüze kadar uzanan zaman dilimine 6 albüm sığdırmış olan Piano Magic, esas adam Glen Johnson etrafında şekillenen oldukça kalabalık bir grup kadrosuna sahip. 1997 yılında grubun ilk single'ı "Wrong French"in Melody Maker'da haftanın single'ı seçilmesinden bu yana müzik dergilerinde hep dikkat çekici olumlu eleştirilere yer verildi grup hakkında. Albümlerini farklı plak şirketleriyle, farklı kadrolarla, farklı mekanlarda kaydetmesine şaşılmaması gereken Piano Magic'in zaman zaman deneysel pop zaman zaman çocuksu bir elektronika olarak yansıma bulan müziği en çok Love Spiral Downwards, Low, Black Box Recorder, Mum gibi isimlere yakın duruyor. Rocket Girl etiketli albümleri **Low Birth Weight (1999)** ise kısa kariyerlerinin zirve noktası olarak gösterilebilir. Piano Magic'in haysiyetli plak şirketi Morr Music bünyesinde yayınlanmış 12"lik single remixlerine de sahip olduğunu da hatırlatalım.

Overkill

13. stüdyo albümü ile karşımıza çıkıyor yolumuzu kapatıyor. Albümün ismi "Killbox 13". Dark biranın bile iyi olmadığı Jersey topraklarında musikinin de çok bir farkı olmasa gerek.

Efsanevi oyuncu **Katharine Hepburn** 96 yaşında hayata veda etti. *Morning Glory, Guess Who's Coming to Diner, A Lion in Winter, On Golden Pond* ile tam 4 kez Oscar'ı kucaklayan oyuncu sinema tarihinin en başarılı oyuncusu kabul ediliyordu. İlk ile son aldığı Oscar arasında tam 48 yıl olan oyuncu en son 1994 tarihli *Love Affair*'de rol almıştı.

Rock'n'roll efsanelerinden **Neil Young** yeni albümü "Greendale" ile müptelalarına yeni materyaller sunmaya devam ediyor. Ayrıca albümle aynı ismi taşıyan bir film yayınlanacak. Filmin premieri ise 9 Eylülde Toronto film festivalinde gerçekleşecek.

Garbage 4. albümlerini kayıtlarını şu sıralarda gerçekleştirmekte. Prodüktör ve baterist Butch Vig'in stüdyosunda vuku bulan kayıtların ekimde bitmesi bekleniyor. Albümün ise önümüzdeki senenin başında yayınlanması bekleniyor.

Yeni **Dandy Warhols** albümü "Welcome to the Monkey House"dan çıkacak ikinci single "You were the last high" olarak belirlendi. Evan Dando ile beraber yazılmış single'ın çıkış tarihi ise 28 temmuz olarak belirlendi.

The Kills

, debut albümleri "Keep on your mean side"dan çıkacak son singlei "Pull A U" olarak belirledi. Bu single sadece 7" vinil formatında yayınlanacak. B yüzünde ise bir Jonathan Fireeater cover'ı "Search for the Cherry Red" bulunuyor.

Alex Proyas

karanlık tarzına aykırı olan Garage Days isimli komedi filminden sonra *I, Robot* isimli bir bilim-kurgu çekiyor. Filmde Will Smith ve Bridget Moynahan rol alıyorlar.

Björk

Hanımefendinin bu ay içinde 3 adet DVD çıkarması bekleniyor. İlk DVD "Inside Björk" adını taşıyor ve bir belgesel film bu DVD de Elton John, Thom Yorke, Missy Elliot gibi isimlerde boy gösteriyor. 2. DVD ise "Royal Opera House", Björk hanımın Royal Opera House da verdiği konseri kapsıyor. Son DVD ise "Greatest Hits: Volumen 1993-2003" adında anlaşılabileceği hanımefendinin bu tarihler arasında çıkardığı videolardan oluşuyor.

Dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi

Orkun Tunç - RASHIT

The Cure

Pornography

(1982, Elektra)

Bu yazıyı yazmadan önce karar vermekte bir hayli zorlandım, aslında hayatımı değiştiren tonlarca albümden bahsetmem gerekiyor gibi hissettim... O kadar fazla ki.. Mesela bunlardan bazıları; Clan Of Xymox'un aynı isimli ilk plağı, The Beloved'ın "Where It Is?" Albümü, Ultravox'un "Vienna" albümü, daha genç yaşlarımda topladığım hardcore/punk plakları: Youth Of Today - Breakdown The Walls, D.R.I. - Dirty Rotten, Impulse Manslaughter - Logical End, Napalm Death - Peel Sessions vb. Bugünlerde 2000'lerin elektro grupları; Miss Kittin & The Hacker, Felix Da Housecat, Ellen Allien, Dopplerefekt, David Sylvian, Autechre, Brian Eno, Mum, Donnacha Costello, Christian Kleine gibi müzisyenler hayatımı her gün değiştiriyor...

Her şeye rağmen müzikal anlayışımın şekillenmesinde, farklı alanlara ilgi duymamda en önemli rol alan, tek grup The Cure oldu. The Cure'un en önemli özelliği(son 6-7 seneyi saymazsak) bir plakta duyduğunuzu, diğerinde duyamamanızdı. Bu yüzden onları herkesten farklı buluyordum. Plak kapakları olsun, albüm konseptleri olsun hep vazgeçilmez oldular. The Cure kanımca birçok başarılı plağa imza attı; karanlığın başlangıcı "17 Seconds", kendilerinin pozitif bir albüm dedikleri "Faith", Alex Proyas'ın "Dark City" filmi için çok uygun olduğunu düşündüğüm "Disintegration" ve bol bol wah-wah pedallı gitarların uçuştuğu, melankolizmin doruk noktası olan "Wish", hatta 93'te çıkardıkları "Paris" konser albümünü de belirtmeden geçemem. Fakat, Cure'un 1982 tarihli "Pornography" plağı, bu bahsettiğim albümlerden biraz daha önemli benim için. Minimalist takıntılı davullar, korkunç derecede reverblü vokaller, gümbürtü patırtı efektleri tüylerimi diken diken etmişti. Melodiler önceye göre daha melankolik tonlardaydı ve hep hissedilen Arabik tınılar da fazlasıyla ön plandaydı. Duyduğum müzik ne post punk, ne goth, ne de new wave idi ama o zamana kadar duyduğum en harika şeydi.Albümden hiçbir zaman unutmadıklarım, Lol Tolhurst'ın korkutucu davul şaheseri "The Figurehead", bir dönem ardı ardına 20 defa dinlediğim "Cold", "A Strange Day", "A Short Term Effect" diyebilirim.

Albümün kapak tasarımı ise ayrı bir ilham kaynağıydı benim için. Albümü ilk edindiğimde kaset kopyası vardı elimde, internet diye bir şey olmadığı için kapağını görmem birkaç yılımı aldı. Kapakta Robert, Simon, Lol vardı ama tanınmıyorlardı. Her birinin yüzleri beyaz maskelerle örtülmüştü ve fotoğraf bulanıklaştırılmıştı. Grubun anti-imaj olgusunu çok iyi ifade ediyordu ve son noktayı bu albümle koydular.

Son yıllarda insanlar özellikle 18 yaş altına yönelik İngiliz modern rock müziğinin bunalım soundlarına çok daha fazla yöneldi ve yeni çıkan grupları takip eder oldular. Bundan pay çıkaran plak şirketleri yeni yeni bağımsız gruplar çıkartarak, eskileri de hortlatmaya çalıştı. Ne kadar başarılı oldular bilemem ama şu bir gerçek ki, The Cure'un "Pornography" albümünün yanında hepsi birer çizgi-film soundtrack'i gibi kalıyor..

The Fall yeni albümün çıkış tarihini erteledi. 25 yıldır hep aynı albümü yapıyor gibi duran grubun plak şirketinden yapılan açıklama ise "daha tarihi biz bile bilmiyoruz" oldu.

Geçtiğimiz yılın çıkış yapan gruplarından **The Music** şu aralar gerçekleştirdikleri Amerika turundan sonra stüdyoya kapanacak. Yeni albüm ile ilgili daha tam olarak herhangi bir bilgi açıklanmadıysa da önümüzdeki senenin başında piyasaya sürülmesi düşünülmekte.

Kötü kadın marşlarının grubu Yeah Yeah Yeahs'in vokali **Karen O,** Playboy'dan gelen teklifi geri çevirdi. Yaptığı açıklamda şu anda böyle bir şeyi düşünmediğini, ama ilerde yine böyle bir teklif gelirse değerlendirmeyi düşünebileceğini söyledi. Merakla beklemekteyiz.

Morrissey sonunda Sanctuary Records Group ile bir anlaşma imzaladı. '97 tarihli "Maldajusted"dan sonraki yeni albümü için çalışmalara başladı. Ayrıca Moz ile ilgili bir belgesel "Importance of Being Morrissey" de ada kanallarından Channel 4'da geçtiğimiz ay içinde gösterime sunuldu.

Joe Strummer'ın ölümünden sadece bir kaç hafta önce kaydettiği yeni **Joe Strummer and the Mescaleros** albümü "Streetcore" önümüzdeki sonbahar ayları içinde yayınlanacak. Şu sıralar mix aşamasında olan albüm için grup üyelerinden Martin Slattery "Joe'nun isteğine en yakın şekilde kaydediyoruz" açıklamasında bulundu.

Rob Reiner'ın yeni filmi **Alex and Emma** geçtiğimiz ay içinde gösterime girdi. Kate Hudson, Luke Wilson, Sophie Marceau gibi oyuncuları olan film, bir yazarın 30 gün içinde tamamlamak zorunda olduğu romanına yardım için tuttuğu asistana aşık olmasını konu alıyor. Filmin *hemen hemen gerçek bir aşk hikayesi*'ni anlattığı söyleniyor.

Pang kardeşler ikilisi tarafından yönetilen, uzakdoğu Sinemasının geçen sene büyük ilgi çeken korku filmi **The Eye (Jian gui)**, yakında Tom Cruise'un yapımcılığını üstlendiği Amerikan versiyonuyla karşımıza çıkacak. The Eye İstanbul Film Festivali'nde ülkemiz izleyicilerinde de olumlu etki bırakmıştı.

Kraftwerk

17 yıldan sonra insan ile makina arasındaki münakaşayı bir kez daha irdeliyor. Nerdeyse 20 yıldır üretmeyen grubun albümü ise '83 tarihli singleları ile aynı ismi paylaşıyor "Tour de France". Fakat daha albümle ilgili herhangi bir tracklist açıklanmadı.

en iyi yeni müzik

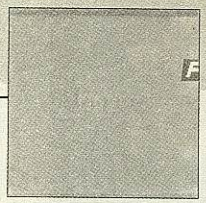

Albüm: One Word Extinguisher (*Warp*)
Grup: Prefuse 73
Husus: Scott Herren'ın Warp tarihinin en etkileyici kayıtlarından birini gerçekleştirmiş olması.
Ne Dinlemeli?: Perverted Undertone
Bünyeye Nasıl Almalı?: İçinde hip-hop olan albüm iyi olmaz diyen arkadaşınızın kafasına bu cd ile vurarken.

Albüm: Happy Songs For Happy People (Matador)
Grup: Mogwai
Husus:. İnsan olduklarından şüphe ettiğimiz Mogwai topluluğun şaka gibi bir albüm ismiyle geri dönmesi.
Ne Dinlemeli?: Hunted By A Freak
Bünyeye Nasıl Almalı?: Güneş üstünüze üstünüze bastırırken ve bu esnada kaldırımda yürürken aniden sıkışıp halka açık bir tuvalete girme zorunluluğu hissettiğinizde.

Albüm: Dark Island (*Domino*)
Grup: Pram
Husus:. İngiliz grubun çarpıcı sounduna ve Rosie Cuckston'ın eşsiz vokaline bir kez daha kulak verme isteğinin belirmesi.
Ne Dinlemeli?: Paper Hats
Bünyeye Nasıl Almalı?: Wim Wenders filmleri izlemekten realite ile ilişkiniz sıfıra yaklaştığında.

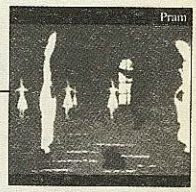

Albüm: Echoes (*Strummer*)
Grup: The Rapture
Husus: Yakında yayınlanacak Echoes albümünün sahibi New York'lu grubun, post-punk ve disko ruhunu garage rock ateşinde kızartması. Robert Smith'in erken dönem vokallerini hatırlatan bir vokal de cabası.
Ne Dinlemeli?: House Of Jealous Lovers
Bünyeye Nasıl Almalı?: Yeterince sarhoş olduğunuzda ve kız arkadaşınız kızıp barı terk ettiğinde.

Nick Cave and the Bad Seeds'in DVD formatındaki ilk kaydı 8 Ağustos'ta piyasaya sürülüyor. DVD'nin muhteviyatında grubun Lyon konseri ve "No More Shall We Apart-The Recording Sessions" isimli bir belgesel kayıt yer alıyor. Mevzu bahis konserin setlisti ise aşağıdaki gibi:

'Do You Love Me?'
'Oh My Lord'
'Lime Tree Arbour'
'Red Right Hand'
'As I Sat Sadly By Her Side'
'The Weeping Song'
'God Is In The House'
'We Came Along This Road'
'Papa Won't Leave You, Henry'
'Hallelujah'
'The Mercy Seat'
'Into My Arms'
'Saint Huck'
'The Curse Of Millhaven'

Debut albümleri "Fever to Tell"den sonra da boş durmayan **Yeah Yeah Yeahs** yeni bir EP çıkartıyor. Machine EP'de 3 şarkı ve bir de video mevcut. Şarkılardan bir tanesi ise Liars'ın yıkılan şarkısı "Mr. you are on fire Mr."

Hip-Hop musikisinin en önemli gruplarından **A Tribe Called Quest** isminden de anlaşılabileceği gibi bir toplama albüm yayınlıyor. Albümün ismi ise 'HITS, RARITIES & REMIXES'. Albüm geçtiğimiz ay içinde yayınlandı.

Bu aralar İngiltere yeni albümlerinin tanıtımı için club turunda olan Radiohead'in ön adamı **Thom Yorke** yeni albümleri için O.K. Computer 2 benzetmesini yaptı. Ayrıca grubun soundunun önümüzdeki seneler içerisinde tanınamaz hale geleceğini de belirtti.

Gömülü hazine adayı **Saloon** geçen sene çıkardıkları debut albümleri (This is) What we called progress'den sonra yeni albümleri ile yüzümüzü bir kez daha güldürüyolar. Albüm, Darla Records etiketi ile piyasaya sürülecek ve ismi ise "If we met in the future".

Yıllardır uzun toplara hakim olma isteğiyle yanıp tutuşan Fenerbahçe Spor Kulübü taraftarları yapılan ve yapılması beklenen yeni transferlerle yeni sezon için tekrar umutlansa da yeni sezon için açılan bahisler hiç de umut verici değil: İnegölspor 1/1.5, Beşiktaş 1/3, Bursaspor 2/9, Fenerbahçe 1/10, Gassaray 1/23,5

Bu senenin Glastonbury festivalinde boy gösteren **Doves**, bu performansın hemen ardından yeni albüm kayıtları için stüdyoya kapandı. Festivalden öncede bir kaç şarkı kaydettikleri belirtilen grubun yeni albümüyle alakalı başka herhangi bir şey açıklığa kavuşmadı.

IL Postino'nun yönetmeni Michael Radford Shakespeare'in *The Merchant of Venice* adlı eserini sinemaya uyarlayacak. Al Pacino, Cate Blanchett, Ian McKellen, Joseph Fiennes gibi isimlerin yer alacağı filmin çekimlerine Eylül ayında Venedik ve Lüksemburg'da başlanacak.

Pedro Almodovar
Şu sıralar yeni filmi *La Mala Educacion (Bad Education)* ile uğraşıyor. Hable con Ella'da da çalıştığı Javier Camara ve Amores Perros'un Octavio'su Gael Garcia Bernal'in da rol aldığı film, iki çocukluk arkadaşının yıllar sonra karşılaşıp, okuldaki anılarını hatırlamalarıyla ilgili. Almodovar, filmi kendi çocukluk anılarından esinlenerek çekeceğini söylemişti.

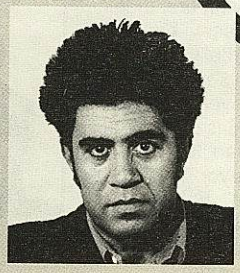

Jeff Buckley'nin Yeni bir konser albümü piyasaya sürülmeyi bekliyor. DVD formatında da piyasaya sürülecek albümün DVD formatında Buckley ile yapılmış bir röportaj yer alıyor.

Berlin Raporu

Alper Maral

Yazarlarımızdan Alper Maral
Berlin'de, Türk bestecilerin elektro-akustik müzik yapıtlarını tanıttı:
Berlin Teknik Üniversitesi Müzikoloji Departmanı, 14 Nisan 2003

Elektronik müziğin kısa fakat girift tarihinde başta iki Türk bestecisinin önemli birer yeri var: İlhan Mimaroğlu ve Bülent Arel, her ne kadar eserlerini çoğunlukla A.B.D.' de vermişlerse de yapıtın gerçekleşme sürecinde insanın hücrelerine işlemişlik, doğasına sinmişlik, duruş ve dokuya nüfuz etmişlik gibi ölçümü zor unsurlarda kendini gösterebilen / gizleyebilen 'bu topraklar' / hava ya da tavırlar, geçtiğimiz 14 Nisan' da, Berlin' de verdiğim bir konferansın başlığındaki 'Türk' kelimesiyle özetleniyordu: "Türk Bestecilerin Elektro-akustik Müzik Yapıtları".

Berlin Teknik Üniversitesi bünyesindeki Müzikoloji Departmanı' nın davetiyle, Almanca bir sunumla ele aldığım bu konu, önce Berlin' deki Enstrüman Müzesi olarak düşünülen yer, daha isabetli ve ilginç olur düşüncesiyle BTU' nun efsanevî tarihli ve fakat hal-i hazırdaki durumuyla beni hayal kırıklığına uğratan Elektronik Müzik Stüdyosunda, son derece nitelikli bir dinleyici kitlesiyle buluştu.

Ayrupa' nın en üst seviyeli müzikoloji merkezlerinden biri olan, hâttâ konumuz itibarıyla başı çeken bu zirvede 'bizim' denebilecek bir müziği ve süreci tanıtmak hem onur verici hem de yorucuydu: Türkiye' deki seminer ve panellerin aksine, iyi bilenmiş genç profesörlerin ağır soruları ve katılımcıların konumlarına hakimiyeti, 'kendi yağında kavrulma' sendromunun kaçamak kolaycılığına bir kez daha kanıt sundu. Bu bardağın dolu tarafı; boş tarafına bakıldığında gene aynı görüntü hakim: İlgi, merak ve yönelimler hâlâ oryantalist, neo-koloniyalist bakış açılarının yeşerttiği yoldan çok uzaklaşılmamış. Adı geçen tanımları sıfat kılıp (neo - koloniyalist, vs.) cevapladığım sorulardan sonra ufak çaplı akademik gerginlikler olduysa da, kendi-merkezliliğiyle tanıdığımız Avrupa' nın (*Eurocentrisme*) kendisini yeniden kalibre etme çabalarına küçük bir katkıda bulunduğumuz da varsayılabilir.

Ondes Martenot' lu, Trautonium' lu 1930' lardan Hindemith, Messiaen, C. R. Rey diye başlayıp 1950' lere, Arel ve Mimaroğlu' ya uzanırken, Columbia Üniversitesi Stüdyosunda buluşan Avrupa ya da Amerika dışı ülke bestecilerinin elektronik müziği bir **çıkış / kaçış noktası** olduğu kadar, tüm önermeleriyle yepyeni olan bu medyanın, kendini kimi kliklerin dışında varetmeye; yeni bir deyişin grameri ve dilini; kitlesini ve trafiğini kurmaya yönelen, o gün için ekstrem sayılabilecek kimliklerin **buluşma noktası** olduğu tezini, savunmaya çalıştım.

Avrupa ve Amerika' daki elektronik müziğin 1950 ve '60' lardan itibaren bir süreğenlik göstermesine rağmen Arel ve Mimaroğlu çizgileri için Türkiye' den kayda değer bir takipçi bulunmadığını; analog (klasik) stüdyo müziğinin tarafımdan sürdürülüyor olurken, Mete Sakpınar, Aydın Esen, Mehmet Aktuğ gibi bestecilerin yapıtlarında izlenen yöntemin, (geleneksel) çalgı + elektronikler yolunu iyi değerlendiren, bu itibarla daha tanınmış örneklerden geri kalmayan eserler olduğunu, kısa pasajlarla da olsa dinleterek tanıtmaya çalıştım. Ne var ki yukarıda adı geçen 'bizim kuşak' (1960 civarı doğumlular) ile Mimaroğlu - Arel kuşağı arasında - belki de bu isimlerin büyük ağırlığı / baskınlığından kaynaklanan dev bir boşluk olması da elektronik müzik kültürümüzün hızını alamamasına bir gerekçe olarak ortaya konmalıydı: Türkiye' nin, 1918 ve 1926 doğumlu bu iki besteciden sonra ne yazık ki 30'lu ve 40' lı yılları atlayıp 50' li yılları yarılayan doğumlarıyla, elektronik müziğe kafa yoran, daha doğrusu bu alanı değerlendiren, yapıt üreten bestecileri beklemesi gerekti.

Bizden sonraki nesilde (doğum tarihi: 1970 sonrası; hâttâ ağırlıklı olarak 1975+) durum biraz daha rahat; sebepleri ise stüdyo yerine bilgisayar, yayınlama yerine internet, yurtdışı trafiğinde ferahlık ve yeni açılan öğretim kurumları. YTÜ Sanat ve Tasarım Fak. Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İTÜ Müzik İleri Araştırmalar Merkezi, Bilgi Üniversitesi Müzik Bölümü başta, birçok kurumda, en azından müzik teknolojisi programları, ilgili öğrencilerle bilgili hocaları buluştururken, öğrenimlerini yurtdışında gerçekleştiren Cenk Ergun, Dilara Özdemir, Çiğdem Borucu' dan geri kalmayan Cem Ömeroğlu, Erdem Helvacıoğlu, Can Tanyeli gibi isimlerin de ters açıdan dışarıya bakan, ödül ve beğeni toplayan yapıtları, tarafımdan tanıtılmaya çalışıldı.

Yavaş yavaş kendine öznel bir dinleyici kitlesi oluşturmaya başlayan Control Voltage gibi canlı performansa yönelik, *live electronics* olgusunu değerlendiren projeler yanında Can Tanyeli örneğinde yeraltına göz kırpan İstanbul bazlı müzik kimliklerine; bu arada tarihsel önemi nedeniyle 2/5BZ' ye süremiz elverdiğince yer verdikten sonra, popülist olduğunca popüler kimi örneklere ve özmerkezcilik ya da bilgi yetersizliğinden 'elektronik müzik' tanımını sahiplenir görünen club - merkezli organizasyon ve kimliklere de değinmezlik etmeyip; 'sezarın hakkı sezara' diyerek, alanlarının başarılı örneklerini veren DJ Arkın Allen, Gökhan Kırdar, Murat Uncuoğlu, DJ Fuchs,... gibi müzikçileri, ilk paragraftaki bağlam itibarıyla: Türkiye' den Elektronik Müzik kapsamında tanıtma fırsatı buldum.

Ses ve mekan ilişkisine, deneysel ve elektronik müziğe en yatkın ve düyarlı dünya merkezlerinden biri olan Berlin' de 'Türklük' adına sadece fesli - bıyıklı bir makamsallık beklenmemesi gerektiğini; müzikal kimliğin, Berlin' deki stüdyo örneğinde, her yerde bulunabilecekgillerden bir otomasyon masa ve yazılımlara indirgenerek tektipleşen dünyanın (ve bu dünyanın giderek aynılaşan elektronik müziğinin) kurbanı edilmemesi gerektiğinin altını, sivri bir kalemle çizmiş oldum.

Başta Mimaroğlu - Arel ağırlıklı düşünürken süreçte yeni nesli ön plana çıkarmaya yönelen sunuşumla açtığım cephe, yeni elektronik müzik neferleri ister, ona göre...

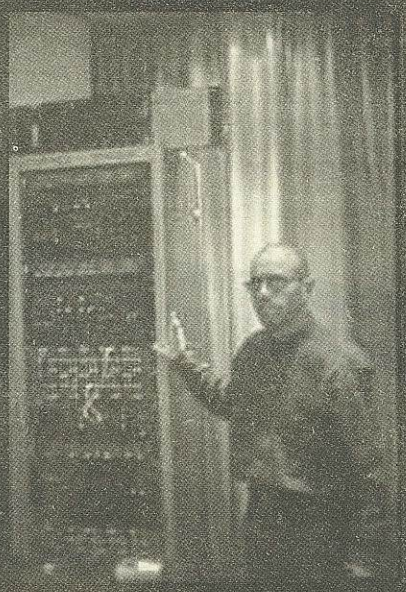

beyazperde.com sunar gelecek program

Hazırlayanlar | Çağdaş Koçyiğit, Serdar Kökçeoğlu

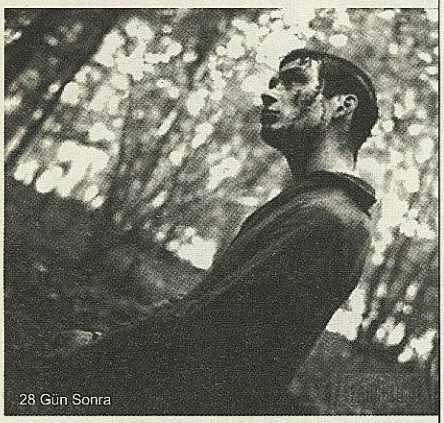
28 Gün Sonra

2003 yazı, Temmuz ve Ağustos ayları; film festivalinden ödünç aldığı filmler; büyük, yeşil bir çizgi roman uyarlaması; kıyamet gibi bir "zombi filmi" ve Almanya'dan Ortaköy'e uzanan yol filmiyle, şehirleri bekleyenleri karanlık salonlara çekecek gibi gözüküyor. Sıcaklara rağmen kentleri takip etmeyenler için Temmuz ayının eteğinden sinema salonlarına dökeceği en "ağır" taş, şüphesiz geçen yılın olay filmi, Brezilya yapımı "Tanrıkent". 60'lı yıllarda Brezilya'nın sokaklarında yetişen iki arkadaşın gözünden, uyuşturucu kavgaları ve şiddetle büyüyen bir mahallenin öyküsü. Zamanında aynı duvara işeyen çocuklardan biri, mahallenin kaderini belirleyen "silahlardan" birine dönüşürken, diğeri de bir fotoğraf makinesinin hayaliyle farklı bir hayat kurmanın savaşını veriyor. Dönemlere göre biçim değiştiren göz alıcı görüntü çalışması ve çarpıcı kurgusu, son derece estetik bir yapım ortaya koyuyor. Ve fakat görünenin ardındaki dünya, insan yaşamının dibe vurduğu, değerinin ucuzladığı saf şiddet manzaraları sergiliyor. Çığrından çıkmış bir şiddet içerdiği için tartışmalara neden olan yapım, Beyazperde.com'un film festivalinden sonra açtığı, "Vizyonda Görmek İstediğiniz Festival Filmleri" anketinde de en çok oy alan yapım olmuştu. Nihayet sinemalarda!

Sıcak bir Temmuz gününde soğuk terler dökmeye hazır olun! Danny Boyle imzalı "28 Gün Sonra", janr sineması çevrelerinde en çok tartışılan filmlerden biri oldu. Son yıllarda İngiltere'den gelen en başarılı korku filmi denilmesine rağmen, tıpkı George Romero'nun "Dawn Of The Dead"i gibi klasik bir zombi filmi değil. Kumsal'ın yazarı Alex Garland'ın senaryosunu yazdığı yapım, ülkenin içinde bulunduğu paranoya ve hoşgörüsüzlük ortamının etkilerini taşıyor. Bir laboratuardan yayılan virüs sonucunda ortaya çıkan kıyameti anlatan film, türün meraklıları kadar, Danny Boyle takipçilerinin de ilgisini çekecek gibi gözüküyor...Ang Lee, sanat sineması ile popüler kültürün arasını yapmaya çalıştığı filmlerine yeni bir halka ekledi ve "Hulk" bir kez daha canlandı! Çizgi roman dünyasının en ilgi çekici kahramanlarından biri olan Hulk, bilgisayar teknolojili ve daha derin bir yorumuyla karşımıza çıkacak. Filmde Bruce Banner'ın babasını canlandıran deneyimli oyuncu Nick Nolte, başlarda projeye pek sıcak bakmamış. Onu ayartan cümleler ise bizzat yönetmenden geliyor: "Bak Nick, ben çizgi film yapmaktan anlamam. Ama Yunan Trajedisi anlatmayı iyi bilirim!" Yeşil devin trajedisi, Ağustos ayında sinemalarda!

Yetişkinler tarafından istismar edilen gençlerin öyküsü sadece Amerikalı bağımsızların ilgisini çekmiyor. Luka Moodyson'un imzasını taşıyan "Daima Lilya", 16 yaşında bir genç kızın, daha iyi bir hayat için İsveç'e yaptığı yolculuğu konu ediniyor. Aşık olduğu insanla birlikte attıkları yeni adım, hayatın artık her yerde aynı olduğunu kavramasını sağlayacaktır. İnsanın canını yakan, rahatsız edici bir film. Vizyonun festivalden ödünç aldığı yapımlardan biri...Türkiye'de festival çevresi dışında çok fazla bilinmeyen Fatih Akın, Almanya'da genç kuşağın en yetenekli isimlerinden biri olarak kabul ediliyor. Yönetmenin Almanya'dan Ortaköy'e uzanan yol filmi "Temmuzda", biraz gecikmeli de olsa Temmuz ayında vizyona giriyor...2002 Venedik Festivali'nde skandal yaratan "Magdelene Sisters", ilginç gelişmeleriyle Beyazperde.com'un sık sık gündemine düşen yapımlardan biri oldu. Vatikan'da tüm şimşekleri üzerine çekti. Katolikler, filmin yönetmeni Peter Mullan'a nefretini kusarken; yönetmen de, kilisenin geçmişiyle ve İrlanda manastırlarında yaşananlarla yüzleşmesini istedi. Vatikan radyosu da bunun üzerine, filmin tamamen gerçekdışı olduğunu iddia etti. 64 yılında Magdelene Manastırı'nda yaşananlar, sıcak yaz günlerinin en çarpıcı deneyimlerinden biri olacak gibi gözüküyor.

Yaz sinemalarında afişlerini göreceğimiz diğer ilgi çekici yapımlar; Haluk Bilginer'in de oyuncuları arasında yer aldığı bağımsız yapım "Buffalo Soldiers"; James Mangold'un imzasını taşıyan korku/gerilim "Kimlik"; Luc Besson'un yapımcısı olduğu avantür Fanfan la Tulipe; neredeyse kült hale gelen "Son Durak"ın devam filmi: "Son Durak 2"; Stephen Frears'ın yönettiği, Audrey Tautou'lu "Dirty Pretty Things"; "Lara Coft: Tomb Raider: The Cradle Of Life"; "Charlie'nin Melekleri:Tam Gaz"; korku filmi "Onlar" ve Terminator'ın üçüncü halkası olan "Makinelerin Yükselişi". Kısaca, 2003 yaz ayında vizyon kesinlikle düşüşe geçmiyor!

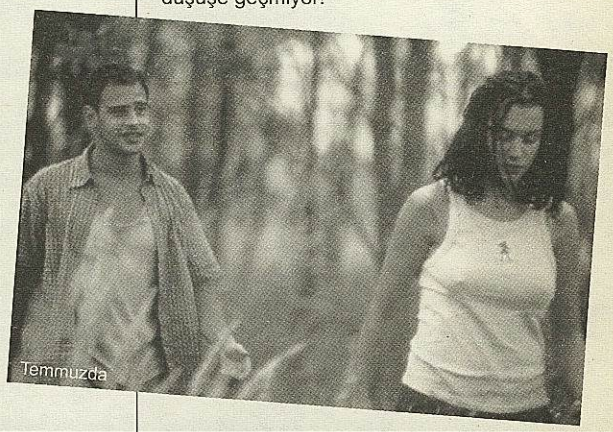
Temmuzda

Tanrıkent

Ang Lee'nin Melankolik Yeşil Devi

"Doktor Jekyll ve Mister Hyde" miti **ile Boris Karloff**'lu "Bride of Frankestein"ın sıkı bir hayranı olan **Stan Lee**, 1962'de tüm Marvel süper kahramanlarının en tuhafı olan **Hulk**'u yarattığında o zamanki çizgi romanların çoğu, şimdikilerin aksine, insan olma durumuyla epeyce ilgili ve klasik trajedinin kurallarına da fazlasıyla bağlıydı. Ordunun gizli silah denemeleri sırasında radyoaktif ışınlara maruz kalmasını takiben, sinirlendiği zaman yıkıcı güçlere sahip bir yeşil canavara dönüşen sünepe bilim adamı Bruce Banner'ın öyküsü, sadece aksiyonla değil, kişinin iç dünyasında kendisiyle mücadelesi ya da aşk veyahut diğer tragedya unsurları ile de örülüydü. Yine de Hulk her fırsatta bir kaç tankı namlusundan tutup sallıyordu. O zamanlar, gülünç duruma düşmeden süper kahraman filmleri yapmanın bir yolu yoktu. Artık var.

2003 model Hulk'un yönetmen koltuğunda oturan **Ang Lee**'nin eleştirmenlerce baştacı edilen filmi "Buz Fırtınası"'nın açılış sekansında, **Toby Maguire**'ı, bir diğer Stan Lee yaratımı olan Fantastik Dörtlü sayfalarını karıştırırken görmüştük. Aynı Maguire'ın, 2002'de, Hulk gibi *"aslında savaşı epeyce kişisel ve düpedüz kendi kendisiyle"* olan bir başka kahramanı, "Örümcek-Adam"ı canlandırmış olması çok manidar. Ağustos ayında tanışacağımız Hulk, Örümcek-Adam'la birlikte, "X-Men" ve diğer gürültülü Marvel uyarlamalarından daha uzakta duruyor. Biraz melankolik ve epeyce içsel. Ang Lee'nin kendisini evinde hissedeceği bir evren yaratmış olduğundan hiç şüphemiz yok.

KYLIE MINOGUE

Chicken Tonight onu hiç heyecanlandırmamış, Michael Hutchence ise onu hep korkutmuş; küçücük bir poposu var ve sabah saat 10'un pornografi hakkında konuşmak için çok erken bir saat olduğunu düşünüyor.

Hiç Chicken Tonight'lik hissettiniz mi?
Hayır ama melodiyi mırıldanırken duyulmuşumdu. Dansı? Hayır dansı hiç yapmadım. Chicken Tonight da ne zaten allahaşkına?

Cumhuriyetçi misiniz monarşist mi?
Eee, kendi ülkemde mi sizin ülkenizde mi? Kendi ülkemde tabi ki cumhuriyetçiyim. Aslında kraliyet ailesine pek ihtiyacımız yok... Yani, Avustralya'da onlara zaten çok fazla önem verilmiyor. Kraliçenin paranın üzerinde resmi var falan, hepsi bu kadar.

Avustralya'da cumhuriyet ilan edildiği zaman, siz de 5 dolarlığın üzerine resmi basılacak adaylardan biri olursunuz herhalde.
Eğer beni seçselerdi, çok pişman olurlardı, çünkü koyulacak resmi mutlaka onaylamak isterim!

Yangından kurtaracağınız 5 albüm ne olurdu?
Aman Tanrım. Öööfff..... Hmm, bunun için beni önceden uyarmalıydınız! Bir listem olması gerekirdi, çok umutsuzum! "Off the Wall", "Blue Lines", Nusrat Fateh Ali Khan'ın albümü, ama adını bilmiyorum, isterseniz hemen koşup rafımdan indireyim... hani üstünde o büyük diken olan. İsterseniz mırıldanayım. Bir de yanıma muhtemelen Blondie alırdım herhalde.

Dyson elektrikli süpürgeleri cidden en iyisi mi?
Bu soru da nereden çıktı? Göğsümü gere gere söyleyebilirim ki ben de bir Dyson sahibiyim. Bence mükemmeller, süper emiciler ve iyi çekim güçleri var. Ama Star ve Regular modelleri arasında bir seçim yapmanız lazım. Bende Regular var.

Eğer "Stars in Their Eyes"a çıksanız hangi ünlü olmak isterdiniz?
Hmm, Aklıma ilk gelen şey şu oldu, eğer sekiz ya da dokuz yaşında olsaydım hiç tereddüt etmeden Olivia Newton John derdim. Aslına bakarsan "You're the One I Want" sahnesindeki iki Sandra Dee de olmak isterdim, mutasyonla İyi Sandra'dan Tehlikeli Sandra'ya dönüşmek... Benim kariyerim de böyle mi oldu? Evet çok doğru!

Farkında mısınız inanılmaz zayıfsınız?!
Eveeeeet?!

Et azlığı bir yerde çok uzun süre oturunca kıçınızın ağrımasına neden oluyor mu?
Hayır! Ufak tefek olabilirim ama et olması gereken yerlerimde bol miktarda mevcut!

"Generation Terrorists" mi daha iyi bir albüm "The Holy Bible" mı?
Anladım, beni deniyorsunuz! (Sakince) Bilemiyorum, eski albümleri hakkında pek bir fikrim yok. Nick Cave, Manic Street Preachers - bu kadar şanslı olduğuma inanamıyorum. Onlar için sadece eğlencelik olsun diye verilmiş ani bir karar değildi, her iki taraf da yıllardır böyle birşeyi düşünüyormuş. Kendimi kötü hissediyorum, çünkü onların adını daha önce hiç duymamış tım ve onlara "eh, siz de benim hiçbir şarkımı duymadınız herhalde" demek istedim, ama duymuşlardı! Benden kaçış yoktu!

Sizi beğendikleri için bunu yapmak istiyor olabileceklerini hiç düşünmediniz mi?
Hayır! Yani, benden hoşlandıklarını düşünüyordum. Ama öyle tipler kendilerini sırf beni beğendikleri için öyle bir duruma sokmazlar. Nick Cave gibi biri çok dürüsttür. Göğüslerimi ellemek mi? Hayır! Videoyu çekerken Nick bana bayağı yaklaştığı halde kesinlikle öyle birşey olmadı.

Pornografi hakkında ne düşünüyorsunuz?
Çok kesin bir görüşüm yok. Peki hiç seyrettim mi? (Ufak bir kikirdeme) Suç ortagi oldum. Ne tür? (Tekrar bir kikirdeme, bu kez "gazeteci s..tir git" der gibi) Bunu konuşmasak? Daha saat çok erken!

Birkaç sene önce Select Dergisi sizi bir ropörtajda Primal Scream'la bir ara getirmişti, onlar da size bol bol uyuşturucu teklif edip erkek çocuklarinin sizin resminizle masturbasyon yaptıklarını söylemişlerdi. Korkmuş muydunuz?
Hayır! Komikti, Tam anlamıyla rock'n'roll'du, onlar bana bir yığın uyuşturucu teklif edip duruyorlardı, bense oda servisinden portakal suyu istemeye çalışıyordum! Onlara kesinlikle bir teşekkür borcum var, onlar farkında olmasa da hayatım için çok önemli bir olaydı ve beni müziğin bambaşka bir yüzüyle tanıştırdı. Ama biliyorsunuz, o sırada zaten Michael'la çıkıyordum.

"Ufak tefek olabilirim ama et olması gereken yerlerimde bol miktarda mevcut!"

Onun ölümünü duyduğunuzda ilk düşündüğünüz şey ne oldu?
Tam bir şok. Dogru değil diye düşündüm, daha dogrusu öyle umdum. Avustralya'daki bir arkadaşım sabahin dördünde aramıştı. Bu benim gittiğim ilk cenazeydi. Ne kadar ironiktir ki yaşarken bana çok şey öğretmişti -sevdiğin biri gittiğinde bununla nasıl başedilir-, ölümünde de öğretmeye devam ediyor. Artık burada değil, bu Paula ve bebekleri için çok üzücü ama ben onu çok güçlü bir şekilde hissediyorum. Anlatılması çok güç bir varoluş. Özür dilerim, çok duygusallaşmamaya çalışıyorum.

Hemen bi soruyla modunuzu değiştirelim o zaman: SAW günlerinden en sevdiğiniz single hangisi?
"Better The Devil You Know". PWL bir greatest hits albümü yayınlamalı - ben, Jason, Sonia, Big Fun ve Mel&Kim'le. Deli gibi satar. Aa! Geçenlerde bi club'da Dj'lik yapmamı istemişlerdi, ben de Mel&Kim çaldım. Pist anında temizlendi.

Teşekkürler.

Çeviri: Melis Umut
Kaynak: Select

H.I.M

H.I.M. Aşkın Metalik Rengi

Nitsa Çukurel

H.I.M. (His Infernal Majesty), dördüncü stüdyo albümleri "Love Metal" ile yeniden listeleri metalik pembe rengine boyama hedefinde... 2 milyonu bulan satışları ve üç koca albüm, HIM'in hali hazırda "love metal" olarak bilinen müziğine, grubun kendisine ve sembolleri olan kalpogramın şeklinin ardında yatan anlamlara daha derinlemesine bir göz atmayı elzem kılıyor.

Bir buçuk senelik arayış ve yoğun çalışma, yaptıkları müziği bir nevi olgunlaştırarak Love Metal'ın 10 şarkısının içine toplanmış. HIM, yani beste ve vokallerde Valo, klavyede Burton, basta Mige, gitarda Linde ve davullarda Gas'ten oluşan Finlandiyalı gençler, bu son albümlerinden oldukça emin ve gururlular. Ville Hermanni Valo albümü: "67 yazından alınmış bir aşkın post-Altamond dünyanın metali ile çarpışması bu. Ve hepsi hemen burada, şimdi, 2003 yılında gerçekleşiyor" diye açıklıyor gülerek. "Bir araya geldiğimiz günlerde Gas ümitsiz bir Slayer bağımlısıydı, Burton Tchaikovsky'ye takmış durumdaydı. Mige Brian Eno dinleyerek kafayı buluyordu, Linde düzenli olarak Jimi Hendrix'le uçuyordu. Bense Johnny Cash ve Roy Orbison eşliğinde akşamdan kalma halimi tedavi etmeye çalışıyordum."

"Bir araya geldiğimiz günlerde Gas ümitsiz bir Slayer bağımlısıydı, Burton Tchaikovsky'ye takmış durumdaydı. Mige Brian Eno dinleyerek kafayı buluyordu, Linde düzenli olarak Jimi Hendrix'le uçuyordu. Bense Johnny Cash ve Roy Orbison eşliğinde akşamdan kalma halimi tedavi etmeye çalışıyordum."

Kuşkusuz grubun sembolüyle beraber HIM adının akla getirdiği ilk resim olan Valo, pek de bir gecede kazanılan şöhretten başı dönmüş bir yıldız sayılamaz. Grup, yarattıkları tüm velveleyi sakince karşılayıp bununla baş etmeyi öğrenirken, özellikle Valo, ne istediğini ve bunu nasıl alacağını gayet iyi hesaplamıştı. Müziğine, grubuna ve kariyerine dair geliştirdiği bakış açısı, fotograflarında makyajla pekiştirdiği bir androjen karizmanın ardında içi boş eylemlerden kaçınmasını sağlayacağını biliyordu. HIM'in oluşmasını takiben, besteci ve müzisyen kimliğinin yanısıra, grubun çektiği dikkatlerin de merkezi olması bunun en sağlam kanıtı olarak görünebilir. Debut albümlerinin çıkmasını takiben, müziklerine hakim olan karanlığın aksine, "Valo"nun anlamı olan ışık, Ville Valo'nun tepesinde parlarken Finlandiya Valo'yu yeni seks idolü olarak seçmişti bile. Hatta hayran kitlelerinin dişi tarafı ve basın ondan "yeni bir Jim Morrison" olarak söz etmeye kadar gitmişti. Basının, hayran kitlesinin ve müzik endüstrisinin bu yoğun ilgisine Valo'nun tepkisi kendine yönelik alaycı bir ironi ve bir hakimiyet duygusu olmuştu. "Ben de nereden geldiğimi gayet iyi biliyorum" diyordu.

Valo'nun bu "geldiği yer" aslında çok da ilginç sayılmaz. Çocukluğu, Tai-boks dünya şampiyonalarında madalyalar kazanan bir abisi, yarı Macar bir annesi ve sex-shop'u olan bir babasının oluşturduğu, kariyerini müzik üzerine kurmak istediğine karar verdiğinde onu kendi yoluna bırakan ailesi ve kronik astım ataklarıyla sınırlı. Valo'ya göre ise durum, "Belki bir tek orduya katılamadığım için üzülmüşlerdir" diyerek basitçe açıklanabilmekte.

İşte bu çocukluk dönemini takip eden süreçte grubun diğer elemanları öne çıkmaya başlıyor. Ville Valo'nun kendi söylemiyle en iyi arkadaşı olan Mige, herkesin Valo ile konuşmak istemesinden şikayetçi değil.

"Kalpogram bir grup ya da bir bütün olarak HIM'in yanı sıra genel olarak love metal'i sembolize ediyor."

"Böylesine güçlü bir front-man'imiz olduğu için mutluyuz. Bizim üstümüzden koca bir yükü almış oluyor, böylece biz asıl olan şeyle, müzikle ilgilenirken; o bunun yanısıra müziğin ister istemez beraberinde getirdiği aşırılıklarla da ilgileniyor. Fakat bu elbette sağlık sorunlarına da yansıyor, bir türlü tam anlamıyla rahatlayamadı." diye de dile getiriyor fikrini Mige.

HIM, bir anlamda ışık ve karanlık, aşk ve ölüm temalarındaki karşıtlıkla kendini tanımlarken, bir yandan halk için de böylesi bir karşıtlıktan söz etmek mümkün. Almanya ve orta Avrupa'daki gotik genç kızların da katkısıyla oldukça geniş ve HIM'in kuzey metaline getirdiği bu yeni bakıştan memnun bir hayran kitlesi yaratılırken, diğer yandan bu başarıdan rahatsız olarak HIM'i müziklerinde sinik bir ticari amaç gütmekle suçlayan eleştirmenlerin sayısı da azımsanmayacak kadar çok. Fakat Valo, bundan duyduğu rahatsızlığını şöyle belirtiyor: "Bu grup Black Sabbath sayesinde varoldu. Kiss, Iron Maiden gibi gruplardan etkilendik, ki bunlar korkunç satışlar yapmış mainstream gruplar. Tabi ki onlar gibi olmak, hatta bir gün Hollywood'a falan gitmek istemiştik, ama hiçbir zaman satma kaygısıyla albüm yapmadık. Pazarlama ancak biz kayıtlarımızı bitirdikten sonra işin içine girer, albümün iyi satması bir suç mu yani?" Elbette, bu son sorunun cevabı bir yerde olumlu olmak zorunda, çünkü HIM'i tonlarca adı duyulmamış İskandinav metal gruplarından ayıran çok önemli özellikler var. Öncelikle son yılların moda deyimiyle "satanizm" çağrışımlarını beraberinde getiren altkültür tuzaklarıyla ilgilenmiyorlar. Ayrıca müzikleri açık, net - yani herkesin dinleyebileceği gibi ve böğürtüler yerine - güçlü vokallere sahip. Üçüncü olaraksa "O acayip dar, siyah deri pantalonlardan yeterince alamadık biz!" diyor Valo.

"Şarkılarımız, aşkın ne kadar güçlü bir şey olabileceğinin hikayesini anlatıyor. İnsanlar hala bize love metal nedir diye soruyorlar, o yüzden biz de bu dördüncü albümle bunu tam anlamıyla göstermek istedik. Mesela, 'Yaşayan ölüler gibiyiz' dediğimde aşkın sizi nasıl kör edip yürüyen bir ölüye, bir kuklaya çevirebileceğinden bahsediyorum, ve aşk da bütün kuklaların efendisidir, anlatabildim mi?" Valo'nun ilk albümle açıkladığı üzere Love Metal, pop, metal, goth, glam ve bir sürü başka tarzşn ögelerini içinde barşndşrşyor. İlk dokunuş ya da ilk öpüşmeden önce hissedilen duygulardan ilham alıyor. "Love Metal, Rüzgar Gibi Geçti'nin film posteri gibi, bilirsiniz, hani Clark Gable'in günbatımında Vivien Leigh'e sarıldığı poster."

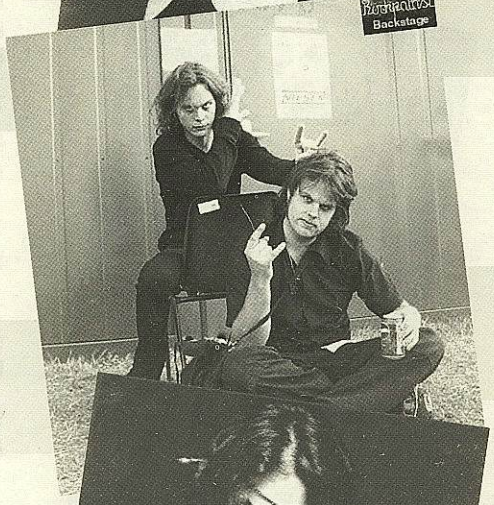

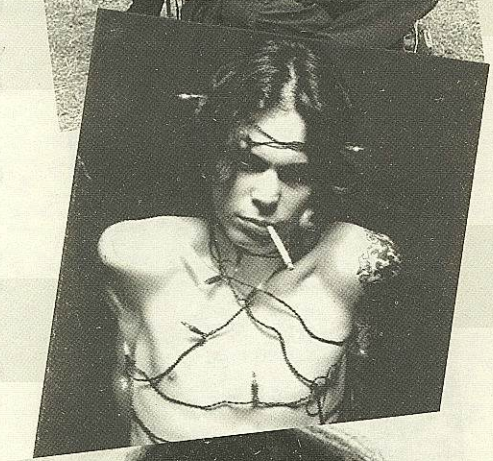

Finlandiya ve Almanya'da bir numaraya yükselmeyi başaran "Love Metal" albümünün kayıt aşamasında iki önemli değişiklikten bahsetmek mümkün. Bunların ilki, ilk albümleri "Greatest Love Songs Vol. 666"da oldugu gibi, Finlandiya'nin Moonspell, Amorphis ve Sentenced gibi ünlü metal gruplarının da yapımcısı Hiili Hiilesmaa ortaklığıyla, aradaki iki albümde biraz eksik olan direkt yaklaşıma yeniden kavuşmasıydı. Diğeri ise okyanus aşırı bir seyahatten ibaret. Love Metal, Nirvana'nın **Nevermind**'i ve Faith No More'un **The Real Thing**'i gibi albümlerin doğduğu Scream Studios (Los Angeles)'ta oluştu. Orada, özellikle U2 ile yaptığı çalışmalarla Valo'nun ilgisini çeken Tim Palmer albümün mixing işi ile ilgilendi. "U2'nun müziğinin pek bana göre olmadığı doğru, ama 'One' veya 'With or Without You' gibi şarkılar da benim ulaşmak istediğim şeylere çok yakınlar, yani sözler, melodi ya da duygu bazında. Ama bunu hep kendi tarzımda, nasıl diyeyim, David Lynch'imsi bir dönüşümle yapmalıyım." Yani bir şekilde albüm, Venice Beach'a akan Helsinki kişinin çılgınlığının ortak bir ürünü olmuş. "Buried Alive By Love"in klip çekimleri için grup Los Angeles'e döndüğünde, Valo, Kelly Osbourne'un arkadaşlarının gururla kalpogram dövmeleri taşıdıklarını öğrenip gururlanmış. Eninde sonunda Kelly'nin babası, bu işi yapmasının asıl sorumlularından birisi sayılır...

Kalpograma gelince... Orijinal adıyla "heartogram" daha en başından beri tüm albümlerinin üzerinde bulunuyor. "Öyle kötü bir hafızamız var ki Led Zeppelin'inki gibi bütün albümlere ayrı ayrı semboller bulamazdık" diyor Valo gülerek. "Kalpogram bir grup ya da bir bütün olarak HIM'in yanı sıra genel olarak love metal'i sembolize ediyor."

"Önceki albümlerimize bir nevi üçleme olarak bakıyorum" diyor Valo. "Onlar, grubun albüm yapmayı öğrenme evresini gösteriyor. Birkaç yıldır dinlenmeden çalışıyorduk ve bir tatile ihtiyacımız vardı. Sonuçta diğer elemanlar ara verdiler, ben de birkaç yeni şarkı yazdım. Bu albümün ardındaki fikir bir organik rock albümü yapıp Black Sabbath, Led Zeppelin ve Pink Floyd gibi idollerimize olan takdirimizi ortaya koymaktı. Bundan önceki tüm albümlerimizin bir kombinasyonu gibi, umarım iyi yanlarını seçmeye çalışırken berbat olanları seçmemişizdir..." Bunu zaman gösterecek.

Müzik Tarihinin En Şok Edici

100

Anı

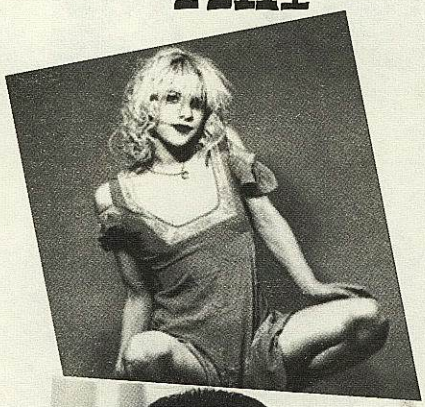

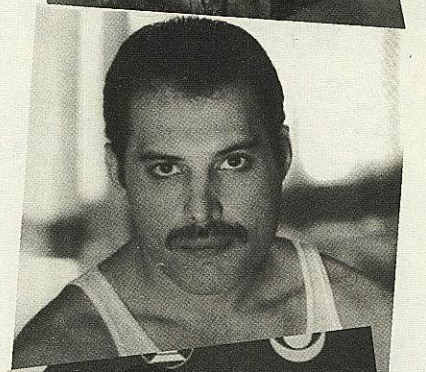

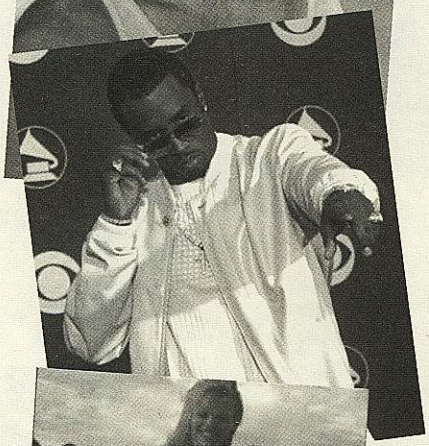

100- The Plasmatics'in solisti Wendy O.Williams, sahnede yaptığı seks taklidinden dolayı tutuklandı. (1981)

99- Elvis Presley başkan Richard Nixon'la tanıştı. (1970)

98- David Crosby, Melissa Etheridge'in çocuklarının babası olduğunu açıkladı. (2000)

97- Screamin' Jay Hawkins'in 75 çocuğu olduğuna inanılıyor. (2000)

96- İzlandalı şarkıcı Björk, bir gazeteciye saldırdı. (1996)

95- Gram Parsons'ın cesedi arkadaşları tarafından çalınıp, yakıldı. (1973)

94- "Tibet'e Özgürlük" konserinde bir izleyiciye yıldırım çarptı. (1998)

93- Karen Carpenter anoreksiden öldü. (1993)

92- Evsiz bir adam, Kiss davulcusu Peter Criss olduğunu iddia etti. (1991)

91- Stevie Wonder geçirdiği trafik kazası sonucu komaya girdi. (1973)

90- Eski milyoner rapper MC Hammer iflas ettiğini açıkladı. (1996)

89- Def Leppard'ın davulcusu Rick Allen bir trafik kazasında kolunu kaybetti. (1984)

88- Cat Stevens, Salman Rüşdü aleyhine çıkan fetvayı destekledi. (1989)

87- Madonna "Like a Prayer"ın videosuyla skandal yarattı. (1989)

86- Rapçi Geto Boy, kız arkadaşıyla yaptığı bir kavga sonucu gözünü kaybetti. (1991)

85- Whitney Houston, Oscar törenlerinden kovuldu. (2000)

84- Amerika hükümeti, John Lennon'ı sınır dışı etmeye çalıştı. (1973)

83- Marilyn Manson, Şeytanın Kilisesi'nin rahibi oldu. (1996)

82- Boy George eroin bağımlısı olduğunu açıkladı. (1986)

81- The Who, The Smothers Brothers Comedy Hour'da muhteşem bir performans sergiledi. (1967)

80- St. Louis'deki bir Guns N' Roses konserinde, Axl Rose'un, izleyicilerden birine saldırması sonucu kargaşa çıktı. (1991)

79- Rick Wakeman, King Arthur konsepti albümünü buz üstünde tanıttı. (1975)

78- Kiss'den Gene Simmons bir ateş yutma gösterisinde saçını yaktı. (1973)

77- Cynthia Plastercaster, rock starlarının penislerinin seramikten heykellerini yaptı. (1968)

76- "Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band"in filmi çekildi. (1978)

75- Carnie Wilson kilo kaybetme operasyonunu yayınladı. (1999)

74- David Geffen, Neil Young'ı "onları temsil etmeyen" müzik yaptığı için dava etti. (1983)

73- John Fogerty kendi yapıtlarından izinsiz alıntı yaptığı için, kendi plak şirketi tarafından dava edildi. (1985)

72- Puff Daddy silah bulundurmaktan tutuklandı. (1999)

71- Queen solisti Freddie Mercury AIDS'ten öldü. (1991)

70- Red Hot Chili Peppers sahneye *sadece* çoraplarıyla çıktı. (1983)

69- Lynyrd Skynyrd solisti Ronnie Van Zant'ın mezarı vandallar tarafından talan edildi. (2000)

68- Bobby Darin kız kardeşi zannettiği kadının aslında annesi olduğunu öğrendi. (1968)

67- L7, İngiliz seyircilerine kullanılmış tampon attı. (1992)

66- Söylentiye göre, rap prodüktörü Suge Knight, Vanilla Ice'ı pencereden aşağı sallandırdı. (1992)

65- INXS solisti Michael Hutchence otel odasında ölü bulundu. (1997)

64- Rolling Stones elemanı Bill Wyman, 19 yaşındaki bir modelle evlendi. (1984)

63- Studio 54 sahiplerinin vergi kaçırma suçundan dolayı kapatıldı. (1980)

62- Black Crowes, albüm kapaklarına, kadın pübik tüylerini koydu. (1994)

61- Tur otobüsüne traktör çarpması sonucu, Gloria Estefan'ın bir omurilik kemiği kırıldı. (1990)

60- 2 Live Crew'un "As Nasty As They Wanne Be"si yasaklandı. (1989)

59- Keith Richards Toronto'da eroinle yakalandı. (1977)

58- Süper groupie Pamela Des Barres anılarını yazdı. (1987)

57- Sly Stone, Madison Square Garden'da evlendi. (1974)

56- Jefferson Airplane'den Grace Slick bir hayranının burnunu karıştırdı. (1978)

55- Curtis Mayfield, üzerine aydınlatma teçhizatı düşmesi nedeniyle felç geçirdi. (1990)

54- Boy-band *NSYNC menajerleriyle yollarını ayırdı. (2000)

53- Chuck Berry kendi restoranının tuvaletinde, insanları videoya çekmekten dolayı suçlandı. (1989)

52- Iggy Pop sahnede kendini kestikten sonra hastaneye kaldırıldı. (1973)

51- DJ'ler bir rüşvet komisyonu tarafından inceleme altına alındı. (1960)

50- Yedi silahlı adam, Bob Marley ve karısını öldürmeye çalıştı. (1976)

49- Beach Boy Brian Wilson, bir sinir krizi geçirdi. (1964)

48- Snoop Doggy Dogg cinayetle suçlandı. (1993)

47- Michael Jackson, Lisa Marie Presley ile evlendi. (1994)

46- Gary Glitter çocuk pornosuyla yakalandı. (1999)

45- Courtney Love, Vanity Fair tarafından, hamileliği sırasında eroin kullanmakla suçlandı. (1992)

44- The Who'dan Keith Moon yanlışlıkla kendi şoförüne çarptı. (1970)

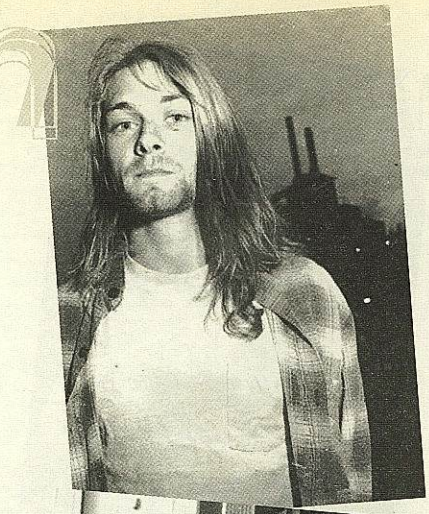

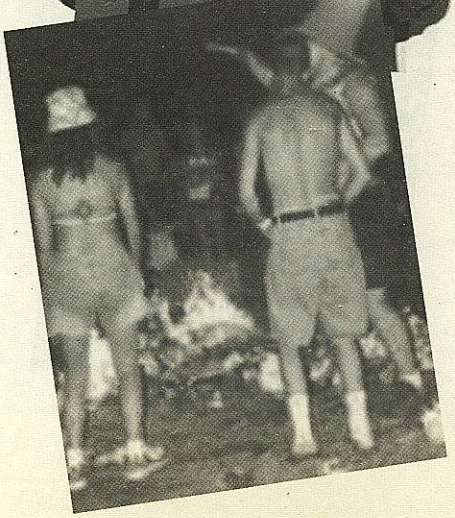

43- The Go-Go's seks sırlarını videoda sarhoş bir roadie'yle paylaştı. (1980)

42- Dinleyiciler "Rock Around The Clock"ı dinledikten sonra konser alanının koltuklarını parçaladı. (1955)

41- Public Enemy'nin Professor Griff'i Samiler aleyhine yorumlar yaptı. (1989)

40- David Lee Roth roadie'lerine groupie olmaları için para önerdi. (1979)

39- Eminem nefret dolu Marshall Mathers LP'sini piyasaya sürdü. (2000)

38- Michael Jackson, The Beatles şarkı katalogunu satın aldı. (1985)

37- David Bowie faşist selamı verirken görüntülendi. (1976)

36- Aldığı aşırı doz sonrası hastaneye kaldırılan Motley Crue elemanı Nikki Sixx, hayata döndü. (1987)

35- Charlton Heston, Ice-T'nin "Cop Killer"ını protesto etti. (1992)

34- John Lennon ve Yoko Ono albüm kapağı için çıplak poz verdiler. (1968)

33- R&B şarkıcısı Al Green din adamı oldu. (1974)

32- TLC'den Lisa "Left Eye" Lopez erkek arkadaşının malikanesini ateşe verdi. (1994)

31- Jim Morrison uygunsuz teşhir yüzünden tutuklandı. (1969)

30- Rap yıldızı 2Pac Las Vegas'ta öldürüldü. (1996)

29- James Brown hızlı bir araba takibinden sonra tutuklandı. (1988)

28- George Michael uygunsuz teşhir yüzünden tutuklandı. (1998)

27- Tejano yıldızı Selena öldürüldü. (1995)

26- The Rolling Stones, uyuşturucu bulundurduklarından dolayı tutuklandı. (1967)

25- Rick James ve kız arkadaşı bir gasp olayı nedeniyle tutuklandı. (1991)

24- Ebeveynler Judas Priest'in müziğinin çocuklarını intihara sürüklediğini ileri sürdü. (1990)

23- Prince adını bir sembolle değiştirdi. (1993)

100 an

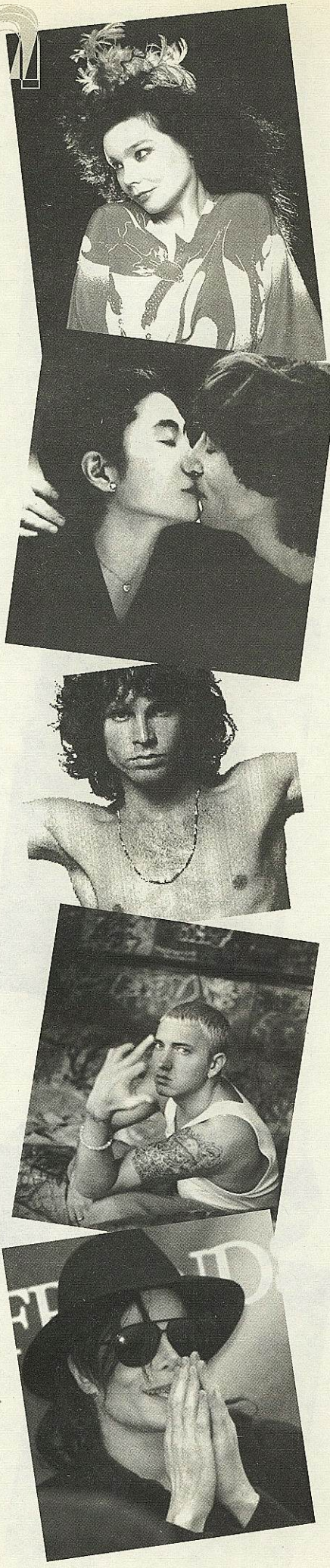

22- The Beach Boys Charles Manson ile arkadaş oldu. (1969)

21- Elvis Presley öldü. (1977)

20- Tommy Lee ve Pamela Anderson'un seks kasetleri ortaya çıktı. (1996)

19- Michael Jackson bir Pepsi reklam çekimi sırasında yandı. (1984)

18- Ozzy Osbourne plak şirketi toplantısında bir kumrunun başını ısırarak koparttı. (1981)

17- Led Zeppelin ölü bir köpekbalığıyla ilişkiye giren bir groupie'yi izledi. (1969)

16- Sid Vicious kız arkadaşını öldürmekle suçlandı. (1978)

15- Frank Zappa, senato oturumlarında albümlerin uyarı yazılarıyla etiketlendirilmesi hakkında konuştu ve PMRC'ye karşı geldi. (1985)

14- Elvis Presley ulusal televizyonda kalçalarını salladı. (1956)

13- Jerry Lee Lewis 13 yaşındaki ikinci göbekten kuzeniyle evlendi. (1957)

12- Alice Cooper'ın seyircileri bir tavuğu parçaladı. (1969)

11- Madonna Sex kitabını yayınladı. (1992)

10- "İsa'dan daha ünlüyüz". (1966)
John Lennon kendisine Hristiyanlığın geleceğini soran bir İngiliz gazeteciye bu cevabı verdi. Dini liderler, aslında teoride doğru olan bu açıklamayı, dine saygısızlık olarak nitelendirip, ülke çapında The Beatles plaklarının yakılmasını buyurdular.

9- Sinead O'Connor papanın resmini yırttı. (1991)
Bir konserinden önce milli marşın çalınmasını reddetmesiyle şimşekleri üzerine çeken şarkıcı, Saturday Night Live'da Katolik kilisesinin kürtaj karşısındaki tutumunu protesto etmek amacıyla papanın bir resmini yırttı. Bu da listelerin ilk sırasında yer alan şarkısı "Nothing Compares 2 U"nun dışlanmasına sebep oldu.

8- Woodstock'99 (1999)
İlki, üç günlük barış, sevgi ve müzikten oluşan festivalde, o sene Limp Bizkit yer alıyordu. Kışkırtıcı marşları "Break Stuff"la provokatörlük yaptılar, seyirciler de bu çağrıya uydu. Ardından Red Hot Chili Peppers "Fire"ı çaldı. Festival bittikten sonra geride kalan yıkıntıyı temizlemek bir ay sürdü.

7- Milli Vanilli şarkı söyleyemiyor. (1990)
Çıkarttıkları single'lar listelerde en üst sıralara çıktı. Fakat bu saltanat, prodüktörlerinin, şarkıları başka insanların söylediğini açıklamasıyla sonlandı. Milli Vanilli kazandıkları Grammy ödüllerini geri vermek zorunda kaldılar.

6- The Who konserinde ölüm. (1979)
Keith Moon öldü ama, The Who Kenny Jones'un katılımıyla yollarına devam etti. Fakat Amerika turneleri bir trajediyle gölgelendi. Cincinnati'de Riverfront Coliseum'da çıkan izdihamda 11 seyirci ezilerek öldü.

5- Marvin Gaye öldürüldü. (1984)
Marvin Gaye her zaman inancı ve vücudunun sekse ve uyuşturucuya olan bağımlılığı nedeniyle eleştirildi. Kısa süreli bir sessizlikten sonra geri dönüşünü "Sexual Healing" ile yaptı. Fakat babasıyla girdiği bir tartışma, vurularak ölmesine neden oldu.

4- Kurt Cobain intihar etti. (1994)
Nirvana solistinin daha söyleyecek çok şeyi var gibi gözükmesine rağmen, Kurt Cobain grubun ününün büyüklüğünde boğuluyor gibi hissediyor ve en iyi günlerinin geride kaldığını düşünüyordu. Bir takım aşırı doz girişiminden ve diğer uyarıcı işaretlerden sonra hayatını bir silahla sonlandırdı. Geride şoka giren hayranlarını bıraktı.

3- Altamont'da cinayet (1969)
The Rolling Stones, 60'ların ahengine uymak için, San Francisco dışında bir festival planlamıştı. Fakat, hem kötü organizasyon hem de Hell's Angels, Mick Jagger'ın bu şovunun berbat bir sonla bitmesine sebep oldu.

2- Michael Jackson cinsel tacizle suçlandı. (1993)
Yıllarca Michael Jackson'ın Macaulay Culkin ve Emmanuel Lewis gibi isimlerle arkadaşlığı, tuhaf karşılanıyordu. Bu olaydan da geride kalanlar, kızgın bir ebeveynin suçlamaları ve Jackson'ın ününün lekelenmesi oldu.

1- John Lennon öldürüldü. (1980)
Bir uzay mekiğinin patladığı veya Pearl Harbor'ın bombalandığı gibi, inanılması güç bir haberdi. Kim The Beatles'ın lideri John Lennon'ı öldürmek isterdi ki?

Çeviren: Esin Konuk
Kaynak: VH1

Bir Aşk Söyleminden Parçalar

tindersticks

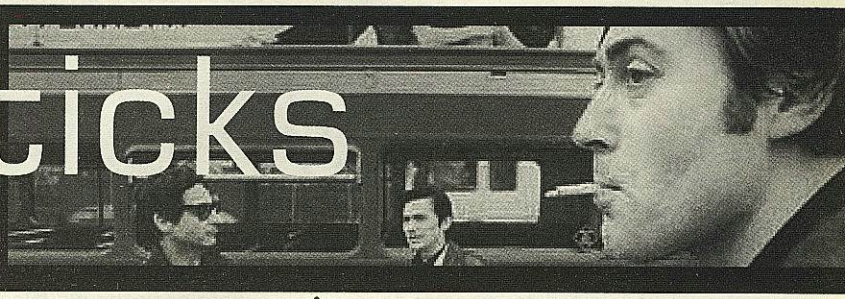

Beren Özel

Birden, ne kadar zamandır gömüldüğümü bilemediğim koltuktan fırladım. Uyandım. Gece olmuş. Fırladım belki de, ama hangi gücün beni o ani harekete ittiğini anlayamadım; bacaklarımı hissedemiyordum. Yorgundum. Aynaya bak(a)madan, yüzümü yıkar gibi yaptım. Bilemedim. Garip bir haldi. Birkaç duyuma ihtiyacım vardı. Birçok. Müzik çalara dokunur gibi yaptım ve Tindersticks çalmaya başladı. Sırayla bir aşk söyleminden parçalar döküldü:

Alışkanlık, pişmanlık, "neden?", bilinmeyen, "öteki", acı, derin acı, bulutlar, işaretler, ağlamak, intihar düşüncesi, gece vakti, yara, gereksinim, kalp/kalbim, dram, beklemek, beklemek..
Parçalar, müzikle birleşti ve: bütünlük oluştu. Tüm oluşumu izleyen ben, yazmaya başladım.

1992 yazında, İstanbul'dan sonra en çok zaman geçirdiğim şehir olan Nottingham'da kurulan Stuart Staples önderliğinde oluşan grup, 10 seneyi aşkın süredir, hiç eleman değiştirmeden ve de eklemeden müzik yapmaya devam ediyor. Bu uzun süre ve kurulu denge ve düzen unsurları dışında, bence en önemli başarıları; ilk iki albümlerini dinleyicilerine heyecan ve duygu yüklü dakikalar yaşatan çift cd olarak piyasaya sürmeleri. Ne yazık ki bunu günümüzde başaran pek müzisyen bulunmamakta.

İlk albümleri **Tindersticks** 1993 yılında This Way Up etiketiyle piyasaya sürüldü. Geçen ayki yazımda başka bir 1993 çıkışlı gruptan, yani Auteurs'den kısaca bahsetmiştim. O verimli senede süper ligin en üst sırasını paylaşan Suede ve Auteurs'den başka bir de Tindersticks vardı. (Geçen ay Auteurs, bu ay Tindersticks, kimbilir belki gelecek ay da efsanevi müzik dergisi Lull'daki dergicilik derslerinden öğrendiklerim doğrultusunda "gizli Suede dosyasını" ortaya çıkartırım.) Suede ve Auteurs, Mercury Prize için dalaşırken, Melody Maker dergisi Tindersticks'in bu çıkış albümünü "yılın albümü" olarak ilan etmişti bile. Hızlı bir çıkıştı. 1994 senesi bir önceki seneye kıyasla, daha yavaş geçti: **Kathleen** adında bir EP'yi, sadece posta yoluyla dağıtıma tabi olan **Amsterdam** adlı konser albümü takip etti.

1995 yılında ise 70 dakikalık ikinci albümleri piyasaya sürüldü. Yine çift cd'den oluşuyordu ve adı yine **Tindersticks** idi. Bir önceki cümledeki yineler sizi şaşırtmasın. Bu albüm, bir grubun kendini tekrarlamasından çok daha öteydi. Ilk albümle çıkılan tepenin zirvesinden aşağıya bakılabiliyordu; daha gidilecek ve görülecek çok şey vardı. Bu noktada, yılın albümü nitelendirmesinin ardından daha iddialı bir yaklaşımdı demek yanılsama olmaz. Bilhassa, "My Sister" gibi trajik sözler içeren şarkının öncülük ettiği, Tindersticks'in epik-vari şarkı yapma akımı müzik dünyasında yer etmeye başladı. Gece vakti hüznü olarak adlandırılmalarına rağmen, bence gece vakti kavramına geniş bir anlam yüklemiştir grup. Türk Ceza Kanunu madde 502'ye göre, *gece vakti*: Güneş batımından bir saat sonra başlar ve güneşin doğumundan bir saat evvele kadar devam eder. Ama burada, hem güneş batmaz, hem de gece vakti ve hüzün bitmez. Başka bir hukuki açı getirmek gerekirse, Tindersticks'in sürekli iflas halinde olduğu, yani hep müflis sıfatı taşıdığı öne sürülebilir. Bu dogrultuda da tasfiyenin hiç yapılmadığı iflas masasında, başlamadan biten ilişkiler, karşılıksız aşklar, yürümeyen ilişkiler, insanlık dramları, yıkılmış umutlar ve bekleyiş bulunmaktadır.

İkinci canlı kayıtlardan oluşan albümleri **Bloomsbury Theatre 12.3.95**, posta yoluyla dağıtım yerine, dinleyicilerin kolay erişim yoluna tabi oldu. Daha bugün sınavda cevapladığım Ceza Usul Hukuku'ndaki "postada elkoyma" hususundan etkilendiklerini düşünmek istiyorum. Ama, bu albümü kocaman bir orkestra ile kayıt etmiş olmaları beni kendime getirtiyor. Biri, bu cesur atağı yapmalıydı, bu da Tindersticks oldu.

Bir sonraki sene ise, ünlü yönetmen Claire Denis'in **Nenette et Boni** adlı filminin müziklerinden oluşan ilk film müziği albümlerini yayınladılar. Film için müzik ya da müzik için film kavramlarını yıkarak, müzik ve film aynı doğrultuda ilerler ilkesini savunan bir girişimdi. Paris konserlerinden birinde Claire Denis'in sahne arkasına gelip, "bakın bir film projem var, sizinle çalışmak istiyorum" demesiyle, uzun seneler sürecek ortaklığın temelleri oturtuldu. Albüm dinlenince, belki de ilk dikkati çeken, Stuart Staples'ın Cohen-vari tonlamasını içeren sesine abümde

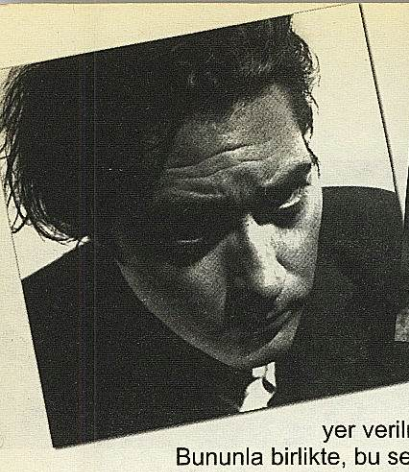
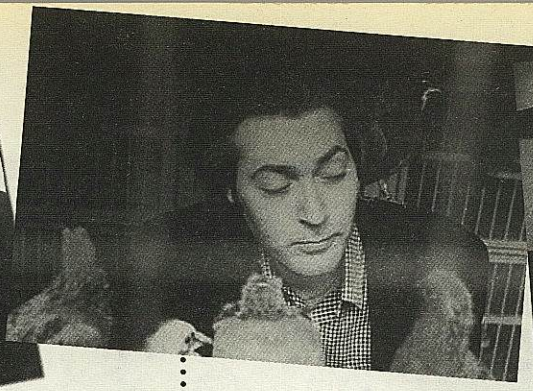

yer verilmemesi.

Bununla birlikte, bu sefer daha çeşitlilik katmış oldukları da söylenebilir.

1996 yılında, Londra'da ICA (Institute of Contemporary Art)'da beşe gece üst üste konser verip, her gece farklı bir setlistle ve yeni bir temayla ("yaylı çalgılar gecesi", "bir önceki gece için özür gecesi" gibi) sahneye çıkıp, yaratıcılığın sınırsızlığının altını çizdiler. 1997 yılında, bence en başarılı albümleri olan **Curtains** yayınlandı. Hiç olmadıkları kadar kendileri, hiç ummadıkları kadar çeşit içeren ve hiç hayal etmedikleri kadar güzel olan bir albüm. Stuart Staples, bu albüme kadar geçen zamanda hep oraya, yani Curtains'ın yakaladığına erişmek istediklerini belirtmişti.

Bu beş senelik zaferlerini **Donkeys 92-97** adlı toplama albümle pekiştiren grup, üç sene sonra yayınlayacakları **Can Our Love...**'ın kapağına önceden hazırlanmamızı sağlıyordu. 13 şarkılık bu albüm pek çok süpriz de içeriyordu: "Aman Tanrım" sözüne eşitlikçi yorum katarak "O Herkesin Tanrısı" diyen kült grup Pavement'ın "Here"ının, Otis Redding'in Radyo Eksen'de geçen senelerde sıkça duyma imkanını yakaladığımız "I've Been Loving You Too Long"'unun yorumu ve "No More Affairs"'in Fransızca versiyonu.

45 dakika gibi kısa bir sürede kaydedilen dördüncü stüdyo albümleri **Simple Pleasure**, az ve öz olmakla birlikte, en şaşırıcı Tindersticks giriş parçası olan "Can We Start Again"'i içermektedir. Soul unsurları kattıkları gibi orkestranin ağırlığı daha az hissedilmektedir. Bu albümdeki sekiz şarkıdan biri ise, bir Odyssey klasiği olan "If You're Looking For a Way Out"'un çarpıcı yorumlanmasıdır. Bu albüm için, grup elemanlarından Dickon Hinchliffe, **Curtains** ile yakaladıklarının arkasından saklanmanın mantıklı olmayacağını düşündüklerinden daha katıksız, süssüz ve direk bir albüm yaptıklarını ve bunun sonucunda da kendilerini yeni bir başlangıcın eşiğinde bulduklarını söylemiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, **Donkeys 92-97** albümü, 2001 yılında yeni plak şirketleri Beggars Banquet'ten çıkan **Can Our Love...**'ın kapağı için bizi hazırlamıştı. Peki ne vardı bu kapakta? Grubun solisti Staples'ın uzun yüzünü, huzur içinde bir ata yaslamışlığının resmi bulunmaktadır. Eşeklerden, atlara geçiş, bir olgunlaşma sürecinin de belirtisi olsa gerek. Albümün adı ise, kendin dinle, kendin yorumla şeklinde müzisyen-dinleyici bütünleşmesi yaşatır nitelikte. "Dying Slowly" ile evrensel acının kendini vurmaktan daha iyi olduğunu rahatlıkla söylerken, aslında "evet, ben acı çekiyorum ama en azından bunun farkındayım ve bununla yaşıyorum" diyebiliyor. "Sweet Release"'le de ise büyük beceriyle sekiz dakika boyunca aynı şarkıyı dinliyormuş hissini uyandırmamayı başarıyor.

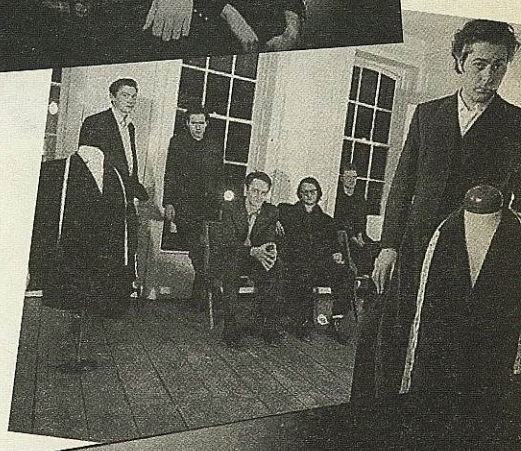

Aynı sene yurt dışında olduğu gibi ülkemizde de büyük yankılar uyandıran bir Claire Denis filmi olan "Trouble Every Day"'in müziklerini üstlendiler. Filmin şiddet, kanibalizm ve seks içeriğine, Tindersticks bazen karanlık, bazen kibar ve olağan, bazen de parlak ritimler katarak, kalabalık bir görsel ve işitsel ortam yaratımında önemli rol oynar.

Son iki stüdyo albümlerinin deneyimsel ve arayış içeren ruhundan sonra, 9 Haziran 2003 tarihinde çıkan yeni albümleri **Waiting for the Moon**, "öteki"ni bekleyen sevgili kimliklerini korurken aynı zamanda eski günlere dönüşü simgeliyor. İlk single olan "Sometimes It Hurts"de Meksika asıllı Amerikalı şarkıcı Lhasa de Sala ile düet yapan Staples, "4.48 Psychosis"de ise, bir Tindersticks hayranı olan Sarah Kane'in bir oyunundan bölümler mırıldanıyor. Bu düet, grubun daha ilk senelerinde Isabella Rosellini ile yaptıkları "A Marriage Made in Heaven"ı aratmayacak güzellikte. Hatta daha olgun. **Can Our Love...**'ın yumuşatıcı etkilerini taşımasına rağmen daha dengeli olan bu albümde, grubun altı üyesinin de payının olduğu ve önceki iki albüm boyunca süregelen arayışların sonuçlarının olumlu olduğu anlaşılıyor.

Kaynak:
http://www.tindersticks.co.uk

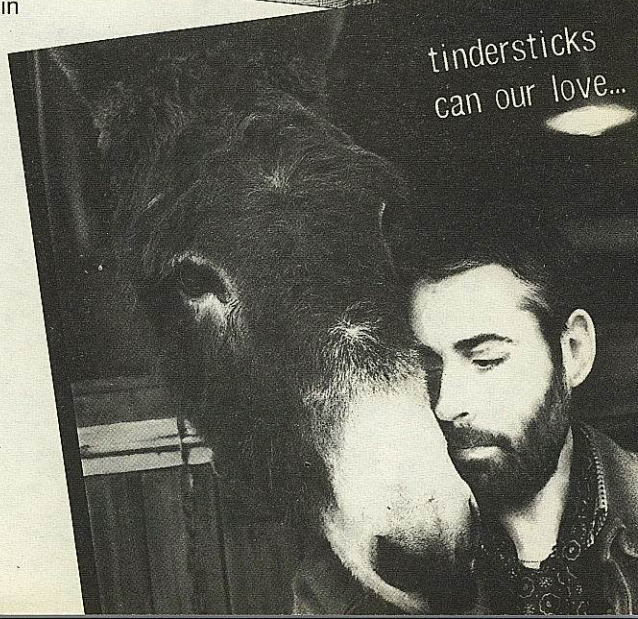

hepinizi seviyorum ve çok canım yanıyor.

Yiğit Atılgan

eels

İronik, üzücü, kimi zaman iyi birer kara mizah örneği, kimi zaman da açıkça salak şarkı sözleri Eels müziğinin ilk akla gelen birkaç ögesinden biri

Eels'le ilgili bilgiçlik yapmaya başlamadan önce şu sıfat tamlamasına bakalım: "nihilist pop". Bu tanım, Mojo dergisi tarafından grubun son albümü "Shootenanny!" ile ilgili yapılmış ve Eels'in 8 yıllık yol hikâyesini gayet güzelce özetliyor.

Çoğu grup bir beyin ve ona ellerinden geldiğince yardım edip enstrümanını tıngırdatan diğer elemanlardan oluşur. Eels'in beyni ise Mark Oliver Everett. Eels'in bugünkü halini anlamak için kendisinin çocukluğuna ve müzisyenliğe uzanan macerasına vakıf olmak gerekiyor. Washingtonlu entellektüel bir aileden gelen Everett, kafası matematik olsun, fizik olsun, içinde rakamlar geçen bilimlere basmadığı için, kendini plaklara veriyor ve zamanla hayatta ilgi duyduğu tek şey müzik oluyor. Altı yaşındayken 15 dolara satın aldığı oyuncak davuluyla ilk denemelere girişen Everett, zamanla piyano ve gitara da elini sürüyor. Biraz sorunlu bir genç karşımızdaki ve sorunlu kelimesi bu yazının temasını oluşturuyor. Hobileri arasında tutuklanmak ve okuldan atılmak olan Everett, 20'li yaşlarının ortasında içinde bulunduğu kısır döngüye dayanamayıp en iyi arkadaşı olan 4 kanallı ilkel kayıt cihazını da yanına alarak Los Angeles'a göç ediyor. Şunu da belirtelim ki, aramızda Mark Oliver Everett diye biri yok artık; adı Mark olan bir sürü arkadaşı olduğu için herkes onu "E" diye çağırıyor. Bence buna da şükretmeli, ortaokul hocası adını "Mark Kemal" de koyabilirdi.

"Ama bu işi de yapacak birileri olmalı" tarzi fuzuli işlerde çalışan E, geri kalan tüm vaktini yaptığı kayıtlara harcıyor. Ne de olsa kötü bir duyguyu daha çekilebilir bir hale çevirmek için yapilabilecek en mantıklı şey müzik. Gittikçe daha iyi kayıtlar yapmaya başlayan E'nin sarkılarını Polydor Records'dakiler duyuyorlar bir gün ve E'nin Eels öncesi iki solo albümü **A Man Called E**(1992) ve **Broken Toy Shop**(1993)'a uzanan süreç bu şekilde gelişiyor. Bu albümlerde E'nin iyi melodiler üretebildiğini görüyoruz ama birçok eksik de göze çarpıyor; olmadığı kadar zihni olma çabası ve bazı Eels albümlerinde de görülen olsa da olur olmasa da sarkıların listeye eklenmesi gibi. Tori Amos'un konserlerini açtigi bir turneden sonra da kafasındakileri gerçekleştirebilmek için tek tabanca takılmanın yeterli olamayacağını fark ediyor E. 1995'te davula Butch (Jonathan Norton) ve basa Tommy Walters geçince Eels kuruluyor ve E'nin fikirlerini daha yetkin bir biçimde ifade edebilmek için gerekli olan platform oluşturulmuş oluyor.

Dreamworks Records'dan çıkan grubun ilk albümü **Beautiful Freak**(1996) kapağındaki "The Ring" filminin tırstırıcı küçük kızı Samara(Sadako) benzeri kızla, şarkılardaki arıza ruh halini ilk bakışta belli ediyor. İşin garibi bu albüm Eels'in popüler müzik sahnesinde en sık görüldüğü albüm oluyor. Daha sonra yavaş yavaş kendilerini kucaklayıp saran, daha ufak bir kitlenin

içine gömülüyorlar, bu da gayet iyi bir şey aslında, hiçbir sey herkes için değildir. Bu popüler ilginin kaynağı kuşkusuz MTV Alternative Nation klasiği "Novocaine For The Soul" ve grup elemanlarının yavaş yavaş havaya yükselip süzüldüğü siyah-beyaz videosu. Ironik, üzücü, kimi zaman iyi birer kara mizah örneği, kimi zaman da açıkça salak şarkı sözleri Eels müziğinin ilk akla gelen birkaç ögesinden biri. Etraftakilerden farklı olma, gelecek kaygısı, sevdiklerine yeterince sarılamama gibi temaların sakin bir müzikle eşliğinde işlendiği Beautiful Freak albümü hem sağlam bir ilk adım olması, hem de çabucak dağılabilecek bir grubu bugüne kadar itebilen bir itici güç teşkil etmesi açısından önemli bir albüm.

Dört kisilik bir ailede yetiştiğinizi düşünün. Anne-baba, bir kız kardeş ve de siz. Her ne kadar sık sık kavga ediyor olsanız da bazen farkında bile olmadığınız derinlerde bir sevgi besliyorsunuz hepsine. Önce babanız ölüyor. Sonra kız kardeşiniz intihar ediyor. Şimdi de anneniz akciğer kanseri. E'nin bu durumla karşı karşıya kaldıktan sonra zaten çok da iyi olmayan ruh hali iyice diplerde buluyor kendini. Sonuç, 1998 tarihli grubun en üzüntülü konuları işleyen, en basit güzellikleri sunan ve bana kalırsa bugüne kadar yaptıkları en iyi is olan **Electro-Shock Blues** albümü. Ölümle ve yok olmayla ilgili 16 güzel sarkı olarak özetleyebileceğimiz albüm. Bize hiç öyle gelmese de E için en az karamsar olan albümleri. Belki de albüm bittikten sonra depresyonuyla cesurca yüzleşmesiyle ortaya çıkan rahatlama hissini kastediyordur. Ne olursa olsun, süslü ifadelerden

Daisies Of The Galaxy ve Electro-Shock Blues birlikte değerlendirildiğinde Eels'in belki bir daha hiçbir zaman ulaşamayacağı bir dönem oluşturuyorlar

ziyade yalın bir öyküsel anlatımı tercih ediyorsanız ve bir albüme vakıf olmak için gerçekten emek gerektiğine inananlardansanız, ya da ne diyorum ben, kim olursanız olun, Electro-Shock Blues kaçırılmaması gereken bir albüm.

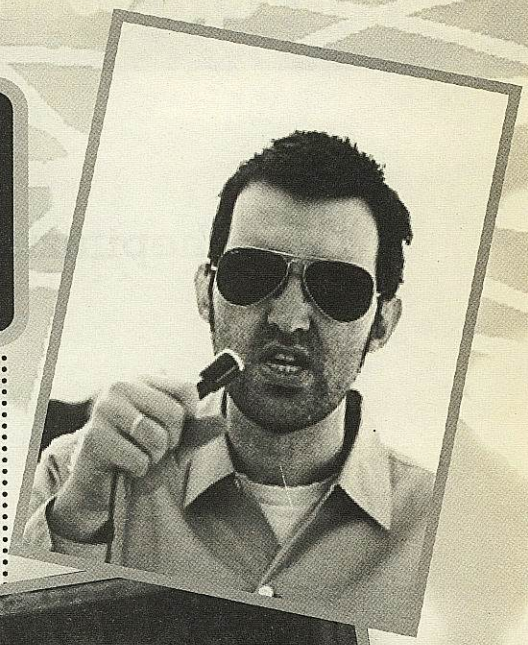

Sırada eskiden gazetelerin kuponla verdiği, işlerin hiçbir zaman ters gitmediği öyküler anlatan çocuk kitaplarının kapaklarına benzeyen bir kapağa sahip 2000 tarihli **Daisies Of The Galaxy** var. Küçükken o kuponları ben de keserdim (ailem benim için epey endişelenmiş olmalı) ama o süslü hikayeleri okuyup rengarenk resimlere bakarken çocuk aklımla mutlu-mesut olma halinin yalanlığını fark eder, garip bir sıkıntıyla yatağa girip battaniyeyi kafama çekerdim.

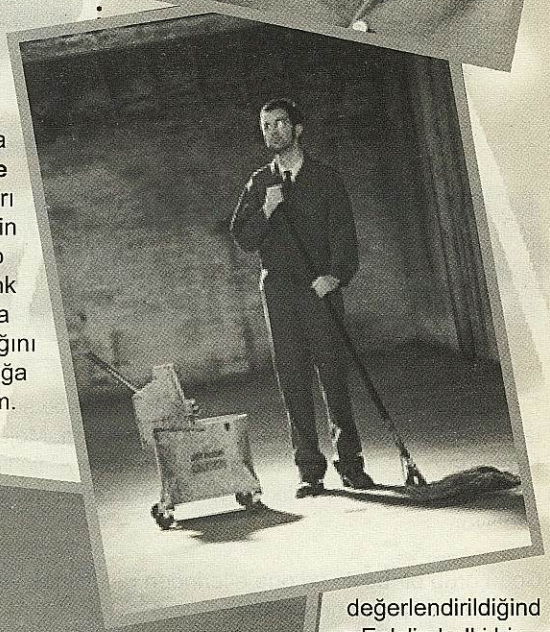

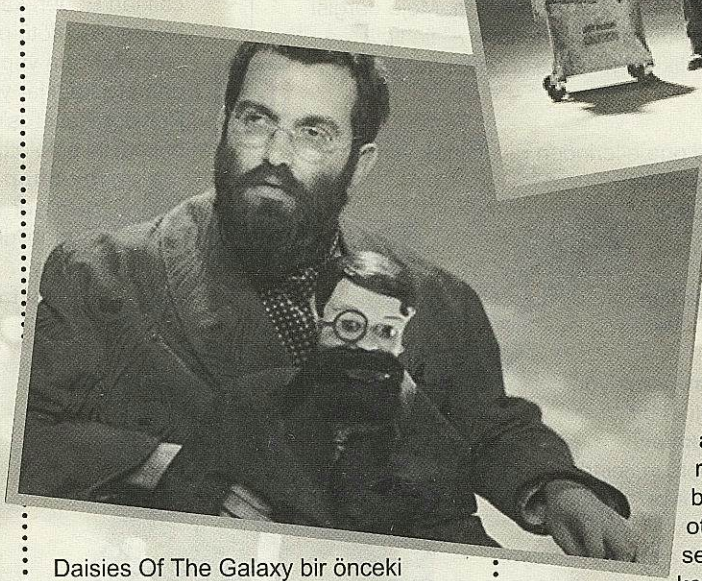

Daisies Of The Galaxy bir önceki albümden sonraki toparlanma sürecinin bir ürünü. E, bu süreç esnasında bazı şeyleri hak ettiği yerlere oturtmayı başarmış ve hüzün-sevinç ikiliğini birbirlerinden ayrılmayan bir bütün olarak kabul etmiş. Buna bağlı olarak albümün daha neşeli olmasa da (zira ölüm yine başrolde) daha aydınlık olduğunu söyleyebiliriz. Her şey ne çok iyi, ne çok kötü. Güzel olaylar kocaman mutluluklar vermiyor, felaketler de bizi yuvarladıkları uçurumlarda son anda tutunabileceğimiz umut dalları barındırıyor. Daisies Of The Galaxy ve Electro-Shock Blues birlikte değerlendirildiğinde Eels'in belki bir daha hiçbir zaman ulaşamayacağı bir dönem olusturuyorlar. Bazı grupları her şarkıları muhteşem olduğu için değil, isimleri anılınca sizde belli bir ruh hali oluşturdukları, belli bir konsepte oturtuldukları için seversiniz. Eels kelimesinin yarattığı ruh hali de bu iki albümde gizli.

Davulcu Butch'in gördügü bir rüyayı canlandırmak isteyen Eels, 2000 yılında "The Eels Orchestra 2000" isimli bir proje yaratıp 6 kişilik bir kadroyla, her gece herkesin ortalama 3-4 enstrüman çaldığı bir düzende konserler veriyor ve 3 kişilik bir folk-rock grubuna göre çok daha fazla zenginlik barındırıyor bu konserler; Fiona Apple de karışıyor bir ara işin içine. **Oh What A Beautiful Morning** isimli konser albümü bu turda elde

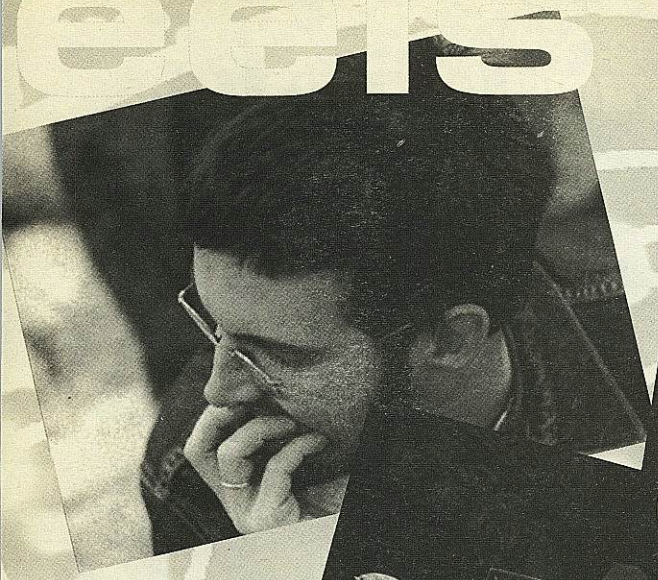

Ciğer Yakan Eels Şarkıları

01 - Novocaine For The Soul (Beautiful Freak)
02 - Susan's House (Beautiful Freak)
03 - Mental (Beautiful Freak)
04 - Your Lucky Day In Hell (Beautiful Freak)
05 - Cancer For The Cure (Electro-Shock Blues)
06 - My Descent Into Madness (Electro-Shock Blues)
07 - Last Stop: This Town (Electro-Shock Blues)
08 - Packing Blankets (Daisies Of The Galaxy)
09 - It's A Motherfucker (Daisies Of The Galaxy)
10 - Mr. E's Beautiful Blues (Daisies Of The Galaxy)
11 - Fresh Feeling (Souljacker)
12 - Bus Stop Boxer (Souljacker)
13 - Agony (Shootenanny!)
14 - Numbered Days (Shootenanny!)
Hidden 01 - Hello Cruel World (A Man Called E)
Hidden 02 - Most Unpleasant Man (Broken Toy Shop)

Focus

edilen kayıtları içeriyor. Bir sonraki stüdyo albümü 2001 tarihli **Souljacker** grubun çoğu zaman kendini tekrar ettiği, kulaç attıkları yeni mecraların da eskilerin yanında sönük kaldığı bir albüm. Örneğin, E'nin çıglıklarını duyduğumuz, sert ve "kayalı" şarkılar benim için hiçbir sey ifade etmiyor. Grubun yeni sound'lar denemesi yanlış bir hareket değil ama bu albümdeki denemeler eskilere kıyasla hafif kalmış. Yine de E'nin sonunda ulastığı olgunluk, iyi melodiler yazabilme yeteneği ve en önemlisi dünyaya diyagonal bakmayı devam ettiren tavır Souljacker'i ayakta tutabilen ögeler. Albümün adı, dünyada insanları meşgul eden çok fazla uyarıcı olduğu ve bu dikkat dağılmaları sonucu insanların bir ruhları olduğunu unuttuğu fikrine dayanıyor, kısaca bu dünya hepimizin ruhlarını çalıyor.

Geldik en yeni, yepisyeni albüm **Shootenanny!**'e. Bu albümün görkemli Electro-Shock Blues ve Daisies Of The Galaxy dönemini arattığını söyleyerek başlayalım söze. E'nin heyecanı hla sürüyor, bu belli ama üretken olmakla türetken olmak arasında da ciddi bir fark var. En iyi şiirlerini kalp kırıklıklarıyla dolu oldukları 20'li yaşlarında yazıp, ölene kadar vasat-vasat üstü gelgitleriyle boğusan ünlü şairlere benziyor E; belki de bu yüzden birçok usta şair genç yasta ölmüştür tarih boyunca. Tema yine hayatın hiçliği, Mojo dergisinin bulup çıkardığı o 'Eels özü' yine burada. Ancak ufak kelimelerle büyük seyler söyleme zanaatlerinden ve bütünlülük arz eden temasal müzikalitelerinden kaybettikleri bir şeyler var sanki. Bu albümün isminden bile belli. Insanların folk müzik söylemek ve dans etmek için toplandığı aktivite anlamına gelen "hootenanny" kelimesinin başına "s" harfi ekleyerek bu aktivitenin içine bir de ates etme eylemi sokmuşlar. Bu ne ki şimdi?

Albümün ilk iki parçası "All In A Day's Work" ve "Saturday Morning" hizli bir baslangıç alışıldık Eels ortalamasına göre. Aynı zamanda ilk single olan "Saturday Morning" bir çocuğun cumartesi sabahı ailesi uyanmadan erkenden kalkması ve buna bağlı olarak günün iyice boş, sıkıcı ve bitmez tükenmez hale gelmesini anlatiyor. Saçma gelebilir bu konu ama bu saçma gelen hatıra kırıntıları Eels'i Eels yapıyor. Bundan sonra rock kostümünün altındaki country ve blues rüzgarları iyiden iyiye ortaya çıkıyor. "Dirty Girl"de yalandan hanım kız rolü yapmayıp ağzından küfür eksik etmeyen kızlara duydukları saygıyı anlatan Eels, "Agony"de o eski "görkemli" zamanlarına selam çakıyor yarattıkları yaralayıcı atmosferle. "Lone Wolf" parçasındaki yalnız kurtun kim olduğunu anlatmaya gerek yok herhalde. "Numbered Days" parçası ölümle içiçe bir parça. Budist felsefesindeki bundan sonraki hayatımızda sayılı gün kaldığı, bu yüzden acı çekmemek için kimseye bağlanmamamız gerektiği fikrini anlatan bir şarkı. Benim gibi halk otobüsünde gördüğü insanlara bile bağlanan biriyseniz, bu parçanin size ağır gelmesi büyük ihtimal. Albümün geri kalan parçaları ise 'boslukları doldurun' hissiyatıyla yapılmış gibi geldi bana, her ne kadar yer yer güzel anlar içerseler de. Mesela "Fashion Awards" güzellik yarışmalarındaki yapaylık üzerine. Keza, ben de jürinin önüne gelip en şirin gülümsemelerini takınan kraliçe adaylarının suratına kezzap dökmek isteyiyle yanıp tutuşan mutlu azınlığa mensubum ama başka husus kalmadı mı dünyada eleştirecek?

Sözün özü, Eels hüzünlerine bağlı kaldıkça ve geleneksel liklerini korudukça daha iyi şarkılar yaratan bir grup. En azından son iki albümdeki arayışlar çok tatmin edici değil ama Eels'in de dolduracağı bir boşluk vardır elbet ve bunu bulup çıkarmak da yine onlara düşüyor. Siz önerdiğim "Ciger Yakan Eels Şarkıları" ile kendi Best Of albümünüzü yaratadurun, ben bavullarımı topluyorum.

grup üyelerinden birini hiç yumrukladınız mı?

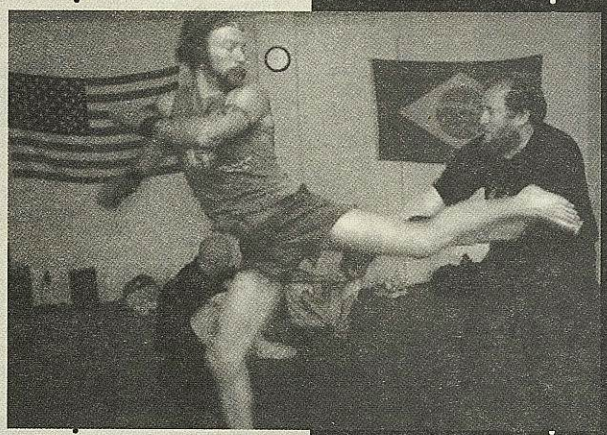

APHEX TWIN
'Evet. Amerika turnesindeyken oyuncak ayılardan birini yumruklamıştım. Bilardo oynarken tartışmıştık da. Ben kazanmıştım ama o benim hile yaptığımı söyledi. Yaklaşık bir saat tartıştıktan sonra beni itmeye başladı, ben de ona yumruk attım. Aslında öyle yapmak istememiştim.

HUEY (Fun Lovin' Criminals)
Hayır asla. Biz kardeşiz ama kavga etmeyen kardeşleriz.

HUW 'BUNF' BUNFORD (Super Furry Animals)
Hayır, birbirimizi yumruklamayız. En fazla küfür eder bağrışırız.

NICK SANDERSON (Earl Brutus)
Hayır, ben hiç yapmadım. Ama Jim bir keresinde bana vurmaya çalışmıştı. Sadece küçük bir tokattı. Öyle bir havası vardı ki ben çok sert bir yumruk bekliyordum aslında. Fakat sadece küçük bir dokunuşla yetindi. Biz birbirimizi çok severiz ve bu iyi bir şey. Yoksa birbirimizi çok kötü incitirdik.

JULIAN COPE
Tabii ki, birçok kere. Solo grubumdan birini hiç yumruklamadım ama The Teardrop Explodes'da her zaman kavga çıkartırdı. Bir keresinde David Balfe'ı (Teardrop klavyecisi ve Food Plak Şirketi'nin kurucusu) çok kötü yumruklamıştım. Balfe'ın gruptan ayrılmasını istemiştim. Bir gün tamamen aptalca davranmıştı, ben de onu feci şekilde dövdüm.

MATHEW PRIEST (Dodgy)
Hayır ama lanet olsun, birçok kere yapmak istemişimdir. Belki de yapmalıydım, böylece herkes rahatlardı. Dürüst olmak gerekirse sanırım hepimiz birbirimizden korkuyoruz. En azından onların benden korktuğu kesin.

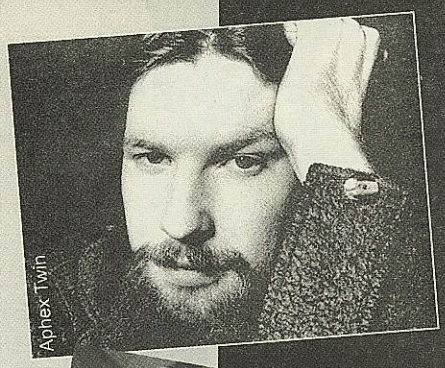
Aphex Twin

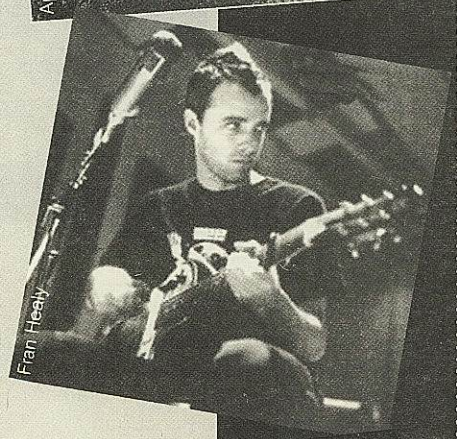
Fran Healy

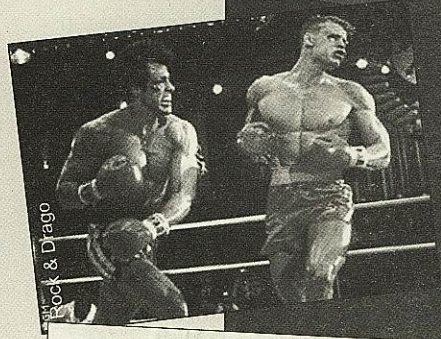
Rock & Drago

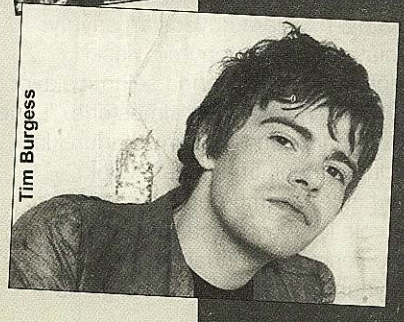
Tim Burgess

TIM BURGESS (The Charlatans)
Bir prova sırasında Jon'u (Jon Brookes, davulcu) yumruklamıştım. Biri yeni albümümüzden başka bir single çıkartmamızı istemişti. Biz 2 tane çıkartmıştık ve bunun yeterli olduğunu düşünüyorduk. Ama zaman değişti. O zamanlar bir albümden 4 tane single çıkartmaya yeni yeni başlanmıştı. Gerçi Michael Jackson 6 tane çıkartıyordu ama. Neyse, kavga bu konu üzerineydi. Ben ona çok kötü vurdum, o da karşılığını fazlasıyla verdi.

ED SIMONS (The Chemical Brothers)
Hiç yumruk yumruğa geldiğimizi sanmıyorum. Hayır aslında bir kere oldu. Grubu kurmadan önce, üniversitede okurken ben onun olduğu yöne doğru sandalye fırlatmıştım. Nedeni de bana Select dergisini okutmamasıydı.

HAGOP (Symposium)
Evet ama sadece William'ı. Birkaç ayda bir mutlaka tartışırız ve ikimiz de pes etmeye yanaşmadığımız için, tartışmalar genellikle dövüşmeyle sonlanır.

LOUISE WENER (Sleeper)
Hayır ama bir seferinde nerdeyse yumruğu yiyordum. Neyse ki öyle bir şey olmadı. En azından şimdilik.

FRAN HEALY (Travis)
Hayır dostum, öyle bir şey yapmam ben. Bu belki de grubumuzu özel kılan tek şeydir. Biz hiç kavga etmeyiz ve birlikte olduğumuz yedi sene boyunca hiç yumruk yumruğa gelmememiz bazen beni çok şaşırtıyor. Çok garip.

Lull notu: Grup içi yumruklaşmada en başarılı grup Oasis'ten ve dolayısıyla grubun hafif siklet boksörü olduğunu düşündüğümüz Liam Gallagher'i bu yazıda anmamak düünülemezdi. Yürü be Liam, kim tutar seni!

Karaindrou'nun Mitolojik Film Müzikleri

Selda Tan Özdemir

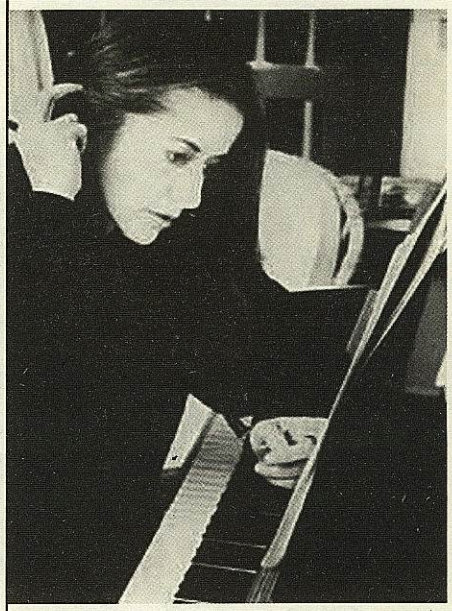

"Eğer Homeros beste yapsaydı, bu beste karamsar ve elemli olur, iyi cins kırmızı şarabı ve denizin tuzlu rayihasını çağrıştırırdı. Keder ve tensel hazlarla örülü tınısı büyük başarıların ardındaki tutkunun, aşkın ve yitirişin ezgisi olurdu. Kısacası, Yunanistan'ın yaşayan en iyi bestecisi ve film müziği yapımcısı Eleni Karaindrou'nun müziği gibi olurdu..."

Michael Walsh
Time Dergisi

Karaindrou'nun ezgileri, bir görüntünün altını çizmenin, bir film karesini kadınsı duyarlılıkla derinlemesine işlemenin yetkinliğini taşır. Onun kırılgan müziği, ait olduğu filmi varsıllaştırır, çoğaltır... Bu müzikler, yalnızca bir filmin parçası değildir, onların her biri tek başına da vardır... Terkederler filmlerini, terkederek çoğalır, varolurlar. Bir görüntünün değilse binlerce görüntünün, bir anın değilse birçok anındırlar....

İlhamının kökenleri, doğduğu Orta Yunanistan'ın Teichio dağ köyündeki, rüzgarın, tahta çatıya yağan yağmurun, bülbül seslerinin, karın sessizliğinin, kasaba festivalindeki klarnet ve flütün ardındadır.*"Bütün gece, yüksek perdeden çok sesli şarkılar söyleyerek mısır kabuğu soyan kadınları dinlerken, samanlığın üstünde yıldızları saydığımız çocukluk günlerini hatırlıyorum. Ve hala kilisede dinlediğim Bizans müziklerini ve bu müziğe eşlik eden erkeklerin süreğen seslerini..."* Bu dağ köyünden, Atina'da bir açıkhava sinemasının yanındaki apartmana taşındıklarında 6 yaşında olan Eleni Karaindrou, aynı yıldızların altında, bu kez beyazperdedeki filmlerin büyülü dünyası ile tanışır. O yıllarda yalnızca sinema değil, elektrik, araba, radyo gibi modern dünyanın heyecan veren olanakları ve ilhamını ezgilere dökeceği piyano, Karaindrou'nun yaşamının dönüm noktası olacak tanışıklıklarıdır. Henüz yedi yaşındayken annesini kaybederek ona elveda demek zorunda kalan Karaindrou, annesinin ardından duyduğu acıyı, bu eski yarayı *The Beekeeper* için bestelediği *Farewell* ile anlatır; Garbarek'in tenor saksafonuna santuri eşlik eder.

On beş yıl süren Hellenikon Odeon'daki müzik eğitiminin ardından, Atina Üniversitesi'nde master düzeyinde aldığı tarih ve arkeoloji dersleri, onun mitolojiye dek uzanan müzik tarzının birikimleridir. 1967'de ülkesindeki generallerin baskısından kaçarak, küçük oğluyla birlikte Paris'e yerleşen Karaindrou, burada etnik müzik çalışmalarına başlayarak Yunan folk müziğinden yola çıkıp, caza ve klasiğe uzanan, doğaçlama olarak kendini ifade edebileceği düşsel müziğinin arayışına girer. 1974'de ülkesine demokrasinin dönüşü ile birlikte o da Atina'ya dönerek ORA Kültür Merkezi'nde Geleneksel Çalgılar Laboratuvarı'nı kurar ve Radyo 3 Kanalı'nda Etnik Müzik Departmanı'nın başına geçer. Bu yıllar Karaindrou'nun film ve tiyatro müziği yapmaya başladığı yıllardır. Christoforo Christofis'in ilk filmi *Wandering'e* (1979) yaptığı beste ile kendini renklerin ve gölgelerin sonsuz çağrışımlarından yararlanan bir ressam gibi hissetmeye başladığını söyler. Bu tarihten sonra Karaindrou, birlikte çalıştığı yönetmenlerin düşleri, karelemeleri ile kendi düşlerini ve duyarlılıklarını birleştirerek, olabildiğince lirik müzikler bestelemeyi sürdürür. *"Kameranın hareketleri ile ilişkim, her zaman senaryo ile ilişkimden daha önemli olmuştur. Tabii ki müzik öykünün bir altbaşlığıdır ve film müziği, elbette filmin öyküsünü kavramalıdır. Ancak bir filmin anlamı her zaman senaryoyla sınırlı değildir. Görüntü ve müzik, sözlerle her zaman kolaylıkla ifade edilemeyecek olanın bir bileşeni olmalıdır. Bazen senaryoya baktığınızda hiçbirşey göremeyebilirsiniz. Harold Pinter'ın dediği gibi, asıl anlam söylenmeyendedir. Müzikle yapmaya çalıştığım filmin tüm bileşenlerinin- senaryo,mekan, oyuncular, montaj- etkilediği öyküye bir yankı yaratmak, onların seslerine ses vermektir."*

My name is Rosa/and I'm the song of the soul/over the roof-tops/beyond the wind/I tried to change the world/and I turned into a song to save the dream
Rosa's Song

Yunan yönetmenlerin dışında Chris Marker, Jules Dassin ve Margarethe von Trotta'nın filmlerine de beste yapan

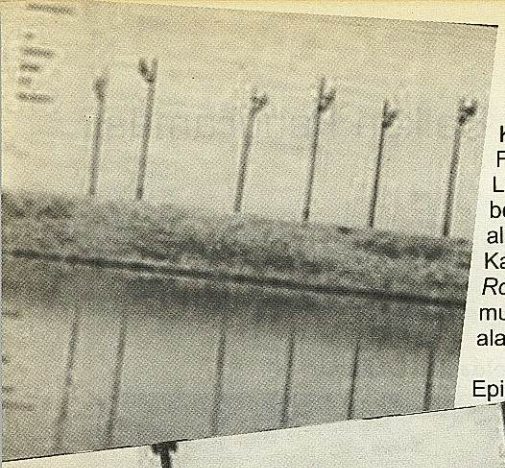

Karaindrou, 1982 Selanik Film Festivali'nde Christoforo Christofis'in Rosa Luxemburg'u anlattığı bağımsız yapımına bestelediği *Rosa* ile en iyi film müziği ödülünü alır. Christofis'in sözlerini yazdığı *Rosa's Song*'u Karaindrou seslendirir. Aynı albümden *Elegy for Rosa,* Fransız kornosu, flüt, timpani ve yaylıların muhteşem birlikteliğidir; çarpıcıdır, zariftir, alabildiğine hüzünlüdür.

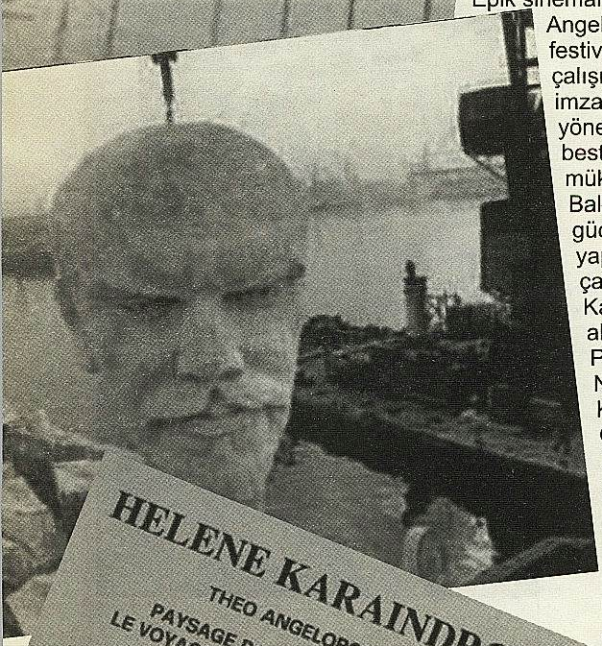

Epik sinemanın neredeyse tek temsilcisi Angelopoulos, jüri başkanı olduğu bu festivalde, Karaindrou'ya beraber çalışmayı teklif ettikten sonra ortak imzalarını taşıyan filmler, filozof bir yönetmen ile düşlerinin peşindeki bir bestecinin estetik birlikteliklerinin mükemmelliğidir. Yunanistan'ın ve Balkanlar'ın geniş peyzajlarında görsel gücünü, yönetmeninin, suluboya resim yapar gibi karelerin üzerinde incelikle çalışmasından alan filmler, Karaindrou'dan sonra ritmini müzikten alır... Tıpkı Kieslowski-Zbigniew Preisner, Kusturica-Bregovic, Fellini-Nino Rota, Jean Renoir-Joseph Kosma, Polanski-Komeda, Greenaway-Michael Nyman, David Lynch-Angelo Badalamenti arasındaki yönetmenbesteci ilişkisi gibi, çok şey hisseden ama az şey söyleyen Angelopoulos'un filmlerinde sö

zle anlatılamayanları, Karaindrou akustik paletiyle tamamlar. Filmin ritmini, daha çekim senaryosu çıkmadan ana temasından hissedecek sezgilere sahip olan besteci, geleneksel film müziği yöntemini tersine çevirir. Filmin altında yatan fikirden, fikrin dış görünüşüne ulaşmadan müziğin temasını ve filmin rengini önceden bulan bu iki sanatçının ortak dillerinin, ortak duygularının ürünleridir ortaya çıkan.

Yolculuk, sınır, sürgün izleklerinin hakim olduğu Angelopoulos'un tarihi ve insani yankılarla dolu filmleri, zamanın ve uzayın, sesin ve sessizliğin, müziğin ve efektlerin birbirlerini tamamlamaktaki mükemmel dengesini yansıtırlar. Henüz Angelopoulos'un görüntülerini görmeden, yalnızca filmin öyküsü üzerine temaları kuran bestecinin müziği, film ortaya çıkmadan hazırdır. Film montaj masasına ulaşmadan önce senaryodan başlayarak film süreçlerinin herbirine katılan Karaindrou, bestelerini tamamlamış olur. O, duyguları ve içselliği görüntülerden daha çok ilham verici bulur.. Angelepoulos, sahnelemede onun müziğinden ilham alarak koreografiyi sağlar; ailesini terk eden yaşlı adamın son yolculuğunu konu edinen *The Beekeeper*'da dans eden kızın planı ve Berlin Duvarı'nın çöküşü sonrasında dünyadaki referans noktalarının kaybolduğu fikrini dile getirdiği *The Suspended Step of the Stork*'un finalinde işçilerin direklere tı rmandığı sahnede, Karaindrou'nun besteleri çekimler esnasında çalınarak oyuncuların bu duyguyu hissetmeleri sağlanır. *The Beekeeper* için bestelediği *To vals tou gamon*'da en neşeli ezginin içine bile kırgınlığı, Balkanların hüznünü, Akdeniz'in sıcaklığını katar. *Pieces*'de Norveçli saksafoncu Jan Garbarek'i dinledikten sonra, *The Beekeeper*'daki ses rengini tamamlayacak tek kişinin o olduğunu düşünür. Soundtrackte Garbarek'le çalışan ve daha sonra da birlikte iki konser veren Karaindrou, Epidarius Tiyatrosu'ndaki konserden sonra müziğinin gücünü fark ettiğini söyler. Çünkü onun müziği sakindir, derindir, kalabalıklar için değildir. Oysa önce Yunanistan'da daha sonra pek çok ülkede müzikleri beklediğ inden daha çok ilgi görür.

Almanya'da yaşayan, hiç görmedikleri babalarına ulaşmak için trene kaçak binen Mea ve Alexander'ın uzun, yorucu yolculuklarını anlatan *Landscape in the Mist*, düşlerinden ve masalları ndan kopmak zorunda kalan çocukları, yabancı yollarda kaybolmayı, karanlıkları ve bulunması olanaksız aydınlığı vurgular. Filmin en çarpıcı sahnelerinden biri, iki çocuğun diğer insanlar sokaklarda hareketsiz donmuş dururken, karın altında gerçekliğin içinden kaçıp gittikleri plandır. Filmin ana teması olan *Adagio*, obua ve yaylıların hüzünlü ve kırık akustiği ile bu sahnede derin iz bırakır. *Ulyyses Gaze*'de de A'nın dediği gibi Balkanları anlatan yönetmenlerin kaderi, dünyanın boş negatif filmlerini çekip, bakıp görmemek ve aynı kara deliklere tanık olmaktır. Bu topraklarda bir çocuk gözüyle düşlenecek olan, banyo edilmiş fakat boş olan bir filmin içinde puslar arasından seçilen bir ağaçtır. Karaindrou ise müziğiyle karanlığın içinde görülebilecek tek aydınlığın puslu olduğunu alabildiğine vurgular. *The Suspended Step of the Stork*'un (1991) ana temasını oluşturan *Refugee's Theme* ise, çoğunluğa göre bugüne kadar sınırlar üzerine yapılmış en iyi film olarak anılan öykünün, en hüzünlü payını üstlenir. Marcello Mastroianni ve Jeanne Moreau 'nun rol aldıkları filmin öyküsü, Fransız kornosunun, akordiyonun, kemanın, çellonun, arpın, yaylıların çoğunlukla iç acıtıcı ana temayı çeşitlendirmesi ile anlatılır.

ECM'le uzun zaman çalışan Eleni Karaindrou, kendine destek olan, Angelopoulos hayranı ECM'deki yapımcısı Manfred Eicher'i, en içteki görüntülerin yönetmeni, kelimelerin ilk anlamlarının bestecisi olarak tanımlar. Angelopoulos'un tarihin sessizliği olarak yorumladığı "*Triology of Silence*" (*Voyage to Cythera (1984), The Beekeeper (1986), Landscape in the Mist (1988)*) için yaptı ğı unutulmaz müzikleri *Music for Films* adlı albümünde toplayan besteci, Angelopoulos'un film sekanslarının içsel hareketlerinden etkilenerek kendi iç ritmini aradığını, kurgu aşamasında fotoğrafların dokusu ve ışığından müziğinin dokusunu ve orkestrasyon için neye gereksinimi olduğunu doğruladığını söyler.

İnsanın evine ulaşması için kaç sınır geçmesi gerekir?

Karaindrou, 1995 Cannes Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü alan çağdaş Odysseia uyarlaması *Ullysse*

Gaze için henüz çekime başlanmadan, Rus devrim şarkılarından, Bizans ilahilerinden, Bulgar ve Sırp halk şarkılarından ilham alan müziği besteler. Bunlar, Balkanlar'daki çok kültürlülüğü, gerçek duyguları ve tutkuları yeniden kavrayışı ifade eden önemli müzikal kaynaklardır Karaindrou için. *Ulyyses Gaze*, viyola, obua, akordiyon, trompet, Fransız kornosu, çello, Kim Kashkashian'ın kemanı ve Georgia Voulvi'nin soprano sesinin birleşimidir. Tek bir temanın değişik varyasyonlarının kullanıldığı 17,5 dakikalık müziğin bestelenme süresi, neredeyse çalma süresi kadardır; ilham anlık gelmiş ve hızla kaydedilmiştir. Ondan sonra gelen orkestrasyon çalışmaları görece daha uzun sürmüştür. Önce flüt ve akordiyonla çalınan sakin tema, Lenin heykeli sekansında cenaze marşına dönüşür. 1900'lerin başında Balkanlar'ı bir uçtan bir uca dolaşan Manaki kardeşlerin banyo edilmemiş filmlerinin peşine düşen, ülkesinden sürgün bir Yunanlı yönetmenin, bu unutulmuş filmlerde bakir bir bakışın masumiyetini arayışı, Karaindrou'nun müzikleri ile birleştiğinde, bireyin kendi içinde bir yolculuğa çıkışının törensel anlatımı olur. Filmin vurgusu aslında hiçbir yolculuğun sona ermeyeceği üzerinedir. Balkan gerçeğinin karanlık sularına dairdir. Angelopoulos filmografisinde olduğu gibi bu filmde de sınırda bekleyen, dağınık, puslu, sisli insan siluetleri Karaindrou'nun müziklerinin üzerinde akar.

- Zaman nedir?
-Dedeme göre zaman sahilde iskambil oynayan bir çocukmuş...

Fransa, Yunanistan ve İtalya ortak yapımı, Angelopoulos'un coğrafi ve politik leitmotiflerini içeren *Eternity and a Day,* iki sanatçının arasında görünmez bir bağ olan yaratımlarının şiirselliğini taşır. Angelopoulos'un International Herald Tribune yazarı Joan Dupont'a söylediği gibi, o her zaman filmlerini kışın çeker; deniz, su ve puslu havalar Angelopoulos'un içindeki toprağın yansımalarıdır. Yağmurlu Selanik görüntüleri, Ermeni, Türk ve Yunan kültürünün, neoklasik yapı biçimlerinin ve Orta Avrupa'nın çok kültürlülüğünün ruhunu yansıtır. *Eternity and a Day* için Karaindrou'nun Yunan folk müziği enstrümanları ile süslediği müziği, eleş tirmenlerce keskin ve taze dağ havasına benzetilerek, birbiri ardına övgüler alır. Filmin başındaki, kentin kaosundan uzak kıyıdaki o eski beyaz evde, filmin ana teması olan *Eternity*, çocuksu pırıltının, geçmişin, taze sabahların, aralık panjurların, deniz diplerinin, kayalık tepelerinin, denizin tuzlu tadının sade süssüz anlatımıdır. Bir tek piyano ile yorumlanan *Eternity*'nin açılışını yaptığı öykü, aynı temanın çeşitlenmesi ile sürgit ilerler. Alexander'ın son günlerinde hayatla tek bağlantısı, ona her sabah aynı müzikle yanıt veren yabancıdır. Alexander onun da yalnızlığı sevdiğini düşünür, karşılık verdiği müzik nedeniyle. *Eternity*, bu planda flütle, akordiyonla, orkestrasyonla zenginleşir. Bütün Ruhlar Durağı'nda binen konservatuar talebelerinin, otobüs içindeki *Eternity* yorumu ise flüt, keman ve çello ile seslendirilen barok bir yorumdur. Filmin finaline doğru aynı tema, bu kez yalnızca akordiyonla tekrarlanır.

Kanser nedeniyle ağrılar çeken ve bir gün sonra hastaneye yatarak gündelik hayata veda edecek olan yazar Alexander'ın, kırmızı ışıkta beklerken, polislerden kaçan Arnavut çocuğu arabasına almasıyla öykü gelişir. *Eternity and a day*'de Angelopoulos, her filminde olduğu gibi sınırlara, sınırsızlığa, zamana, yaşamışlığa, geçmişe, geleceğe, hayallere, kaybedilenlere, kazanılanlara, sözcüklere, görüntülere yakın plan bakar. 19.yy şairi Solomos'un *Hür Esir* adlı bitmemiş şiirini tamamlamaya çalışan Alexander, *işaretleri bilmiyorsan kaybolursun* diyen çocuktan kelime satın alır, tıpkı Solomos gibi. Bu kelimelerden biri olan *Zeniti*, yaban ya da sürgün anlamına gelir, bu da Angelopoulos'un en çok vurgulamak istediğidir. Alexander için geride bırakacağı, kayıp ve bulunmayı bekleyen sözcükler ve aidiyetinden kopmuş olan Arnavut çocuktur. Sokak çocuklarından Selim'in ölümünden sonra arkadaşlarının yaptığı törende dedikleri gibi, denizler çok büyüktür... Herkes nihayetinde sürgündür koca dünyada, hiçbir liman yoktur huzur bulunacak, hiçbir şey umduğumuz gibi gitmez. Yine de aynı müzikle karşılık veren yabancılar ve sözcük satacak birileri olduğu sürece geç sayılmaz, yarın sonsuzluk ve bir gün kadar uzun olabilir.

Son olarak Karaindrou, Rossini'nin Fedro'suna dayanarak, Euripides'in savaş karşıtı trajedisinden Yunanlı Antonis Antypas'ın sahneye koyduğu bir tiyatro oyununa müzik yapar. ECM New serisinden çıkan *Trojan Women*'da Karaindrou etno-müzikologluğunu kanıtlar, zira müziğinde ney, santuri, bendir, lir gibi Akdeniz'in ve Balkanlar'ın mitsel enstrümanlarını kullanır. Bu oyun 2001 Ağustos'unda antik Epdaurus Tiyatrosu'nda prömiyer yaptığında, Yunan gazetelerinden Apogevmatini, Karaindrou'nun müziğini estetiğin ve ruhaniliğin mükemmel birlikteliği olarak yorumlar. Avgi'de yer alan bir yazı ise "*Karaindrou, düşlerimiz için bize bir şans veriyor*" der... Onun müziğini en iyi tanımlayacak cümle belki budur.

Kaynakça:
Covering the waterfront-Steve Lake
http://www.musicolog.com/eleni.asp

Karaindrou Diskografisi

Trojan Women - ECM 2001
Eternity and a Day - ECM 1998
Ulysses Gaze - ECM 1995
Rosa - Wandering - Lyra 1996 ML4872
The Suspended Step of the Stork - ECM 1992
Music For Films - ECM 1992
The Suspended Step of the Stork - Minos 1991
Unreleased Recordings - Minos 1991
Live Recordings-Athene Concert - Minos 1988
Paysage dans le Brouillard - Milan 1986
The Beekeeper - Minos 1986
L'africana - Minos
Voyage To Kithira - Minos 1984
The Price Of Love - Minos 1983
The Great Alert Minos

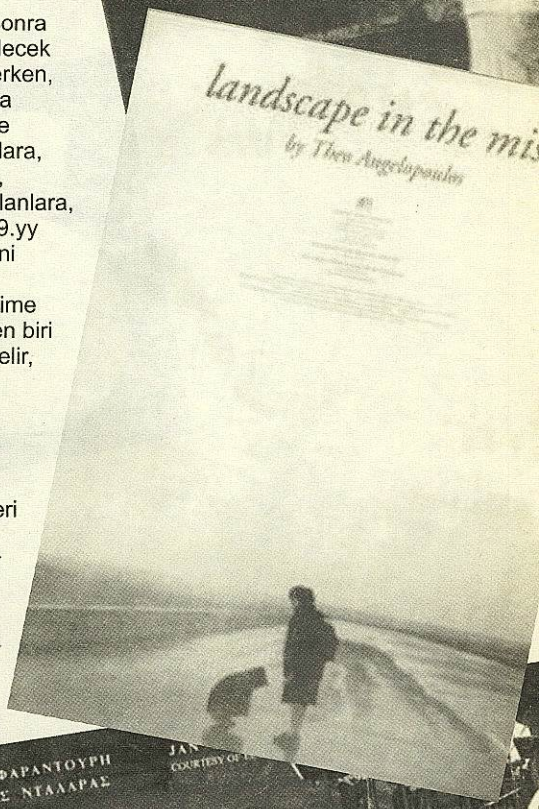

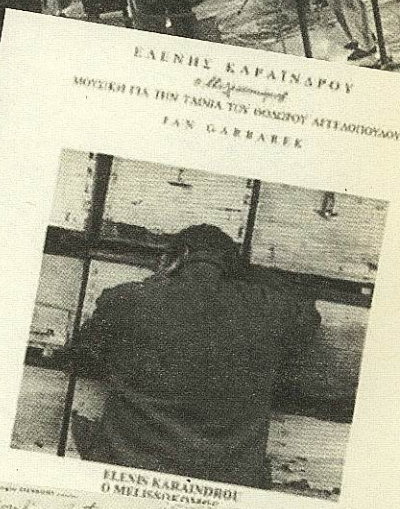

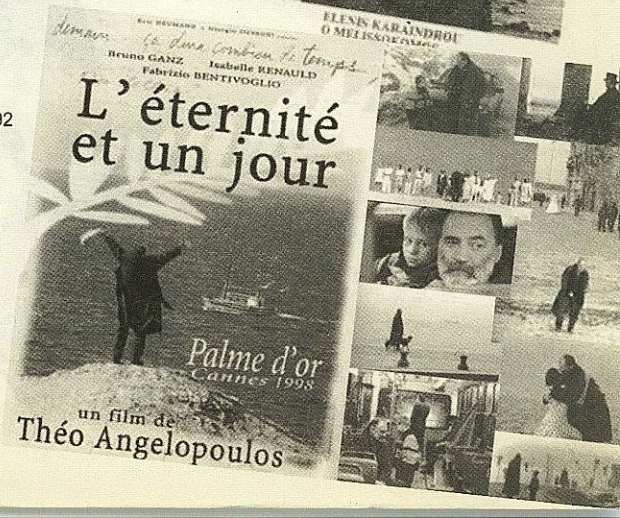

abone

6 aylık
abone olan okurlarımıza
"kadın kokusu" kitabını
armağan ediyoruz.

kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen müzisyenler

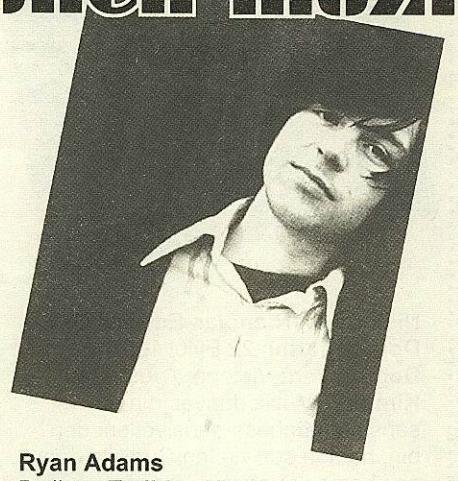

1. BÖLÜM

Bora Şimşek

Yukarıdaki başlığın İngilizce meali "singer/songwriter" olmakla birlikte, bu şahıslar başlıktan da anlaşılabildiği gibi söz ve müziklerin kendilerine ait olduğu besteler yaparlar ve bunları yaparken bol bol acı çekerler. Zaten acı çekmeleri onların güzel bestelere imza atmasının asıl sebebini oluşturur. Çekilen bu acılar sonrasında ortaya çıkan istisnai kayıtlar ise elbette bizim de canımızı yakar cinstendir. Peki bu insanlar neden acı çeker acaba?

Tabii ki acının temel sebeplerinden biri *yalnızlık*tır. Lullipop köşemizde de bahsi geçen Chinatown filminde bir dedektifi canlandıran Jack Nicholson'a telefon açan bir şahsın "yalnız mısın" sorusuna, Nicholson'ın verdiği cevap basit ve bir o kadar da gerçekçidir; "hepimiz yalnız değil miyiz?" Dolayısıyla, yalnızlık çekerken yapılan besteler ebedi yalnız olan bizlere doğrudan hitap etmekte ve bizi derinden yaralamaktadır.

Singer/songwriter müzisyenlerinin çektiği diğer bir acı ise, *aşk* acısıdır. Bu tür bir acı da pek çok müzisyene ilham kaynağı olan bir yapıdadır ve acıtan şarkılar yapmanın diğer bir öğesidir. Zira aşk acıtır. Ama bu tip müzisyenler aşk acısından zevk alırlar ve bir nevi S&M tavrına bürünürler. Bu tavır onların acı çektikçe iyi müzik yapma felsefesiyle doğru orantılıdır. Kubrick'in karakterlerinin içinde bulunduğu yalnızlık durumunda olan ve S.P. Morrissey'in de yakındığı gibi bir kere olsun istediklerinin olmasını isteyen fakat bu isteklerinin hiçbir zaman gerçekleşmeyeceği insanlardır. Babybird gibi hepsi "evsiz olmak için çok yakışıklılar/güzellerdir" fakat yine de yanlarında birilerinin eksikliğini hissederler. Eksikliği dolduracak tek şey vardır o da müzik icra etmek. Ve işte karşınızda müzik tarihinin bazı en önemli kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen müzisyenleri yani en önemli singer/songwriterlar.

Ryan Adams
Doğum Tarihi: 5 Kasım 1974
Doğum Yeri: NC, A.B.D
Kimdir?: Önceleri Whiskeytown adlı alt-country adlı grubun vokalistliğini üstlenen, fakat sonradan grubun dağılmasıyla solo kariyerine başlayan, debut albümünün giriş şarkısını Morrissey üzerine yazmış, "keder en çok country ve folk türlerinde hissedilir" tezinin savunan, dolayısıyla bir alt-country müziği icra eden, aşk acılarıyla sayesinde ayakta duran, bir ara Winona Ryder'la takılan, albümlerini kadınlara adayan bir kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünendir Ryan Adams. Hayatında en çok etkilendiği albümün Black Flag'in **Damaged**'i olduğunu
söylemesi ise her şeyi açıklıyor.
Debut Albüm: Heartbraker, 2000 (Bloodshot)
Mutlaka Dinleyin: Gold, 2002 (Universal)

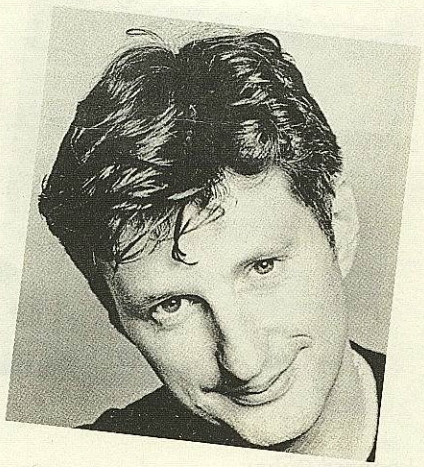

Billy Bragg
Doğum Tarihi: 20 Aralık 1957
Doğum Yeri: Essex, İngiltere
Kimdir?: 80'lerin anti-folk hareketinin öncülerinden ve ileri gelenlerinden biridir. Aşk ve politika üzerine, akılcı ve derin sözleriyle tanınır. Fakat bir o kadar da insancıldır. Amerika'da pek tanınmaz zira sadece İngiltere'deki sorunsallar üzerine gitmeyi sever. Özellikle naçizane ve minimal plak kapakları her arşivcinin favorilerindendir. İndie sarrafı Clark abi tarafından Smiths, R.E.M, Paul Weller sevenler tarafından beğenileceği gözlenmiştir.
Debut Albüm: Brewing Up With Billy Bragg, 1984 (Go!)
Mutlaka Dinleyin: Don't Try This At Home, 1991 (Go!)

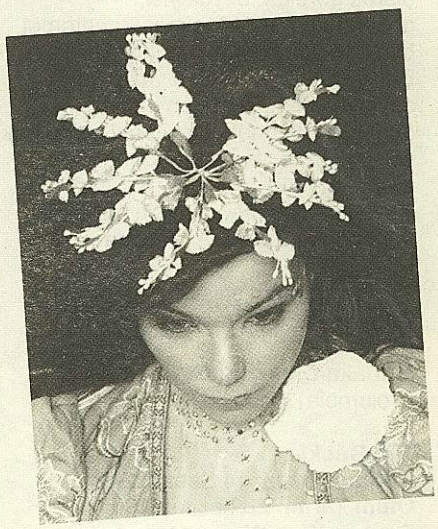

Bjork (Björk Guğmundsdóttir)
Doğum Tarihi: 21 Kasım 1965
Doğum Yeri: Reykjavik, İzlanda
Kimdir?: 11 yaşında ilk albümünü çıkartmış, Ace of Base sonrası İsveç'ten çıkıp da dünyaca tanınan ilk isim olmuştur. Sesiyle çok rahat oynayabilen, dansçı kimliğiyle gönülleri feth eden, 90'ların en kendine has müzisyen ve kadınlarından biridir. 2000'de Lars Von Trier'in Dancer In the Dark(Karanlıkta Dans) filminde rol alan ve soundtrackini de üstlenen Bjork, bu filmdeki oyunculuk performansıyla Cannes'da en iyi kadın oyuncu ödülüne layık görülmüştür. Dergininiz "Haybeden Kaybeden"inin alenen evlenme teklif ettiği bu insanüstü kadın, kuzey insanının soğukluğundan fazlasıyla uzakta bulunmakta ve

sempatikliğiyle bize gittikçe yakınlaşmaktadır.
Debut Albüm: Bjork, 1977 (Falkinn)
Mutlaka Dinleyin: Debut, 1993 (Elektra)

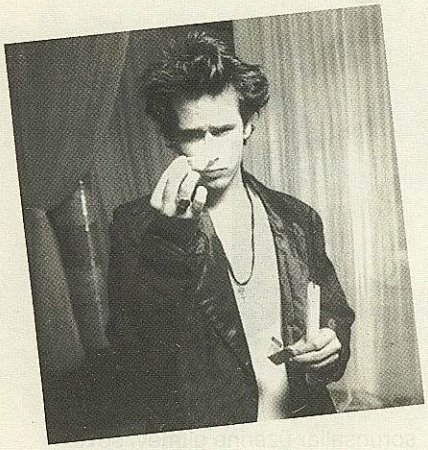

Jeff Buckley
Doğum Tarihi: 17 Kasım 1966
Ölüm Tarihi: 29 Mayıs 1997
Doğum Yeri: California, A.B.D
Kimdir?: Babası gibi genç yaşta, 30 yaşında ölen, canımızı acıtmaya yeni yeni başlamışken Missisipi Nehri'nin sularında boğulan, o dönemde geleceği en parlak müzisyenlerden biri olarak görülen, büyüleyici, dokunduğunuzda kırılması muhtemel bir sese sahip olan, namı değer Tim Buckley'nin oğlu, kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen insanların önde gelenlerindendir. Gençliğinde pek çok caz, funk ve hatta reggae grubunun üyeliğini yapmış, kaydettiği ilk ve tek albümle gönülleri fethetmiş, fethederken de onları parçalayıp, iyileşmesi
zor yaralar açmıştır.
Debut Albüm: Grace, 1994 (Columbia)
Mutlaka Dinleyin: Grace, 1994 (Columbia)

Tim Buckley
Doğum Tarihi: 14 Şubat 1947
Ölüm Tarihi: 29 haziran 1975
Doğum Yeri: Washington, A.B.D
Kimdir?: Çıktığı turneyi tamamladıktan hemen sonra aldığı aşırı dozda eroin sonrasında ölen, 20'sine girmeden önce debut albümünü çıkartan, çok oktavlı sesiyle oyuncak oynar gibi oynayabilen, hissettiklerini şarkılarında dinleyenlere de aynen aktarabilen, kederli ve ağlamaklı sesiyle folk-rock, folk-caz türünün kıymete binmiş müzisyenidir. Özellikle 80'de Cocteau Twins'in Buckley'nin "Song For the Siren" adlı şarkısını coverlamasıyla, underground müzik dünyasında hem ticari başarısı hem de saygınlığı artmış bir singer/songwriter'dır.
Debut Albüm: Tim Buckley, 1966 (Asylum)
Mutlaka Dinleyin: Happy Sad, 1969 (Asylum)

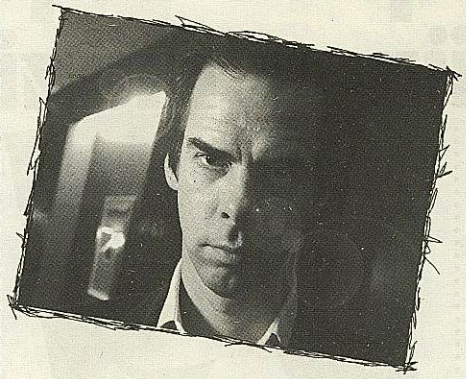

Nick Cave (Nicholas Edward Cave)
Doğum Tarihi: 22 Eylül 1957
Doğum Yeri: Victoria, Avustralya
Kimdir?: Müzik dünyasının en şahsına münhasır şahsiyetlerinden biri, bariton sesiyle Ian Curtis'le donuk ses bazında yarışan, Leonard Cohen'den ilham alan, ölüm, aşk ve son senelerde din üzerine yoğunlaşan şarkı sözleri yazan, Pj Harvey ve Kylie Minogue gibi seks sembolleriyle düetler peşinde koşan, 1983'de the Birthday Party'nin dağılmasıyla tarihin en iyi toplama gruplardan biri olan the Bad Seeds(davulda Birthday Party'nin gitaristi Mick Harvey, gitarda Einsturzende Neubauten'den Blixa Bargeld ve basta eski Magazine üyesi Barry Adamson)'le beraber karanlık ve yalnız gecelerimizi biraz daha soğutan insandır. **Nocturama** adlı son albümüyle biraz hayal kırıklığı yarattığı gerçeği göz ardı edemeyecek olsak da, geçmişte yaptıklarıyla zaten kendini yeterince kanıtlamıştır.
Debut Albüm: From Her To Eternetiy, 1984 (Mute/Elektra)
Mutlaka Dinleyin: Let Love In, 1994 (Mute)

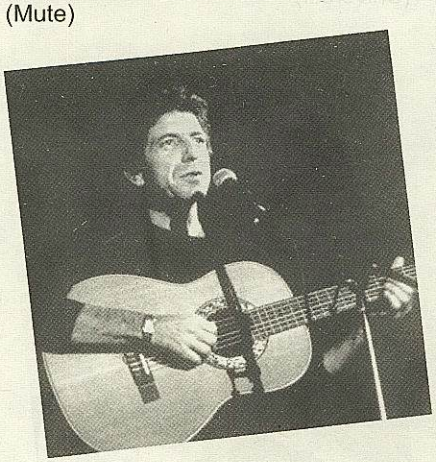

Leonard Cohen
Doğum Tarihi: 21 Eylül 1934
Doğum Yeri: Montreal, Kanada
Kimdir?: South Park'ın kurduğu "Kanada'dan adam çıkmaz" felsefesinin birkaç anti-tezinden biri olan, 30'lu yaşlarına kadar müziğe başlamak yerine bu süre içinde kariyerini bir yazar olarak sürdüren, yazı yazma becerisini şarkı sözü yazma alanında da kanıtlamış, LSD legalken pek çok deneyim yaşayan, çok gezen, fazlaca kadın düşkünü olan, tarihteki en büyük kaybedenin kendisi olduğunu düşünen bir şahs-ı muhteremdir. Şarkı söylemeye yeteneği üzerine fazlaca eleştiri almasına karşın, kaybetme kuramının şarkı sözlerine yansıması edebiyatıyla doğru orantılı olduğundan, Cohen'in besteleri gerçekten çok can sıkıcı olmuşlardır.
Debut Albüm: The Song of Leonard Cohen, 1968 (Columbia)
Mutlaka Dinleyin: The Song of Leonard Cohen, 1968 (Columbia)

Elvis Costello
Doğum Tarihi: 25 Ağustos 1955
Doğum Yeri: Liverpool, İngiltere
Kimdir?: Cohen, Dylan'dan sonra en yenilikçi ve en ilham verici kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen müzisyenlerden biridir. Tüm kariyeri boyunca yaptığı müzikal eklektizmi, aynı acımasız şarkı sözleri gibi tüm albümlerinde ayırt edilebilir bir özellik oldu. Bunun da sebebi Costello'nun şarkı sözlerini zengin müziğiyle birleştirmesiydi.
Debut Albüm: My Aim Is True, 1977 (Rykodisc)
Mutlaka Dinleyin: Imperial Bedroom, 1982 (Rykodisc)

Nick Drake
Doğum Tarihi: 19 Haziran 1948
Ölüm Tarihi: 25 Kasım 1974
Doğum Yeri: Tanworth-in-Arden, İngiltere

Kimdir?: Şarkı sözlerine işleyen karamsar ve rahatsız edici melankolisi, hayal kırıklığıyla sonuçlanan aşkları, ölüm ve depresyon üzerine yazdığı sözleriyle Nick Drake, ölümünden sonra yıldızı parlamış bir sürüngendir. Akustik enstrümanların orkestral düzenlemelerle buluştuğu, nefes alış verişi gibi yaptığı vokallerin güçlü melodilerle birleşmesinden oluşan bir müzik icra ediyordu Nick Drake. Ve 25 yaşında, içinde bulunduğu ağır depresyondan kurtulmak için aldığı depresanlardan fazla alması sonucunda aşırı dozdan öldü. Kimileri için bu, acı
dolu hayattan kurtulmak için yapılmış bir intihar eylemi, Drake'in ailesi ve bazı arkadaşları içinse şanssızlıktı.
Debut Albüm: Five Leaves Left, 1969 (Hannibal)
Mutlaka Dinleyin: Pink Moon, 1972 (Hannibal)

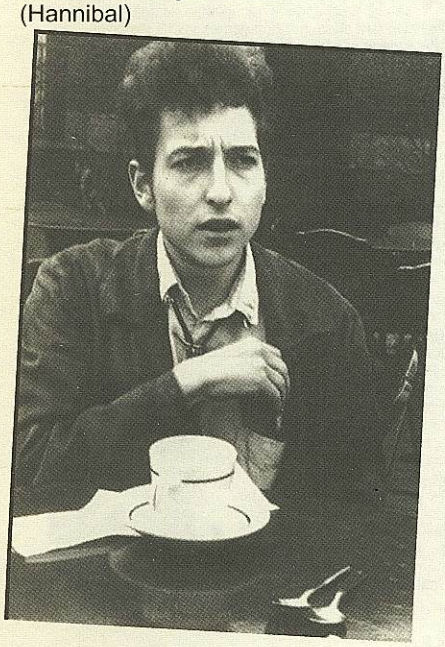

Bob Dylan (Robert Allen Zimmerman)
Doğum Tarihi: 24 Mayıs 1941
Doğum Yeri: Minneapolis, A.B.D
Kimdir?: Dylan, müzik tarihinin en ilham verici müzisyenlerinden biridir. Vokalistin çok iyi bir sese sahip olma dogmasını yıkmış kişidir. Beatles'ın Beatles yapan en önemli nedenlerinden biridir. Ünlü şair Dylan Thomas, gerçek adı Robert Zimmerman olan Bob Dylan'ın isim babasıdır.Hank Williams ve Woody Guthrie en çok etkilendiği blues ve folk müzisyenleri olmuştur. Çıkardığı her single hit olmuştur. Mızıkası ve gitarıyla beraber müzik tarihinin altını üstüne getirmiş, "Konckin' On Heaven's Door", "One More Cup Of Coffea", "Like a Rolling Stone" gibi şarkıları yüzlerce grup tarafından coverlanmıştır.
Debut Albüm:Bob Dylan, 1962 (Columbia)
Mutlaka Dinleyin: Bringing It All Back Home, 1965 (Columbia)

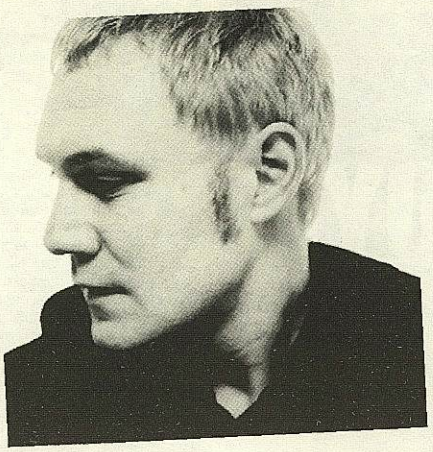

David Gray
Doğum Tarihi: 1970
Doğum Yeri: Manchester, İngiltere
Kimdir?: Bir kadının söylemiyle, sesinin ve müziğinin *aşkı* hatırlattığı David Gray; punk şarkı sözü yazmaktan bıkıp değişik türde yazmayı denediğinde şiirselliğini keşfeden, öfke, arzu, aşk ve yalnızlığı en yoğun bir şekilde yaşayan ve bunu şarkı sözlerine yansıtan, akustik gitarıyla harikalar yaratan, Amerika'da da kendine yer bulabilen yegane İngiliz müzisyenlerinden biridir. İndie sarrafı Clark abi, Dylan, Paul Simon, Ellioth Smith seven insanların David Gray'i de sevebileceğini gözlemledi.
Debut Albüm:A Century Ends, 1993 (Carolne)
Mutlaka Dinleyin: White Ladder, 1999 (IHT)

Ed Harcourt
Doğum Tarihi: 14 Ağustos 1977
Doğum Yeri: East Sussex, İngiltere
Kimdir?: Kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen müzisyenler arasında hayatta olan ve en genç isimlerden biridir Ed Harcourt. Daha 23 yaşına gelmeden yaklaşık 300 beste yapmış insan üstü bir varlıktır. Eline aldığı her enstrümanla bir şeyler yapabilme kabiliyeti, piyanosuna olan düşkünlüğü ile, henüz ikinci albümü(**From every Spehere**)'nü geçtiğimiz aylarda çıkartmış olmasına karşın, elde ettiği müzikal başarı ile geleceği parlak gözükmektedir. Ne kadar parlak bir gelecek olsa da, bu parlaklık metalik siyah renginde olup bizi içine çekmeye ve yerlerde süründürmeye hazır görünüyor. İndie sarrafı Clark abi Ed Harcourt'u şiddetle tavsiye etmektedir.
Debut Albüm:Here Be Monsters, 2001 (Capitol)
Mutlaka Dinleyin: Here Be Monsters, 2001 (Capitol)

PJ Harvey (Polly Jean Harvey)
Doğum Tarihi: 9 Ekim 1969
Doğum Yeri: Yeovil, İngiltere
Kimdir?: 90'ların başında ortaya çıkan yegane kadın singer/songwriter olan Polly Jean Harvey, seks, aşk ve din temalı şarkı sözlerini çekinmeden, insana sıkıntı verecek bir şekilde dürüst ve kara bir mizah anlayışıyla yazar. Patti Smith ona ilham veren en önemli müzisyendir. 1992'de geçirdiği bir takım sinir hastalıkları sonrasında albümlerine yansıyan aşırı agresiflik, PJ'in temiz ve etkileyici sesiyle birleştiğinde ortaya çıkan şeyi es geçmek imkansızdır. "Bacaklarımı yala" diye çığlık attığında tüm erkeklerin

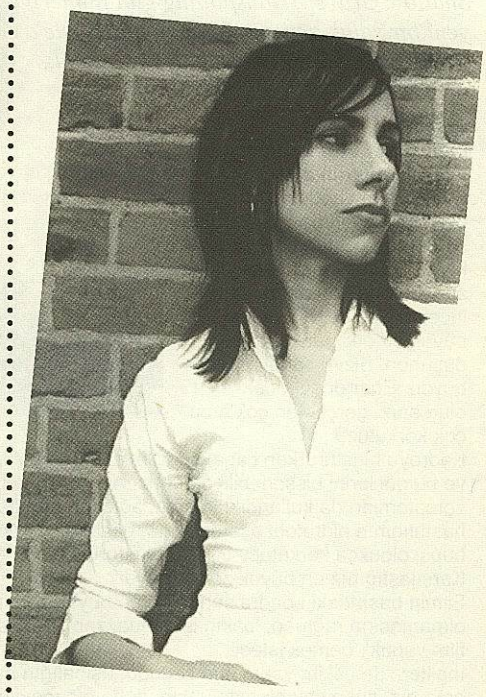

yüreğini hoplatmakta, gitar tonu ve riffleriyle kimi zaman The Smiths'i hatırlatmakta ve ona olan hayranlığımızı birkaç kat daha arttırmaktadır.
Debut Albüm:Dry, 1992 (Too)
Mutlaka Dinleyin: Rid Of Me, 1993 (Island)

Alex Lloyd
Doğum Tarihi: 1975
Doğum Yeri: Sidney, Avustralya
Kimdir?: Alex Lloyd bir indie-pop grubuna üyeyken "ben artık solo" takılacağım diyip, ilk solo albümünde deneysellikten deneyselliğe koşturan, drum'n bass'ten, trip-hop sounduna, brit-pop'tan indie-pop'a kadar çeşitlilik gösteren müziklerin Lloyd'un sesi ve şarkı sözü yazma üzerindeki becerisiyle birleştiğinde ortaya çıkan can yakıcı ama bir o kadar da, ağlarken yüzümüzde bir tebessüm bıraktıran şarkıların sahibidir. Indie grup sarrafı Clark abiniz, Travis, Unbelievable Truth ve Elliot Smith sevenlerin Alex Lloyd'a bayılacağını gözlemlemiştir.
Debut Albüm: Black The Sun, 1999 (EMI)
Mutlaka Dinleyin: Black The Sun, 1999 (EMI)

Sürecek

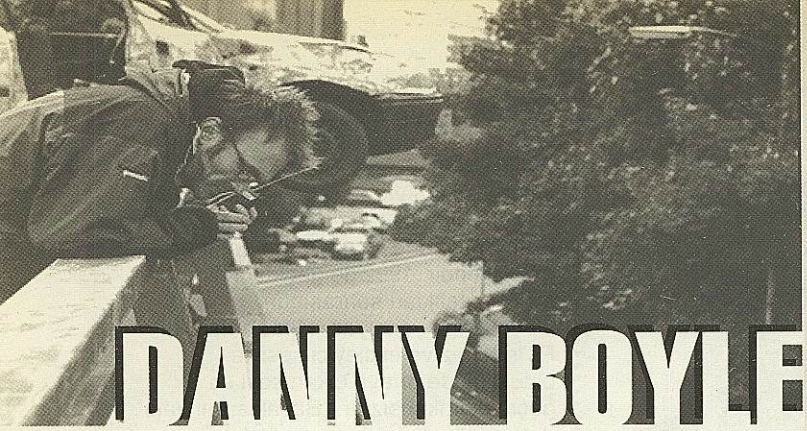

DANNY BOYLE

Shallow Grave, Trainspotting gibi filmleriyle İngiliz sinemasına yeni bir soluk getirmiş olan Danny Boyle'a çok konuşulan son filmi 28 Gün Sonra hakkında sorgu sual...

Filmin bu kadar korkutucu olmasını istemiş miydiniz?

Evet. Bizim yaptığımız, psikolojik bir virüs gibi. Kırmızı bir duman çöktüğünde onu bin kere büyütüp ve dolayısıyla sadece ona konsantre olup incelediğinizde, ne kadar büyük bir etki yaratacağını düşünün. Bizim canavarımız buydu. Eğer düşünecek olursanız, gerçekten çok ama çok korkutucu.

Kadroyu oluştururken canavarları atletlerden seçtik çünkü çok güçlüler ve bu güçlerini hissedebiliyorsunuz. Aynı zamanda Ebola'daki semptomları da kullandık: kusma, ağızdan kan gelmesi ve kuduz hastalığının hidrofobi aşamasında, gözlerdeki korku. Neyse ki bunların hepsi oldukça korkutucu bir film oluşturuyor.

Karşılaştığınız en büyük zorluk neydi?

Filmin başındaki Londra sahneleri en büyük zorluktu. Çok fazla paramız olmamasına rağmen, 'bakın işte muazzam manzaralarla dolu büyük bir film yaptık', demek istedik.

İngiltere'de çekim yapmanın zorluğu, aşinalığın hafif depresif havasıydı ama biz, daha çok bir mite yakın, daha efsanevi bir film yapmak istiyorduk. Çok büyük bir katliamı canlandırmak için yeterli paramız yoktu, ama boşaltılmış Londra, bize ihtiyacımız olan sembolik görüntüyü verdi.

Son zamanlardaki şarbon vakası film hakkındaki görüşlerinizi nasıl etkiledi?

Şarbona yakalanmış insanlar için bu durum elbette ki korkunçtu. Diğer tüm insanlar için ise herhangi bir paketi açarken, acaba şarbona yakalanacak mıyım, diye düşünmek açısından, durum daha çok psikolojik bir hal alıyordu. Filmimizi çağdaş yapan da insanların aklına virüs düşüncesini yerleştirmek oldu. Bence bu film hepimizin bu konu üzerinde düşünmesini sağlayacak.

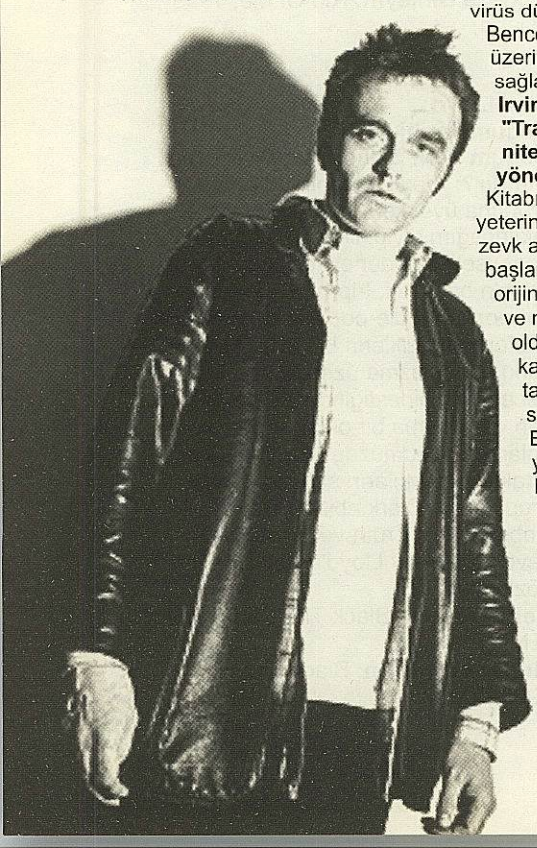

Irvine Welsh'in "Trainspotting"in devamı niteliğindeki kitabı "Porno"yu yönetir miydiniz?

Kitabı okumayı yeni bitirdim, yeterince komik ve gerçekten çok zevk aldım. Böyle bir filme başlamak çok zor, çünkü kitabın orijinaline büyük bir saygım var ve modern bir "Ulysses" olduğunu düşünüyorum. Bence karakterleri on yıl sonraya taşıma fikri çok güzel, ama sorun şu ki, oyuncular Ewan, Ewen, Bobby ve Jonny 10 yıl yaşlanmış gözükmüyor. Muhteşem bir fikir ama mantıksal problemlerden dolayı olur mu olmaz mı bilemiyorum, yapmayı çok isterdim, bence bu 10 yıllık boşluk fikri çok akıllıca.

Çeviren: Esin Konuk

dodlu: AKILLARDAN ÇIKMAYAN JACK NICHOLSON PERFORMANSI

"All work and no play makes Jack a dull boy"

Jack Torrance — 1

The Shining / Stanley Kubrick (1980)

Stephen King'in kitabından yaratılan bu başyapıtta Kubrick'in ölçülü, serinkanlı ve bir o kadar da stilize hikaye anlatımının zıt kutbunda Jack Nicholson'ın abartılı oyunculuk performansı durmaktadır. Bu sıra dışı performans Jack Nicholson'ın kariyerinde olduğu kadar sinema tarihinde de özel bir yere sahiptir günümüzde. Yazmak konusunda tıkanıp kalmış olan Jack Torrance ve ailesini otelin içinde izlemek, ve giderek Jack'in keçileri kaçırışına şahit olmak hala tüyler ürpertiyor.

Unutulmayan sahne: Ermm, hiç bir adam kapınızı baltayla parçalamış mıydı?

Melvin Udall — 2

As Good As It Gets / James L. Brook (1997)

O insanlardan nefret eden, onlara güvenmeyen ve dolayısıyla kötü davranan, obsesif (hastalık derecesinde saplantılı) fakat bu durumundan hoşnut olmayan bir yazar. Hem de öyle böyle bir yazar değil, romantizm fışkıran kitapların sahibi. Evini sadece günlük öğle yemeğini yemek için terk eden, her gün yemek yediği restorana giderken kaldırımdaki her çizginin üzerinden atlayan (çocukken hepimizin yaptığı gibi), yemeğini yanında getirdiği plastik piknik çatal bıçaklarıyla yiyen, kapı kollarını mendille tutan, komşusunun köpeğinden ve yan dairesine taşınan gay'den tiksinen, tüm bunlara rağmen aslında içinde güzel ve temiz duygular besleyen bir aşık. Melvin Udall hareketleriyle ne kadar hepimizin anti-sempatisini kazansa da, mimikleri ve şirinliğiyle bir yandan da sevgimizi kazanabilen bir karakterdir.

Unutulmayan sahne: Resepyonist'in "kadınlar hakkında nasıl bu kadar iyi yazabiliyorsunuz?" sorusuna Melvin'in verdiği cevap: "Kolay. Yazarken bir erkeği ele alıyorum, ondan 'mantık' ve 'sorumluluk' duygusunu atıyorum."

Joker (Jack Napier) — 3

Batman / Tim Burton (1989)

Fantastik kahraman filmlerini genelde kötü karakterlerin sürüklediği düşünülürse, Batman serisinin ilk filminin diğerlerinden daha iyisi olmasının en büyük nedeni Tim Burton'dan sonra Jack Nicholson yani Joker'dir. Asid fıçısının içine düştüğünden beri hem fiziksel hem de ruhsal bir devrim geçiren Jack Napier, esas oğlan Batman'in baş düşmanı haline gelmiştir. Jack Nicholson'ın verdiği benzersiz enerji ile Joker, unutulmaz makyajı, mimikleri, replikleri("Omlet yapmak için her zaman bir yumurta kırılır") ve şehirde yarattığı vandalist ütopya ile filme damgasını vuran unsur. Üstelik Batman serisinde kimse Batman ile bu kadar dalga geçememiştir herhalde: "Bu adam bu oyuncakları nereden buluyor anlayamıyorum".

Unutulmayan sahne: Finale doğru Joker'in çıkardığı o küçük(!) silahı izlemek her zaman keyif veriyor.

Randle Patrick McMurphy — 4

One Flew Over The Cuckoo's Nest / Milos Forman (1975)

Bu filmdeki performansıyla gerçek bir karakter oyuncusu olduğunu kanıtlayan Jack Nicholson, film boyunca bütün yeteneklerini sergiliyor. Hapishanede kalmak istemeyen McMurphy çözümü, akıl hastası rolü yapmakta bulur. Kapatıldığı akıl hastanesinde yaptığı tek iş kağıt ve basket oynamak ve hastanedeki diğer arkadaşlarıyla mümkün olduğunca eğlencenin doruğuna ulaşmaktır. Fakat çok geçmeden nerede olursa olsun otoritelerden kaçamayacağının farkına varır ve ait olduğu yerin burası olmadığını anlar.

Unutulmayan sahne: McMurphy basket oynamak ister ve kendisine arkadaş olarak sağır olan Şef'i seçer. Ona ne yapması gerektiğini anlatmaya çalışır ve doktorlardan biri onun Şef'e bir şey

J. J. (Jake) Gittes — 5

Chinatown / Roman Polanski (1974)

J.J. Gittes'i herkes burnuna yapıştırdığı yara bandı ile hatırlıyordur ve bunu ilk görenler Gittes'ın sıkı bir adam olduğu fikrine kapılabilirler. Fakat filmin ilerlemesiyle, özel bir dedektif/izleyici olan Gittes'ın burnunun biçildiği sahne ile birlikte aslında ne kadar canı tatlı biri olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. Bir sahnede adamın tekini öldüresiye döverken, başka bir sahnede ofis telefonunu bir gay kadar kibar cevaplamaktadır. Pis şakalar yapan (bir adama "çinli gibi sevişmenin" ne demek olduğunu anlatması), kaba, önyargılı biri olmasına karşın bizim gözümüzde sempatik olmasının bir nedeni vardır: Bütün özel dedektifler gibi domuzlarla çamurda güreşebilir ama diğerlerinden farklı olarak o bundan hoşnut değildir.

Unutulmayan sahne: J.J. Gittes'a telefon açan birinin "yalnız mısın?" sorusunu yönelttiğinde Gittes'ın "hepimiz değil miyiz?" diyerek verdiği cevap

katliam

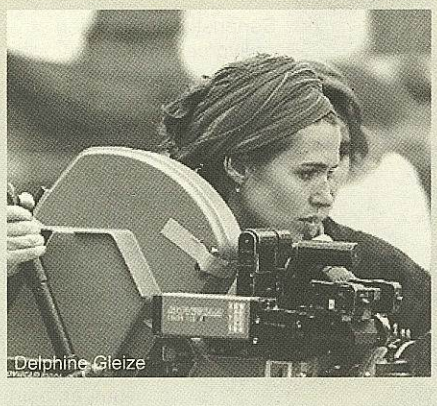
Delphine Gleize

29 yaşındaki Fransız yönetmen Delphine Gleize'in ilk filmi Carnage(Katliam) enerjisi, hayal gücü ve başarılı anlatımıyla, önce 2002 Cannes'da ilgi topladı, dünyada bir yığın festivale katılmakla kalmayıp Meksika'dan Macaristan'a 20 ülke tarafından ticari gösterime sokulmak üzere satın alındı. Bu yılki İstanbul Film Festivali ve Ankara Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nin programında olması dolayısıyla Türk izleyiciye de ulaştı. Katliam, sinefiller tarafından kaçırılmayacak filmlerin başında geliyordu, her iki festivalinde en iddialı, en iyi filmi değildi ama çarpıcı, akılda kalıcı filmlerinden biri oldu. Pedro Almodovar'ın filmlerinde çok renkli ve tartışmalı doğası gereği, bol bol kullanılan 'Boğa Güreşi' ekseninde kurgulanmış bir film Katliam. Almodovar harici yönetmenlerin tartışma yaratmamak, yanlış anlaşılmaktan korkmak ve (politically correct) olmak adına pek dokunmadıkları bir konu. Almodovar'ın sinema dilini tanıyanlar boğa güreşlerinin, boğaların ve matadorların nasıl kullanıldığını az çok bilirler. Rengarenk kıyafetler, yakışıklı matadorlar, zevkten ve heyecandan çılgına dönmüş seyirciler, çiçekler, renkler ve ışık yağdırır bu sahnelere Almodovar. Ama bu kez karşımızda ilk filmini yapan genç bir kadın var. Kalabalık kadrolu, uzun ve festival kitapçıklarında bir türlü sadeleşip, özü yansıtılamamış,dolayısıyla ne olduğunu bir türlü anlayamadığımız bir sinopsisle anlatılmaya çalışılan bir film.
Filmin jeneriği girene kadar seyirci diken üstünde oturuyor, CARNAGE yazısı yazıp tüm ekran kana boyandığı anda ise, ürküntüsü doruk noktasına ulaşıyor. Ancak bundan sonra film, beklenti saptırıyor olmasına rağmen, ölü bir boğa merkezde olmak üzere, ilginç karakterlerle, enteresan öykülerle, sürükleyicilik kazanıp başarıya ulaşıyor.
Filmde anlatılan öykülerde hafif bir yapaylık, kopukluk ve yönetmenlikte de belirli bir kasıntılık ve zorlama var. Ama bu hem bir ilk film, hem de o kadar çok başarılı noktası var ki, zaaflarını affettirmesi hiç de zor değil. Filmin en büyük başarısı hiç tartışmasız 5 yaşındaki oyuncusu Raphaelle Molinier.
Filmini Lincoln Centre'daki Fransız Filmleri Randez-Vous' sunda sunan Yönetmen Delphine Gleize ile indieWire'ın yaptığı bir söyleşi, filmi ve yönetmenin iç dünyasını başarıyla yansıtıyor.

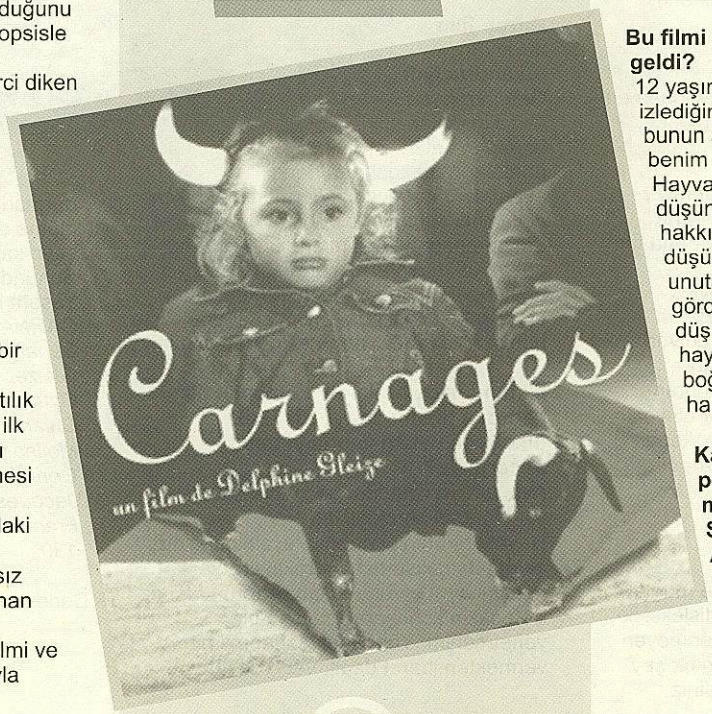

Nasıl bu kadar genç birisi böylesine büyük ve iddialı bir film yapabildi?
Jacques Gamblin senaryoyu okuduktan sonra bir kafede buluştuk, daha önce hiç karşılaşmamıştık ve yazarın bu kadar genç olduğunu görünce çok şaşırdı, bir yanlışlık var sandı.

Katliam 10 ayrı karakteri anlatmasına rağmen, küçük kız Winnie merkez alınmış gibi.
Winnie çok güçlü sezileri olan ve kendine ait ayrıcalıklı bir dünya görüşüne sahip küçük bir kız. Aslında senaryoda 10 karakterden biriydi sadece. Ancak filmi çektikçe onun merkeze oturduğunu farkettim. Tüm aksiyon Winnie'nin gözlerinden görülebiliyormuş gibi geldi bana. Bunu filmden önce düşünememiştik. Gerçekten de boğa boynuzları takmış olduğu son sahnede gülümseyişinde şeytani bir hınzırlık var. Sanki tüm diğer öyküleri yutmuş ve hazmetmiş gibi. Sanki bütün film Winnie'nin yarattığı bir hikayeymiş gibi.

O, Delphine Gleize mi öyleyse?
Raphaelle'in performansıyla çok iç içe geçtim. Ama kısacası bu beni yansıtmak için konmuş bir karakter değil. Teşhirden çok fazla hoşlanmam, her ne kadar bu filmde oldukça çıplak görünmüş olsam da.

Bu filmi yapmak nereden aklınıza geldi?
12 yaşındayken ilk kez bir boğa güreşi izlediğimde aklıma geldi. O zaman bunun analizini yapmamış olsam da, benim için oldukça güçlü bir deneyimdi. Hayvanın inanılmaz olduğunu düşünmüştüm. Bu boğanın kaderi hakkında bir öykü yazmalıyım diye düşünmüştüm. Bunu o zaman hemen unutmuştum tabii. Tekrar bir arena gördüğümde bu konuyu yine düşünmeye başladım ve herkesin hayatında bir boğa olmalı, ölü bir boğanın hayatlarına girdiği insanlar hakkında bir film yapacağım dedim.

Katliam diğer büyük kadrolu, pek çok hikayeli filmlere, mesela 'Magnolia' ve ' Shortcuts' a benzetildi.
Arada çok büyük farklar var. Bu filmler genelde tek bir tema etrafında toplanan , deprem gibi katastrofik bir olayı eksen alan filmler. Oysa benim filminde her bir karakterin iç dünyasında apayrı bir deprem var.

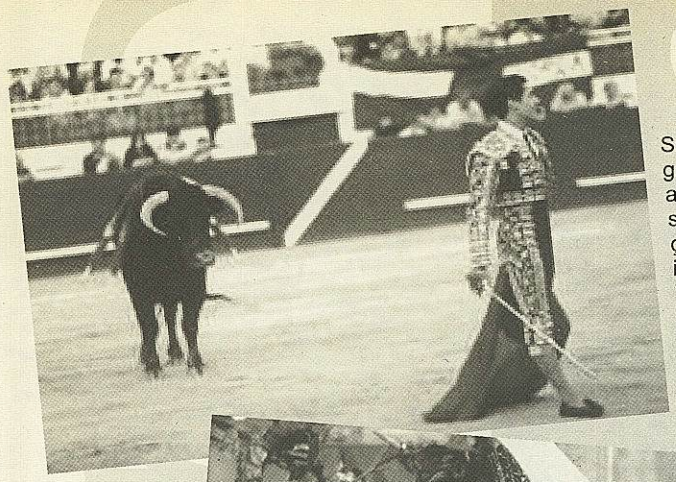

Analık ve doğum figürleri filminizde çok kullanılmış.
Doğuran kadınları olağanüstü buluyorum. Filmimdeki annelerin bir yığın sırrı ve yalanı var. Lio örneğin, yıllardır kısır ama kısırlık tedavisi sonucu beşiz bekliyor ve bunu bir sır olarak saklıyor. Bu filmde en dokundurucu nokta da bu. İnsanlar ve içlerinde büyüttükleri şeylerle olan ilişkileri.

Anneler ve sırları hariç, bu filmde karakter arasındaki diğer linkleri nasıl açıklıyorsunuz?
Bu filmde kesinlikle kadınlar , erkekleri gölgede bırakıyor. Ama tüm karakterler bu dünyadaki yerlerini bulmaya çabalıyorlar. Hepsi mutluluk arayışı içinde ve zamanla ayakları üstünde durmayı öğreniyorlar. 4 ayaklı memeliler olarak başlayıp, 2 ayakları üzerinde son buluyorlar. Başlangıç olarak hepsi bir yalan uydurup ona sarılıyor. İçinde ne olduğuyla yüzleşebilen ve bunun farkında olan tek karakter de matador ve o da hastane yatağında.

Boğanın rolü tam olarak ne?
Boğa, karakterlerin transformasyonuna en yakından tanıklık eden bir et parçası burada.

Bunu bana biraz daha açar mısınız?
Tüm karakterler kendi gerçekliklerine doğru bir yolculuğa çıkıyorlar ve boğa tüm bu kendi kendini keşif sürecini hızlandırıyor. Onları problemleriyle uğraşmaya zorluyor. Mesela boğanın gözleri daha iyi görmeye teşvik ediyor. Jacques düşürdüğü boğa gözünü ararken, karısının sakladığı sonogramı buluyor ve beşizlerden haberdar oluyor. Her bir karakter kendi boğasıyla, kendi canavarıyla yüzleşiyor, ve varolma savaşını başlatıyor.

Sizce bu film genel anlamda anlaşılabilir bir film mi?
Hiç bir şekilde ne kışkırtıcı ne de muğlak olmaya çalışmadım. Bu filmde disleksi ile baş ettiğimi söyleyebilirim. Beklenmeyen patikalardan vardım sonuca. Hiç bir şey beklemek mecburiyetinde değilsiniz.

Senaristlik eğitiminden geliyorum ama senaryoyla alakam yok. Senaryo sadece ekibin 10 haftalık çekim süreci boyunca iletişim kurmalarına yarar. Yönetmen olmayı gerçekten garip buluyorum. Yani bir deste kağıdı filme çevirme olayını. Bence senaryoyu mümkün olabildiğince unutmak en iyisi. Olabildiğimce radikal olmaya çalıştım, en aşırı noktasına kadar sınırları zorladım, pek çok sahneyi çekim aşamasında değiştirdim. Film her gün evrim geçiriyordu ve beni en çok ilgilendiren şeylerden biri de buydu.

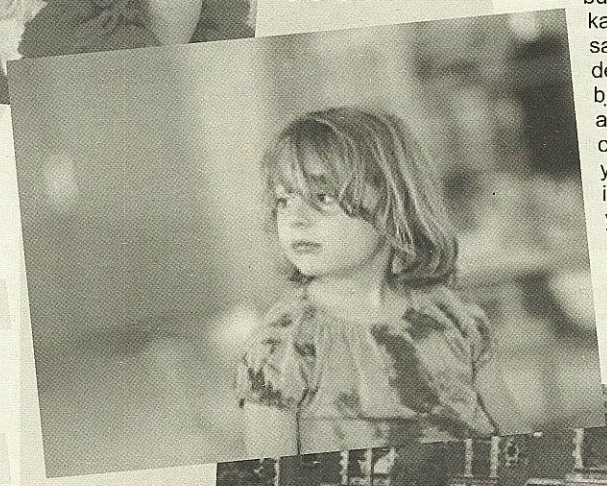

Bazen film mide bulandırıcıydı.
Gerçekten mi? Oysa insanlar boğadan kalan parçaların mezbahada hangi aşamalardan geçtiğini görmenin oldukça açıklayıcı sahneler olduğunu düşündüler. Zaten mezbaha çekimleri oldukça rahat geçti. Kokmuyordu ve ortam herhangi bir hastaneden daha temizdi. Amerikalıları biraz şok etti aslında. İnsanlar, ' Wow , işte benim hikayem' diyerek salondan çıktılar.

İlk filminizde bu kadar kalabalık bir kadroya hükmetmeyi , değişik ülkelerde çekim yapmayı nasıl becerdiniz?
Aynı aileden aktörler seçmeye çalıştım, yani fiziksel benzerlikleri olan, koyu tenli. Hayatlarını tenlerinden okuyabileceğiniz aktörlerle çalışmaya meraklıyım. Ve hepsini aynı evrene taşımak zorundasınız. Ben sakin konuşarak çalışan bir yönetmenim. Yönetmek sadece emir vermekten ibaret değil. Ver, ver,ver....

"...benim filminde her bir karakterin iç dünyasında apayrı bir deprem var..."

Akşamları yorgunluktan ölüyordum. Bence yönetmenliğin ana sırrı, herkesin, setteki çaycı kızın dahi sizinle o filmi beraber yaptığını düşünmesidir. Her şeyden öte, Fransız kadın yönetmenlerin en büyük özelliği olduğu üzere asla histerikleşmem. Belki de eski kadın yönetmenler kendilerini kabul ettirmek adına erkek yönetmenlerin kalıbına girmek zorundaydılar, oysa bizim için film yapmak artık daha kolay, gerçi film bir çıktı mı basın hemen sertleşiyor.

Ama film Fransa'da tuttu.
Erkek eleştirmenler oldukça misogynistler. Bazıları beğenmedi , çünkü bu feminist bir film değildi. Yani, kadın cinselliği ve arzuları, cinsiyet savaşları, ilk aşk vs. üzerine bir film değildi. Bazı erkek eleştirmenlerse bunu çok fazla analık teması ağırlıklı buldu. Sanırım, bu aleni olarak bir kadın tarafından yapılmış bir film, tüm analık içgüdüleriyle ve kadınsı yaklaşımla.Fransız eleştirmenler şaşırtılmaya bayılıyorlar. Ama şaşırtıldıkları zamanda, bocalıyorlar ve 'Bu da ne şimdi' demeye başlıyorlar.

Katliamın daha geniş bir mesajı var mı?
Evet, ve bu mesaj, iyimserlik. İzleyici, karakterlerin yavaş yavaş kendi yollarını bulmalarına ve yeniden doğmalarına tanıklık ediyor. Burada dini hiç bir motif yok. İnsanlar durmadan yeniden doğuyorlar. Ve film ölüme de ikna ediyor. Kısacası hiç bir şeye karşı konulamayacağını vurguluyor. Sonunda matador yeniden doğuyor. Yaşam her zaman kazanıyor.

CARNAGE/Katliam
Senaryo ve Yönetmen: Delphin Gleize
Oyuncular: Raphaelle Mouliner, Chiara Mastroianni, Angela Molina, Lucia Sanchez, Esther Gorintin, Marylyn Even, Lio, Jacques Gamblin.
Fransa, 2002, 35 mm, renkli, 130'

Derleyen: Cemal Akyüz

Rock'n Roll'un Açtığı Yoldan:

garage rock....

Son iki senedir özellikle Amerika'da patlama yapan garage rock müziği, müziği icra edenlerin yaşlarına bakılarak kimileri tarafından yeni bir tür olarak nitelendirilse de, her müzik türünün bir geçmişi vardır ve garage rock'ın da 60'lara uzanan bir geçmişi var. Özellikle The Strokes ve The White Stripes'ın açtığı yoldan ilerleyen yeni yetme garage rock gruplarının gerçek ilham kaynaklarını ve garage rock'ın mucitlerinin kimler ve bunun nasıl olduğunu bu yazıda bize *Richie Unterberger* anlatıyor.

Ergenlik çağındakilere özgü ilkel enerjiyi rock'n'roll müziğin en iyi özelliklerinden biri sayanlar, 1960'larda ortaya çıkan garage rock akımı gruplarını, rock'n'roll müziğin doruk noktasına ya da ona yakın bir yere yerleştirmektedir. En parlak döneminde bile eleştirmenlerce küçümsenen , hatta aşağılanan garage rock akımı, 1970'lerde yaşanan punk rock patlamasının esin kaynağı oldu, 1980'lerde underground rock müziği sevenler ve koleksiyoncular arasında sınırlı kalsa bile bir ölçüde tekrar canlandı.
Genelde Kuzey Amerika'ya özgü bir olgu olan garage rock akımı, 1964'te İngiliz istilasının açtığı yoldan geldi. O dönemde ABD'de çok sayıda genç ve beyaz rock grupları vardı, ancak bunların çoğu enstrümantal rock(kimi zaman surf "sörf"rock) ya da Ritim ve Blues(R&B) etkisi taşıyan frat(öğrenci derneği) rock çalıyordu, kendi şarkılarını bestelemek ya da bireysel ve isyankar tavırlar takınmakla ilgilenmiyordu. The Beatles, Rolling Stones, Kinks ve Animals gibi gruplar bu tarzı bir gecede değiştirdi. Bu beklenmedik istilaya hazırlıksız yakalanan ergenlik çağındaki rock grupları, kahramanlarını bir şekilde takip edebilmek için gürültülü elektro gitarlar çalmaya ve saçlarını uzatmaya başladı.

Sonuçta ortaya İngiliz istilası akımının daha kaba ve daha ergen bir versiyonu çıktı. İşin ilginç noktası, İngiliz istilası gruplarının aslında Amerikalı Rock ve R&B gruplarından etkilenmiş olmasıydı. garage rock gruplarının İngiliz ilahları veya Byrds gibi Amerikalı gruplar kadar yetenekli olduğu söylenemezdi, çok daha gençtiler, çok daha bilgisizdiler, o dönemin büyük grupları kadar usta besteciler veya müzisyenler de değillerdi. Belki de bu açığı kapatmak için düpedüz cüretkar tavırlar takındılar, avazları çıktığı kadar bağıran solistleri, neredeyse fuzz metal takılı gürültücü gitarlar ile çekişmeye girdi. Garage rock akımına bu adın verilmesinin nedeni, genelde evlerin garagelarında prova yapmalarıydı. Grupların çoğu beyaz ve banliyölerde oturan ergenlik çağında gençlerden oluşuyordu. 1964'te Gestures ve Barbarians gibi grupların yaptığı az sayıda albüm bu akımın modelini oluşturdu. Akım 1965'te tüm ülkeye yayıldı, hemen hemen tüm büyük şehirlerde(ve çok sayıda küçük şehirde) düzinelerce yeni grup ortaya

Garage Rock akımına bu adın verilmesinin nedeni, genelde evlerin garajında prova yapmalarıydı

çıktı ve pastadan pay almak için uğraştı, pasta doğal olarak partiler, kızlar ve albüm yapmak anlamına geliyordu.

Söz konusu albümler genelde çok küçük plak °irketleri tarafından yayınlananıyor ve genelde 30-70 km. yarıçapında bir bölgede satılıyor ve dinleniyordu(bazıları yerel radyolarda çalınıyordu). Ülke çapında dağıtım yapan büyük plak şirketleri arada bir bu grupların bazıları ile sözleşme imzalıyordu, birkaç tanesi ülke çapında hit şarkılara imza attı. Bu başarıya ulaşan gruplar arasında Shadows of Knight, The Count Five, 13th Floor Elevators, The Standells, The Seeds, ?&The Mysterians ve Gentrys vardı ancak şöhretleri çok kısa sürdü.
1960'larda, özellikle de 1965-1967 döneminde Garage Rock grupları müthiş sayıda albüm yayınladı. Öteki eyaletlere kıyasla en çok California veTexas eyaletlerinde Garage Rock grupları vardı, ancak albüm kaydeden ve konser veren toplam grup sayısı akıl almaz boyutlardaydı. Detroit, Boston, Chicago, Minneapolis, Seattle, Pittsburgh, Cleveland ve Phoenix kentlerinde düzinelerce grubu destekleyen seyirci - klüp çevreleri vardı, tıpkı günümüzde alternatif rock ve punk akımlarını destekleyen çevreler olduğu gibi.
Garage rock şarkılarının çoğu birbirinin kopyasıydı: Rolling Stones'un "Satisfaction" veya Kinks'in "You Really Got Me" parçalarındaki melodilerin varyasyonları, sevgiliyi aldatmayı anlatan basit şarkı sözleri, beceriksizce atılan gitar soloları ve ağdalı org pasajları gibi. Bunların yanı sıra, enerjileri ile kaliteli bestecilik yeteneklerini, çekici melodileri veya akla gelmez tavırları birleştiren çok sayıda başarılı garage rock grupları da vardı.

Teksas'lı gruplar genelde hızlı ritimleri ve gereğinden gürültülü fuzz pedal tonlarını yeğliyorlardı; California'lı gruplar ise genelde kendi yerel kahramanlarının folk-rock ve saykodelik tarzını kopya ediyordu; ülkenin orta batı bölgesindeki gruplar soul müzik akımından etkilenmişti; New England'lı gruplar ise The Zombies grubunun etkisi altında kalmış ve klavyeli enstrümanları ve melodileri tercih ediyordu; Cleveland'lı gruplar ise Merseybeat ve İngiliz pop-rock etkilerini

taşıyordu. Ancak bu birbirine çok uzak bölgelerde etkinlik gösteren grupların çok sayıda ortak noktası vardı, örnek olarak İngiliz rock, folk-rock ve saykodelik akımlardaki en son trendleri yakından izliyorlardı.

1967-1967 döneminde garage rock akımının hızı bir dizi nedenden ötürü yavaşladı. Bunlar arasında grupların üyelerinin üniversiteye girmesi, ülke çapında başarılı olamadıkları için müziği bırakmaları ve daha da kötüsü askere gitmeleriydi. Sonuçta grupların çoğu dağıldı. Ülke çapında yayın yapan radyoların ve dağıtım kanallarının giderek tekel haline gelmesi, küçük bölgesel plak şirketlerinin çıkardığı plakların çalınmasını ve dağıtılmasını engelledi, böylece yerel yeteneklerin stüdyoya girme şansı azaldı. Dahası, çoğu garage rock grubu üyesi, artık

En önemli 13 Garage Rock albümü:

1. **Various Artists, Nuggets Vol.1-12 (Rhino)**
2. Various Artists, Pebbles Vol.1-10(AIP)
3. **The New Colony Six, At theRiver'Edge(Sundazed)**
4. The Chocolate Watch Band, Best Of The Chocolate Watch 5. Band(Rhino)
6. **The Standells, Best Of the Standells (Rhino)**
7. Zakary Thaks, Texas Band (Moxie)
8. **The Music Machine, Best Of The Music Machine(Rhino)**
9. The Rising Storm, Calm Before (Arf Arf)
10. **The Remains, he Remains (Epic)**
11. We the people, Decleration of Independence (Eva, France)
12. **The Shadows of Knight, Dark Sides:The Best of the Shadows of Knight (Rhino)**
13. The Mystic Tide, Solid Sound (Distortions)

Shodows of Knight

kadar yetenekli ve yenilikçiydiler. Zakary Thaks, Chocolate Watch Band ve Rising Storm gibi diğer gruplar ise ergenlik çağındakilere özgü rock'n'roll'un en güzel unsurlarını temsil ediyordu. Yukarıda sözü edilen grupların çoğu -ve az sayıda başka grup -o dönemin daha başarılı ve daha ünlü İngiliz ve Amerikalı grupları kadar iyiydi, bu nedenle 1960'ların birinci sınıf rock'n'roll grupları ile birlikte anılmayı hak etmektedir.

Çeviri: Özgü Nalbantoğlu

Garage rock şarkılarının çoğu birbirinin kopyasıydı: Rolling Stones'un "Satisfaction" veya Kinks'in "You Really Got Me" parçalarındaki melodilerin varyasyonları, sevgiliyi aldatmayı anlatan basit şarkı sözleri, beceriksizce atılan gitar soloları ve ağdalı org pasajları gibi.

Kinks

İngiliz istilasının ilk dalgasını oluşturan pop/rock tarzından bıkıyor ve giderek progresif ve saykodelik tarzlara yöneliyordu. Şarkı sözleri artık kız tavlama ve büyüklere isyan etme ile sınırlı olmayan konulara yayılıyordu.

Rock tarihçileri tam garage rock akımını unutmuştu ki, 1972'de Lenny Kaye (ileride Patti Smith'in gitaristi olacaktı) **Nuggets** adında derleme bir albüm hazırladı. İki plaktan oluşan bu derlemede Standells, Seeds, Chocolate Watch Band gibi büyük garage rock gruplarının parçaları yer alıyordu. Kaye bu derleme albümün kapak notlarını yazarken, rock tarihinin bu en ilkel ve bilinçsiz akımından "punk rock" olarak söz etti ve bu terimi icat eden kişi oldu. The Sex Pistols gibi gruplar daha sonra bu modele modern konuları içeren sözler ve tavırlar ekleyecek ve modern punk rock'ın doğmasına yol açacaktı.

1970'lerin sonlarında yayınlanan **Pebbles** adlı derleme albümler dizisi, Nuggets'ın açtığı yoldan ilerledi ve ülkenin her yerinden adı sanı duyulmamış garage rock gruplarının parçalarını biraraya getirdi. Toplam yirmi küsur albümden oluşan bu dizi, 1960'ların garage gruplarının çok sayıda albümünün ve derlemelerinin yayınlanmasına yol açtı. Çoğu harika, bazıları ise berbat olan bu albümlerin sayısı, 1980'lerin sonlarına gelindiğinde yüzlerceydi. Fuzztones, Pandoras, Thee Fourgiven vb. gibi çağdaş gruplar 1980'lerde garage rock'ı canlandırmaya uğraştı ancak doğrusunu söylemek gerekirse 1960'ların büyük garage gruplarının kalitesine ulaşamadı, popüler ya da underground rock çevreleri üzerinde önemli bir etkisi olmadı.

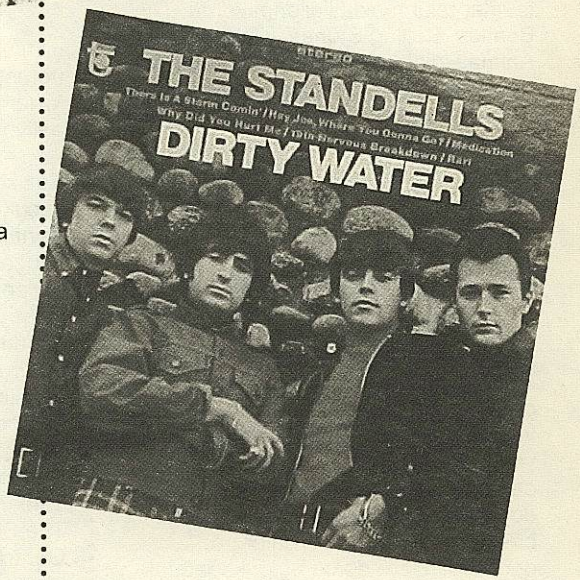

Söz konusu albümler, genç ve yaşlı dinleyicilerin çok sayıda grubu keşfetmesine yol açtı, sonuçta pek çok garage grubu, dağılmalarından yıllar sonra üne ulaştı. Remains ve Music Machine gibi bazıları, garage rock akımına dahil edilmemesi gerekecek

trip v2.0 @HERA

temmuz '03

1	salı	Trip
2	çarşamba	Trip
3	perşembe	Trip
4	cuma	Trip
5	cumartesi	nouvelle beat by Alkan Avcıoğlu
6	pazar	Trip
7	pazartesi	Trip
8	salı	Trip
9	çarşamba	Trip
10	perşembe	beat surrender by Saffet Sözen
11	cuma	Alkan Avcıoğlu
12	cumartesi	24 hour party people
13	pazar	Trip
14	pazartesi	Cenk Taner
15	salı	Hakan Tamar
16	çarşamba	Joy Division gecesi
17	perşembe	Trip
18	cuma	trip
19	cumartesi	Mete Avunduk
20	pazar	Hakan Tamar
21	pazartesi	KTN by Kaan Çaydamlı
22	salı	Trip
23	çarşamba	hakiki seksenler gecesi by Mete Avunduk
24	perşembe	Arka Pencere by Bora Şimşek
25	cuma	Alkan Avcıoğlu
26	cumartesi	Zafer Tipigil
27	pazar	Ergun Başkan, Fenerbahçe Şampiyon
28	pazartesi	Trip
29	salı	Aksak Kılavuz by cembak
30	çarşamba	Lull
31	perşembe	Trip

Marilyn Monroe in John Houston's The Misfits, 1960; photo Dennis Stock

Miller
GENUINE DRAFT

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

Ford Direkt Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr/fiesta

Koç

Yeni Ford**Fiesta**

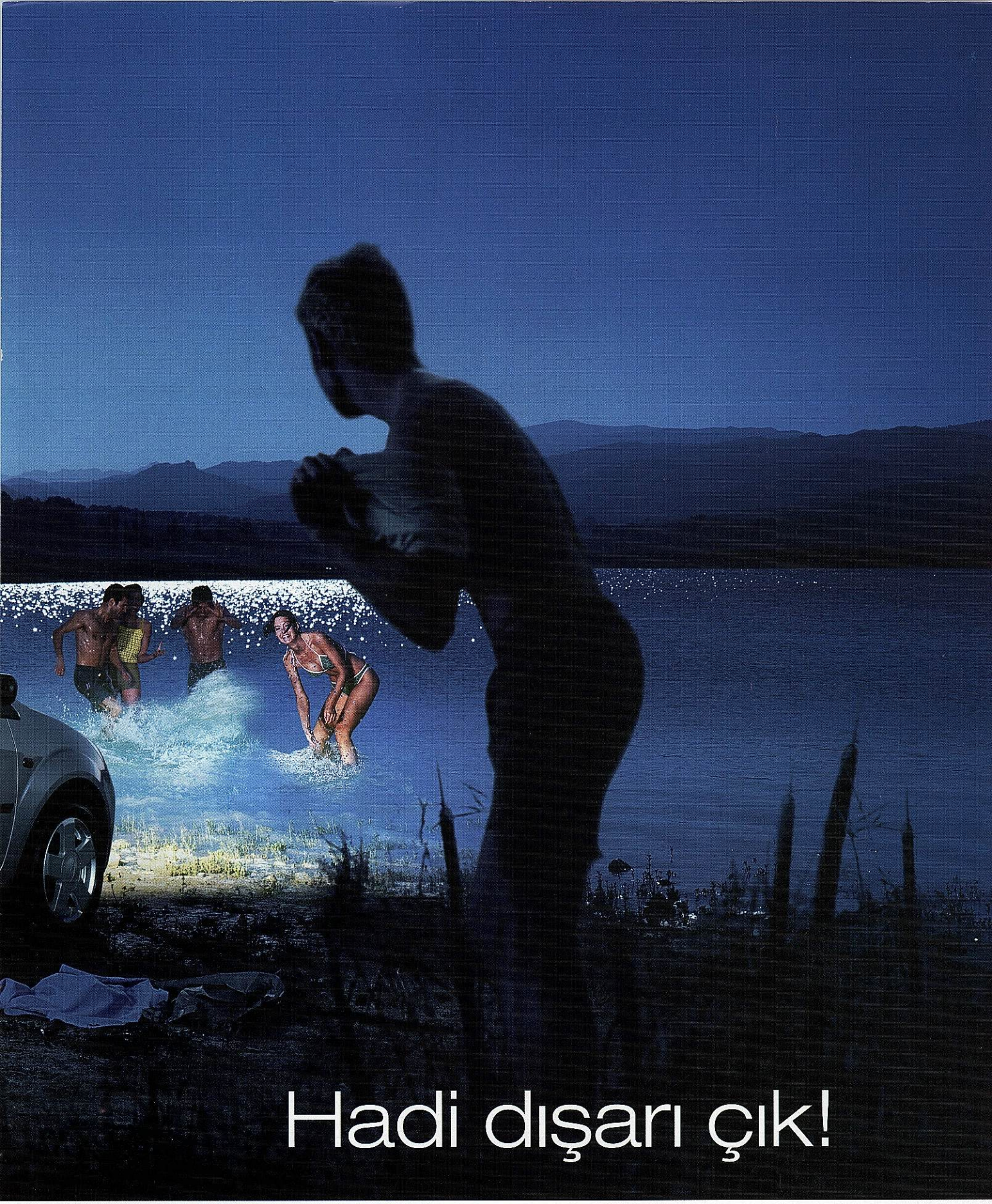

Tasarımı yaşamdan, güveni teknolojiden.

Ford

trip v2.0 @HERA

hakiki 80's Gecesi

23 temmuz çarşamba

Miller GENUINE DRAFT

RADIO HOT 105•7

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

Kadıköy'de bir masal mekânı

masal evi
cafe-bar

kadife sokak no.33 kadıköy
tel. 0216 418 27 53

Muhalif Amerika'lı;

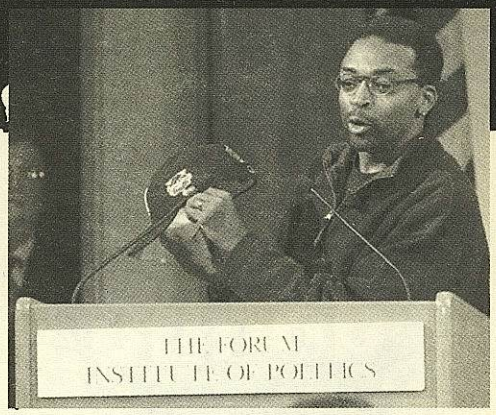

Gül Yaşartürk

Spike Lee

25. Saat (2002)

Ülkemizde geçtiğimiz ay gösterilen 25. Saat'in yönetmeni Spike Lee, New York Üniversitesi Sinema ve Televizyon Enstitüsü mezunu. 1956 doğumlu olan Lee, yönetmen kimliği ile tanınsa da aynı zamanda senarist, oyuncu ve yapımcı. Spike Lee'yi siyah bilincin sinemada ses getiren tek temsilcisi olarak tanımlamak mümkün. Gerçekten de Amerika nüfusunun içinde siyahların yüzdesini düşününce, sinema gibi önemli bir kitle iletişim aracında tek bir yüksek ses çıkarmış olmaları şaşırtıcı gelebilir. 21.yy'da siyahlar için her şey daha yolunda görünüyor ancak her şeyin yolunda gitmediği zamanlar çok da geride kalmış sayılmaz. Henüz otuz, kırk yıl öncesine dek Amerika "zenci" düşmanlığı ile çalkalanıyordu. Bu kadar kısa zamanda siyahlara karşı birdenbire barışçıl fikirlerin yeşermesi olanaksız olduğuna göre, bugün her şeyin yatışmış görünmesinin sadece yanılsama (MTV yanılsaması!) olduğunu söylemek mümkün.

Spike Lee, 1989 yapımı olan üçüncü filmi "Do the Right Thing" ile bağımsız bir sinemacı olarak oldukça geniş bir hayran kitlesine ulaştı. Dünya genelinde üne kavuşması ise "Malcolm X" ile oldu. Lee'nin, Amerika'da Afrika kökenli insanlar için ne kadar önemli olduğunu kanıtlayan yegane olay, "Malcolm X" in adeta imece usulu gerçekleşen yapım sürecidir. Filmin hesaplanan miktarı aşan masrafları, aralarında Bill Cosby, Janet Jackson, Oprah Winfrey ve Michael Jordan'ın bulunduğu ünlü isimler tarafından karşılanmıştı. Film, Amerika'lı siyahları bilinçlendirme, bakış açısı, kısaca ideoloji kazandırma amaçlıdır. Lee'ye göre siyahlar tarihleriyle yüzleşmelidir. Anavatanlarından koparılarak Amerika'ya getirilen bu insanların soyları, kökleri kayıptır. Bu nedenle taşıdıkları soy isimler onların gerçek kökenini yansıtmaz. Hiçbir siyah, kendini Amerika'lı olarak adlandırmamalı dır. Lee, tüm filmlerinde siyahlara bu bilinci kazandırmaya, Amerika'nın toplu kıyımlardan ibaret olan tarihini hatırlatmaya çalışır. Spike Lee'yi bu anlamda Sean Penn gibi Amerikan yönetiminin başına bela, muhalif bir kimlik olarak tanımlayabiliriz. Çünkü Amerikan bağımsız sinemcıları, geleneksel Hollywood tarzına aykırı filmler yapsalar da asla çıkıp "aykırı" açıklamalar yapmıyorlar ama Lee yapıyor: *"Binyılın sonunda yeni bir yüzyılın başında olduğumuzu düşünüyoruz ama hala sinemanın ilk yüzyılında yaptıklarımızın aynısını yapıyoruz..Hollywood makinesinin insafına kaldık, mit yaratıyor.."* Örneğin milliyetçi tavrıyla ünlü Roland Emmerich'in (Independent Day-Kurtuluş Günü filminden hatırlayacağımız) "The Patriot" adlı filmi için *"..köleleri arka plana iterek, tüm filmde tek bir yerli Amerika'lıya yer vermeyerek bir ulusun doğuşu hakkında nasıl bir öykü yazabilirsiniz"* sorusunu sorabiliyor.

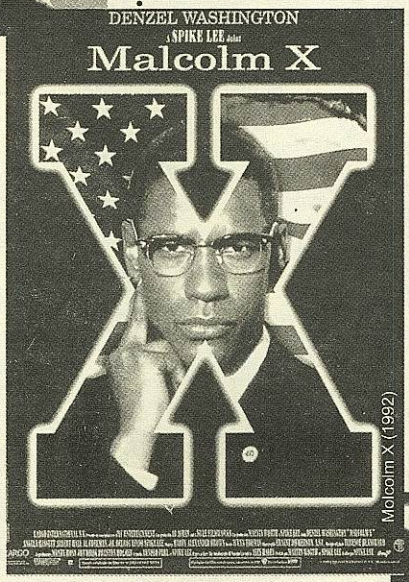

Malcolm X (1992)

Yönetmen, 11 Eylül ile girilen milliyetçi seferberliğe karşı oldukça mesafeli ve bilinçli bir şekilde tavır aldı: *" 11 Eylül'den sonra gazeteler New York masumiyetini kaybetti dediler. Hangi masumiyetten bahsettiklerini anlamadım. Bu ülkede Amerika'lı yerliler katledildiğinde masumiyet kaybedilmişti"* Lee, doğrudan Amerikan yönetimini de topa tutuyor: *" Terörizme karşı savaş ile Irak'a karşı savaş arasında hiçbir bağlantı yok...Kimin silahsızlandırılıp kimin silahlanacağına karar vermeye çalışıyorlar."*

Spike lee'nin son filmi "25. Saat"in diğer filmlerinin aksine siyah olma bilinci ile ilgisi olmadığı vurgulandı. Oysa ki film, siyahlar dahil, Amerika'daki tüm "öteki" olarak nitelenen insanlardan sözediyordu. Filmin baş karakteri (Monty) ve en iyi arkadaşı İrlanda göçmeniyken Monty'nin sevgilisi Puerto Rico'ludur, birlikte çalıştığı mafya üyesi Rus'tur. Lee, saf Amerika'lı diye bir şey olmadığını, bu nedenle öteki olarak anılacak insanların aslında tüm Amerikan vatandaşları olduğunu vurgular! Amerika mozaik bir yapıya sahiptir. Kendini seçilmiş, yüce beyaz insan sanan Monty'nin, filmin sonunda dibe vurması ve siyah insanlarla barışması Lee'nin tüm Amerikan halkına ilettiği bir mesajdır.

Do The Right Thing (1989)

Kaynakça:
-Bağımsız Sinema- Uğur Bayazıt- sf 85- Popüler Sinema Dergisi-Sinema- Ocak 1999- Sayı 48
-Satıcı, Öğretmen ve Broker- Elvan Uysal- Radikal 2- 1 Haziran 2003
-www.milliyet.com/ 2000/07/17/sanat/san01.html
- www.evrensel.net/03/02/17/ kultur.html

vajinasını avuçlayan maskeli kahraman

ma-donna

Cem Kurşun

"İmge kaptır, ondaki anlam su gibidir"
Mevlana

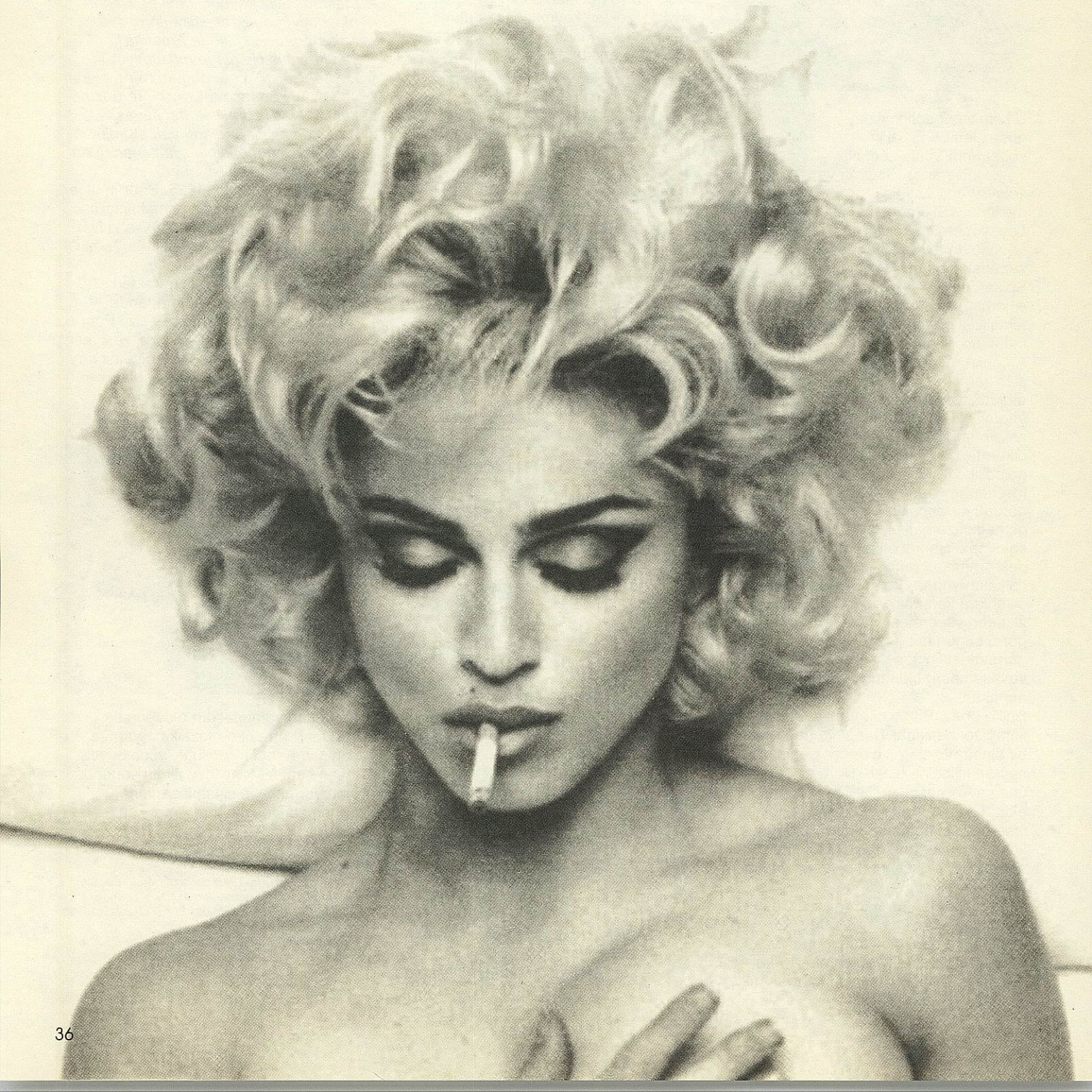

Pink Floyd ve Madonna:
Son zamanların yeni modası, Irak'ın işgali sırasında *Pusht'un* kucağına el bombası attığı video klibini yayından çektiği için "vurun kahpeye" söylemiyle *Madonna'ya* saldırmak. Zaten, müzik söz konusu olduğun da her zaman iki tane tescilli düşman marka vardır: Rockçılar ve Popçular. Bunlar Fener-Cim Bom taraftarları gibi her fırsatta birbirlerini yemeye bayılırlar. Bazıları parayı götürür bazıları götüremez. Esas mesele budur. Geriye kalan tüm lakırdılar bu konunun ört bas edilmesi için uydurulmuş iki yüzlü polemiklerdir. Size komik bir haber vereyim: Amerika'da 1 Ocak 2002 tarihine kadar *Pink Floyd,* toplam 75 milyonluk albüm satışıyla gelmiş geçmiş en çok satanlar listesinde 7. sırada. *Madonna* 60 milyonluk albüm satışıyla 12. sırada. Fırsattan istifade muhterem bir kişiden laf araklayarak eklemek isterim ki: "*Pink Floyd* albüm kapaklarından ben bile bir bok anlamıyorum"(*Roger Waters*). Ara sıra, "bunlar mühim adamlar herkes dinleyip çok edebi ve uzun cümlelerle ne anladıklarını birbirlerine anlatıyorlar benim de dinlemem lazım, dinlemesem lümpen olurum, banal olurum, aptal olurum" duygusuna kapılır, dinlerim. Dinlerken hissettiğim şey şu: evet hepsi okumuş kabiliyetli çocuklar. Müzik konusunda deneysellik ve kapalılık konusunda kırılmadık rekor bırakmamışlardır. Hürmette kusur etmek istemem ama ben hala *Pink Floyd*'dan bir bok anlamıyorum. Müzik eleştirmenlerinin, *Pink Floyd* hakkında yazdıklarını okumak ve onların zeka pırıltılarını kendime de paye çıkarmak için yalayıp yutmak çok daha zevkli. Keşke felsefe kitabı falan yazsalar. Sonra da kitabı benim gibi kafasız gençler de anlasın diye arka planda münasip fon müziği eşliğinde VCD formatında piyasaya sürseler. Televizyonlarda lüks içinde yüzen pop yıldızlarından nefret etmek boş vakitlerimizde yapmaktan en çok hoşlandığımız şeyde olsa; bazen "o işler öyle gördüğün bildiğin gibi değil" durumlarıyla karşılaşabiliriz. Ben *Madonna*'dan anladıklarımı huzurlarınızda paylaşıma açıyorum.

Madonna'ya Felsefeyle Bakmak

İoanna Kuçuradi, "Sanata Felsefeyle Bakmak" kitabında bir sanat yapıtının doğru değerlendirmesinin yapılması için ortaya harikulade sorular atmış. Ben de *Madonna'yı* anlamak için onun yolundan gideceğim. *Levi-Strauss'un* deyimiyle: "Felsefe, kavram ve sözcük düzleminde kalan bir cambazlık, gerçek düşünceyi kurutan bir etkinlikten öte bir şey değildir". İstendiğinde, tavuğun mu yumurtadan, yumurtanın mı tavuktan çıktığını kanıtlamayı sağlayan bir maymuncuk verir kişinin eline. İnsan aklında, her kapıyı aynı şekilde açmayı sağlayan bir beceri geliştirir. Okumuş insanlara başları gerçeklerin arasına sıkıştığı zaman kaçmak için soyut bir labirent sunar. Diğer insanları, aklın dipsiz kuyularında boğmak ve kısır bir hırsla alt etmek için en güzel arenadır burası. Özellikle Türkiye'de her an kendilerini münazara yarışmasında bilgi satmak zorunda sanan entelektüellerin elinde, "en son kim koydu" çocukluğundan başka bir işe yaramayan felsefeyle daha faydalı bir şey yapmaya, *Madonna'ya* bakmaya çalışacağım. Onu kişisel zevklerim ve mutluluk çubuğum için röntgenlemeden görmeyi deneyeceğim.

Madonna, hayatın ve insan ilişkilerinin neresine ayna tutuyor? Bu soruya, bir takımvideo kliplerini kronolojik bir sırayla irdeleyerek, senin de yardımınla yeni sorular ve cevaplar bulmaya çalışacağım.

i) MADDİYATÇI KIZ: Toplumda Kadının Yeri (1985)

Material Girl video klibi, *Madonna'nın* dü°üncel hareket noktasını denk düşer. *Marilyn Monroue'nun* "*Diomands Are Girl's Best Friend*" sahnesinin yeniden canlandırılmasıdır. Bu video piyasaya çıktığında pek çok eleştirmen, kadınların hayatta bir yerlere gelmek için kendilerini erkeklere eklemlediği "sosyal oruspuluk" mesleğinin promosyonunun yapıldığını öne sürdüler. Oysa *Madonna'yı* bir kültür mühendisi yapan şeylerden biri onun sadeliği ve basitliğidir. *Madonna* basit bir kadındır. Ataerkil toplumun "basit kadın" tanımına yüklediği anlamları da en baştan kabullenir, sonra bu tanımları ters çevirip birilerinin kıçına sokar. Erkeğin, kadını aşağılamak ve haddini bildirmek için kullandığı en etkili silahı, her zaman fermuarının altındadır. Kadınlar, konu cinsellik olduğu zaman aşırı hassaslaşıp kırılganlaşırlar hüngür hüngür ağlamaya başlarlar. Erkeğe karşı savunmasız ve güçsüz kalırlar. *Madonna* bu tuzağa düşmedi.

Madonna'nın en büyük ilham kaynaklarından *Mae West,* 1930'larda bir komedyen, aktris ve yazar olarak mizah, zeka ve östrojenin doğru kıvamlarda kullanılmasının kadınlara ne kadar büyük bir güç getirdiğini göstermişti. *Mae West,* erkeğin kadından toplumda yapmasını beklediği rollerin; "farkında olarak" ve erkeği alt etmek için icra edildiğinde erkeğin ne kadar aptal durumuna düştüğünü sahnede ve bir sahne olarak gördüğü özel hayatında göstermişti. Kadınlar arasında slogan haline gelen kurnaz ve seksi lafları onu en popüler komedyenlerden biri yaptı: "Sevgilim, beni gördüğüne çok mu sevindin, yoksa o fermuarının altındaki kabarıklık bir silah mı?", "bir zamanlar Pamuk Prenses'tim ama artık istifa ettim", "iyiyken iyiyim de, kötüyken kendimi çok daha iyi hissediyorum", "önemli olan hayatımdaki erkekler değil, erkeklerin içindeki hayatım". İnsanlık tarihi boyunca böyle mizansenlere verilen tepkiler hep aynı: bazı erkekler onu bir porno kraliçesi ilan ettiler. Bazı erkekler ondan korktular. Pek çok oyunu sansüre uğradı ve gösterime giremedi. Bazı kadınlar ondan utandılar ve onu lanetlediler. Bazı kadınlar onu alkışladılar ve örnek aldılar. Pek azı onu kendi kekini yapma sürecinde güzel bir kabartma tozu olarak kullandı. *Madonna*, *West*'in "estrojenik erdem" derslerinin en iyi öğrencilerinden biridir. Bana kalırsa *Material Girl,* erkek arkadaşlarının arabalarında multi-changerlı cd player yok diye kendilerini arka koltukta "ucuza gitmiş" hisseden kızlarla dalga geçme şarkısıdır.

ii) BİR BAKİRE GİBİ: Kritik Kariyer Hamlesi (1985)

Freud, Madonna\Oruspu kompleksini açıklarken şu argümanı öne sürer: Erkekler kadınları ya saf, tertemiz bir melek olarak görürler ya da cinselliklerini doyurmak için yaratılmış fallik oruspular olarak. Bu aslında tüm erkekerde görülen bir durumdur. Evlenilecek kadınlar ve yatılacak kadınlar vardır. Arkadaş olunacak, sevilip sayılacak muhabbet edilecek kadınlar vardır. Bir de arzulanacak tutkuyla bağlanacak kadınlar vardır. Bunlar erkeğin kafasında asla aynı kadın olmazlar. Bu kompleks çok vahim ve komik bir psikolojik vaka olarak şöyle ortaya çıkar: Ahmet Bey nihayet hayallerindeki kadınla tanışmıştır. Bakire olmak kadının kusursuzluğunun bir parçasıdır. Onu çok sevmekte ve arzulamaktadır. Ayşe Hanım'ın da ısrarıyla sonunda evlenmeye karar verir. Gerdek gecesinin sabahı karısı, artık evlenmeyi düşlediği bakire kadın değildir. Bundan dolayı, bir daha onu arzulamaz, başka kadınlarla ilgilenir.

Madonna, *Like A Virgin* şarkısında önceden "sahip olunmuş" olmasına rağmen yeni sevgilisi sayesinde gıcır gıcır bir bakire gibi hisseden aşık bir kadındır. Burada erkek için son derece kafa karıştırıcı bir durum söz konusu: kadın bakire değil ama bakire gibi. Hem kendini erkeğinin onu görmek istediği ambalajda sunuyor hem de bunun yanıltıcı olduğunu söylüyor. Boyun eğerek ele geçiriyor erkeği. *Madonna*, MTV müzik ödüllerinde dev bir nikah pastasının üzerinde son derece cüretkar ve seksi bir koreografi eşliğinde söylüyor şarkıyı ve pastanın içine ediyor. Yani o, hem Madonna hem de oruspu. Canı ne isterse o oluyor.

iii) BABA, BANA VAAZ ÇEKME: Toplumsal Duy-Arsız Olmak (1986)

Tarkan'ın "verme" klibi televizyonlarda dönmeye başladığı

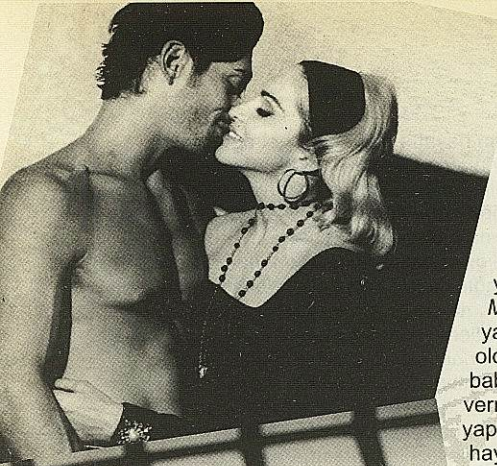

zaman bazı popüler kültür eleştirmenleri, klipte şuh mankenler olmayışını ve Tarkan'ın zil takıp oynamayışını toplumsal duyarlı bir hareket olarak gördüler. Üstüne üstlük klipte, yoksulluktan perişan durumda çocuklar bile vardı. *Madonna*, "*Papa Don't Preach*" şarkısında ise erken yaşta hamile kalmış bir genç kız, başının belada olduğunu söylüyor ve bebeğini dünyaya getirmek için babasının desteğini istiyor. Ama babası destek vermese de bebeğine sahip çıkacağını ve hayatını, yapacağı büyük fedakarlıklarla yeniden kuracağını haykırıyor. Amerika'da her 45 saniyede bir erken-gebelik vakasının görüldüğü bir zamanda bazı eleştirmenler bu şarkıdan çok rahatsız oldu. Bazıları keşke "daha önce bunun gibi bir sürü şarkımız olsaydı" dedi. Türkiye'de popüler müzik starlarının da gayet bildiği gibi: kızlar evlenmeden vermez, verseler de hamile kalmazlar, hamile kalsalar da babalarına söylemezler, babalarına söylerlerse de tek parça halinde hayatta kalamazlar. Bundan olacak ki; Türkiye'de böyle erken-gebelik vakalarıyla karşılaşmıyoruz ve Tarkan böyle şarkılar yapmıyor.

iv) BİR DUA GİBİ: Kilisede Siyah Bir İsa'yla Sevişmek (1989)

"Like A Prayer" yüzyıllardır yasaklanmış imgelerin kör gözlere sokulmasıyla, müzik tarihinde dinsel tabuları en çok tahrip eden video klip oldu. Yanan haçlar, tecavüzcü damgası yiyen siyah adam, İsa'yla kilisede sevişmek, aşkın sesinin kulağa güçlü bir dua gibi gelmesi… Hazır yeri gelmişken, kafamın içinde durmadan tepişip duran ve bu yazı için kilit önemdeki kavramları kendi alegoriler sözlüğümle anlatayım:

İMGE: Anam-babam usulü anlatmanın lüzumsuz pek çok lakırdı gerektirdiği görkemli anlamların kafamda oluşturduğu resimciklerdir. "İmgeler başlangıçta orada bulunmayan şeyleri gözde canlandırmak amacıyla yapılmıştı. Zamanla imgenin canlandırdığı şeyden daha kalıcı olduğu anlaşıldı" *(John Berger)*.

İMAJ: Televizyon sayesinde öğrendiğim bir kelime. İnsanların ünlülerden gördükleri kıyak buldukları görünümleri bir kostüm gibi üzerlerinde taşımalarıdır. Vesikalı kimliklerdir. Özellikle Fransızca'nın dişi sarımsak sosu tadındaki ses yapısından dilimize akıttığımız "J" harfiyle kendi içinde bile külot\don yapmacıklığının doruklarına çıkmış bir kelimedir.

SÛRET: Gözümün önünde canlandırmayı göze alamadığım için bir türlü göremediğim yüce varlıkların gökyüzünün 7 kat üzerinde asılı bulunan yağlı boya portreleridir. O mutlak görünümü kavramaya benim aklım ermez. Resimlerle uğraşmak, zaten en baştan yasaktır. Bir başka deyişle: bok yemenin Arapçası.

İki büyük inanç sitemindeki algılama farklılıkları, bunların tam ortasındaki uçsuz bucaksız boşlukta baş aşağı sallanan Türkiye'ye hem olumlu hem de olumsuz bir düşünme biçimi olanağı sağlıyor. Önce iyi haberi vereyim: "Doğu, imajın sadece bir hayal olduğunun farkında. Her zaman kuşkuyla bakılan imaj, ruha sızamıyor, omuzlardan aşağı usulca akıp gidiyor"*(Oliver Stone)*. Kötü haber: Doğu'nun bu ayrıcalıklı farkındalığı, imajın pek çok açıdan düşünülüp taşınılmasından sonra varılan mantıksal bir sonuç değil. İslam'ın tüm bilmeleri gibi basit bir **Günah Korkusu**dur. Müslüman için imaja hayran olmak zaten en baştan yasak. Bundan dolayı İslam alemi, imajın gerçek üzerindeki etki gücünün ve kalıcılığının farkında değil. Bu gücü kullanmasını bilmiyor.

Batılı gözle bakarsak, Madonna imajlar-ötesi bir imajdır. Gerçeğe zaman zaman teğet şeklinde dokunuyor ve dokunduğu anda onu sahteleştiriyor. Doğulu gözle bakarsak, hatun kişi sadece rol yapıyor, pozlarını ciddiye almaya değmez. Türkiye'den bakıldığında tüm imajları birbirine katmış, alaşağı etmiş, her yeni imajıyla bir öncekini hem içine alan hem de yalanlayan bir süper stardır. Bu imaj meselesini Batılı anlamda yurdumuza getiren şahs-ı muhterem *Ajda Pekkan'dır*. O da aynen *Michael Jackson* vakasında görüldüğü üzere gerçek yüzünü başarılı estetik operasyonlarla imha etmiştir. Doğulu anlamda, sürekli değişen ve bunu ayıp bulduğu için değiştiğini kendinden bile gizlemeye çalışarak saçma sapan bir hale gelen zat-ı muhterem: *İbrahim Tatlıses'tir*. 30 yıldır aynı bıyığın ve Hawaii gömleğinin altından *"Akdeniz Akşamları"* ve *"Pala Remzi"* şarkılarını aynı yorumla söyleyerek hiçbir zaman değişmeyeceğini gösterdi. Bütün bunların ortasında imaj yapmadan kendi içinde barındırdığı tüm çoğullukları ve çelişkileri herkese tattırabilen, gerçekten Türkiye'de yaşadığı, yediği içtiği, aşık olduğu, çığlık attığı,ağladığı, isyan ettiği besbelli olan bir tek *Sezen Aksu* var.

v.) KENDİNİ İFADE ET: "Ben Yapıyorum, Bakın Ne Güzel Oluyor" Tavrı

Madonna, kendini görsel olarak ifade etme sanatının duayenidir. *"Express Yourself"* video klibini kadim dostumuz *David Fincher* çekmiştir. Bu şarkı *Madonna'nın* kadınlara Güzin Ablaca öğütleri şeklinde algılanabilir: "bir kadın olarak hayatın her alanında kendini içinden geldiği gibi ifade etmen lazım. Malum, erkekler öküzdür. Onlar kendilerini ifade etmeyi bilmezler. Aşka inanıyorsan , aşkın sahici mi yoksa saten çarşaflar gibi göz boyayıcı mı olduğunu anlamak için ona kendini ifade ettirmelisin." *Madonna'ca* bir ifadeyle: "sevgilini kışkırtmalı, tırmalamalı, yalamalı, gıdıklamalı, ısırmalı, tahrik etmeli, öpmeli, okşamalı, sarmalısın. Sabah olunca gevremiş beyninin arkasından girerek onunla konuşmalısın. Bunu yapmanın tek yolu kendini olanca çıplaklığınla ifade etmek ve hiç kimsenin koyduğu kurallara uymamak olduğunu bil. Ona göre hareket et"

vi.) EROTİKA ve YATAK HİKAYELERİ: Aşkımı Haklı Çıkar (1990-1994)

Tarih boyunca feministler, kadının basit bir cinsel objeye indirgenmesine karşı çıkmışlardır. Porno filmlerin ana teması şudur: tüm kadınlar, her zaman, her yerde, erkekler nasıl isterse, cinsel ilişkiye ve şiddete susamış aciz yaratıklardır. Kelimenin Yunanca kökü, "fuhuşla ilgili neşriyat" demektir. Fuhuş , sadece kadınların seçtikleri bir meslek olduğundan; pornoyu erkekler çeker (arada başka şeyler de çekerler) ve içinde kadınları diledikleri gibi oynatırlar. Erkekten olsa olsa Richard Gere gibi fiyakalı pahalı smokinli bir jigolo olur (American Jigolo). Bu hem ahlaki hem de politik bir sorundur.

Taş devrinde kış aylarında malum havalar soğuk. Mağaralarında aynı futbol maçını 692 defa seyrettikte sonra sıkılan erkekler "Erkekliğin Kitabı"nı yazdıktan sonra, boş durmayıp bir çırpıda "Kadınlığın Kitabı"nı kitabını da yazmışlardır. Böylelikle kadınlar kendi başlarına düşünmeleri gerekmeksizin toplumun neresinde duracaklarını bilirler.

"Erkek kadına göre değil, kadın erkeğe göre tanımlanır. Erkek, özne ve mutlak konumundadır. Kadınsa ötekidir"(*Simone de Beauvoir*). Tüm kitapların bu altın kuralı (Bakara suresi: 223. Ayet), gündelik hayatta her an erkekler tarafından taciz taciz hatırlatılır. Erkek egemen toplumda kadın için iki varoluş seçeneği vardır: "ya kendini maskeden (nesneleşmekten) uzaklaştırarak içe kapanır, gerçek benini görünmez kılar ve maskeyi "yapay ve doğal olmayan" olarak görür; ya da "oyun oynamanın ve narsisizmin şizofrenik dünyasına kayar. Bundan sonra hem başkalarının aklında hem de kendininkinde yarattığı nesnenin duvarları içinde hapsolur" (*Sandra Lee Bartky*).

1960'larda her alanda olduğu gibi cinsel tanımlar konusunda da köklü değişimler yaşandı. Kadınlar, kendi benliklerini çok sevdikleri güzelliklerinden ve içtenliklerinden vazgeçme pahasına; erkeklerin röntgenci gözlerinden sildiler. Kendilerini bilinçli bir şekilde çirkinleştirdiler. *Frida Kahlo* gibi "Bıyıklı Zeki Kadın" oldular (Bizzat *Madonna* 1990'ların başında bir *Frida* filmi için çok uğraştı ama bu proje Meksikalılar'dan yoğun tepkiler alınca bu projede birlikte çalışacağı prodüktörü ve yönetmeni bir türlü bulamadı). Bazıları kazanacaklarını düşünerek aptal sarışın numarası yaptılarsa da; Marilyn Monroe gibi delirdiler ve intihar ettiler. Kadınlar kendi bedenlerinden, cinsel enerjilerinden, erotik duyarlılıklarından ve çekiciliklerinden koptular. Pornografi, aşk ve erotizm adına ne varsa her şeyi hunharca kirletti. *Madonna'nın* ortaya çıkışıylabütün bu tanımları yırtan bambaşka bir dişi varoluş olanağı görüldü. *Madonna*, kadını tüm cümlelerinin mutlak öznesi yaptı. Çıkardı koydu vajinasını masaya: "olay budur kızlar. İktidar, erdem, güç, irade, zeka hepsi bundan ibarettir. Hepimizin çıktığı yerdir" dedi. *Michael Jackson* sahnede °eyini avuçladığı zaman, tüm eleştirmenlerden tam puan aldı . Bağımsız performans sanatları kurslarında kısa bir süre bulunmuş olan *Jim Morrison* sahnede otuz bir çektiği zaman: otoriteye saldıran asi bir Tanrı'ydı. *Madonna*, homoseksüellerle lezbiyenleri orjilerde bulu°turan erotik fantezilerini *"Justify My Love"* adlı klibinde anlattığı zaman onun adı olsa olsa "pornocu kaltaktır". MTV klibi yayınlamayı reddetti. Medya ahlak polisliğine soyunup bar bar bağırmaya başladı: Porno erkektir, erkek kalacak! Elinin hamuruyla porno işlerine bulaşma!

Madonna ilgi çekmekten memnun yoluna devam etti. Herkesin bildiği gibi sansür kitlesel başarı garantili devlet eliyle yapılmış reklamdır. Fantezilerinin geri kalanını "Sex" adlı kitapta yayımladı. Bu kitap, her zamanki gibi porno meraklısı medyanın ahlaki değerleri üzerinde ağır tahribat yarattı. Kitaptaki fotoğraflar, piyasada bulunan poşetli elmalı,armutlu ve şeftalili erkek dergilerden daha müstehcen değildi. Erkek dergilerinden küçük bir ayrıntıyla ayrılıyordu: bu defa Madonna'nın saçlarından kavradığı erkek, diz çökmüş saksafon çalıyordu.

vii. AŞKIN İKAMESİ: Extacy ve Sex Değildir (1998-….)

Her zaman "asıl yolculuk eve dönüştür"*(Ursula Le Guin)*. *Madonna* da önüne gelen her tabuyu itinayla devirdikten sonra saatine baktı; neredeyse sabah oluyordu. Yeterince eğlendiğine kanaat getirip evinin yolunu tuttu. Artık evinin kadını olmasının ve çocuk doğurmasının vakti gelmişti. Hazır evin yolunu tutmuşken elektronik müziğe biraz duygu katayım dedi. Elektronik müziğin clublarda tüketilme biçimi, şehir hayatının bunaltıcılığının farkına varacak kadar kolej eğitimi almış ve mutsuz olmayı başaracak kadar beyinsiz çocukların ancak topluca orjiler halinde gerçekleştirilebilen ani boşalma ayinidir. Yaşasın makinalar! Yaşasın teknoloji! Yaşasın doğayı yok eden ve daraldıkça savaşlar çıkarıp insanları katleden ilerleme! Bir de trafik sorunu olmasa, kozmetik ürünlerle cilaladığımız tenimizi çevre kirliliği tehdit etmese, tuvaletlerde boca ettiğimiz parfümler ucuz olsa, kapağı bir an önce yurt dışına atıp orada gereksiz milliyetçilik yapsak, her şeyi satın alsak, kendimizi uygun fiyata satılığa çıkarsak, herkesle durmadan sevişsek ama arada bir aşık ta olabilsek. Ah bir de gönül rahatlığıyla ağlayabilsek. Keşke yaşadığımız anların toplamı bir ömür etse…

Madonna elekronikanın duyarsızlık zırhını deldi. Kanları ve göz yaşları çekilmiş, ellerinde olsa damarlarının yerine eletrik kablolar döşeyecek, cinsellikten ve dans etmekten anladıkları sabahlara kadar mümkün olduğunca çok sayıda kişiye sürtünmek olan insanları, diskolarda *Ray Of Light* ve *Music* albümleriyle tepindirdi. "*To Have and Not To Hold*", *"Skin"*, *"Frozen"*, *"I Deserve It"*, *"Gone"* parçalarında en azından Türkiye'deki tüm clubberlara yetecek kadar duygu var. Paralarını nereye harcayacaklarını bilemediklerinden aldıkları kimyasalların gözlerini dibi bulanık kızıl göllere döndürmüş, adrenalin taşkınlığı yaşamadan uyuyamayan robotlara bir nebze de olsa aşkın ruhundan üfledi. *Madonna*, hayatın ve insan ilişkilerinin neresine ayna tutuyor? Toplumun belden aşağısı ve teninin altındaki kabuk tutmuş yaralara.

PORNOGRAFİK BİR İDEOLOJİ OLARAK MTV GÖRSELLİĞİ

Madonna tüm bunları MTV'nin insanlara sunduğu pornografik fanteziler aleminin altını üstüne getirerek yapıyor. MTV 1981 yılında yayın hayatına girdiğinde ergenlik çağındaki erkekleri hedef kitlesi olarak gören bir müzik kanalıydı. Müziğin dünyaya bir ürün olarak pazarlanması için video klip denen şeylere çevrilmesi gerekiyordu. Böylelikle, albümlerin öncelikle dinlenmesi, beğenilmesi ve satın alınması gereken şarkılarını, tüketiciler arka arkaya dinleyeceklerdi. Başlangıçta MTV, müziğin endüstriyel bir şekilde ürünleştirildiği, görsel bir ambalajda tanıtıldığı bir promosyon ortamıydı. Bu pazarlama biçimi, zamanla başlı başına bir üslup ve estetik form oluşturdu: yapmacık şuh pozlar, vücudun erkekler tarafından erotik bulunan bölümlerine (özellikle dekoltelere ve frikiklere) ince ayarlanmış kamera açılarıyla zoomlamalar (kamerayı şöyle degajeme çevir), seyirci ne olup bittiğini anlamadan süratle değişen arka planlar. Kısa sürede bu imgeleri birleştirme ve kolajlama şekli, sinemada ve reklamcılıkta çok kullanılan bir anlatım diline dönüştü: "*fast editting*". Rengarenk bir sürü imgenin arka arkaya gözlerimizin önünden kayıp gitmesini şaşkınlıkla seyreder olduk. Ekranda imgeler ve sesler o kadar hızlı akıyor ki, müziğin beynimizde ve bedenimizde yarattığı titreşimleri seyrediyormuşuz hissi uyandırıyor. Titreşimler vücudumuza çok hassas bir organımızdan, göz bebeklerimizden, giriyor. Artık 500 senelik bakmak\görmek, dinlemek\duymak ayrımları son

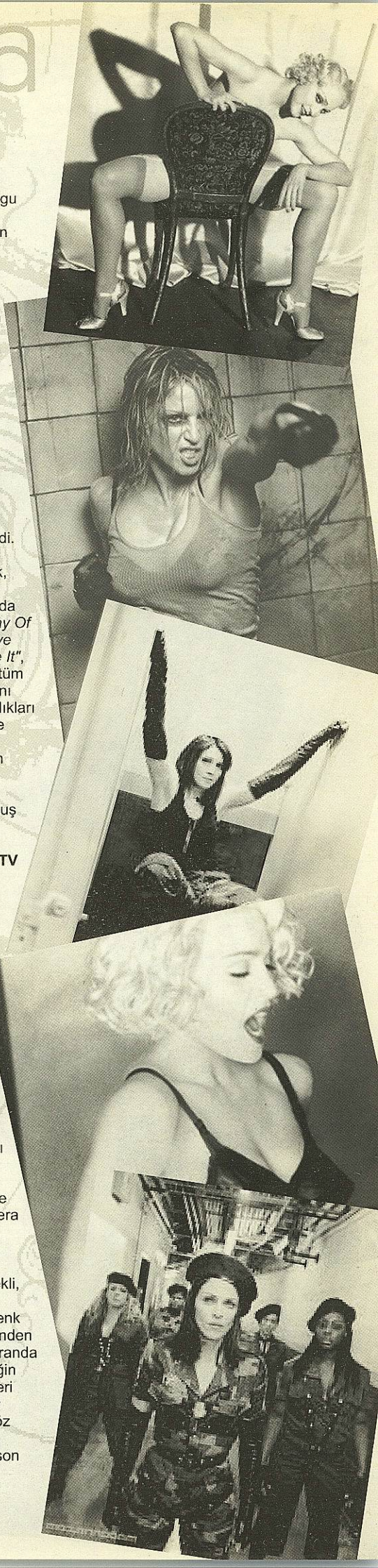

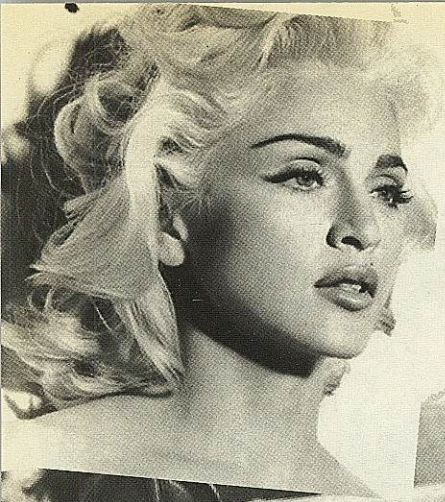

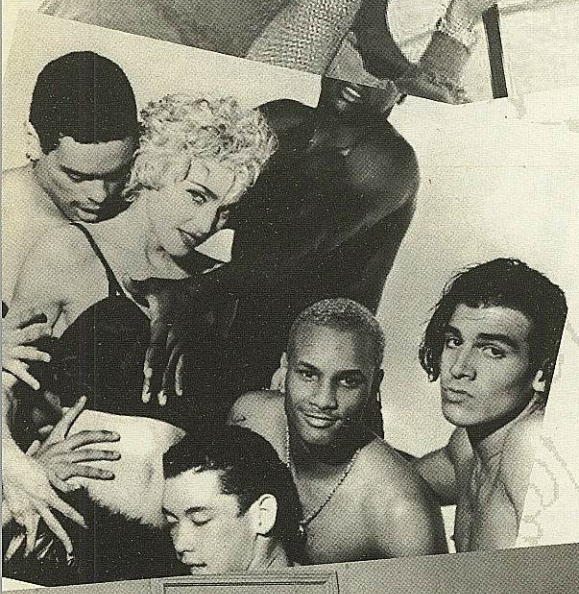

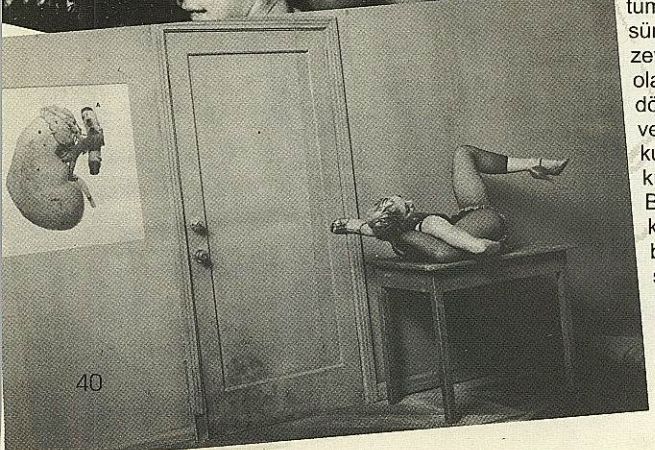

derece kifayetsiz kaldı. Tüm duyularımıza aynı anda şiddetle hitap eden "seyretmek" denen yeni bir şey var. Hayatın akışını, ellerimizden kayıp gidişini, tarihin barbarca şekillendirilişini seyrediyoruz. Video kliplerdeki seksi, gösterişli pozlara, başlangıçta hoşlanmasak bile hipnotize olmuş gibi baka kalıyoruz. Öyle aptal aptal baka kaldıkça bir süre sonra, teknolojinin en son nimetleriyle ve en etkin reklamcılık teknikleriyle donatılmış rengarenk sunuş biçimleriyle yaratılan abartılı gerilimin de etkisiyle, otomatikman seyrettiği şeyden haz alır durumda buluyoruz kendimizi.

MTV kitlelere anlam, estetik norm ve ideoloji pazarlayan, *main stream* toplum bilincini oluşturan bir patroniçeye dönüştü. MTV, mallarını pazarlamak için daha fazla tüketiciye ulaşmalıydı. İlgi çekmek ve bakılmak için ne yapılması gerektiğini herkes bilir: ne yaparsan yap; evvela onun içini iyice boşalt sonra boşlukları baldır-bacakla doldur. Ne de olsa "sex, tüm zamanların en büyük **hiç**'idir"(*Andy Warhol*).

FANTEZİ YUMURTLAYAN PİTONLAR: VİDEO KLİPLER

Video kliplerin algılama biçimlerimize yaptığı bir başka etki de aynı anın içinde gördüklerimizle duyduklarımızın birbirini tutmayışına alışmamız oldu. Bir şarkının sözlerini yazmak çoğu zaman aylar alır. MTV video klipleriyse yaklaşık 3-5 dakikalık reklam filmleridir. Bir şarkının anlattığı durumu, hikayeyi, ruh halini veya olayı 3-5 dakikalık görselliğe dökmek neredeyse imkansızdır. Bir de buna üst üste geçmiş planların birbirlerini son sürat izlemesi eklenince, kelimeler ve görüntüler arasındaki bağ tamamen kopuyor. Görüntüler sözcüklerin peşini bırakıp kendi kendilerine takılıyorlar. Kendi anlamlarını, hikayelerini, ideolojilerini aktarıyorlar seyirciye. Zira televizyonun önündeki alıcı bir dinleyici değil bir seyircidir. Seyrettiğimiz şeyle kurduğumuz bağ başka bir ilişki düzleminde devam ediyor: bu imgelerin fantezi diyârıdır (*phantasm*). "Görme konuşmadan önce gelmiştir. Görme sözcüklerden önce gelmiştir. Dünyayı ve uçsuz bucaksız boşluklarındaki konumumuzu ilk olarak gözlerimizle algılamaya başlarız"*(John Berger)*. Sözcükler diğer insanlarla aramızda bağ kurmamızı sağlar. Duyduklarımız ve gördüklerimiz arasındaki bağ son derece eğlenceli bir şekilde koptuğu için, bu kopukluğu ruhumuz duymaz. Yavaş yavaş sözcükler ve duygularımız arasındaki bağ da zayıflar.

İç dünyamız, bir camın arkasında sağdan sola koşuşturup duran imgeler karmaşasıyla donatılır: fantezilerimizi oluşturur. Fantezilerimiz, tüm hücrelerimize iyice yayıldıkça sürekli soyut ayrıntılar keşmekeşinden zevk alan ama bir türlü tatmin olamayan müzmin bir abazaya döneriz: "Fantezi kurarken asıl zevk veren unsur, hakkında fantezi kurduğumuz şey değildir; fantezi kurmanın kendisidir" *(Lacan)*. Bundan dolayı fantezisini kurduğumuz, kavuşuncaya kadar bizi büyük bir tutkuyla peşinde sürükleyen şeye sahip olduğumuz an, fantezi kurmanın hazzı biter. Oyun biter. Fanteziler, hayallerin aksine; sahip olmadığımız soyutlukları gerçekleştirme umudu değildir. Fantezi kurmanın içsel amacı, gerçeklik düzleminden kopmak ve sonsuz soyutluklar diyarında küçük gri bir kum tanesi misali hiç bir yere varamadan savrulup durmaktır. FRP'in altın çağındayız. Sadece sanal gerçekliği düşlüyoruz geceleri. (bu cümleleri tamamen kıçımdan uydurdum. Gönül isterdi ki şöyle *Borges* diyeyim, *Bauldelaire* diyeyim, hadi bunlar olmadı şöyle sucuklusundan *Dostoyevski'ye* sarılayım da alengirli bir laf etmiş olayım. Elimde son kalan da az önce bitti. Yarın öğleden sonra uğrarsan, yenileri de gelmiş olacak)

NESNEDEN FETİŞE

Feministler, kadının cinsel bir nesneye dönüştürülmesinden şikayetçilerdi. Erkek, kamerayı kadının bacaklarının arasına sokana kadar kadın vücudunu her şeyiyle bir bütün olarak cinsel nesneye çeviriyordu. MTV'nin video klipleri sayesinde artık kadın, parçalara ayrılmış birbirlerinden kopmuş bir sürü erojen bölgeye dönüşmüş durumda. Kamera bir bütün olarak kadını göstermeden vücudun hangi bölgesine odaklanırsa orası erojen bir bölgedir, erkeği uyarır. Önce klişeler: göğüsler, kalçalar, baldır, dudaklar ve sırt yüzsüz bir cinsel nesneciğe dönüşür. Sonra kameramanın canı nereyi isterse: eller, omuzlar, boyun, ayak parmakları cinsel nesneye dönüşür. Kamera, her erojen bölgeyi tek tek diğer bölümlerden ayrık olarak görür. Bunun psikolojideki adı: Fetişizm. Müzmin abazanlar arasında kısaca "*Jennifer Lopez* ve kıçı birbirlerinden ayrı şeylerdir" denir. Bunu bildiğinden *Lopez* ablamız sigortacılık sektörünün son harikası olan "vücudun çeşitli bölgelerini ayrı ayrı güvence altına alan" poliçelerden en pahalısını kıçı için imzalamıştır. Bu kadar aşikar bir durumu metafor olarak kullanmak bile saçmalık aslında ama size kanım kaynadı, ayağınız alışsın diye bir örnek daha vereyim: geçen ay Londrada'ki Madam Tussaud müzesinde hizmete giren bal mumundan *Kylie Minogue* heykelinin kıçı hayranlarının aşırı ilgisinden dolayı aşındı. İnsanları eğitme konusunda MTV'nin *Tinto Brass'dan* aşağı kalır bir yanı olmadığı kabak gibi ortada.

Peki ya kadın tüketiciler? Onlar için 1980'lerin ikinci yarısında erkek video klip mankenleri yaratıldı. Aslında MTV'nin bu konuda pek de yaratıcı olduğu söylenemez. Seksi buldukları kadınlara bakıp; erkekleri de aynı kuaförlere götürdüler. Saçlarını, aynı saç rengine boyattılar. Aynı permalı saç modellerinden yaptırdılar. Ellerine elektro gitarlar verdiler, parıldayan simli kıyafetler giydirdiler, sağa sola zıplattılar ve arada dillerini çıkarmalarını söylediler. M*adonna'ya* kadar hepsi bu…

İMGELERİN KÖR KATİLİ

Madonna imgelerin kurduğu fantezi dünyasını alt üst ederek içindeki derin anlamları basitleştirerek pek çok insanın anlayacağı bir seviyeye indirdi ve onların düşüncelerini kışkırttı. Bir tek örnek vereceğim: *Bob Fosse'nin Cabaret* filminde *Liza Minelli'nin "Bye Bye Her Mein"* şarkısını söylediği sahneyi bir imge olarak arkası seyirciye dönmüş sandalyelerine kadar aynen alın (henüz seyretmediyseniz *Canan Erçetin*'i sandalyeye ters oturmuş ve jartiyerli bacaklarını tavana dikmiş şekilde hayal edin) ve Madonna'nın "*Bye Bye*

Baby" video klibindeki kullanımına bakın. "*Heir Mein*" şarkısı bir süre tadını çıkardığı ilişkisiyle işi bitmiş, kuzu değil kaplan olduğunu söyleyen bir kadının cinsel özgürlük ve irade beyanı. 1970'ler Avrupa'yı karış karış, erkek erkek gezmenin kadınlar için cinsel devrim olabileceği zamanlardı. *Madonna'nın* klibinde işler basitleşip kafamı karıştırıyor: erkek rolündeki takım elbise giymiş kadınlar ile dans eden seksi kadınların kedi fare oyununa dönüşüyor. Kadın uzun Avrupa seyahatinden dönmüş. Göz yaşı dökmesini görmekten tahrik olan adama bir sürü basit soru soruyor. Canını yakanların canının yakacağını söylüyor. Bunun sevgisinden ve nefretinden kaynaklandığını ama aşkla bir alakası olmadığını söylüyor.

Kadının, erkek kıyafeti ve tavırlarını giyinmişine (*Ally McBeal'*deki *Nell hesabı)* güçlü kadın, erkeğin kadın kıyafeti giymişine *trans-vestite* denir. Acaba Madonna, erkek numarası yaparak erkekleri yerden yere vuran kadınları mı eleştiriyor? Yerden yere vurulmayacak gibi olmayan erkekleri mi? Marquee De Sade'ı mi? Onu okuyanları mı? Türkiye'de 2003 yılında kitabını yakanları mı? İktidarsızlığa tahammül edemeyen kadın-erkek herkese yok bir farkınız birbirinizden mi diyor? Hepsini mi? Bütün bunlar sadece eğlence olsun diye yapılmış şeyler değil mi?

TİCARET, SANAT ve DEVRİM

Madonna'nın sanat dünyamıza yaptığı güzelliklerden biri de ticaretten ve medyatik olmaktan korkmamayı öğretmesi. Sanata göre ticaret her zaman kaka olmuştur. Çoğu büyük sanatçı kraliyet ailesinden yaptığı hayranları sayesinde tüccarlara bağımlı olmadan geçinebilmiştir. "Sanatçı, kimsenin ihtiyacı olmayan şeyler üreten ama meçhul bir nedenden ötürü, bunları insanlara vermesinin iyi bir fikir olduğunu düşünen kişidir"*(Andy Warhol)*. *Madonna*, ticari kafayla zekice kurgulanmış tabu devirme hareketlerinin toplum açısından ne kadar kışkırtıcı olduğunu dosta düşmana gösterdi. Pop müzik doğası gereği, riskli şeyleri önceden denenmiş olsalar bile ana yolda kullanmayı sevmez. Bu yüzden, *Madonna*'nın en büyük etkisi doğaları gereği pop müzik dinlemeyen entelektüeller sanatçılar üzerinde oldu. *Madonna*'dan en çok etkilenmiş radikal feminist performans sanatçılarından *Carolee Scheemann:* "Ben hem imge, hem de kendi imgemin ustasıyım" demiş. Ağzına sağlık!

İoanna Kuçuradi sanatçının yapıtlarında gösterilen yaşantı ve eylem olanaklarının insan için değeri ve anlamını sormamız gerektiğini söylüyor. Hayatı bir sahne olarak gören *Madonna'nın* bizzat kendisi, kadının pornografik bir konu mankeni veya Pala Fatma'dan başka bir şey olabileceğinin yaşamsal ve eylemsel olanaklarının kanıtıdır. *Madonna'nın* bir yandan sansürlenemeyecek kadar popüler işler çıkarırken bir yandan da tabuları devirmedeki basitliği, cüretkarlığı ve zekası; ağzında evrenin şifresini eveleyip geveleyen müzmin mutsuz ve asabi entelektüellerden çok daha fazla insanın hayatına temas etmiştir. Müzik müziktir. Müzik sadece müzik değildir. Müzik her şeydir. Müzik hiçbir şeydir. Düzene dair ilkelerin yıkılması yaratıcı bir iştir. Yıkılan düzenin üstünde dumanı tüterken, özgürlüğe yeni dogmalar dayatmadan; hayata, kendi kanlarından, canlarından, ossuruklarından, göz yaşlarından, tınılarından, renklerinden, vücut sıvılarından katabilenler iyi iş çıkarmışlar."Çağımızın karmaşası içinde kahraman, yaşamını sadece kendi iradesine göre yaşayacak kadar cüretkar olan, kendi imgesini kendisiyle çakıştıran veya kendi imgesine gerek duymayan kişidir" (*İoanna Kuçuradi).* Bu bağlamda *Madonna* iyi iş çıkarmış bir kahramandır.

DEVRİM Mİ OLMUŞ, HANGİ KANALDA?

Victor Hugo'nun gazetecilere ihtilâlin saat kaçta olduğunu sorduğu zamanlar geride kaldı artık. Şimdi olsa, "Aaaa, benden habersiz devrim mi olmuş, televizyonda görmesem inanmam" derdi. Amerikalı askerlerin Irak işgalinde kullandıkları gece görüş gözlüklerinin adı "GUN CAMERA". Bu Amerikalıları çok seviyorum. Benim onlara ana-avrat söverken sarf ettiğim dahiyane fikirleri, kendi kendilerine 2 kelimelik isim tamlamalarıyla ne güzel de ifade ediyorlar. Onlar her şeyi biliyorlar. Üstüne üstlük, bizi de bilgilendiriyorlar ki kendimizi ya daha aciz hissedelim ya da amerikanlaşalım. Bilmedikleri bir şey var: bazılarımız satılık değil. Bazılarımız düzenin kurduğu intihar oyuncakları da değil. Medyanın hegemonyasına karşı tek yol, devrimi Poplaştırmak. Pop, Che'yi çok önceden bir poster ve saat markası olarak piyasaya sürmüştü. Pop devrimi poplaştırdı. Devrim, poptan tiksindiği için kendini popülerleştiremedi. Hayatı paraya ve şiddete tapmayan herkese dar etmeye programlanmış kameralar, hepimizin beynine doğrultulmuş en tehlikeli silah. Televizyon seyretmesek te tehdit olma özelliklerini kaybetmeyecekler. Kitleler doğaları gereği her zaman televizyon seyreder. O vakit, prime-time'da televizyona çıkmak ve orada devrim yapmak lazım arkadaşlar.

Grup Yorum yirmi yıldır müzik ve müzisyen üretiyor. Hapislere düşüyor, açlık grevleri yapıyor. Bir türlü kitleler üzerinde devrim havası estiremedi. Medya salak değil ki, ona ucunda bucağında bile yer vermedi. Ama Kürt gırtlağından gurur duyduğu besbelli sürekli kanayan sahici popçu Yıldız Tilbe hazır kanuni engeller de kalkmışken Kamerun milli takımının formasını giyip Kürkçe bir halay klibi çekse, medyada ve toplum üzerinde yaratacağı etki Grup Yorum'un yıllardır yarattığı etkiden çok daha güçlü olur. *Jim Morrrison* dünyayı isterken, onların silahları olmasına karşın bizim sayımız kabarıktı. Şimdi silahlar da onlarda, kitlelerde. Üstelik silahları öldürmüyor bilakis eğlenceli bir şekilde çürütüyor. Onların silahlarını onlara karşı kullanmak lazım.

İmgenin kalıcı halüsünatik etkisi ve sûretin kabuklaşmış yasakları arasına sıkışmış bir ülkede yaşadığım için çok şanslıyım. Kanatılacak ve içindeki iltihap boşaltılacak o kadar çok yara var ki; sadece biraz yürekli olmak Türkiye'de bir şeyleri sarsmaya yetiyor. *Almodovar*'ın en Us'lu filmlerinden "Konuş Onunla"da geçen etkileyici siyah-beyaz kısa filmde on binlerce insanın seyrettiği gibi "içine girdiğimiz küçük kaygan deliği" bir şey sandığımızı ve ona sonsuza kadar hapsolduğumuzu bangır bangır gitarlar eşliğinde haykıran Şebnem Ferah'ın Türkiye'deki en büyük gazetelerde sansasyon yaratması bunun en son örneği. Yüreği, umudu ve çığlığı olanlara selam olsun!..

Daha duymadın mı, bu kelimelerin ve imgelerin savaşı? Bir an önce çırılçıplak soyunmalı ve cüretkar irademizle dimdik kameralarının odak noktasına bakarak ayarlarını bozmalı. Sevişecek bir İsa'mız yok diye üzülmeye gerek yok.

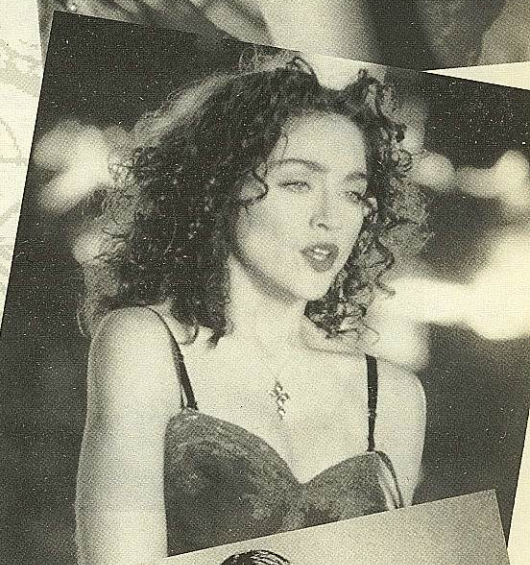

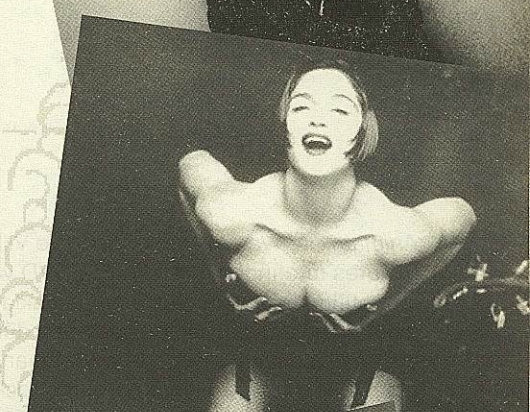

CYBERPUNK MANGASI

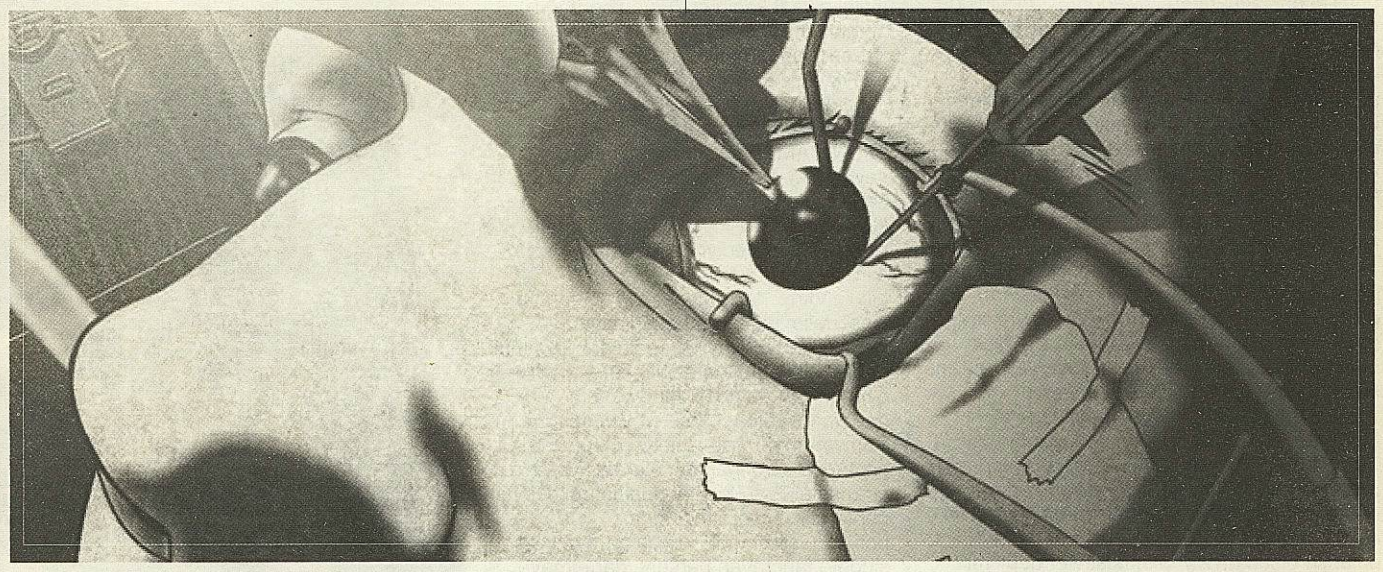

ANIMATRIX

Selda Tan Özdemir

Animatrix'in, Warner Home Video ve Village Roadshow Pictures tarafından 3 Haziran'da DVD ve video kaset formatında yayınlanacağı duyurulmakla beraber, Haziran gelmeden, kopyası vcd tezgahlarına düşmüştü. Zira *Matrix*'in anime episodlarının bazıları www.theanimatrix.com adresinden indirilebiliyordu. Castle Rock Pictures'ın Stephen King uyarlaması *Dreamcather*'ının öncesinde gösterilen, *Animatrix* serisinin dokuz parçasından biri olan 11 dakikalık *Flight to Osiris*'in çarpıcılığı, diğer sekiz filme dair de derin merak uyandırmıştı. Wachowski kardeşlere Matrix'in ardıl serüvenleri yetmemiş olacak ki, "kurgu" dünyalarını anlatmaya animasyonlarla devam etmek istemişler ya da her seferinde söyledikleri gibi ilhamlarını besleyen Japon çizgi romanı mangalara saygı duruşunda bulunmuşlar.
[a]eker Kız Candy'den, Pokemon'a, Ninja'lardan yeni salgın Babylade'e kadar Japon animasyonlarıyla romantizmden savaşa, aşktan erotizme çizgilerle yaratılan bir dünyanın epeydir içindeyiz. Japon karikatürünün uzantısı olan, keskin bir hiciv taşıyan bugünkü animasyonun atası manga, çocuklar için yaratılmış çizgi kahramanlardan daha fazlasını sunuyordu. *Mangaka* adı verilen sanatçılar tarafından icra edilen bu çizim sanatı, eğlenceli çizgi bantlardan, sol görüşlü sanatçıların proleter görüşlerine dek, Japon kültüründeki sosyal kültürel değişiminin ifade biçimlerinden biriydi. Öyle ki II. Dünya Savaşı'ndan sonra Amerikalıların kısıtlamaları yüzünden Japonya'da uzun süre yasaklandı. Şimdilerde en popüler filmlerden *Matrix* ve *Animatrix*'in, zamanında kendi ülkesince sansürlenen bu Japon çizgilerinden ilham alması hayli ironiktir. Aslında yalnız teknik olarak değil içerik olarak da *Matrix* triology, TV manga öykülerinden etkilenmişti. *Ghost in Shell* ile *Matrix* felsefesi arasındaki akrabalık ilişkisi defalarca yinelendi. Sonunda *Matrix*'in kurgu dünyası animasyondan ruhunu almıştı ve borcunu *Animatrix* ile ödedi. İçlerinde Japon manga ustası *mangaka*'ların da bulunduğu; Andy Jones (*Final Flight of The Osiris*), Mahiro Maeda (*The Second Renaissance: Parts 1 and 2*), Shinichiro Watanabe (*Kid's Story, Detective Story*), Yoshiaki Kawajiri (*Program*), Takeshi Koike (*World Record*), Koji Morimoto (*Beyond*) ve Peter Chung (*Matriculated*)'ın müthiş yaratıcı çalışmalarından oluşan *Animatrix,* geleneksel ya da gelenek dışı farklı tarzların birleştiği, mitoloji ile modern bilimkurgunun kavşağında bulunan olağandışı bir ortak çalışma ve animasyon teknolojisinin gelebildiği noktayı göstermekte de son derece başarılı. Realistik fotoğraf tekniği olan CGI ile yaratılan bir episodun ardından film noir atmosferi, onun ardından sürrealistik bir tarz filmin bütünlüğünü oluşturuyor.

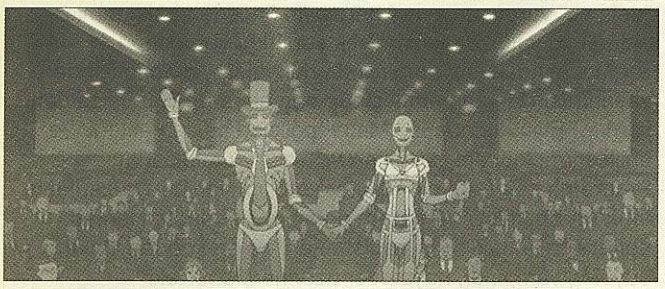

Second Renaissance Chapter II , *Last Flight of Osiris*, *Beyond*, *Kid's Story* ve *Dedective Story* ilk bakışta diğerlerinin arasından sıyrılıyor. Ama her ne olursa olsun öyküye ve felsefeye dair alt metinler ortak bir dünyayı tanımlamakta oldukça başarılı; insanın karanlık geleceğini işaret eden bu göstergeler bütünü ise "büyük öykü" Matrix'in boşluklarını dolduruyor.

The Second Renaissance *(pt. 1, 9'16" , pt. 2 9'25")* Holocaust bir animasyon olarak tanımlamanın yersiz olmadığını düşündüren, Matrix'in doğum sürecini epik bir dille anlatan ilk iki episod, makineler ve insanlığın kavgasına dairdir. Yahudi ırkına, robotların soykırımı ve ardından robot ülkesinin kuruluşu ile göndermeler yapılan öyküde, insanoğlunun robotları mavi yakalılar olarak kullanmaya başlaması ve onların ayaklanmasının (robotların Marx'ı okumuş olma olasılıkları nedir?) ardından Matrix'in doğuşu anlatılır. Andy ve Larry Wachowski kardeşlerin yazdığı *The Second Renaissance,* yer yer *Metropolis*'i hatırlatarak Lang'ı mezarında ziyaret eden anımsatmaların yanı sıra zaman zaman Pink Floyd'un *The Wall*'ındaki makineleşme görüntülerine de denk düşen bir isyan taşır. Spielberg'in *Artificial Intelligence*'ı ile yapay zekanın ne kadar yapay olduğu, bu denli insan sistemine yakın olarak mükemmelleştirilen robotların yaşama hakkının da olduğu, nihayetinde insanoğlunun makinelere dair savaşta yenilmiş olacağı öngörüsünde ikiz kardeş gibidir.Tarihin içinde yolculuğa çıkıp, Zion arşivi 12-1 no'lu dosyayı seçen *Animatrix* izleyeni insanoğlunun yok oluşunun başlangıcına tanık olur. Yorulmak nedir bilmeyen makinelere karşı gösterdikleri kibir, insanoğlunun başına ummadığı dertler açar. İnsanoğlu sahip olduklarını yok edebilme hakkına da sahip olduğunu düşünerek milyonlarca robotu katleder. Oysa ki robotlar öylesine akıllı ve duygulu yapılmıştır ki, katliam karşısında vaat edilmiş topraklara (İsrail) yerleşmeyi, yeni bir devlet kurarak yeni bir nesil oluşturmayı başarırlar. Ve yeni devletlerinin adını da 0-1 koyarlar; ilk robot kenti Zero-One ve son insan kenti Zion farklı zaman dilimlerinde benzer kaderleri yaşarlar, mağduriyet tarihe sirayet etmiş gibidir. Artık güvenlik tehdit altındadır, elma kurtlanmaya başlamıştır. Askeri barikatlar, tanklar, ateş topları, silahlar hatta gökyüzünü yok etmelere uzanan zavallı insan aklı, sonunda makinelere yenilir ve *Matrix*'in tüplü, kablolu ve tekmili birden hayal mahsulü evreni kurulur. *Matrix*'in kuruluş sürecinde yaşanan savaş ise Hiroşima'ya, Vietnam'a ve çokça İkinci

Dünya Savaşı görüntülerine denk düşer. En çok da Yahudi soykırımına... Filmde robot protestocunun tankın alında ezilişi ise Tianenmen Meydanı'nındaki hazin olayın ta kendisidir...İki episodun ana fikri de makinelerin insanlığa dair savaşının sebepsiz olmadığıdır. Eğer ki bu savaşta bir taraf söz konusu ise, şüphesiz iki animasyon da makinelerin mağduriyetini ve *Matrix*'in oluşmasının kaçınılmazlığını ortaya koyar. Dahası *Matrix* triology'nin ilk ikisinde pek de altı çizilmeyen bir durum ortaya konur ki; bu da *The Second Renaissance*'ı önemli hale getirir. İnsanlar kendi sonlarını da hazırlayan bir yanlış taktikle, makinelerin enerjilerini kesmek için gökyüzünü de yok ettikten sonra, makineler yaşamsal enerjilerini sağlamak için *Matrix*'te kablolara bağlanmış olan insanların bedenlerinden elde edilen ısı ve elektrik gücünü kullanmaya başlarlar. Kısacası *Matrix*'e bağlı insanlar olmadan sistem gücünü yitirir; etten arta kalan ise sadece bir taşıyıcıdır. Bu nedenle fişleri çekilip tümden yok edilemezler, böyle bir dualite içinde büyük savaş devam eder.

Program*(7'16")* Kılıçlar, savaşçılar, ateşli oklar... Samuray eğitimprogramının ısınma görüntülerinin *Flight to Osiris*'le kan bağı vardır... Zion savaşçısı CIS ile Duo arasındaki at üzerinde mızrakla yapılan dövüş simulasyonu, aşka ve daha çok kırmızı hapı almış olmanın tartışmasına doğru ilerler. İlk versiyon *Matrix*'te kablolu yaşamı tercih eden Cypher gibi Duo da, CIS'a normal yaşama yani *Matrix*'e geri dönmeyi teklif

eder. Şehirde dertsiz bir yaşam sürmek, gerçekliği bilmeden önceki hayatlarına geri dönmek, sanal bir dünyada yaşıyor olmanın huzuru ve kolaylığını tercih etmek Duo'nun CIS'a itiraf ettiği aşkının geri planındaki açıklamalardır. CIS ise Duo'nun teklifini reddedip onu öldürür; gerçekliği aşka tercih eder, aşık olanı yok ederek. Sonunda anlaşılan, CIS'ın yaşadığının Zion'a savaşçılığının test edildiği bir simülasyon olduğudur ve jüriden tam puan alarak sadakatini ispat etmiştir. Film, Ortaçağ Japon dünyası çağrışımlıdır, Kurosawa karelemelerinin sanal dünyadaki stilize hali gibidir. Sanal savaş, şato ve yapıların damlarında geçen aksiyonlarla göz doldurucudur ve kılıçlı savaşçıları ile sık sık *Crouching Tiger Hidden Dragon*'u yad etmeyi sağlar. *Program,* yaşamışlık sanılan simulasyon ve realitenin tartışıldığı bir episoddur. Kurgu yaşamın mı yoksa realitenin mi tercih edilesi olduğu, *Matrix Reloaded*'da Konsey üyesi Hamann ile Neo arasındaki konuşmanın da konusudur. Konsey üyesi, Neo'ya makinelere bağlı *Matrix* yaşamının Zion'da yaşamaktan ne farkı olduğunu sorar. Zira Zion'un varlığının sebebi de nihayetinde sistemdir. Diğer bir deyişle Zion'da da üretim makinelere dayalıdır ve insanın kendi kaderini belirleme şansı yoktur. Belki de zaten hep tartışıldığı gibi Zion bir bilgisayar programıdır. Sistemin içinde yıkılıp yıkılıp yeniden kurulan *Matrix* ise kendini tekrarlayan bir programın sonucudur (Hegel'in diyalektik düşüncesi *Matrix* evreninin yapı taşlarından biri olabilir mi?)... Zion savaşçıları ise düşündüklerini ve var olduklarını sanan simulasyon programlarıdır. Direnmekte oldukları konusunda direnen direnişçilerdir. Kısacası öykünün Descartes'in

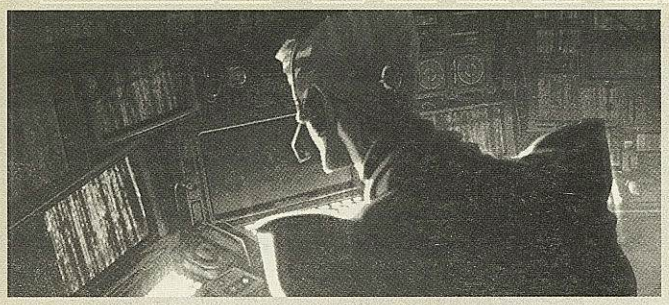

kemiklerini sızlatacak olan hap kıvamındaki özeti şöyledir; "Düşünüyorum Öyleyse Yokum"...

Detective Story*(9'52")* Chandler'in öykülerinin postmodern bir versiyonudur; 40'ların kılıkları, eski model keyboardlar, antik arabalarla "yeni"nin karışımı olan film yer yer *Brazil*'in paranoya dolu evrenini, *Seven*'ın suç dünyasını hatırlatır. Noir manga olarak tanımlanabilecek, siyah-beyaz bir gangster öyküsünü içeren ve film noir şablonu olan "dış ses" ile hikayeyi anlatan bu episod, hardboiled adı verilen çetin ceviz bir dedektif olamamış, buzdolabı ve banka kartı boş, Humprey Bogard benzeri özel bir dedektif olan Ash'in Trinity'yi bulma çabasını anlatır. Bir gün telefondaki ses, ona bilgisayar hacker'ı Trinity'yi bulmasının karşılığında alacağı parayı peşinen banka hesabına geçtiklerini söyler. Araştırma sırasında daha önce bu görevi alan dedektiflerden birinin intihar ettiğini, diğerinin yok olduğunu, bir diğerinin ise delirdiğini öğrenen Ash, hayatta kalan delirmiş dedektifi bir odada yalnız ve sessiz otururken bulur. Duvarda "Find the Red Queen" yazılıdır. *Through the look glass, ayna dünya, ayna hayatlar* metaforları film boyunca yinelenir; alıkonulmuş zihinlerin yansımalarından oluşan ayna dünya yani yanılsamalar dünyası... Ash, daha sonra hacker board'lar, anonim posta kutuları ve chat room'larda Trinity'nin peşine düşer. Kedisinin adı da (Dinah) Alice'inkiyle aynı olan Ash, satranç, saklambaç, kırmızı kraliçe gibi sözcükleri de çözerek Alice Harikalar Diyarı'nda adlı chat room'da Trinity ile randevulaşır. Nihayet epeyce şifreli bir koordinatı çözen Ash, Trinity ile buluşur. *Animatrix* episodlarında femme fatale Trinity'nin ilk göründüğü öykü budur. Fakat Ash aslında ajanlar tarafından atılan bir yemdir ve ajanlar trende onları yok etmeye uğraşırlar. Sonuçta Trinity trenden atlayıp yok olur, Ash ise 40'ların özel dedektiflerinin cool tavrıyla bir sigara yakar. Kahin bu durumlarda der ki "Kaşığı eğmeye çalışma"...

Beyond*(13'04")* Genç kız mangası adı verilen türe yakın duran bu bölüm, Yoko'nun kedisi Yuki'yi kaybetmesiyle başlar. Yoko, kedisini aramak için perili ev olarak anılan yere girdiğinde, bahçede çocukların yerçekimine karşı havada taklalar atıp yavaşça yere düştüklerini görür. Evin sınırları içindeki her şey bir tüy kadar hafiftir, konserve kutuları havada asılı durur, bir kuş tüyü üflendiğinde kuşa dönüşür, gerçeküstü bir şeyler olmaktadır. Kırmızı kapının ardında ise önceki konuşmalar yankılanmaktadır, bu sahne öykünün

"deja vu" vurgusunu yani her şeyin önceden belirlenmiş olduğu ve yalnızca yaşamışlık sanıldığı vurgusunu sağlamlaştırır. Dünyanın içinde dünyalar, yaşamın içinde yaşanmışlıklar, zamanın içinde parçalara bölünmüş zaman vardır... Evin dışında ise Matrix polisleri beklemektedir ve ehlileştirmek üzere çocukları ve Yoko'yu tutuklarlar. Programda bir hata olmuştur ve mekan yeniden düzenlenir, artık sihir bitmiştir ve sistem denetim altındadır. Herkes denetim altındaki "düş hapishanesi"ne geri döner. Öykü; büyüler, vampirler, hayaletler üzerine *Matrix*'teki anomaliliklerin tartışıldığı Neo ile kahin'in konuşmasını hatırlatır. Yine bir zamanlar kahin'in dediği gibi "Aslında kaşık yoktur"....

Kid's Story*(9'40")* Gerçek dünyanın gerçek olup olmadığını sorgulayarak simülasyon felsefesine de dokundurma yapan bu bölüm, gördüğü rüyaların gerçeklikten daha gerçek olduğunun farkına vararak "uyanan" Michael Karl Popper'ın öyküsünü içerir. Chat board'da Neo ve Trinity ile yaptığı konuşmalar Popper'ın *Matrix* polislerince takip edilmesini sağlar. Nihayetinde tıpkı gördüğü rüyada olduğu gibi, kendini okul binasının tepesinden atarak ölür, bedenini *Matrix*'de bırakır. Aslında zamanın üst üste katlanması olarak yorumlanabilecek, bir tür deja vu'dur anlatılan. Sonuçta çocuk uyanışa geçmiştir, o artık *Matrix* dışındaki evrenin üyesi olmuştur. Söz konusu "kid" *Matrix Reloaded*'da da görünür,

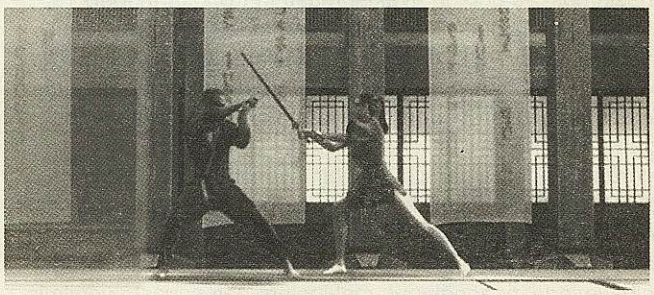

Neo'ya "Beni sen kurtardın" diyerek peşinden ayrılmayarak...."Kid"in hayallerine gerçek, gerçeklerine hayal karışmıştır. Ama o da gerçeğin peşine düşer ve hayatını riske atar, sonunda başucunda bekleyecek bir mezar taşı bile olur. "Kid"in uyanışı acılı olmuştur ama acı çekmemenin karşılığı sonsuz uyku gibidir. Ajan Smith'in ilk versiyonda dediği gibi "mükemmel dünya, ilkel beyinlerimizin sürekli uyanmaya çalıştığı bir düş"ten ibarettir.

World Record*(8'44")* *Matrix*'ten "uyanan" insanların bulunmaz bir algıya, hassasiyete ve sorgulayıcı bir doğaya sahip olduklarını söyleyen "dış ses"ile başlayan öykü, dünya rekoru için koşmaya hazırlanan Dan'in bu "uyanış" için uygun bir aday olduğu fikriyle *Matrix* polislerince gözetim altında tutulmasını anlatır. Aslında Dan'in "uyanışı" çizgiye ne denli hızlı erişeceği ile ilgili değildir, zaten onun aklı karışmaya başlamıştır. Artık "yüzen bir beden" olmaktan uzaklaşmaya başlamıştır, her ne kadar bir tüpün içindeyken kabloların efendileri tarafından bir "koşucu" olduğuna inandırıldıysa da... *Matrix*'in sistem denetçileri nihayetinde Dan'in hareket halindeki zihnine dair bu "başarı" öyküsünü, tıpkı *Johnny Mnemonic*'te olduğu gibi hafızasından silerler. *Matrix* evreninde anılar bile "kendine" ait değildir ve hatta *Blade Runner*'da da olduğu gibi replikaların kopya değil insan oldukları inancını sağlamlaştırmak üzere tersi bir durum olarak, çocukluk hatıraları hafızalara yüklenir. Artık anıların tanıklığı bile inanılırlığı sağlamaktan acizdir. Belki de hayatımız, akıllı bir bilgisayarın düşü olmaktan öte değildir... Ya da "uyanış" ne kadar gerçektir?... Kısacası aslında "Eğilen kaşık değil bizleriz"dir....

***Matriculated**(16'16")* Dev robotları içeren "mecha" tasarımlı bir animasyon olarak yorumlanabilecek film, *Matrix* dışında araştırma yapan bir grubun yeni bir program geliştirmesi üzerine kuruludur; makineleri insan kılan bir program... Araştırmacılar, ataları gibi makineleri köle yapmayı değil onların kendi isteğiyle insan olmayı istemeleri gerektiğine inanırlar. Bunun için seçtikleri "koşucu"yu bu programa bağlayıp sonucu test etmek üzerelerken, sentinellerin saldırısına uğrarlar. Araştırmacılar ölür, koşucu ise insaniyetle donanmış bir şekilde mezarlığı andıran evrende yalnız kalır. Morpheus'un dediği gibi "kader ironiden anlamaz"...

***Flight of the Osiris**(9'36")* Asyalı seksi savaşçı Jue ile siyah adam Thadeus, digital karakterlerin tanrı ve tanrıçası sayılabilir zira animasyon tekniği açısından gerçeğe bunca yaklaşmış bir örneğe rastlamak şaşırtıcıdır. Bu abartılı bir yorum olmakla beraber dayanağı; karakterlerin yüzleri ve bedenleri, derileri ve kaslarının gerçekliğinin animasyon tekniğinin geldiği nokta açısından kayda değer olmasıdır. Zaten bilgisayar yapımı animasyon ile (CG-animation) 'anime'nin bir bileşimi ile elde edilen bu filmi, yüzde yüz bilgisayar yapımı ilk film olan *'Final Fantasy: The Spirits Within*'in yönetmeni Andy Jones gerçekleştirmiştir. Kısa film koleksiyonunun tek Amerikalı yönetmeni olan Jones, *Flight to Osiris*'in *Matrix-Reloaded*, bilgisayar ve video oyunu *Enter the Matrix* ve *Animatrix* için yaratılan iki boyutlu filmlerin bir melezi olduğu söyler.
Hikaye ise Nebuchadnezzar'ın yakın dostu olan Osiris adlı hovercraft'ın Zion'a çok önemli bir mesaj götürmesi üzerine

kuruludur. Tarihsel olarak Zion savaşçılarının sentinellere karşı giriştikleri karşı duruşun tam ortasında Jue ve Thadeus savaşçılıklarını sergileyen bir antrenmanda gözleri kapalı kılıç dövüşü yapmaktadırlar ve hayli erotik bir biçimde, kılıç darbeleri giysileri çıkarmaya yöneliktir. Bu dövüşün ateşli bir ön sevişme olduğu bellidir. Hatta öyle ki Thadeus, bir kılıç darbesiyle Jue'nun kıyafetini çözüp atıp, kırmızı g-stringi ve sütyeni ile onu çıplak bırakmışken, göz bağını aralayıp Jue'nun vücudunu gözlemeyi de ihmal etmez, bu sahnelerde erotik mangalara da gönderme vardır. Jue ve Thadeus henüz vuslata eremeden, tam da artık ateşli bir sevişmenin kucağına kendilerini bırakacaklarken, misafirleri sentineller

hovercraft'ın etrafını sarar. Bundan sonrası sentinellere karşı savaşmaya ve hatta dünya yüzeyine çıkmaya dek uzanır ve Zion'u uyarmak için Jue, Matrix'e bağlanmaya gönüllü olur. Çıkış yapmak o durumda tehlikelidir ama yine de Jue, tıpkı bir Spiderman gibi matrix sokaklarında uçup kaçıp, elindeki mesajı bir posta kutusuna atmayı başarır -burada hala onca kablo, modem, high-tech donanım arasında Zion'la mesajlaşmak için posta kutusu gibi bugün bile pek de tercih edilmeyen bir şeyin varolduğu soru işareti olarak kalır-. Nihayetinde görevini tamamlayan Jue, sentineller Osiris'i yok etmiş olduğundan, *Matrix* dünyasında bir savaşçı olarak ölür. Öykü zarif uçuşlar, akrobasi hareketleri içeren dövüş antrenmanları ile göz doldurur. Anlatılmak istenen belki de *Matrix* triology'sinin arka planında akıp gidenlerin özeti gibidir. Posta kutusunun başında bekleyen yaşlı kadının dediği gibi *"Bugünlerde neler olabileceğini asla bilemeyiz"* ... Ya da daha ironik olan, aslında hepsinin bir gölge oyunu olması olasılığıdır...

Beat'ler için Times Meydanı, "Amerikan imparatorluğunun çöküşünü sembolize eden bir dörtyol ağzı"ydı. 1946 yılında, elinde Harvard diploması bulunan William Burroughs, meydanda bulunan bir bar olan, Melek Barı'nda barmenlik yapıyordu. Barın müdavimleri, çoğunluğunu geçimlerini hırsızlık yaparak kazananların oluşturduğu bir gruptu. Polis onları iyi tanıyor, yakından takip ediyordu. Bu yüzden çalınan mallar, doğrudan birinci elden satılamıyordu. Burroughs, barmenliğin yanı sıra böyle bir aracılık görevini de üstlenmişti. Bir gün barın müdavimlerinden biri Burroughs'a çaldığı morfin kutularını verir ve bunları bir adrese teslim etmesini ister. Vardığı adreste bulunan insanlar onun bir FBI ajanı olmasından kuşlanırlar zira Burroughs o gece Chesterfield pardesüsü, fötr şapkası ve siyah deri eldivenleriyle "sudan çıkmış balık"a benzemektedir. Ev sahipleri maldan birer iğne vururken, ona da teklif ederler. Biraz utanan ve sıkılan Burroughs, kullanmadığını söyler fakat hemen ardından böyle şeylere karşı ilgili fazla olduğunu ağzından kaçırıverir ve ev sahipleri o gece bildikleri her şeyi ona öğretir; bağlantıların nasıl kurulacağını, morfin almak için boş reçetelerin nasıl doldurulacağını, metroda sızıp kalmış ayyaşların ceplerinin nasıl boşaltılacağını... Güzel günlerdi, beyhude geçti zaman...

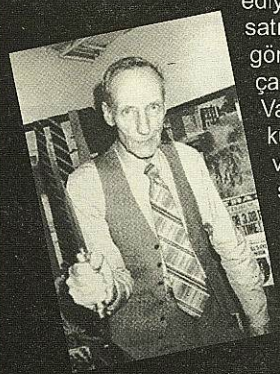

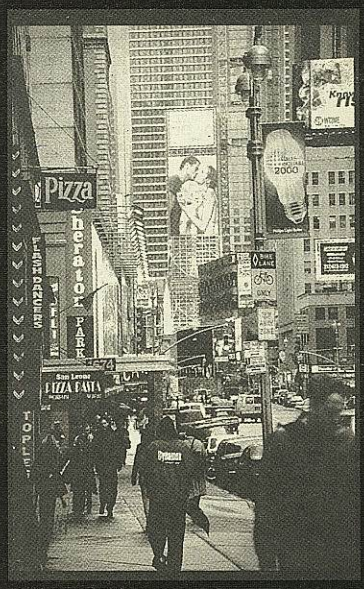

"Adımı gelmiş geçmiş en güzel şarkılardan bazılarının altına koydum ve bu albümdekiler de bunlara dahil"

IAN MCCULLOCH

'Slideling' albümünün çıkmasına az bir zaman kala, Sid için, Mac lakaplı Ian McCulloch'un benzersiz güveni ve kendini beğenmişliğiyle yüzleşmenin zamanı gelmişti.

Liderler ve bunların liderlik ettikleri vardır. Efsaneler ve unutulup gitmişler vardır. Bazıları öne atılıp beraberindekileri ileri götürür. Bunlar hayranlıkla karışık bir saygı görürler, kalitelerini ispatlamışlardır ve sevilmeleri gerekir. İşte böyle bir adam, Liverpool'daki yeni prensliklere önderlik etmeyi kabulleniyor. Bu adamın adı Ian McCulloch, Bunnymen'in lideri ve gerçek bir İngiliz müzik efsanesi. Yeni bir rejimi yerleştirmek ve ruhlarınızı coşturmak için tanrı vergisi bir güçle geliyor.

Echo and the Bunnymen post-punk döneminin en büyük gruplarından birisi ve günümüzde halen varoldukları için şu an daha da büyük oldukları söylenebilir. Seksenlerin sonunda ayrıldılar, arkadaşları ve bateristleri Pete De Freitas'ı kaybettiler ve vasat olarak nitelendirebilecek solo çalışmalarında hayal kırıklıkları yaşadılar. 1997'de eleştirmenlerce beğenilen albümleri **Evergreen**le geri döndüklerinden beri, günümüzün müzik dünyasına sağlamca asıldılar ve Evergreen'i takip eden albümlerle kendilerine haklı bir yer açtılar. Gruptan ayrı geçirdiği doksanların başındaki dönemde Ian, kendisinin de kabul ettiği gibi pek de başarılı sayılamayacak bir solo kariyer yaptı. Bu sefer farklı olan ise, tipik Mac'e olan dönüş; kendini beğenmişliğe kaçan aşırı güveni (Bunnymen'i "tüm zamanların en iyi gruplarından biri" olarak niteliyor) yeni projede kendini hissettiriyor. "İlk defa albümü yapma sebeplerimin beni gerçekten tatmin ettiği ve sonuçtan memnun olduğum bir solo albüm yaptım" diyor Ian.

"İlk defa albümü yapma sebeplerimin beni gerçekten tatmin ettiği ve sonuçtan memnun olduğum bir solo albüm yaptım"

Gruptan bu ayrılık bazı kişisel taslakları ele almasına olanak tanımış. "İyi eleştiriler ve övgüler alan Flowers'dan sonra bir projenin tamamı, yarısı, dörtte biri, beşte biri ya da herhangi bir parçası, olmaya hazırdım" diye açıklıyor. "Super melankolik adam triplerine hiç gerek yoktu", ki bu Ian ve Will Sergeant'ın Bunnymende sık sık başvurduğu bir yöntem, "Bu sefer kendime özgü bir şekilde herşeyin tadına varmak istedim." "Ben inanılırım, her zaman da öyle oldum" diyor kendi şarkı yazışına dair. "Bu ispatlanmış bir şey, adımı gelmiş geçmiş en güzel şarkılardan bazılarının altına koydum ve bu albümdekiler de bunlara dahil." Ian'ın işini neden bu kadar kusursuzca yaptığına yönelik açıklaması da inanılırlığını yansıtıyor. "Kendimi kutsanmış hissediyorum, bu işi yapabileceğim yıldızlarda yazıyor, o yüzden de doğru zamanda doğru yerde yapılması gerekiyor". "Kahrolası bir petrol kralı ya da onun gibi bir şey olsaydım da harika parçalar yazıyor olurdum. Korkunç bir petrol kralı olurdum kesin ama şu anda kendi dünyamda daha da iyi bir şarkı yazarıyım. Bunların hepsi hepimizin içinde olduğu yolcuğun parçaları. Doğru zamanda doğru yerde olduğunun farkına varman gerekiyor ve bu albüm için de doğru zaman gelmişti."

Slideling Ian'ın onbir yıl önce yaptığı Mysteriodan beri ilk solo albümü ve ilhamını McCulloch'ın hayatından, aşklarından ve ilginçtir 40'ından sonra dahi ümitlerinin sentezinden alıyor. Etkilendiği kaynaklardan bazıları olan, tüm zamanların en iyi grubu olarak nitelediği Velvet Underground ve çok sevdiği kenti Liverpool, bu albümün içine çekilmenizde etken rol oynuyorlar. Şairane sözlerindeki güzellik, özellikle "Playgrounds" ve "City Parks" gibi şarkılarda kendini ortaya koyuyor ve çocuksu iyimserliğinin bulaşıcılığından kaçamıyorsunuz. Albümden çıkan ilk single (nedense?) "Sliding". Single, Ian'ın son zamanlarda yardım ettiği bazı konuk müzisyenleri de içeriyor. Coldplay'den Chris ve Johhny de ustadan ders almak için uğrayıp, daha sonraki bir parçada boy gösteriyorlar. Onlara dikkat etmemi salık veriyor. "Chris'in yapacak çok fazla şeyi yoktu ama yine de o La,La,Laları bayağı iyi becerdi." Bu asil ruhlu adamın Coldplay'i kanatları altına alması, onları kendi turuna çağırmasıyla daha da pekişiyor. Konserler Coldplay'i seyretmek için etrafta takılmadan önce Ian'ın setinin tadına varmanız için planlanmış. "Onların da biraz ilgi görmesi için güzel bir yol" diyor. Jest yapıyor yapmasına ama, bu şovlar Ian'ın hayranları için gerçekten de harika olacak. Çoğu kimse Coldplay konserleri için bilet bulamayacak ama Ian o dev arenalarda daha da devleşecek ve esas tur zamanı geldiğinde hayranlarını gerçekten özel birşeyler bekliyor olacak. Mart ayında yaptığı Londra'daki One Big No savaş karşıtı protestosundaki bir Mac şovu, karizmasını ve canlı şovlardaki gücünü ispatlar nitelikteydi. "O konseri çok sevmiştim, seyirci de çok sevdi. Tam olarak öyle bir şov bekliyorum ama bayıldılar. Piyanolu bir adam bize birkaç parçada yardım etti" diyerek Chris Martin'e lafı getiriyor yine. "'Walk on the Wildside'ı çalmak her zaman harika bir olay".

Ian, **Slideling** için yollara döküldüğünde başdöndürücü bir rock'n roll şovu bekleyebilirsiniz. "Stars are Stars" , "What You Going to Do" ve "Satellite" gibi Bunnymen cevherlerini, her tarafında Will'in imzası olmayanları turnesinde kesinlikle çalacağının sinyallerini veriyor şaka yaparak. "Cidden "Baby Rain" gibi bir şarkı kendi başınayken daha iyi gelebilir kulağa. Bazı coverlar da olacak. "Wild Side", belki "Waiting For the Man" ve tabi ki benim bir çok solo çalışmalarım". Ona son zamanlardaki muhteşem cover çaışmalarını, BBC3 un *Re: Covered* serisi için kaydettiği "Waiting for the Man" ve Lennon ve Bowie'den *Uncut* dergisinin cd'si için coverladığı parçaları sordum. "Yine şu inanılırlık meselesine dayanıyor. John, Dave, Lou Reed bunların hepsi efsaneler ve bunlar inanabileceğiniz harika parçalar yazmış inanılabilir yıldızlar" Ardından The Coral ("gerçek kozmik rock"), Coldplay ve Richard Hawley gibi daha yeni müzisyenler için bazı övgüler geliyor. Slideling için gösterdiği bütün bu şevkin ve başlamak üzere olan solo turunun, Echo and the Bunnymen için uzun bir ara demek olacağına dair bir korkusu yok. "Yapmam gerekeni yaptıktan sonra", ki buna Amerika ve Uzak doğuda vereceği solo konserler dahil, " festivallere çıkmaya başlayacağız." "S..tirin gidin turnesi ve yaşgünümüz için parti ısınmalarına başlıyoruz" 25 yaşında ve hala *tüm zamanların en iyi grubu* olduklarına göre kutlama babında ne yapacaklarını merak ediyorum ve Ian hemen neyin öncelikli olduğunu hatırlıyor. "En önemlisi turne, Warner (grubun ilk zamanlardaki plak şirketi) ilk albümlerle biraz oynayacak, hiç görmediğiniz o videoları üzerine ekleyip digital kayıtlarını yapacak ama öncelikli olan kesinlikle turne. Kasım ortasında kendi şehrimizde bir konser vereceğiz ve enfes olacak." Daha sonra klasik Mac esprilerine devam ederek, kendi şehirlerinde konser verdiklerinde yatağa daha erken girme fırsatı bulacağını söylüyor. Ne zaman ve nerede olursa olsun Ian McCulloch'un başını çektiği bir Echo and the Bunnymen partisine ne yapıp edip bir davetiye ayarlamanız lazım. Şimdi herkes Liverpool şehrinin Prensi, ekselansları için ayağa kalksın. Sir Mac geri döndü ve buna bayılıyor.

Çeviri: Sencer Berrak
Kaynak: Crud

"Doğru zamanda doğru yerde olduğunun farkına varman gerekiyor ve bu albüm için de doğru zaman gelmişti."

CAZ MEVZUATI

Billie Holliday

" Caz saçma sapan bir şeydir, bir boka benzemez."
Liam Gallagher

Charlie Parker

Jack Kerouc'ın Bop'ı "yeni dünya felsefesi" olarak adlandırması boşuna değildi

Uyarmadılar demeyin: Tıpkı ölüm, evlilik ve iki *Ulysses* okuma girişimi gibi köşede bekliyor sizi. Bir kez pençesine düştüğünüzde en az iki yıl onun esiri olacaksınız. Davranışlarınız geri dönüşü olmayan bir şekilde değişecek. Eski okuma alışkanlıklarınızdan eser kalmayacak. Büyük ihtimalle de başka türlü yürümeye başlayacaksınız.

Bir anda pop müzik- neredeyse hepsi, Aphex Twin bile- boş gelecek. Oasis tek hücreli organizmalar için ayrılmış sınıfın çok yakınında ikamet ediyor olacak. Bütün bunlardan sorumlu kişilerin pop gruplarının ancak rüyalarında görebilecekleri isimleri olacak; Hank Mobley, Cannonball Adderley, Buzzy Drootin ve Eddie 'Cleanhead' Vinson gibi.

Yukarda sayılan belirtilerden en az bir tanesini gösteriyorsanız, caz döneminize girdiniz demektir. Endişelenmeyin, aynı zevk şu an cazın ilham verdiği deneysel bakış açısıyla beslenen sayısız pop müzikçi tarafından paylaşılıyor. "OK Computer"den "Ladies and Gentleman"a, "Vanishing Point"ten Roni Size'ın "New Forms"una kadar bir çok albümde müziğin bu en önemli türlerinden birinin izini sürebilirsiniz.

Tıpkı "rock" gibi, caz da o kadar çok deneysel müzik türünü tanımlarken kullanılır oldu ki, artık neredeyse kendi anlamını yitirdi. Altrincham'daki bir pubda kafayı çekmiş, "It's A Longway to Tipperary"nin "Dixieland" versiyonunu söyleyen bir resim öğretmeninin de, mesela, Sonic Youth üyeleriyle ahbaplık eden kel bir New York "free jazz" tüccarı kadar çok söyleyecek sözü var. Spektrumun bu iki ucunu birleştiren şey ise ikisinin de filizlendiği ortak kök.

İş tarihe gelince az ve öz olmakta fayda var. Caz müzik- en azından bando, nefesliler, piyano, bas, gitar ve davulla çalınan emprovize, blues'la aynı müzikal ortamda doğmuş şekliyle- ilk olarak New Orleans'ta ortaya çıktı. Ayaklı orkestraların halk ozanlarının katışıksız tarzıyla gireceği etkileşim ve Ragtime adı verilen yeni müzik türünden doğan alabildiğine başıboş ve geleneklerle dalga geçen tavrın oluşumu da burada gerçekleşecekti.

Zaman içinde bu yeni müzik türü Mississippi Nehri'nde bir yukarı bir aşağı dolaşan vapurlar ve gramofon ve radyonun popülerleşmesi sayesinde yayılmaya başladı. 1930'lara gelindiğinde artık caz kentleşmiş Amerika'nın popüler müziğiydi. Dahası, solistlerin parlamasını teşvik eden orkestralar ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında ivme kazanan biçemsel yenilikler sayesinde aynı tempoda gelişmeye devam ediyordu.

Swing çıkmaz sokağını geçince, şimdilerde havalı albüm kapakları, uyuşturucu bağımlılığı, Fransız sigaraları ve saksofon gibi cazla özdeşleştirilen her şeyin kök bulduğu ve müziğin mistik bir havaya büründüğü bir caz türüne ulaşırsınız. Söz konusu türün ortaya çıkışı bir grup müzisyenin New York'taki Minton's Playhouse'ta toplanmayı huy edindiği 1940'ların başına rastlar. Hedefleri alışılagelmiş kalıpları kırarak daha serbest bir tür yaratmaktı. Bu türe Bop adını verdiler.

Bop- ya da Bebop- cazın kurallarının yazılı olduğu kitaptan uzaklaşmaya çok büyük önem veriyordu. Artık olağanüstü değişikler yapmak, davulcuyu metronomdan farklı bir şekilde kullanmak zorunluydu. Sonuç,

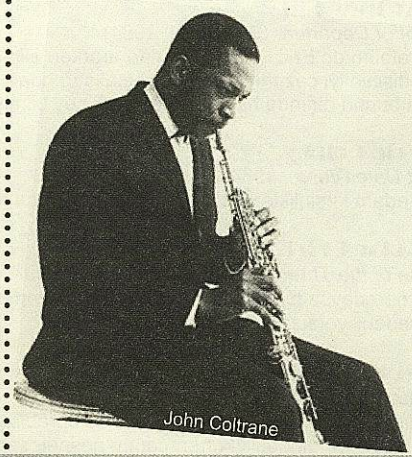
John Coltrane

...Cazın krem şantiyle, likörlü çikolatalarla ve evde geçirilen sakin akşamlarla pek işi olmaz...

GRAHAM COXON

"Caz dinlerken hep keşke daha iyi saksofon çalabilseydim diye düşünüyorum, neredeyse sekiz yıldır ihmal ettim. Müzikte aradığım deliliği John Zorn'da buldum. Geçenlerde Ornette Coleman'a saygı niteliğindeki albümü "Spy vs Spy"ı aldım. Şöyle bir durum var, aile ağacının tek bir dalından bir dolu isim budaklanıyor. Don Cherry, Charlie Haden ve Eric Dolphy gibi Coleman'la ilgisi olan herkes sonradan kendi müziğini yaratmış.
Bana kalırsa, ya Ornette Coleman'ın ya da John Coltrane'in izinden gidersiniz. Henüz Coltrane için sabrım yok; o tinsel, kozmik havayla pek iletişime geçemedim. Onu yaşlılığıma saklıyorum."

Graham Coxon'ın en sevdiği 10 Caz Albümü

1-Ornette Coleman
The Shape of Jazz to Come
(Atlantic, 1959)
"Bu albümün en iyi yanı Coleman'ın plastik saksofonu ve Pakistan trompetiyle Don Cherry. Bütün bunlar New York'un kültürel açıdan en canlı olduğu zamanlara denk geliyor ve şehirdeki sanat ortamıyla örtüşüyor."

2-Ornette Coleman
Change of the Century
(Atlantic, 1959)
"Bir önceki albümün ikinci basamağı."

3-Ornette Coleman
Free Jazz (Atlantic, 1960)
Bu albümü Blur'un tur otobüsünde çaldığımda trampetçimiz Richard otobüsten inmişti, çünkü müzik ona çok ağır gelmişti. Ağır bir şeyler dinleme havasındaysanız ve beyniniz fazla hızlı çalışıyorsa, bu albümü dinleyin."

4-Oliver Nelson
Straight Ahead (Original Free Jazz Classics, 1961)
"Harika bir kapak, muhteşem bir albüm. Plaktaki ağırlığını hissetmelisiniz, sırf bu yüzden ilk ona girer."

5-Roland Kirk
We Free Kings (Mercury, 1961)
"Bu adamın uyuşturucu bağımlısı bir kör olduğunu da hesaba katarsanız albümün olağanüstü güzelliği daha da çılgın geliyor."

6-Eric Dolphy
Out to Lunch (Blue Note, 1964)
"İşte bu albüm klasik müziğin caz üzerindeki etkisini ortaya çıkarıyor. Dolphy Stravinsky'den çok etkilenmişti, albümü dinlediğinizde bunu hemen anlıyorsunuz. Bu arada unutmadan şunu da söyleyelim, Stravinsky de cazdan etkilenmişti."

7-Andrew Hill
Point of Departure (Blue Note, 1964)
"Bu albüm de Eric Dolphy kayıtları ararken elime geçmişti. Kendisinin iyi caz müzisyenleriyle çalıştığından haberdarım, ama bunun dışında hakkında fazla bir şey bilmiyorum."

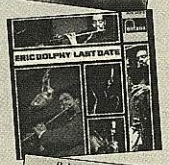

8-Eric Dolphy
Last Date (Verve, 1964)
"Bu adam kesinlikle cazdaki kargaşadan sorumlu."

9-Roland Kirk
Case of the Three Sided Dream Audio Colour (Atlantic, 1975)
"Bu neredeyse bir hip- hop albümü, gerçekten o havayı hissedebiliyorsunuz."

10-Ornette Coleman
Beauty is a Rare Thing (Atlantic, 1961)
"Aslında bütün listeyi Coleman'larla doldurabilirdim. Bütün albümleri yangında ilk kurtaracağım nesneler sınıfına dahil. Ayrıca kapakta da çok havalı duruyor, Tricky gibi."

Editörün notu: Kulaklarınızın yerinde kalmasını istiyorsanız bu listeyi alışveriş listesi niyetine kullanmayın.

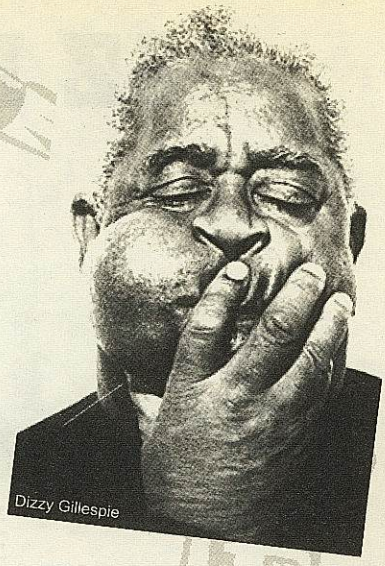
Dizzy Gillespie

yepyeni bir dil etrafında toplanmış insanların müziği olacaktı: Jack Kerouc'ın Bop'ı "yeni dünya felsefesi" olarak adlandırması boşuna değildi. Bunun için Dizzy Gillespie (trompet), Charlie Parker (saksofon), Thelonious Monk, Bud Powell (piyano) Kenny Clarke ve Max Roach'a (davul) teşekkür edebiliriz. Bazılarıysa bu isimlere büyük bir suç yükleyecektir, ama o konuya daha sonra geleceğiz.

Caz üstüne yazılmış herhangi bir kitabı şöyle bir karıştıracak olursanız, hemen fark edersiniz ki cazın krem şantiyle, likörlü çikolatalarla ve evde geçirilen sakin akşamlarla pek işi olmaz. Bunu kanıtlayan bir çok örnek vardır. En az Elvis kadar efsaneleşmiş bir yirminci yüzyıl ikonu sayılabilecek Billie Holiday sık sık içki ve eroin bağımlılığıyla ilgili sorunlar yaşıyordu ve ölüm döşeğindeyken narkotik suçları yüzünden tutuklandı. Charlie Parker otuz beş yaşında aldığı aşırı doz eroin ve alkol yüzünden ölünce doktoru bu zavallı ruhun en az ellisinde olduğuna kanaat etmişti. "A Love Supreme"in bestecisi John Coltrane de yıllar süren bağımlılığı sonucu yakalandığı karaciğer kanserinden öldü. Bir yıl içinde altmış yedi kez TV reklamlarında kullanılan 1964 tarihli "The Sidewinder"'ın trompetçisi Lee Morgan da 1972'de kız arkadaşıyla tartıştıktan sonra sahnede vurularak can verdi.

Bu efsaneler Bop jenerasyonunun toplumun zengin beyaz kesiminden soyutlanışını pekiştiriyordu. Geriye baktığımızda bu insanlar teknik kusursuzluğu göz alıcı kıyafetler ve tehlikeli olarak nitelendirilen yaşam biçimleriyle birleştiren ilk müzisyenlerdi; böylece daha sonra milyonlarca rock grubu tarafından da benimsenecek "cool" tanımı yapılmış oldu. Zaten "jazz" sözcüğü de siyah amerikalıların "fuck" deme biçimiydi.

Öncü Bop müzisyenleri tarafından yaratılan işlerin çoğu müziğin alamet-i farikası olan kural tanımaz, başıboş tavrı belirliyordu. Söz konusu müzik türü Dizzy Gillespie ve Charlie Parker albümlerinde rastlayacağınız melodik, orijinal Bebop'tan Miles Davis'in "Birth of the Cool" undaki Cool Jazz'a ve en sonunda Hard- Bop'a doğru evrilecektir.

Sürekli ilerleme çabası üzerine kurulmuş olan bir müzik türünün karşılaşacağı önemli bir sorun vardır. Normal rotanın yanı sıra, dikkatli davranmazsanız dinlenmesi imkansız garip

Miles Davis

Uyarmadılar demeyin: Tıpkı ölüm, evlilik ve iki *Ulysses* okuma girişimi gibi köşede bekliyor sizi. Bir kez pençesine düştüğünüzde en az iki yıl onun esiri olacaksınız. Davranışlarınız geri dönüşü olmayan bir şekilde değişecek. Eski okuma alışkanlıklarınızdan eser kalmayacak. Büyük ihtimalle de başka türlü yürümeye başlayacaksınız.

Bir anda pop müzik- neredeyse hepsi, Aphex Twin bile- boş gelecek. Oasis tek hücreli organizmalar için ayrılmış sınıfın çok yakınında ikamet ediyor olacak. Bütün bunlardan sorumlu kişilerin pop gruplarının ancak rüyalarında görebilecekleri isimleri olacak; Hank Mobley, Cannonball Adderley, Buzzy Drootin ve Eddie 'Cleanhead' Vinson gibi.

Yukarda sayılan belirtilerden en az bir tanesini gösteriyorsanız, caz döneminize girdiniz demektir. Endişelenmeyin, aynı zevk şu an cazın ilham verdiği deneysel bakış açısıyla beslenen sayısız pop müzikçi tarafından paylaşılıyor. "OK Computer"den "Ladies and Gentleman"a, "Vanishing Point"ten Roni Size'ın "New Forms"una kadar bir çok albümde müziğin bu en önemli türlerinden birinin izini sürebilirsiniz.

Tıpkı "rock" gibi, caz da o kadar çok deneysel müzik türünü tanımlarken kullanılır oldu ki, artık neredeyse kendi anlamını yitirdi. Altrincham'daki bir pubda kafayı çekmiş, "It's A Longway to Tipperary"nin "Dixieland" versiyonunu söyleyen bir resim öğretmeninin de, mesela, Sonic Youth üyeleriyle ahbaplık eden kel bir New York "free jazz" tüccarı kadar çok söyleyecek sözü var. Spektrumun bu iki ucunu birleştiren şey ise ikisinin de filizlendiği ortak kök.

Thom Yorke

İş tarihe gelince az ve öz olmakta fayda var. Caz müzik- en azından bando, nefesliler, piyano, bas, gitar ve davulla çalınan emprovize, blues'la aynı müzikal ortamda doğmuş şekliyle- ilk olarak New Orleans'ta ortaya çıktı. Ayaklı orkestraların halk ozanlarının katışıksız tarzıyla gireceği etkileşim ve Ragtime adı verilen yeni müzik türünden doğan alabildiğine başıboş ve geleneklerle dalga geçen tavrın oluşumu da burada gerçekleşecekti.

Zaman içinde bu yeni müzik türü Mississippi Nehri'nde bir yukarı bir aşağı dolaşan vapurlar ve

CAZ OLMASAYDI BU ALBÜMLER DE OLMAZDI:

Spiritualized - Ladies and Gentleman We Are Floating In Space (Dedicated)
Saksofon ve gitar uğultularının büyük bir bölümü Ornette Coleman'ın "free jazz"ından etkilenmiş. Jason'ın tinselliği ele alış biçimi Joe Coltrane'inkini anımsatıyor ve uzaya olan tutkusu da Sun Ra etkisinde.

Primal Scream - Screamadelica (Creation)
Cazdaki ilerlemelerden güç alan 1991 çıkışlı albüm. "I'm Comin' Down" şarkısında 60ların ünlü saksofoncusu Pharoah Sanders'ın katkısı var.

Roni Size Reprazent - New Forms (Talkin' Loud)
Daha önce hiçbir drum'n bass albümü içerdiği caz etkileşimlerini böyle cüretkar bir şekilde ortaya koymamıştı. Bu durum Blue Note enstrümentalizmi ve ninni gibi vokaller kadar kullandıkları beat programından da kaynaklanıyor.

Radiohead - OK Computer (Parlaphone)
Grubun bitmek bilmeyen arayışı sonunda onları caz kulüplerinin kapıları önüne getirdi. "Subterrenean Homesick Alien" en dikkat çekici sonuç, ama söz konusu etkiyi "Airbag"de de hissedebilirsiniz.

Jane's Addiction - Ritual De Lo Habitual (WEA)
70lerin caz etkileri ile pişmiş bu güçlü rock grubu tam bir caz dörtlüsünde olduğu gibi her üyesinin kendi havasında takıldığı şarkılar yapabiliyor, mesela on dakika süren "Three Days"de olduğu gibi.

Tortoise - Millions Now Living Will Never Die (City Slang)
Ksilofonları sahneye taşıyıp, röportajlarında "reed" sözcüğünü bolca kullanıyorlar. Üyelerinin çoğu da kel. Yani Tortoise'un caz prensiplerine bağlı olduğu su götürmez. İkinci albümleri tam bir caz ve post-hardcore karışımı.

De La Soul - 3 Feet High And Rising (4th & Broadway)
Jazz-Rap kendi tarzını kendi yaratmış Daisy Age'in talihsiz bir sonucuydu. Gang Starr'ı, Dream Warriors'ı ve diğerlerini unutun ve ustaların işleriyle aynı havayı taşıyan bu albümün tadını çıkarın.

Underground Resistance - Galaxy To Galaxy (UR)
1992 yılında "çılgın" Mike Banks taviz vermeyen techno parçalarını bırakıp "The Punisher" gibi akıcı caz swinglerine geçiverdi. Bu garip kıyafetli uzaylı yaratıkların etkisi sonucu söz konusu çılgın fütüristik müziğin makineler ile yapıldığı anlaşıldı.

Beastie Boys - Ill Communication (Capitol)
Üzerine caz sıçramış "Paul's Boutique" tamamdır, ama Beastielerin bu dördüncü albümü onları resmen post-bebop kategorisine atıyor. "Sure Shot" eski -çok tanıdık gelen- bir flüt sample'ı ile temellenmiş, şu halde diyebiliriz ki grup hiç de fena olmayan bir funk-jazz icra ediyor aslında.

The Verve - A Storm In Heaven (Hut)
"Can" gibi müzik kozmonotlarından bahsederken Verve'ün de iki şarkıda Joe Coltrane'lik taslamaları hiç şaşırtıcı gelmiyor. "Butterfly" ve "The Sun And The Sea" 1993'ün en iyi saksofon tınıları içeren rock şarkıları.

7 soruda "STANLEY KUBRICK"

Bora Şimşek

1928 - 1999

Kimdir?

Tam bir satranç ustası, caz müziği hastasıdır. 7. sanatın en sanatsal yönetmenlerinden biri, başarılı bir fotoğrafçıdır. Ölmeseydi, geçtiğimiz ay **75**. yaşını kutlayacak olan 3 çocuklu bir baba, üç kere evlenmiş çok büyük bir adam olacaktı.

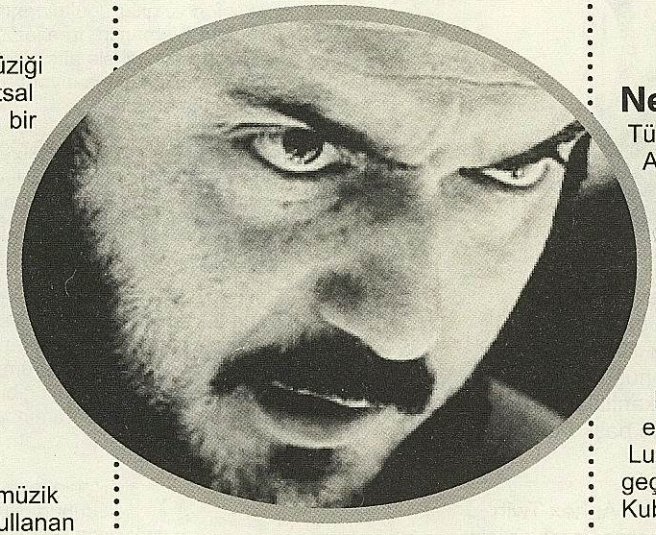

Ne yaptı?

İlk filmini finanse etmek için, parklarda parasına satranç oynadı. Sinema tarihinin en önemli icatlarından biri olan steadicam'i(The Shining), soundtracklerinde ünlü klasik müzik kompozitörlerinin bestelerini kullanan ilk yönetmen oldu.

Neden Hala İyi?

Henüz insanoğlu uzaya çıkmamışken, *2001* gibi bir filme imza atabildiği, yaptığı her film bir klasik olabildiği, Amerika yerine İngiltere'yi evi olarak tercih ettiği için.

Sinema?

Kubrick, her film karesini bir fotoğraf karesi olarak görmüş ve mükemmeliyetçiliğini bu şekilde ispatlamıştır. Bütün filmleri aynı olan bir yönetmen olmak yerine, tüm filmleri farklı bir yönetmen olmuştur. Kara mizah, drama, bilim kurgu gibi çok farklı türlerde filmler çekmiş, son filminde erotik sinemaya bile yer vermiştir.

Hikayesi Nedir?

1928'de New York'da doğan Stanley Kubrick, 13 yaşında ilk fotoğraf makinesine sahip olduğunda, görsel sanata olan tutkusu başlamış oldu. 16 yaşında LOOK dergisinde fotoğrafçı olarak işe alındı. İlk filmi *Day of the Fight*, Walter Carlos adında bir boksör hakkında bir belgesel, son filmi ise erotizm ağırlıklı bir dram olan *Eyes Wide Shut* oldu. Bitiremediği projesi olan *A.I*'yı 2001'de Stephen Spielberg tamamladı ve yönetti.

Ne İzlemeli?

Tüm filmlerini. Yine de öncelik, 2001 A Space Odssey, Clockwork Orange ve Dr. Strangelove'da olmalı.

Daha Fazla Bilgi?

Kubrick hakkında çok fazla görsel doküman bulunmaktadır. Atilla Dorsay'ın En İyi 100 Film, En İyi 100 Yönetmen kitaplarında, eski Sinema dergisi sayılarında, Lull'un fanzin dönemlerinde, geçtiğimiz sene piyasaya sürülen Kubrick DVD'sinde vb...

6 aylık aboneliğe "Kadın Kokusu" kitabı hediye

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

Abone olun,

Lull

Adresinize gelsin

(0212) 210 0 110

abonet

www.abonet.net ◎ abonet@abonet.net

tel : (0212) 210 0 110 faks : (0212) 222 27 10

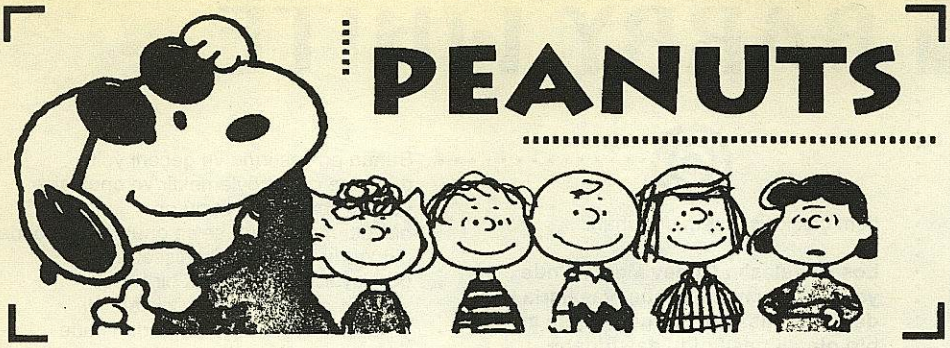

Karanlık ve Fırtınalı Bir Geceydi

Fati

Sıcağın paçalarımızdan aktığı, herkesin bir yana tatile sürüldüğünü duyduğumuz bu yapış ayda aslında "*Eski Dost Charlie Brown*" yazı dizisine devam etmek istemindeydim, Charlie Brown ve Peggy Jean'in maceralarına dem vurarak; ama daha önce yeterince Charlie Brown'un şaşakalmış ilişkiler anlayışına değindiğimi düşünerek yani kendimi kandırarak esasında tamamen tekrar sokaklarımızda dolaşmaya başlayan karanlık dostumuz süper kahraman olmadığı nerden belli Donnie Darko'nun itkisi ile kulağımıza çınlayan ekolar ve tavşanadamlarla dolu bu onuncu gününden sonrası öldürücü ay manzaralarıyla bezenmiş haziranın çıktısı olarak bu ayın Peanuts'ına da biraz karanlık çökertmek dürtüsüne kapıldım. İşte daktilosu dehanın ritmini takırdayan dünyayı kurtaran muhteşem yazar köpek Snoopy'nin fevri edebiyat tarihine damdan düşerek debut eylediği patlayıcı roman orijinal ismi ile "*It Was A Dark And Stormy Night*". 1971 yılında bir kaç hafta sürdürerek C.Schulz'un okuyucularına aktardığı hali ile. Snoopy bu romanını dönem dönem tekrar ısıtıp, küçük espriler ile okuruna sunmadı değil ama en uzun ve en oturmuş(!) hali naçizane çevirimle huzurlarınızda, sıkı durun, üzerinizdeki insan kostümünüzün façası bozulmasın...

Bölüm 1

Karanlık ve fırtınalı bir geceydi. Birden bir el silah sesi duyuldu! Bir kapı hızla çarptı. Hizmetçi çığlık attı. Birdenbire, ufukta bir korsan gemisi gözüktü! Milyonlarca insan açlıktan kıvranıyorken, kral ise lüks içinde yaşıyordu. Aynı anda Kansas'ta küçük bir çiftlikte, bir oğlan çocuğu büyüyordu.

Bölüm 2

Hafif kar atıştırıyordu ve boynuna bir şal sarmış küçük kız tüm gün boyunca tek bir menekşe bile satamamıştı. İşte tam o anda şehir hastanesinde genç bir pratisyen önemli bir buluşa imza atıyordu. 213 numaralı odadaki gizemli hasta da sonunda uyanmıştı. Bir şeyler mırıldandı. Acaba bu onun korsanlardan kaçan hizmetçinin kızı olan boynuna şal sarmış kızı seven Kansaslı oğlanın kız kardeşi olmasından dolayı olabilir miydi!? İşte böyle bağırdı genç pratisyen. "Nümayiş!" diye bağırdı öncü adam, ve kırk bin büyük baş hayvan küçücük kampa doğru gürüldeyerek duhul etti. İki adam atların öldürücü toynakları arasında yuvarlanarak kıyasıya bir mücadeleye girdi. Bir sol bir sağ. Bir sol. Bir sol bir sağ daha. Tam çeneye bir aparküt. Kavga sona ermişti. Ve böylece çiftlik kurtuldu.

Genç pratisyen kahvehanenin köşesine tek başına oturdu. Tıp hakkında bir çok şey öğrenmişti, fakat esas önemlisi, o hayata dair bir şey öğrenmişti.

SON

Snoopy bu romanı ilk olarak Peanuts çetesinin literatür küpü üyesi Linus'a okutur. Linus'ın ilk tepkisi "E, peki krala ne oldu ki?" olur. Snoopy, bu alakasız küstah soruya karşılık olarak uslu çocuk Linus'a bir tane patlatır. Bu roman üzerine ne denilebilir ki? Ne ucuz romanlarla ne cut-upçılarla, hiçbiri ile kıyas kabul etmez bence. "Karanlık ve Fırtınalı Bir Geceydi" apayrı bir ligtedir. Bu noktada Eski Dost Charlie Brown'a geri dönmeli diyorum, fakat bu sefer C.Schulz'un sadece Pazar günleri için hazırladığı uzun karton serisi "*Good Ol'Charlie Brown*" ile, zaten o bize hiç söz bırakmıyor, Lucy ise Charlie Brown'un üzerine gitmekten bir dakika bile geri durmuyor.

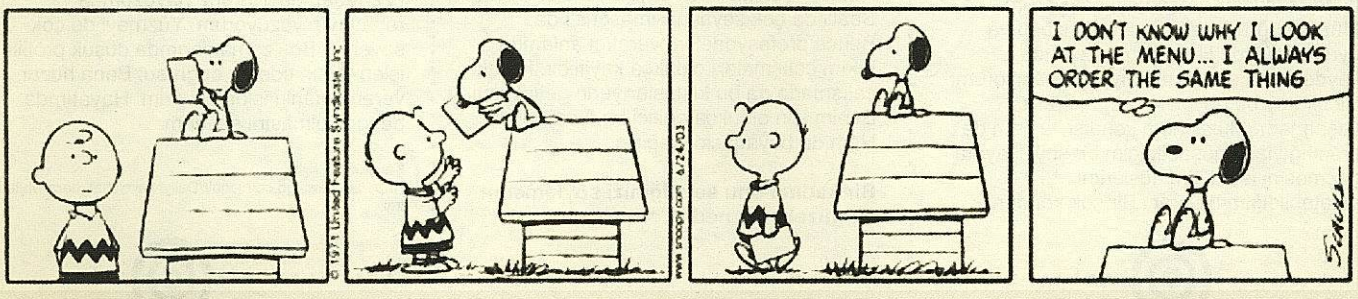

BARRY WHITE

Hangi tarz müzikler size ilham verir,Evde ne tarz müzik dinlersiniz?
Barry White: Her müzik bana ilham verir. Caz, latin caz, latin müziği, R&B, klasik... Birçok farklı tür arasında geçişler yapabilirim. Farklı müzikleri severim.

Geçmişte yaptığınız parçaları bugün de seviyor musunuz?
Ah evet, hatta geçmişte aklıma yatmayan bazı parçalarımı bugün daha çok seviyorum. Yaşlandıkça uğraştığınız,emek verdiğiniz şeylerle daha yakınlaşırsınız. Sonuç olarak ben bayağı uzun bir zamandır müzikle uğraşıyorum.

Kaç yaşındayken şarkı söylemeye başladınız ve ne zaman müzikle hayatınızı sürdürebileceğinize karar verdiniz?
Şarkı söylemeye dört yaşında annemle başladım. Erkek kardeşimle bana "Silent Night." Parçasını öğretti. Biz de buna uyum sağladık. 1973'te ilk albümüm **I've Got So Much To Give** çıktığında da profesyonel bir şarkıcı olabileceğimi anlamıştım.

Hayatınızda kim(ler)'i örnek aldınız?
Bu gerçekten zor bir soru. Gençliğimden beri dinlediğim herkes beni bir şekilde etkiledi sanırım. Yıllardır dinlediğim herkesi oldukça sevmeme rağmen ilham aldığım ve saygı duyduğum sanatçı ve gruplar The Flamingos, Ray Charles, Marvin Gaye, Stevie Wonder, Aretha Franklin, The Beach Boys, The Four Seasons oldu.

Bir seks ikonu olabileceğinizi hiç düşündünüz mü?
Hayır, kendimi pek de seks sembolü olarak görmüyorum doğrusu. Farklı insanlardan, dergilerden böyle şeyler kulağıma geliyorduysa da buna fazla bir önem vermedim çünkü kendimi asla öyle görmedim.

Kitabınızda Lady Music'in hayatınızda bir numara olduğunu söylüyorsunuz. Lady Music size bir kadının veremediği neleri veriyor question
Düzenli bir huzur ve güzellik ortamı. Gece-gündüz müzikle yaşamayı seviyorum. Müzikle uğraşırken hayatım huzurlu ve uyumlu oluyor. Her şarkı yazışımda, kaydedişimde o güzel duyguyu yaşıyorum; Hiçbir şey bu duyguyu bana sürekli yaşatmadı. Müzik hem kendisiyle hem de aracılığıyla konuşabildiğim bir şey. Hayata geçmesini istediğim düşlerimi anlatabildiğim bir araç. Bir çok yönden hem çok kişisel hem de ruhani.

Los Angeles'ın Güney Merkezi'nde yoksul bir hayat sürmüş, yasalarla başı derde girmiş, gençliğinde hapse atılmış biri olarak nasıl oldu da şiddet + uyuşturucu döngüsünden uzak durabildiniz? Bize biraz eski yıllarınızı anlatır mısınız?
Şiddeti aşmak zorundaydım. Bu tamamen düşünce tarzınızla ilgili bir sorun. Hem genel olarak hayata hem de kendi hayatınıza bakışınızla ilgili. Bu yüzden bilinçli kararlar verip, bilinçli seçimler yapmak gerekir. Bu kararları verip bu seçimleri yapmadan bir şey değişemezdi değişmedi de. Hayata bakışımı, hayatla ilgili kararlarımı önyargılardan kurtardığımı zaman hayatım biraz daha yoluna girdi.

Yapımcı veya diğer sanatçılarla en hatırda kalan-iyi yada kötü-anılarınızı anlatır mısınız?
Kötü anı olarak değerlendirebileceğim bir olay yok. Her tecrübe öğretici bir adım oldu benim için . Özellikle başlangıçta plakçılık sektörünün raconunu anlayabilmek için daha mütevazı olmaya dikkat ettim hep. İnsanları tanımayı,

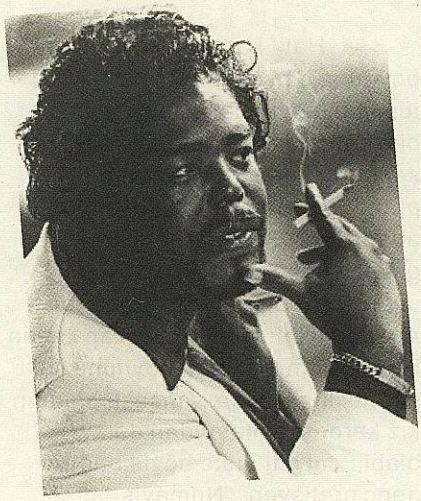

onlarla çalışmayı öğrenmem gerekiyordu. Daha fazla iş yapıp,d aha çok şey bilip öğrendikçe hatırlamam gereken daha çok şey ortaya çıktı.

Ally McBeal ile ilgili bir daha teklif geldi mi?
Evet şu anda da üzerinde çalışıyoruz. Çok büyük bir tecrübe oldu doğrusu. Rol aldığım bölümlerde çalıştıktan sonra ortaya çıkan şeyler çok güzeldi. Bu çalışmadan çok memnun kaldım çünkü insanlar çok kibar ve saygılıydılar. Ally Mc Beal'ı da çok sevdim Simpsons'ı da. Bence profesyonel ve yaratıcı anlamda takım çalışmaları oldukça keyiflidir. Her iki çalışmada da bu kıstaslar yerin getirilmişti. Benim için oldukça eğitici bir tecrübeydi. Hem de bayağı ciddi eğitici.

Bir kadına onu sevdiğinizi söylemenin en güzel yolu nedir?
Bunun en kestirme ve geçerli yolu dürüstçe gidip söylemektir ve onun size verdiği her fırsatta bunu ona hissettirmektir. Her şeyin onun için ve onda olduğunu anlaması ve hissetmesi gerekiyor. Sonuç olarak bir kadını seviyorsanız sevginizi gizli kapaklı yollardan değil, daha doğrudan ifade etmeniz gerekir.

Barry, MP3 ve internet hakkında ne düşünüyorsun?
MP3 ve internetin çok parlak bir geleceği var. Bence müzik endüstrinin eline mükemmel bir eldiven gibi uydu. Hakkında daha fazla şey bilip, daha çok kullandıkça daha fazla düzene girecektir. İnternet ve MP3'ün geleceğin hem çok önemli bir işi hem de sosyal hareketi olacağına inanıyorum.

Bu zamana kadar Amerika'da siyahi bir şarkıcı olmak nasıl bir tecrübeydi sizin için?
Doğrusu Amerikalı bir siyah olarak şansım hep yaver gitti. İlk yıllarda bazı ırkçı davranışlara maruz kaldım, kalmadım değil. Öte yandan büyüdükçe ve yaşadıkça bunlar benim için aynı zamanda çok önemli tecrübe ve dersler oldu. Irkçılık her yerde ne kadar varsa plakçılık sektöründe de o kadar var. Burada yapmanız gereken şey bunu nasıl lehinize dönüştürebileceğinizi düşünmek. İnsanları daha fazla karşınıza almanızın bir anlamı yok bence. Konu tamamen sizin o doğadaki olaylara insani yaklaşımlarınız, olayları değerlendirme şeklinizle ilgili.

Bir kadın için yaptığının en romantik jest neydi?
Bu soruya ben cevap verebilir miyim bilmiyorum doğrusu. Bunu daha çok hayatımda yer almış kadınlara sormalısınız bence. Onlara sadece "Barry ne kadar romantikti?" diye sorarsanız doyurucu cevaplar alabilirsiniz çünkü farklı zamanlarda, farklı insanlara farklı jestler yaptım. Dolayısıyla bunların gerçek etkilerini ben bilemem, onlar bilir.

Kariyeriniz boyunca unutamadığınız bir anınız var mı?
İlk kez bir numara olan ve ilk platinium'umu kazandığım **Can't Get Enough** albümümle ilgili anılarım en unutulmaz olanlarıdır herhalde. Bayağı şaşırmıştım doğrusu. Yıllar süren bir emeğin ardından pop ve R&B dalında bir numara ilan edilmek hayatımın en unutulmaz ve en sevinçli anlarından biri oldu.

O kumru gibi, duygulu sesinle aşk nağmeleri döktürmediğin anlarda ne yapıyorsun?
Daha basit işler yapıyorum doğrusu. Bilgisayar oyunları oynamayı oldukça seviyorum. Onun dışında gündelik işlerimin üzerinden geçiyorum, havuzumda rahatlayıp yüzüyorum. Yüzmeyi de çok severim. Boş zamanlarımda düşük profilli işleri tercih ederim doğrusu. Bana huzur veren uyumlu işleri severim. Hayatımda dengeli olmasını severim.

Kaynak::
Http://abcnews.go.com/onair/DailyNews/chat_barrywhite.html

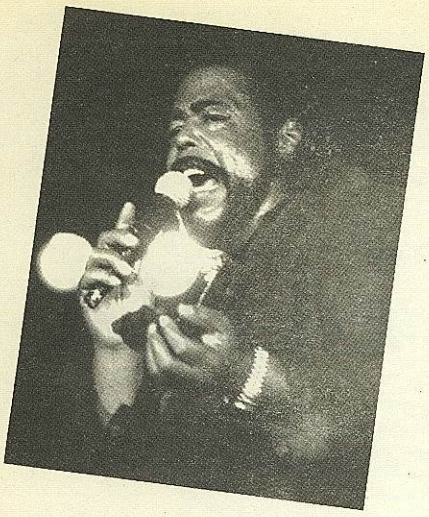

MAESTRO ÖLDÜ BARRY WHITE

Prof. Dr. Ümit Şimşek

Müzik dünyasında "MAESTRO", yada bazılarına göre "LOVE MAN" diye bilinen Barry White 4 temmuz 2003 gecesi Los Angeles'te ki bir hastanede öldü.

1999 yılında çıkardığı ve onun son albümü olan "Staying Power" ile doruk noktasına ulaşmıştı. 200 kiloya yaklaşan vücut ağırlığı ile insanın doğasına karşı gelmeye çalıştı , sesinin güzelliği ile insanları büyüledi ama sonunda vücudu dayanamadı. Artık böbrekleri çalışmıyordu ve 58 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Birinci sınıf müzik yaptı. 70 'li yıllardan beri tüm dünya sesini duydu ,bestelerini dinledi. 200 milyondan fazla albüm sattı. 106 tane altın ve 41 platin albüm ödülleri aldı.

Hayatımın kraliçesi annem Saide Carter , kralı babam Melvin diyordu. İlk evlendiği eşinin adı Glodean ve Love Unlimited Orkestranın vokalisti. Resmi ve gayrı resmi eşlerinden tam 8 çocuğu oldu. Sonuncusun ismi Barry Jr.

Hayatını değiştiren onu belki de BW yapan kişi sevgili dostu ,yoldaşı Larry Nunes oldu. Barry'nin haftada 40 dolar kazandığı günlerde, 1971 de, tanıştığı Larry onun elinden tuttu ve 1999 da ki son albümüne kadar bırakmadı.

BW'nin ismi ile özdeşileşmiş grubu "Love Unlimited Orchestra"dır. Bu grubun değişmez ismi gitarist Ray Parker Jr. ve

vokalist Glodean olmasına karşılık, BW orkestra dağılana kadar 6 tane bas gitarist eskitmişti bile.
Soul , Urban , R&B ve Disko müzik türlerinde sayısız bestesi veren BW'nin ilk yayınlanıp literatüre geçen bestesi, eşi ile düet yaptığı 1973 yılına ait "Walking in the rain with the one I love" dır. Bu beste milyondan fazla satmıştı.

En çok çalıştığı, koşturduğu yıllar 1974 - 1979 arası oldu. Bu kısa döneme tam sekiz albüm sığdırdı. Barry Wihte'ın E,en çok satan albümü **The Icon Is Love** ve en popüler şarkısı da aynı albümde yer alan "Practice What You Preach " oldu

Müzik eleştirmenlerine göre o bir "Love Man "'di. Yürünecek yerde yürümüş ,konuşulacak yerde konuşmuş ve şarkı söylenecek yerde de şarkı söylemişti. Her zaman birinci sınıf müzik yapmıştı. Müziği her zaman zarif ,hoş ,ince ve lezzetli oldu. Yaptığı müziği bir kez dinleyen onu unutamaz ve bir daha çalındığında BW'nin ismini hemen anımsar. Parçalarının intro kısımları muhteşemdir ve sanki o da bunun farkındaymış gibi introyu uzattıkça uzatır.

BW eylül 1944'de Galveston ,Texas'da doğdu. Hastanede son günlerinin yaklaştığının bilincinde her gün o maestro sakalını tarattırdı ve kendi kendine mırıldanarak minik hastane odası konserleri verdi.

The Love Man diyor ki ; Aşkı sadece hissetmekle kalma payına düşen rolü gerektiği gibi oyna. Ayağa kalk ve aklından geçenleri söyle ,yapmak istediklerini yap ve yüreğindekileri de alabildiğince hisset. İşte aşk budur. Türünün son örneğiydi demek yanlış olmaz. Umarız Isaac Hayes bu boşluğu doldurur ve bizi bu güzel romantik müzikten mahrum etmez.

Dergicilik Dersleri

ünite 4

Bu ay dergicilik zanaatına merak sarmış okuyucularımız için bir takım gerekli formülleri ve işin püf noktalarını açıklayacağız. Öncelikle anayasamız gereği dergi yapmak için 30 yaşını geçmiş olmak ve "Yüreğinin Götürdüğü Yere Git" adlı kitabı okumuş olmanız gerektiğini hatırlatırız. Bu zorlu şartları yerine getiremeyenlere fanzin çıkartmalarını öneririz. Zira dergi çıkartacağım diye Tamaro'nun söz konusu kitabını okumaya kalkışmış yüzlerce kişi Celine Dion'a dönüşmüştür.

Fatih Hüseyin Mevlana

Bu şartları yerine getiren şahsın dikkat etmesi gereken ilk şey dergini ağırlığıdır. Hatırlanacağı gibi Kamil Larousse'un 1934'te çıkardığı Larousse dergisi 2.7 ton olduğundan dergi üretildiği yerden kaldırılamamış ve olay büyük bir hüsranla sonuçlanmıştır. Anlaşıldığı gibi bir derginin rahatlıkla kaldırılabilmesi, taşınmasının insana eziyet vermemesi gerekmektedir. Ünlü dergisizyen Graham Bell bir derginin kadın beli kadar narin olması gerektiğini belirtmiş ve bu işi formülize etmiştir: "Derginin Ağırlığı= (Okuyucu kitlesinin toplam ağırlığı+evrendeki fok sayısı) / kinetik enerji". Bir derginin iç açılarının toplamının 180 derece olması gerektiği ise külliyen yalandır. Derginizin ağırlığı ideal olduysa bile sorunlar burada bitmez. Derginizin boyutları da önemlidir. Bu konuda ünlü profesör Guns'n'Roses'ın "Sweet Child Of Mine" adlı kitabından faydalanabilirsiniz.
İdeal bir derginin sayfa sayısı konusundaki çözümler ise karışıktır. FHM dergisinin kurucusu Fatih Hüseyin Mevlana bir derginin sayfa sayısının dergiyi çıkaran kişinin yaşının 5 katı olması gerektiğini savunmuştur. Fakat bunun yanında 5 Sayfalık bir dergi olan Hey

Kamil Larousse

Girl'ün son derece önemli başarılara imza attığını da belirtmek gerekir. Bu konudaki bir başka görüş usta dergici Milli Vanilli'den gelmiştir. Vanilli sayfa sayısının zar atılarak belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Fakat bu görüşünden sonra Vanilli'inin ülkesi tarafından sürgüne yollandığını belirtmekte fayda var. Sözün özü siz siz olun dergi çıkarmadan önce gerekli hesapları yapın. Bir dahaki ay derslerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

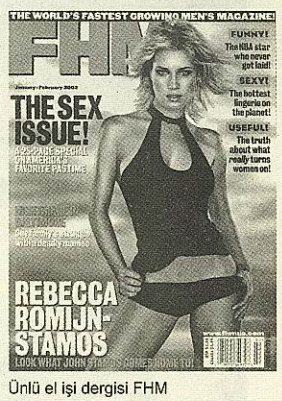

Ünlü el işi dergisi FHM

Daima Lilya

"Başka bir yerde olmayı, her şeyi geride bırakmayı istemek, tek başına bırakılmak, asla pes etmemek, her şeyin satın alınabileceğini düşünen zengin insanlar, kendileri dahil her şeyi satmak zorunda kalan fakir insanlar, çok uzakta olan olaylar ve çok yakında mesela oturduğum sokakta olan olaylar, bali koklamak, basketbol oynamak, herkesin varolduğunu görmesi için ismini bir banka kazımak, pes etmek, ölüm, bitmeyen bir arkadaşlık, hiç kaybolmayan bir ışık hakkında bir film"

Lilya 4-Ever'la (2002) üçüncü uzun metrajlı filmini çeken İsveçli yönetmen Lucas Moodysson filmini yukarıdaki şekilde anlatıyor. İlk iki filmi Show Me Love(1998) ve Together'la (2000) uluslararası beğeni ve birçok ödül toplayan yönetmen üçüncü filmiyle daha farklı bir tarz denemiş. Seyircileri oldukça mutlu eden filmlerin ardından Lilya 4-Ever ile Moodysson kötü ebeveynlik, kimsesiz çocuklar, fahişelik, insan ticareti gibi toplumsal konulara politik bir bakış açısıyla el atmış. Bu ani değişimi eleştirmenler Lars Von Trier'le çok zaman geçirmiş olmalı şeklinde bile yorumluyor.

15 Ağustos'ta ülkemizde Bir Film tarafından vizyona sokulacak olan film Lilya'nın (Oksana Akinshina) Rammstein'nın bir şarkısı eşliğinde İsveç'te bir köprüye koşup kendini atmak üzere parmaklıklara tırmanması gibi etkileyici bir girişe sahip. Daha sonra geriye dönerek Lilya'yı bu noktaya getiren olayları 100 dakika boyunca izliyoruz. "Dağılan Sovyet Rusya'da bir yerde" yaşayan 16 yaşındaki Lilya'nın Amerika'ya onsuz göç eden annesi tarafından terk edildikten sonra fakirlik, açlık, kimsesizlik gibi birçok zorluk içinde hayat tarafından fahişelik yapmaya zorlanmasını, kaybolmayan ümitleri ile bununla başa çıkmaya çalışmasını görüyoruz.

Aslında bir "kurban filmi" olan Lilya 4-Ever'ın en güçlü yanı Lucas Moodysson'nun kurban figürü olan Lilya'ya karşı sempati uyandırma ve sosyal politik mesajları verecek uzaklıkta durabilme konusundaki dengesi. Bunu ise filme bir belgeselin direkt bakış açısını Lilya'nın gözünden verebilmesi ile sağlıyor. Lilya'nın acılarını,umutlarını ve kırılganlığını duygu sömürüsü yapmadan, abartıdan uzak iyi düşünülmüş sahnelerle anlatmayı başarmış. Buna örnek olarak seks sahnelerinde Lilya'yı değil sadece müşterilerin yüzünü Lilya'nın gözünden göstererek yaşadığı iğrenme ve çaresizlik gibi duygular çok etkileyici şekilde seyircide de uyandırılıyor. Moodysson'un bu tercihi Lilya ve seyirci arasındaki uzaklığı kaldırıyor.

Filmin başka bir etkileyici yanı şüphesiz karanlık atmosferi. Varoşlarda fakir mahallelerde geçen Lilya 4-Ever'ın çekimleri Estonya'da yapılmış. Genellikle dış çekimler gece veya bulutlu havalarda yapıldığı için Lilya'nın ümitsizlik ve köşeye sıkışmışlık duygusu bütün film boyunca seyirciyi etkiliyor. Sinematograf Ulf Brantas'ın el kamerası ile yaptığı çekimler hem filmin belgesel türü bakış açısını destekliyor hem de filmin ritmine oldukça iyi uyum sağlıyor.

Yine İsveçli olan ünlü yönetmen Ingmar Bergman Moodysson'u 'usta' ve Lilya 4-Ever'ı bir 'başyapıt' olarak değerlendirmiş.

Filmlerinin senaryolarını da kendisi yazan Lucas Moodysson'nun üç filminin uyuştuğu tek nokta ise yönetmenin çocuk oyuncularla

çalışma ve dünyayı ergenlik çağındaki gençlerin masumiyet ve büyümek arasındaki çizgideki bakış açısından gösterme konusundaki başarısı. Moodysson filmlerinde çocuklara yönelmesinin nedeninin çocukların çok kırılgan ve savunmasız olmaları ve dünyanın onların üzerinde daha ağır yaralar bırakabilmesi olduğunu ifade ediyor. Onu yetişkinlerin dünyasından uzaklaştıran neden ise büyüdükçe dünyayı gizemli bir yer gibi algılamanın hayal gücü ve masumiyet ile birlikte kaybolması. Haftalarca fahişelik yaptıktan sonra Lilya'nın Tanrıya olan inancı tek dayanağı olarak karşımıza çıkıyor ve her gün dua etmesi bize onun zorluklara rağmen hala masumiyetini koruduğunu ve bir şekilde kurtarılmayı bekleyen bir çocuk olduğunu çok iyi anlatabiliyor. Filmin senaryo aşamasında Lilya'nın tek arkadaşı olan Volodya karakteri yerine İsa'nın devamlı onun yanında olması düşünülmüş ama sonra gerçekçilik ve tutarlılık endişesiyle bundan vazgeçilmiş. Moodysson çocuk oyuncularla çalışma konusundaki başarısını oynadıkları bölümü hissedebilen çocuk oyuncuları kafasında çok fazla kalıp oluşturmadan seçmesine bağlıyor. Amerikan filmlerindeki çocukları fazla güzel ve tamamen gerçekdışı bulduğu için kendi filmlerinde Avrupalı bir yönetmen kimliğiyle bundan kaçınmaya çalışıyor.

Yine İsveçli olan ünlü yönetmen Ingmar Bergman bütün bu özellikleri nedeniyle Moodysson'u 'usta' ve Lilya 4-Ever'ı bir 'başyapıt' olarak değerlendirmiş. Filmin aldığı en önemli olumsuz eleştiri ise izlemek ve anlattığı sosyal konularla yüzleşmek için fazla rahatsız edici bulunması. Lucas Moodysson bunlara sadece filminin değil dünyanın da zor ve üzücü olduğunu söyleyerek cevap veriyor. İnsanların filmine arka dönmesinin gerçeklere arkalarını dönme ve sorumluluk almama isteğinden kaynaklandığını belirtiyor. Çalışması ile kendi sorularına cevap bulduğunu ama filmin çıkışında izleyiciye de kendi cevapları ve çözümlerini düşünme şansı tanıdığını belirtiyor. Genellikle ilerleyen yaşlarda kaybedilen politik duyguların kendisinde yaşlandıkça arttığını belirten Moodysson bazen insan olarak sorumlulukları ve sanatçı olarak filmlerinin estetik yönü ile ilgili sorumluluklar arasında kaldığını belirtiyor. Anlatmak istedikleri ve biçimsel özellikleri arasında en ufak bir uyumsuzluk taşımayan Lilya 4-Ever'ın bu genç ve önemli yönetmeni sinemadan çıkan izleyiciye çeşitli cevaplar ve gerçeklerin en saf biçimini vaad ediyor. Lilya 4-Ever'ı sorunlara rağmen bunlara arkamızı dönmediğimiz sürece umut ve ışık olduğuna inanan seyircilerin izlemesi gerekiyor.

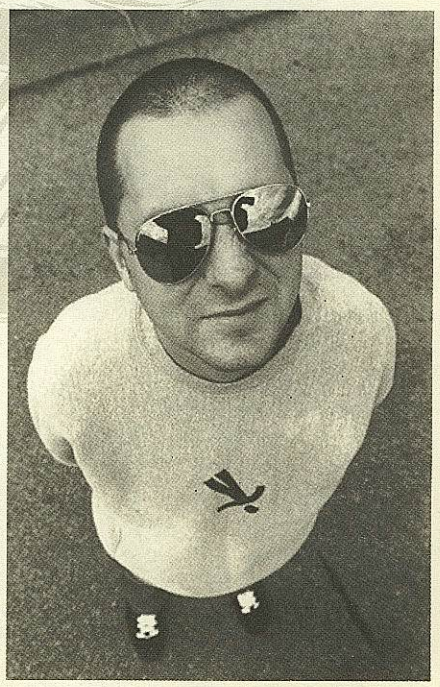

VİNİL DÜŞKÜNLERİ

Mete Avunduk

Mete bey,
yıllık izninin
bir bölümünü
kullandığı için
yaz tribi
devresine
girmiş bulunuyor.

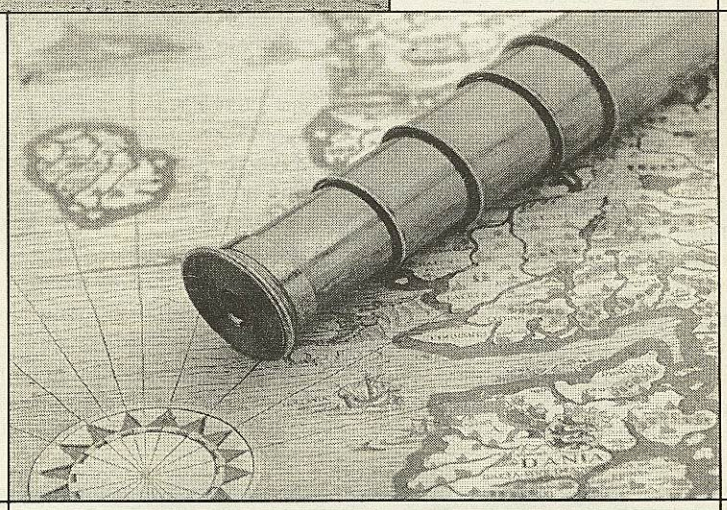

meteavunduk@altikirkbes.com

RADIO HOT 105•7

VINYL-Extrem

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 9
Annette & Paul Bley,
Dual UnityFreedom FLP 40109 Super 2383 109, 1971

Alper Maral

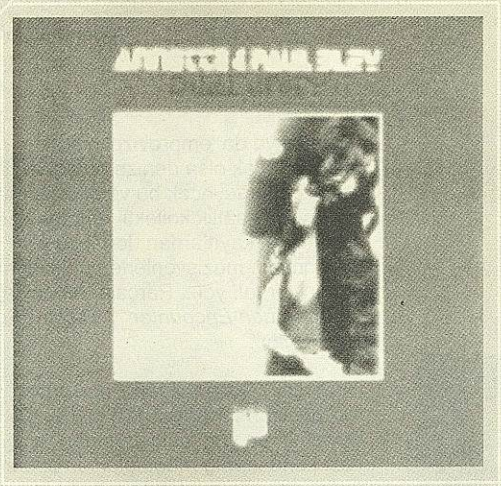

Farklı disiplinlerden gelen müzisyenlerin, kimlik ve birikimlerini buluşturabilecekleri nötr bir alan olarak elektronik müziğe yönelmeleri, 1960' lar için son derece tutarlı bir seçenek sunduğundan, ortaya koydukları, değişik türlere çekilebilecek birçok ürün, müzik kültürü tarihinde yerlerini alırken yeni alanlar da önermiş / açmış oldu. Ait tutuldukları müzik bölgelerinin enginlerinden iki isim olarak Paul Bley (genelde cazdan bilinir) ve Annette Peacock (pop müzik öncülerinden sayılır) için de aynı olgu geçerli.

Annette Peacock, 'deneysel' müzikte ya da cazda adı geçmezden önce, özgün, kimlikli ve kaliteli ürünleriyle piyasada yerini bulmuş bir pop müzisyeni olarak tanınıyordu. Bu arada, pop müziğin, diğer türlerin temsilcileri tarafından optik / algısal / kültürel hatayla, yanlış bir açı ayarıyla tepeden bakılagelen bir müzik olmadığının kısaca altını çizip, niteliğinin zaten ihtiyaç duymadığı (bir) savunmayı, şimdilik bağlamımızın dışında tutalım.

Popüler müziğin, *live electronic* ve *synth-pop'* un hâttâ Rap' in öncü kadın besteci ve icracılarından biri olan Annette' ye soyadı, eşi meşhur basçı Gary Peacock' tan (1960) geliyor. Bütün yan etkileriyle de olsa tam anlamıyla bir Hippi olan Annette' in yolu Timothy Leary ve Salvador Dali, Albert Ayler, Robert Moog gibi isimlerle kesişiyor. Ardından gelen, sıradışı müzik kimliği ve piyanist **Paul Bley** ile sahne ve hayat arkadaşlığı, onu *free* caz ortamlarının merkezine, birçok önemli isimle gerçekleştirilen son derece önemli yapımlara çekiyor. Oscar Peterson, Art Blakey, Charlie Mingus, Coleman Hawkins, Ornette Coleman gibi yüzlerce önemli isimle çalışmış, yüzlerce albüm kaydetmiş öncü piyanist Paul Bley, farklı (müzikal) kimliğiyle ve birbirinden nitelikli ürünleriyle zaten oldukça tanınmış bir isim.

Bu birlikteliğin ürünlerinden ***The Synthesizer Show*** ve ***Dual Unity***, arşivdeki ve tarihteki yerleriyle, belki de dünyanın ilk turneye çıkan / sahneye taşınan synthesizerlı projeleri olarak anılıyor. Konumuz olan plak, her ne kadar 1971 tarihini taşıyorsa da süreç çak daha önceden, '60' larda başladığı için doğru sayılabilecek bir önerme bu. Zaten elektroniklerin kullanılışı; tavır ve tını bunu destekler nitelikteki en temel veriler. Paul Bley ve Annette Peacock' un yanısıra şu isimler albümde yeralıyor: Han Bennink , Laurence Cook (davul), Mario Pavone (bas).

Arkaik bir (*live-*) elektronik müzik çalışmasından çok, elektronik dozu yüksek türsüz bir doğaçlama olarak nitelendirmeyi tercih edeceğim genel rengi ve tavrıyla yerini bulmuş bu çalışmanın plağa basılı versiyonunda, sanatçıların duruşu ve neşesi her unsura nüfûz etmiş: Konser sonu selâmını imleyen yarı görünür kapak fotoğrafındaki gürbüz ve güleç ifade kadar, ediminden memnun, mutlu çift Peacock ve Bley' in çalgıları "Synthesizer - hızlı ve yüksek; kurcalanmış elektrik piyano - homurtulu ve alçak" gibi ifadelerle tescil edilmiş. Annette Peacock' un ayrıca albümde vokal yaptığını ve ilk yüzde çalınan elektrik bastan da sorumlu olduğunu belirtmek gerekir.

Parçalar

İlk yüzde sadece 17'16" lik, **"*M.J.*"** adlı Peacock parçası yeralıyor. Taşkın synth sololarına zemin oluşturacak bir ostinato tavrı ya da üzerinde / çevresinde rahatlıkla dolaşılacak döngüsel bir altyapı, aynı zamanda olumlu tema melodisinin armonik eksenini veriyor. İkinci yüzdekilere kontrast bir tonal yaklaşım, parçanın genel için kabul edilebilirliğine hizmet ederken davul / vurmasazların katılımı talî kalıyor. Albümün en naif parçası olarak yayıldığı geniş zamanda yapıdan çok süreci değerlendirirken, Bley' in sığ sularda bile ne kadar ciddi bir usta olabildiğini göstermeye yarıyor. Bitimine yakın giren şarkı ise, Peacock geldiği yerdeki istisnaî becerisini, vokal tekniğindeki zenginliği ve oturmuşluğu; gerçek anlamda şarkı söylemenin 'şan yapmaktan' ayrıldığı yerdeki sağlam varlığını ve tavrını örnekliyor.

İkinci yüzdeki parçalar, iktisadî çar-çura karşı geleneksel bir telif hakları manevrasını hatırlatır şekilde Annette Peacock & Paul Bley ortak yapıtı olarak bildirilmiş: Eğer

Annette Peacock

Paul Bley

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 9
Annette & Paul Bley.
Dual UnityFreedom FLP 40109 Super 2383 109, 1971

'anonim' ya da 'emprovize' olarak tanımlanacak olsa denize atılacak iyilikten öteye geçemeyecek bu ve benzeri, hâttâ 30 kişinin bir saatlik kollektif emprovizasyonu şeklindeki, kayıtlardan doğabilecek ekonominin müzisyenlerle buluşabilmesi için geçerli bir talî yol... Parçalar sırasıyla *"Gargantuan Encounter", " Richter Scale", " Dual Unity".*

İlk parça, ***"Gargantuan Encounter"*** [4'40"], synthesizerı bir hayvan (!) olarak ele alıyor: Dönemin en yeni buluşlarından ve ayrı bir yazı konusu *ring modulator*'ün izansız kullanımına karşı durmaya çalışan vurmasazların kopardığı kıyamet, izlenesi; bu çalışmanın bir konser konseptinde olduğu, kayıttan çok canlı icrayı koşutladığı unutulmamalı. Tüm albüm için geçerli temel doku unsuru olarak son derece dinamik ve vahşi bir tavır benimsenmiş.

Müteakip ***"Richter Scale"*** [8'10"] epizodik bir yapıda; biraz dağınık gibi duran parçanın sonlarına doğru berbat bir piyano sesiyle açık bir emprovizasyon yeralıyor. Gene hatırlanması gereken, grubun 1970' teki Avrupa turnesinde yapılan kaydın, sahnede paylaşılanların ne kadarını aktarabildiği sorusunun eldeki verilerle cevaplanamayacağı...

Son parça, albüme adını veren ***"Dual Unity"*** [3' 15"]. İki akorlu, süreç kuran bir döngü üzerine melodik sayılabilecek sololar esasına dayalı parçanın sonlarına doğru synthesizerdan geçirilmiş vokal (Peacock) ve synthesizerın (Bley) ilginç bir düeti var.

Annette Peacock (kadın)

Şimdi Peacock' u, dönemini ve müziğini başka bir açıdan ele alalım. Özellikle daha kitlesel bir platform olan pop sahnesi / pazarı için, daha 1971' de "*I'm the One*" albümünde başvurduğu free caz ve sesini manupule etmek için kullandığı synthesizer, bu alanda yapılan öncü çalışmalardan biri olarak son derece dikkate değer. Kaldı ki çoğunlukla laboratuarsı stüdyolardan çıkan; üniversite / enstitü / fon destekli elektronik müzik bünyeleri / yapıtları yanında organik bir tavrı da bulunan, bir o kadar da kişisel sayılabilecek bu hamle, hem de dönemin sosyal oluşumlarından en önemlisine: Kadın Hareketlerine göz kırpar tavrıyla sıradışı bir konum ediniyor. Daha oyuncaklarından itibaren teknik / teknolojik ürünleri / unsurları sahiplenen ve bunların getirileri, kültürü ve tahakkümünü üstlenip onlarsız olamayacak bir hayatın 'söz sahibi' konumuna yükselen; sadece sosyal değil, siyasî ve kültürel, bu arada sanatsal ivmelerin de direksiyonuna geçen erkek temsilcileriyle, insanlığın 'diğer' yarısının katılımını talî, hâttâ istisnaî kılan anlayış mensuplarına 'hariçten' ve 'kitlesele' yönelik bir karşı duruş bu aynı zamanda.

Aslında bu olguları başka bir yazımda özetleme çalışmıştım (Alper Maral, Elektronik Müzikte Kadın Kimliği - I: Yeni bir Dil Peşinde Kadın Kimliğinin Konumu ve 'Tuşesi', İKSV-Portal, 2003, İstanbul). Aynen aktaralım:

Elektronik müzikte, pek telaffuz edilmese de son derece önemli bir açılım sağlayan bir alan olarak kadın bestecilerin / uygulayıcıların kendilerini / eserlerini / kimliklerini ortaya çıkartma fırsatı bulmaları / yaratmaları durumu da bu türün dikkate alınması gereken diğer bir yönüne işaret eder. Bu yeni sayılması gereken alanda, kimi geleneksel tekellerin kırılması (ve tabiî hemen yenilerinin kurulması) sürecinde müzik tarihinin besteciyi / eserini ikonlaştıran, bu arada bildik ideolojik temeller itibarıyla erkek-egemen hâttâ neredeyse erkek-tekelli bir dizge / yapı sunan; bunun taçlandırılmasına yönelik eğitim dinamiklerini de meşrulaştıran evrimi, hem 1960' lardan itibaren şekillenen özgürlükçü tavırların - ki en başta insanların yarısını bağlayan Kadın Hareketi' ni anmak gerekir - hem de tekellerin kilitlediği araçların dışında yeni malzeme / söylem / duruş / gramer öneren ve böylelikle geleneksel üretim - tüketim ilişkilerinin; sahiplenme, katılma, geri durma, vb. sosyokültürel durum ve konumların, sarsıldığı / değiştiği / dönüştüğü yeni bir hareketliliğin ivme kazanması, şüphesiz sadece kadın kimliğinin değil müzik kimliğinin de yeni bir soluk almasına yolaçmıştır.

Keza:

"Bildik besteleme yöntemlerinin, icra mitlerinin, (müziko-)sosyal ilişki biçimlerinin işlevini yitirmek durumunda kaldığı elektronik ortam ise, tüm insanlığa olduğunca kadınlara da bir 'sıfır noktası' / 'çizgisi' sunar. Saz da yenidir, o sazla yapılabilecekler de. Daha doğrusu, yapılması gerekenler de..." (A.g.y.)

1970 sonlarına doğru iyice gözönüne gelen bu tavra Pauline Olivieros, Laurie Anderson, Meredith Monk gibi ikonlaşan kimliklerin katkısı yadsınamaz. Bir başka önemli nokta da, ister istemez bir izolasyonu öneren stüdyoların değil de 'canlı' sahnenin varettiği bakışımın; dinamizmin ve organikliğin; sevimli gelmese de yerini bulan bir tabirle: insanîliğin - kadın eli değmiş - izdüşümleri olduğu.

Kadir Kıvılcımlı

a sosyolog

TAŞIN TENİNE DOKUNMAK(*)

Fotoğraf, ilk bakışta karanlık: Beyaz tuvalet içinde bir kadın Wall Street'te devinmekte. Sokak bomboş, önceden bildiğimiz kalabalık görüntüsünün zıddına. Sokakta devinen tek bir şey yok, kadından başka. Bayrak direkleri boş, tek bayrak dalgalanmıyor havada. Kadının sağ arkasında Packard ya da Chrysler marka bir araba, o da devinimsiz.

Pandomimin altın kuralıdır: Sahnede herkes devinimsiz iken devinen, herkes devinir iken devinimsiz kalan ilgiyi çeker üzerine. Schtzberg'in "Wall Street" fotoğrafı için geçerli değil bu kural. Kadının kollarını açıp elbisesini havalandırması ilgiyi onun üzerine toplamıyor; tersine onun dalgalanan elbisesi sokağın boşluğunu, o boşluğun ayrıntılarını sokuyor göze. O kadının aklığı yüzünden binalar griden karaya dönüşüyor, camlarda parıldayan ışık kadına yaklaşamıyor bile.

Arkada belli belirsiz seçilen saat gündüz zamanı imlediğine, binaların arasından güneş ışığı sızdığına göre, fotoğraf gündüz çekilmiştir. Öyleyse neden kimse yoktur sokakta, neden bu denli karanlıktır fotoğraf?

Haydi, bir an unutalım bu sokağın kimliğini, geridönüşsüz olarak içselleştiğimiz kapitalist kültür için taşıdığı anlamı, salt bu fotoğrafa bakalım. Yeryüzüne yaklaştıkça ışıktan yoksun kalan, gökyüzünden düşmüş yağmurun yansıması olmasa asla aydınlanamayacak bir sokak gördüğümüz. Üzerindeki saatle, bir an savsaklamadığı görevini yerine getirip Kıyamet Günü'nü anımsatan, kaçınılmaz yazgıyı çağrıştırır iken bu karanlık diyardan kaçış yollarını kesen bir katedralce sıkıştırılmış bir sokak.

Bir de bayrak direkleri. İçinde yoğrulunan topluyaşamın güven verici maskeleri düştüğü anda açığa çıkan tehdit: Ceza vermeye amade sopalar hemen oracıkta dikilen.

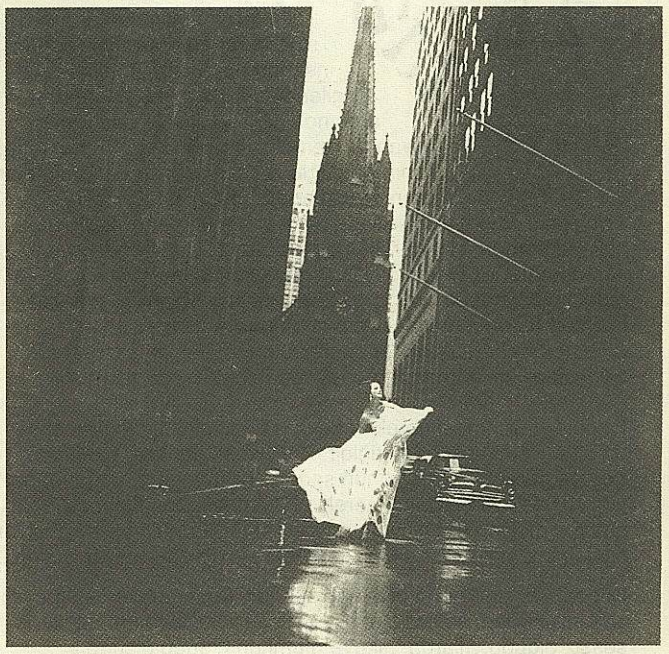

Schatzberg'in fotoğrafını, içinde debelendiğimiz topluyaşamın bir anlık göze görünürleşmesi, karanlığın içinde bir an çakan aydınlık olarak da okuyabiliriz. İçinde devinen insanlar olduğunda Babil Kulesi'ne benzeyen sokak, cehennemin suretine dönüşmüştür. Kutsal Kitap'ta yazan, Orataçağ tablolarında çizilen cehenneme değil, 20. yüzyılın cehennemine: İnsansız, ışıksız, devinimsiz, kendi üzerine kapanmış bir evren.

Fotoğraftaki sokağa ışık düştüğünde, yerler kuruduğunda, bayraklar çekildiğinde, arabaların marşı bastığında, özgürlüğün hayaleti gibi süzülen kadının yerine beslendiklerini sandıkları topluyaşamca kemirilen insanlar sokağa girdiğinde ne değişecektir? Wall Street, topluyaşamın bir tapınağı olmayı sürdürecektir yine; her tapınak gibi: Kimi zaman cennet ile kandırıp kimi zaman cehennem ile korkutarak.

caferağa mah. Kadife sk.
LP
no.8 kadıköy / istanbul
CD
tel : 347 27 37
MC
zero

sinema dersleri

"Konuşmak, çevremizle iletişim kurmakta kullandığımız en önemli ve etkili araçlarımızdan biri. Çok bilinen bir atasözünde de belirtildiği gibi, birbirimizle 'konuşa konuşa' anlaşıyoruz. Sinemada da karakterler arasında gelişen konuşmalar, anlatımın önemli bir parçasını oluşturuyor. Bugünkü dersimizde, diyalog yazımı üzerinde duracak, doğru kabul edilen bazı yöntemlerden ve yapılmaması gereken hatalardan bahsedeceğiz..."

Pınar Tınaz Gürmen

Tüm dramatik sanatlar gibi, sinemanın da temel malzemesi insandır. İnsana dair, insanı ilgilendiren durumlar, insanlar arasında gelişen ilişkiler, dramatik yapının temelini oluştururlar. Bu noktada, insanın en güçlü iletişim araçlarından biri olan konuşmanın ne kadar önemli bir unsur haline geldiğini söylemeye bile gerek yok. Diyaloglar doğru olarak kullanıldığında, film karakterlerinin bazı özelliklerinin ortaya konmasına, hikayenin gelişiminin yönlendirilmesine ve anlatılmak istenen duygu ve düşüncelerin seyirciye en etkili biçimde aktarılmasına yardımcı olurlar. Ancak sinema anlatımının her öğesi için geçerli olduğu gibi, diyalogları da bilinçsizce kullanmak, filme faydadan çok zarar getirebilir.

Öncelikle bilinmesi gereken şey, iyi bir filmin diyalogları olmadan da anlaşılabilmesi gerektiğidir. Hollywood'da yaygın olan bir görüşe göre, bir senaryonun sadece diyaloglarını okuduğunuzda konuyu anlayamamanız gerekir. Filmin içerdiği düşünce, size sadece diyaloglar yoluyla ulaşmamalıdır. Bunu klasikleşmiş bir filmi, bilmediğiniz bir dilde izleyerek, siz de doğrulayabilirsiniz...

Dilerseniz, sinemada diyalog kullanımı konusunu incelemeye çok eskilerden, sessiz film döneminden başlayalım. Filmlerin sessiz olduğu yıllarda, hikaye mümkün olduğu ölçüde hareketlere dayalı olarak anlatılır, ancak çok önemli olan diyaloglar, ara yazılar ile seyirciye iletilirdi. Ara yazıların kısa, öz ve kolay anlaşılır olmasına, ayrıca resimler arasına yerleştirilen bu kareler konsantrasyonu zedeleyebileceğinden, olabildiğince az kullanılmasına dikkat edilirdi. Önceleri sadece açıklama görevi gören ara yazılar, Griffith ile birlikte farklı bir işlev daha yüklendiler. Griffith, dokuz saatlik destansı yapıtı "Intolarance/Hoşgörüsüzlük" te Walt Whitman'ın "Durmaksızın sallar beşiği/Bu dünyanın ve ötekinin/Birleştiricisini..." dizelerini, tıpkı bir nakarat gibi, paralel kurguladığı öykülerin arasına yerleştirmeyi denedi. Ona göre sinemanın temel anlatım aracı elbette görüntülerdi ama, doğru seçilen sözcükler bu görselliği destekleyebilir, seyirci üzerindeki etkiyi artırabilirdi...

Bugünün sinema anlayışı içinde diyalog kullanımının, Griffith'ten bu yana pek fazla değişmediğini gözlemliyoruz. Günümüzün yönetmenleri de, mümkün olduğunca az ve öz konuşma ile, en güçlü etkiyi yaratabilmenin gerekliliği üzerinde duruyor, doğal, anlamlı ve estetik diyaloglar yaratabilmek için çalışıyorlar...

Filmdeki çatışma, tasarlanan olaylar zinciri sayesinde tırmanıyor ve çözümleniyorsa, diyaloglar ancak yardımcı ve güçlendirici bir öğe konumunda olurlar ki, doğrusu da budur. Aksi takdirde karakterlerin yaşanan durumu konuşarak açıklamaları gerekir. Bu da, Lajos Egri'nin 'gevezelik köprüsü' adını verdiği son derece sıkıcı ve inandırıcılıktan uzak bir laf kalabalığının oluşmasına neden olur. Burada nicelik olarak konuşmaların çokluğundan değil, nitelik olarak hatalı oluşlarından bahsettiğimizin de altını çizelim.

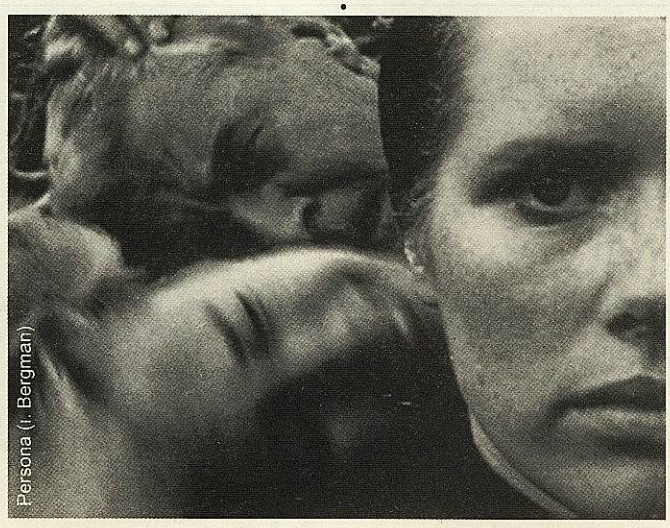

Persona (İ. Bergman)

Woody Allen veya Quantin Tarantino gibi pek çok yönetmen, konuşmaların hızını ve çokluğunu filmlerinde bir karmaşa hissi yaratmak amacıyla bilinçli olarak kullanırlar. Allen'ın "Radyo Günleri"nde aile bireylerinin nerdeyse soluk almadan konuştuklarına tanık olursunuz ama ağızlarından çıkan hiçbir söz gereksiz değildir. Yine benzer bir örnek Ingmar Bergman, "Persona"sında karşımıza çıkar. Filmin baş karakterlerinden biri, aniden konuşma yetisini yitiren -belki de konuşmayı bilinçli olarak reddeden- aktris Elisabeth, diğeri ise bakmakla hükümlü olduğu bu sesiz hasta karşısında kendisini konuşmaya mecbur hisseden hemşire Alma'dır. Bergman'ın Alma'yı sürekli konuşturmasının amacı, filmin iletişimsizlik üzerinde yoğunlaşan temasını desteklemektir...

Karakterlerin tanımlanmasında diyalogların önemi şüphe götürmez. Gerçek hayatımızda da bir insanı tanımak için konuşma şeklinden, hızından, varsa aksanından, seçtiği sözcüklerden vs. yararlanırız. Kişinin konuşması, eğitimi, bilgi birikimi, hayata bakışı, yaşadığı coğrafya, diğer insanlarla olan ilişkilerindeki tutumu gibi pek çok konuda bize ipuçları verir. Örneğin muhakeme yeteneği gelişmiş bir kişi, içinde bulunduğu durumu benzetmeler ile açıklamaya çalışır, edebiyata ilgi duyan biri konuşmasını şiirler ile süsler, at yarışı oynamaya meraklı bir adam, bu sporun terimlerini özel hayatına da taşır veya yaşama rasyonel bir açıdan bakmaya alışmış bir bilim adamı, konuşmasında kısa ve net tanımlamalara yer verir. Aristoteles, dramatik anlatım yöntemlerini incelediği eseri "Poetika"da bu durumu net bir cümle ile açıklar; "Gençler genç gibi, ya°lılar yaşlı gibi konuşmalıdır..."

Ancak elbette ki, ki°iliklerin ortaya çıkarılmasında diyaloglar yeterli değildir. Film karakterleri davranış özellikleri ile de kendilerini ortaya koyarlar. Örneğin Kayserili bir tüccar karakteri yaratırken, sadece yörenin aksanı ile konuşmasını sağlamak yeterli olmaz. Söz konusu kişi, ticari zekası, girişimci özellikleri veya eli sıkılığı ile de tanımlanmalıdır. Aksi takdirde kullanılan aksan, basit bir süs olmaktan öteye geçemez.

Diyalog yazarken, okunmak için yazılan sözcükler ile, konuşmak için yazılan sözcüklerin aynı olduklarını, günlük hayatımızda kullandığımız ifadelerin, edebi ifadelerden farklı yanları olduğunu unutmamak gerekir. Bir roman okurken bize son derece estetik gelen bir tanımlama, bir karakterin ağzından dökülürken yapay ve zorlama bir hal alabilir. Bazı filmlerde insanlar 'kitap gibi' konuşur, sanki bir başkasının kendilerine ezberlettiği cümleleri tekrar ederler. Bu gibi diyaloglar seyircide oluşan özdeşleşme hissini zedeler. Diyaloglar mümkün olduğunca konuşma dilinde ve doğal olmalıdır.

Konu°maların yoğunluğu, her zaman içerikleri ile doğru orantılıdır. Konuşma diliyle yazılmış, basit kelimeler ve tanımlamalardan oluşan diyaloglar, nicelik olarak fazla da olsalar, seyirciyi yormazlar ve daha kolay algılanırlar. Anlamca fazla yüklü, düşündürücü ve karmaşık diyaloglar içinse seyircinin biraz daha fazla zamana ihtiyacı vardır. Bu gibi önemli konuşmaları esler ile bölmek,

kelime sayısını mümkün olduğunca azaltmak doğru bir yaklaşımdır. Aksi takdirde laf kalabalığı içinde sıkışmış önemli cümleleri seyircinin algılayamaması tehlikesi doğar.

Her ne kadar diyaloglar, seyircinin hikayeyi daha iyi kavraması yönünde bir araç olarak kullanılıyor olsa da, direkt bilgilendirmeye yönelik olmamalıdır. Özellikle konuşmakta olan karakterlerin zaten bildikleri şeylerden, sadece seyirciyi de haberdar etmek için bahsetmeleri, büyük bir yanlıştır. Bunun yerine seyircinin tanık olduğu bir konuşma sırasında daha önce edindiği ip uçlarından faydalanarak çıkarımlarda bulunmasına olanak vermek gerekir. Türk sinemasının ustalarından Lütfi Akad'ın bu konuya her zaman verdiği bir örneği sizlerle paylaşmak isterim... Bir durakta otobüs beklediğinizi düşünün. İki kişi, bilmediğiniz bir konuda sohbet ediyor ve siz kulak misafiri oluyorsunuz. Duyduklarınız size yönelik sözler değildir. Ancak bir süre sonra bahsedilen olayı anlamaya, adı geçen kişileri gözünüzde canlandırmaya başlarsınız. Senaryo yazarken de seyircinin sadece bir 'kulak misafiri' olması gerektiğini unutmamak gerekir.

'Çünkü' ve 'yani' ile ba°layan diyaloglar tehlikelidir. Genellikle bu kelimeler, anlatılan bir şeyi tekrar ele almak, başka bir şekilde tekrar ifade etmek için

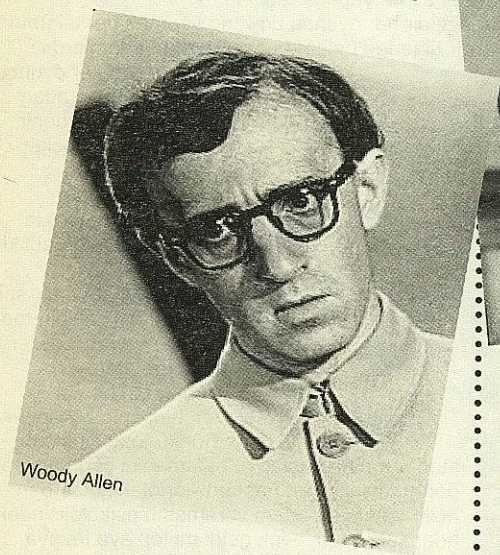
Woody Allen

kullanılırlar. Sinemada anlatım mümkün olduğunca ekonomik olmalıdır. Zaten söylenmiş bir şeyi tekrar tekrar açıklamaya çalışmak, seyircinin anlamayacağından korktuğunuzun göstergesidir ki; bu da son derece rahatsız edici bir durum oluşturur.

Diyalog yazarken dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta da, kelimelerin ahengidir. Sözcükler birbiri ardına sıralandığında, dil sürçmesi yaratmamalı, seyirci için anlaşılmaz olmamalıdır. Birbirine bağlanmış, çok uzun cümleler, filmin hedef kitlesine yabancı gelecek kelimeler tercih edilmemelidir.

Sinemada diyalog yazımı konusu içinde ele alabileceğimiz bir başka unsur da iç ve dış seslerin kullanımıdır. Zaten görülmekte olan bir durumu, kahramanın iç sesi ile desteklemek en çok yapılan hatalar arasındadır. Görselliğin yeterince açıklayıcı olduğu durumlarda iç ses veya anlatıcı kullanmaya gerek yoktur. Aynı şekilde karakterin duygularını veya düşüncelerini açıklayan diyaloglar ve iç sesler de tercih edilmez. Seyirci kahramanın o anda neler hissettiğini veya neler düşündüğünü, görsel olarak algılamalıdır.

Karakterler arasında geçen konuşmaların sürekli bir soru-cevap dizgesi içinde olması seyirciyi yorar. Gerçek hayatta birbirimize her şeyi

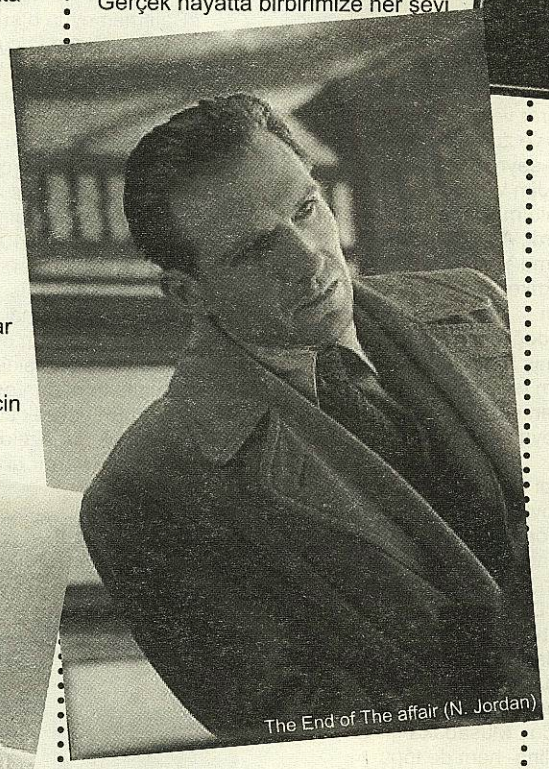
The End of The affair (N. Jordan)

sormaz ve her soruyu da yanıtlamayız. Bazı şeyleri sadece ima ederiz. Söylemek istediğimiz çoğu şeyi söyleyemez, onun yerine durumla alakası olmayan konulardan bahsederiz. Bu gibi diyaloglar seyirci üzerinde oldukça etkilidir. Örneğin, Neil Jordan'ın "The End of the Affair/Zor Tercih" filminde yıllar sonra sevgilisi Sarah'nın sesini telefonun ucunda duyan Maurice, soğuk bir sesle ona ne istediğini sorar. Ama seyirci adamın terleyen yüzünü ve titreyen ellerini görmekte, heyecanına ortak olmaktadır. Sarah buluşmak istediğini söyleyince, Maurice aynı kayıtsızlıkla randevu defterine bakması gerektiğini söyler. Defterin sayfalarını öylesine çevirir, parmaklarını masaya vurur, etrafa bakınır. Nihayet cevabını verir; "Perşembe uygunmuş." Sahnenin sadece diyaloglarını okursanız, sıradan bir randevulaşmadan bahsettiği fikrine kapılabilirsiniz. Ama asıl anlam, karakterlerin birbirlerinden sakladıkları

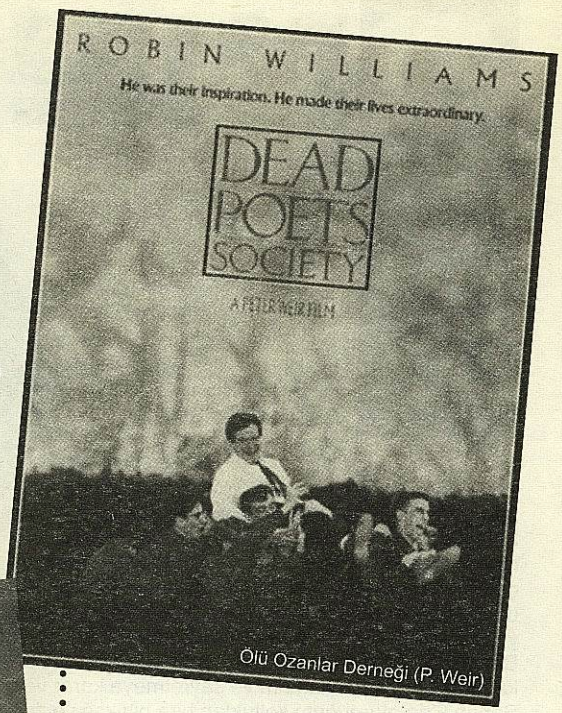

Ölü Ozanlar Derneği (P. Weir)

kelimelerde gizlidir.

Üstü kapalı diyaloglar, ekonomik bir anlatım sağlama konusunda da tercih edilirler. Howard Hawks'ın "To Have or Have Not/Malik Olmak veya Olmamak" filmini düşünün. Marie, kendisine sürekli şüpheyle yaklaşan ve iletişim kurmakta zorlanan Harry'e şöyle sorar; "Kim bu kadın?" Harry şaşırarak soruya soruyla cevap verir; "Hangi kadın?", Marie bu noktada konuşmanın özünü oluşturan repliğini söyler; "Kadınlar hakkında böyle düşünmenize neden olan kadın!"

Diyalog yazarken, bilinen edebiyat eserlerinden, atasözlerinden, deyimlerden vs. faydalanmak, hem konuşmayı zenginleştirir, hem de seyirciyi çağrışımlar yoluyla istediğimiz yöne çekmemizi kolaylaştırır. Örneğin Stephen Daldry'nin "The Hours/Saatler"de kahramanı Clarissa'ya 'Mrs. Dollaway' lakabını uygun görmüş olması, filmin Virginia Woolf'un aynı adlı romanı üzerinde yoğunlaşan yapısını destekler. Veya Peter Wier'ın "Ölü Ozanlar Derneği"nde Whitman'ın Abraham Lincoln için yazdığı "Ey Kaptan, Canım Kaptanım!" şiirini sık sık yinelemesi, filmin dramatik yapısına bire bir uygun düşmekle kalmaz, idealist öğretmen Keating ve Lincoln arasında güçlü bir bağ kurulmasına da yardım eder. Lütfi Akad, ünlü üçlemesinin son filmi "Diyet"te, bilinen bir hadisten faydalanır. "Dört üçten, üç ikiden, iki birden iyidir. Birleşiniz." sözü, filmin ana fikrini etkili bir şekilde ortaya koyar.

Konuyu Lajos Egri'nin şu cümlesi ile noktalamak isterim; "Sözcükleri savurmayın, koruyun. Sanat bir seçmedir..." Önümüzdeki ay, senaryonun dramatik yapısının en önemli parçalarından biri olan çatışmanın nasıl ortaya konması, geliştirilmesi ve çözüme ulaştırılması gerektiği üzerinde durmaya çalışacağız.

arıza

Cüneyt Kaşeler

Kri-ket

Bu ayki yazımın konusunu Kriket olarak belirlediğimi duyunca herkes olumlu yaklaştı. Sadece Ergun Başkan "niye, futbolcu kalmadı mı?" diye sordu.Kriket 1998 yılına kadar benim için çelik çomak olarak düşündüğüm bir spordu. Bu düşüncem 98 yılı İngiltere maceram esnasında futbolsuz bir yaz sabahı seyredecek bir maç yaşanacak aşk bulamadığım bir Bristol sabahında BBC 1 ekranında İngiltere -Avustralya test karşılaşmasına rastlamam ve seyretmeye karar vermemle değişti. Sabah 9'da oturduğum koltuktan bira bittikçe ve zorunlu ihtiyaç molaları dışında hiç kalkmadan 12 saat maçı seyredince akşam yemeğinde direk İngiliz patentli sporlar amiri Jim White beyefendiden hızlandırılmış bir kriket kursu aldım. Daha sonra ise kriket de vazgeçemediğim sporlar arasına girdi. Aslında uzun zamandır kriket yazısı yazma planım vardı ama Yeni Açık Bilsay Yazıcı ve Burak Cetindağ'ın Londra patentli kriket topu hediyesi bu ayın konusunun kriket olmasını zaruri kıldı.

Öncelikle şunu belirtelim kriket asla beyzbol değildir. Beyzbol Amerikalıların anlayabilmesi için sadeleştirilmiş krikettir, ya da krikete benziyor denebilir. Krikette hemen tüm (sevdiğimiz) sporlar gibi İngiltere'den çıkmıştır. Kral Edward zamanında 13. yüzyılda Kent civarında ilk defa krikete benzeyen bir oyun oynandığı rivayet edilir.

Krikette her İngiliz takım sporunda olduğu gibi 11'e 11 iki takımla oynanır. Maçlar tüm dünyada sadece yazın oynandığı için oyuncular yanık beyazlar içinde Robert Redford tarzında arkadaşlardır. İlk bakışta burnu düşse almayacak gibi duran bu arkadaşların maç esnasındaki performansları şaşırtıcıdır. Hatırlayanlar olacaktır bir zamanlar Prenses Diana'nın tadına Pakistan ulusal takımının kaptanı da bakmıştı.

Kriket en kolay sade anlatımla topa vurup koşu yaparak sayı almaya çalışan takım ile topa vuran sporcuyu -batsman- oyun dışına çıkararak rakibine mümkün olduğu kadar az skor vermeye çalışan iki takım arasında oynanan bir oyundur. Müsabaka esnasında iki takım da hem topu atma -Bowling- hem de topu karşılama-batlling rolünü üstlenir. Kura atışı ile hangi takımın başlayacağı belirlenir. Topu atacak takımın topu atan oyuncu -Bowler- dışındaki oyuncuları sahaya yayılarak topa vuran kişiden -Batsman- gelecek topu tutarak Batsmani oyun dışına çıkarmak üzere pozisyon alırlar. Oyunda bahsettiğimiz gibi skor ve oyun dışı kalma gibi önemli iki bolum vardır.

Skor yapmanın tek yolu sahaya çıkan iki batsmanden topu karşılayanın topa vurmasından sonra iki batsman'in 10 m.'lik mesafedeki kalelerde karşılıklı koşmalarıdır. Her yer değiştirme 1 sayıdır -run-. Eğer top sahayı çevreleyen çizgilerin dışına çıkarsa hakemin-umpire- yaptığı işaretle 4 sayı direk batlling yapan takıma yazılır. Böylece batsman'lere koşmayı durdurur. Aynı şekilde top tribünlere ya da stadın dışına çıkarsa hakem yekten 6 sayıyı tabelaya işaret eder.

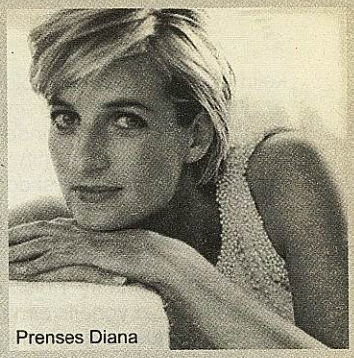

Prenses Diana

Oyun dışı kalma kuralları ise şöyledir

1-Batsman topa vurduktan sonra Bowling yapan takımın elemanları topu yere düşmeden yakalarsa topa vuran Batsman oyun dışı kalır.

2-Batsman topa vurduktan sonra Bowling yapan takımın oyuncuları top ile Batsman yetişemeden kaledeki -wicket- çubukları düşürebilirse kaleye yetişemeyen Batsman oyun dışı kalır.

Bu ikisinin dışında vücudun belirli kısmına topa bat ile vurulamadan çarpınca da Batsman oyun dışı kalır ama bu çok komplike bir mevzu olduğundan buna ayrıca girmeyelim derim ben.

iki tur kriket müsabakası vardır. Bunlardan ilki Test maçı diye adlandırılandır. Bu tür karşılaşmalar sevmeyenlere ceza olabilir çünkü tüm Batsmanler oyun dışı kalıncaya kadar sürdüğünden günler sürer (Oyun bulunduğunda sıkıntıdan patlayan lordların tercih ettiği oyun tarzıdır) Test maçları genelde hazırlık maçlarıdır kural 11 Batsmanden 10 u oyun dışı kalana kadar oyunun sürmesidir. Test maçlarında her takım iki kez Batlling yapar.

Diğer müsabaka turu ise bir gün -one day- maçlarıdır. Lig ve uluslararası karşılaşmalar bu esasa göre yapılır. Bu karşılaşmalarda esas şudur: Her takım 50 over yapar.1 overda 6 atış yapılır yani totalde 300 atış demektir. Tabi ki eğer Batsmanlerin 10 tanesi 50 over tamamlanmadan oyun dışı kalırsa o noktadan atışar durdurulur. En yüksek skoru yapan maçı alır.

Krikette bowlerlar özeldir her oyuncu bowling yapmaz her takımın 2 yada 3 bowleri vardır diğerleri batsman özelliği olan adamlardır.

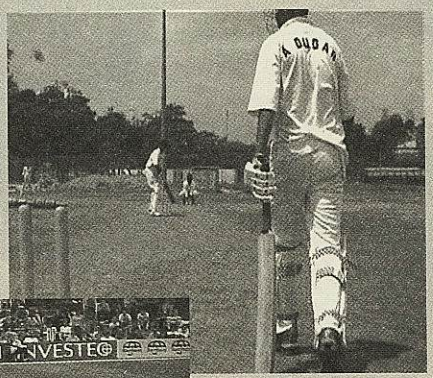

Bowlerların her oyuncu dışı bıraktıkları adam skoruna wicket denir. Ne kadar çok wicket yaparsan o kadar haysiyetli olursun önemli olan az topla çok leş almaktır tabi ki .....

iki tur bowler vardır spin bowler yani falsolu top atanlar ve fast bowler hızlı top atanlar bunlardan benim terchim spin bowlerdir. Çünkü topu sinsice atarlar top bir atışlar ve batsmanini oyun dışına doğru tayini çıkar. Fast bowler olanlar ise ben hızlı atayım da adam vuramasın psikolojisindeki adamlardır tabi denk geldi mi top aya fezaya gider o ayrı mesele.....

Son dünya kupası bu yıl Güney Afrika'da yapıldı. Finalde Hindistan'ı harcayan Avustralya şampiyon oldu. Avustralya bundan önceki dünya şampiyonluğunu da elinde tutuyordu. Avustralya açık ara dünyada bu oyunun kralı bir ülke, Hindistan, West Indies, Pakistan, bu oyunda iddialı olan diğer ülkeler. İngiltere her zamanki kendi bulduğu oyunda şamar oğlanı durumuna düşmüştür. Avustralyalı spin bowler Shane Warn bu oyunun en büyük yıldızıdır kendisi kullandığı zayıflama haplarının doping maddesi içermesi nedeni ile son dünya kupasında yer alamamıştır. Avustralya'da kırmızı Ferrari'si ile genç kızların sevgilisi bu genç kriketin Ronaldo'su konumundadır.

Eğer bu yazıyı okuyup kriket konusunda hala bir şey anlamadım diyenler varsa söyleyebileceğim tek şey var sayın okuyucular: Sen lacivertle sarı kalbimizin yıldızı şampiyon ol Fenerbahçe al bizim canımızı.

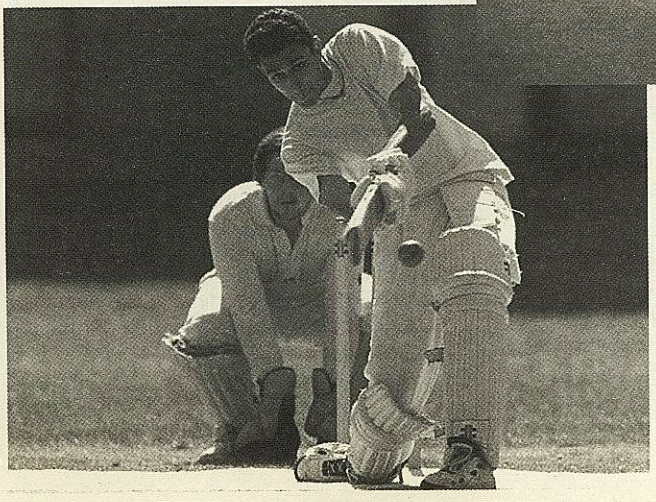

kritik

Mogwai
Happy Songs For Happy People
(*Matador*)

ayın Albümü

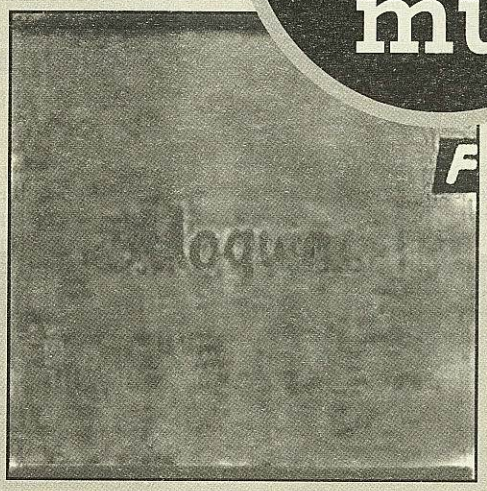

Mogwai'in Matador etiketli son albümüne ilk baktığınız anda grubun 2001'de başladığı ironik albüm isimleri(Rock Action) serüvenine devam ettiğini anlarsınız. Zira Mogwai, çıkardığı 4 albümle de mutlu insanların uzak durması gereken bir grup olduğunu gözler önüne sermişti. Eğer zaten siz bunun farkında değilseniz, muhtemelen en sevdiğiniz albüm de Guns'n'Roses-Use Your Illusion'dır.
'90lar ortasında Glasgow da bir çok Avrupa kenti gibi mutlu görünüşünün ardında Von Trier'in eski filmlerindeki gibi bir karanlığa sahip olmalıydı ki Mogwai, El Hombre Trajeado gibi gruplar ana-akımdan bir ışık yılı uzakta kayıtlar yaptılar. Mogwai'in kurulduğu yılları(1995) düşünecek olursak müzik dünyasının Brit-pop hegamonyasında olduğu yıllardı. Bu açıdan her şeyden önce çok cesur kayıtlar yaptı. '97den beri de rock müziğin sınırları konusundaki düşüncelerimizi geliştirmemizde çok büyük bir payı oldu Mogwai'in. Bu tarihlerde "post-rock" teriminin bile aklı selim birkaç adam dışında kimse tarafından zikredilmediğini belirtelim.
Young Team, Come On Die Young, Rock Action ve hatta Ten Rapid ile kendine sadık bir dinleyici kitlesi yaratan Mogwai'in son albümü Happy Songs For Happy People yaz aylarında çıkıp da içindeki şarkı isimleri şizofrenili, paranoyak, dehşetli ve tehditkar tınlayan tek albüm olsa gerek. Ayrıca en sevdiği albüm Come On Die Young olan Mogwai hayranlarını eskisi kadar tatmin etmeyecek bir albüm Happy Songs For Happy People. Diğer yandan da NME'in deyişiyle Mogwai'in şu ana kadar yaptığı en "olmuş" albüm. Mogwai her kaydıyla bu alanda saygı duyulması gereken bir grup olduğunu kanıtlıyor yine. Açılış parçası "Hunted By A Freak", "Kids Will Be Skeletons" ve "Moses" ise albümün doruk noktaları. Cebinden 10 tane Sigur Ros çıkarabilecek nitelikteki albüm ile Mogwai, 2003'te tekrar moda olan retro müzik kültürlerinden hiçbirisini kullanmadan her şeyi dışarıdan izlemeyi sürdürüyor. **8/10**
(Alkan Avcıoğlu)

Mogwai Diskografi:
1997- Young Team (*Jetset*)
1999- Come On Die Young (*Matador*)
2001- Rock Action (*Matador*)
2003- Happy Songs For Happy People (*Matador*)

1 -1.9	Kötü kavramında bir dönüm noktası
2 -2.9	Double Rod Stewart
3 - 3.9	Rod Stewart
4 - 4.9	Kötü
5 - 5.9	Vasat
6 - 6.9	İdare eder/orta
7 - 7.4	İyi
7.5 - 7.9	Yıkıl
8 - 8.9	Çok iyi/mutlaka edinmeli
9 - 9.9	Olağanüstü
10	Bunu yapan insan olamaz

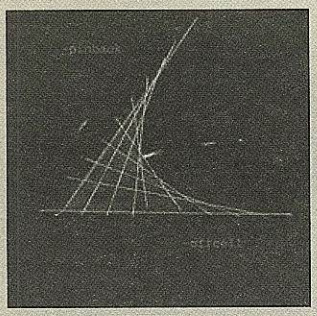

PINBACK
OFFCELL
(Absolutely)

1998'de, Sandiego'nun efsanevi grubu 3 Mile Pilot'ın dağılmasından sonra, 3MP'nin üyelerinden Amistad Burwell Smith IV, Tom Zinsor ve Thingy Heavy Vegetable adlı gruptan ayrılan Robert Crow'un kurduğu Amerika'nın (Black Heart procession'la beraber) en iyi postmodern indie pop grublarından olan Pinback'in 3. albümü **Offcell**, şimdilik 5 şarkılık bir EP olarak piyasaya sürüldü. Albümün ilk şarkısı "Microtonic Wave", Franck Black tarzında vokale sahip, kısa kısa gitar rifflerine sahip olmasına rağmen akıcı, piyanonun aralara kusursuzca serpiştirildiği Sonic Youth ve Streolab soundunun karışımı bir şarkı. "Victorious D", benim gibi bas sounduna aç müzik severlerin yüzünü güldürüyor. Şarkının delirdiği anlarda şarkı, akustik enstrümanlarla yapılabilecek en büyük gürültüyü yapan grup Violent Femmes'i aratmıyor. EP'nin üçüncü şarkısı, EP ile aynı adı taşıyor, "Offcell". Albümün en vasat şarkısı olmasına rağmen, Beta Band'i anımsatan ritim ve vokalleriyle fazladan + puan alıyor. Offcell'in en dikkat çeken şarkısı ise "B" adını taşıyor. Sabah kalktığınızda bir yerlerden duyduğunuz bir müzik bütün gün dilinize takılır ya, işte "B" de onlardan biri. Hem uyanmak için birebir hem de yeni bir favori şarkı edinmek için. "Grey Machine" adlı, albümün son şarkısı ise 11 dakikalık, piyano, gitar ve Amistad'ın kusursuz uyumunun bir sonucu, Black Heart Procession ve 3 Mile Pilot'ın birbirine girdiği bir şarkı. Hep iyi işler beceren bir gruptan da bu beklenirdi zaten. Offcell, çölde bir vaha, Fenerbahçe'nin forvetine bir çözüm gibi adeta. Bol şans! **7.8/10**
Bora Şimşek

AMERICAN ANALOG SET
PROMISE OF LOVE
(Tiger Style)

Başarılı indie-pop gruplarının ön saflarında yer alan American Analog Set'in beşinci stüdyo albümü olan **Promise of Love**, American Analog Set'in eski kayıtlarına oranla daha light klavyeler içeriyor diyebiliriz. Sonic Youth ve Notwist tonlarındaki gitarları ve düşsel vokallerini tamamlayan kimi zaman analog klavyelerin kullanımı, kulaklarımızda kalıcı etki bırakıyor. Dinlemeye başladığınız andan 40. dakikanın sonuna kadar zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyorsunuz. Albümün açılış şarkısı olan "Continuous Hit Music" klavyenin en belirgin kullanıldığı şarkı olarak dikkat çekerken, şarkının son bir dakikasında giren vokaller, müziğin insan sesiyle birleştiğinde şarkıda, kendimizden daha çok şey bulabileceğimizi kanıtlar cinsten. "Hard to Find", albümün genelinde var olan belirgin Notwist soundunun, Air'ın "Playground Love"ındaki klavyeye benzer tondaki bir klavyeyle birleştiği, minimal liriklerin memnun ettiği bir şarkı. "Come Home Baby Julie Come Home" ve "You Own Me", Promise of Love'ın duygusal yoğunluğunun maksimum olduğu kayıtlar. Albümün adını taşıyan "Promise of Love", 2 dakikada verilmiş bir sözün tutarlılığını ölçüyor. "Fool Around"da artık kendimizi iyice Notwist dinliyormuş gibi hissediyoruz. Tek fark Anrew Kenny'nin vokali. Albümün son şarkısı ise bateristlere atıfta bulunuyor gibi. "Modern Drummer" adındaki bu şarkıda, modern bir bateristin sakin yaratılışlı olması gerektiği, şarkıda kullanılmayan tek aletin "baget" olmasıyla pekiştiriliyor. Kısacası Promise of Love albümü, aynı **Offcell** gibi, tek celsede dinlenebilecek ve müzikalitenin üst seviyelerde dolaştığı bir albüm. **8.5/10**
Bora Şimşek

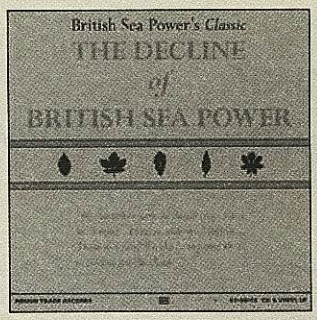

British Sea Power
The Decline of British Sea Power
(Rough Trade)

2000lerde ortaya çıkan "dinlenmesi gereken iyi gruplar" kervanına bir tanesi daha eklenmiş bulunmakta. Interpol'un alt gruplarından biri olan Brightonlı dörtlü, albüm kapağına "British Sea Power'ın *klasiği*" yazacak kadar iddialı. Bu tip söylemler için pek erken olduğunu düşünsem de, Fear of Drowning, The Spirit of St. Louis ve The Lonely gibi şarkılar daha açık görüşlü olmak için çok iyi nedenler. Peki ellerinde başka ne güvenceler var? Jarvis Cocker başta olmak üzere İngiltere'nin en iyi yeni grubu damgasını taşımaları ve kritiklerin yere göğe koyamamaları. Bunu tamamlayan etkenler ise ritmik gitarlar, deniz esintisi, soyadlarının bir giz olması, enerjik bateri vuruşları ve Bowie-vari vokaller.
Bu noktada diyebilirim ki, Paul Banks'in gömleğine British Sea Power arması takıp dolaşmasından çok daha fazla destek ve ilgi gerekmekte. **7.4/10**
(Beren Özel)

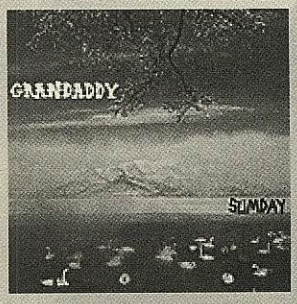

GRANDADDY
Sumday

Indie grupların sayılamaz noktaya ulaştığı şu dönemlerde böyle nitelendirilen bir grup için öne çıkabilmek hayli zor. Ama Grandaddy bunu başarmış ve 4. albümleriyle tekrar dikkatleri toplamayı başarmış. Yerinde kullanılan sitizayzırlar, albüm boyunca sürekliliğini koruyan akustik gitarlar ve Neil Tennant (Pet Shop Boys) tarzı vokalin hakimiyeti, albümün ilk göze çarpan noktaları. *The Software Slump*'taki pesimist hava yerini daha tecrübe dolu bir konuma getirmi°. OK Computervari indie soundunu hala korunması bu gelişmenin bariz olmasını sağlıyor. Dikkatleri çeken diğer bir özellik ise *Sumday*, Grandaddy için deneysel bir çalışmanın ürünü. Bundan dolayı yavaş yavaş kendilerini ön plana çıkarmayı başarıyorlar. Albüm kesinlikle edinilmeli. Özellikle kar°ımızda yeni bir Grandaddy varken... **7,5/10** Devin Aylin Komar

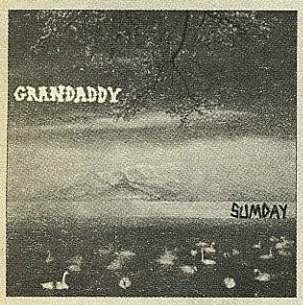

Grandaddy
Sumday
V2

California, Modesto. Hiçliğin ortasında yapayalnız. Ne büyük bir metropol, ne de küçük bir balıkçı kasabası. Grandaddy, 1992'de Jason Lytle'nin liderliğinde benliklerini ve melankolik masumiyetlerini açıklayan bu şehirde kuruldu. Progressive lo-fi yaklaşımları, distorsiyon etrafında bağımlılığa eğilimli klavyeler, çarpıcı ve gerçekdışı sythleri, neo-psychedelic olarak adlandırılabilecek müzikal yaklaşımları ile gönüllerde taht kuran Grandaddy özellikle bir önceki albümleri "The Software Slump" sayesinde geniş kitleler tarafından tanınmıştı. Mutluluk ve üzüntünün ötesinde sorgulamalar yapan son albümleri Sumday, önceki albümlerine göre biraz daha dışa dönük olarak nitelendirilebilir. Pop öğelerinin daha fazla öne çıktığı albümde şarkıların iniş çıkış aralıkları daraltılmış. Fazla yormayan ve germeyen bir atmosferde eskilere oranla daha kolay dinlenen albümle Grandaddy yine ıskalamamış. Yayınlandığı mevsimle bir hayli uyuşan bu çalışmayı kesinlikle kaçırmamanızı öneririm.
(8/10)
Alper Bahçekapılı

Streophonics
You Gotta Go There To Come Back
V2

Streophonics'in dördüncü stüdyo albümü "You Gotta Go There To Come Back" (Geri dönmek için oraya gitmelisin" bir kaç hafta önce V2 logosu altında yayınlandı. V2'nun anlaşma yaptığı ilk gruplardan olan Streophonics, 1997 çıkışlı debutu Word Gets Around ve sonraki albümleri ile ticari anlamda başarıyı yakaladı belki ama sanatsal anlamda kayda değer birşey yaptıklarını söylemek oldukça güç. Bir yığın Brit-Pop grubu için de geçerli olduğu gibi onlarda yıllar içinde hiç değişmediler. Adanın etrafındaki suların gelgit münasebeti ile gece vakti elli yüz metre kadar çekilip bir süre sonra aynı şekilde geri dönmesi gibi, onlarda aynı albümlerle aynı formüllerle geri döndüler. "You Gotta Go There To Come Back"te da daha birinci şarkıda "yok kalsın ben bir yere gitmeyeyim, iyi böyle" diyorsunuz. Nereye gittiğine ve neden gittiğine önem vermeyip daha başından geri dönmeyi düşünen bu gruba ve Robbie Williams ile Gavin Rosdale'in arasında sıkışıp alan frontman Kelly Jones'a acil şifalar diliyorum.
(3/10)
Alper Bahçekapılı

Tozlanmayan Albümler

No.9
THE GLOVE
BLUE SUNSHINE
1983

Robert Smith'in müzikal hayatının o sesi gibi dalgalı çizgisinde garip bir noktaya tekabül eder **Blue Sunshine**'*ın* ortaya çıkışı. Sene 1983, Robert *pornografik* buhranlardan ya çıkmış ya çıkmamış, kimyasallarla münasebeti hala hatırı sayılır ölçüde sağlam. Halihazırdaki The Cure kadrosundan ve **Seventeen Seconds- Faith- Pornography** gibi Kafka karanlığındaki albümlerden sonra kendisine yüklenen "gotik prens" imajından gına gelmiş bir Robert var karşımızda. Daha **Disintegration**'lara yolumuz uzun.
İşte bu karmaşık dönemde Robert Smith'in halet-i ruhiyesinin kaosa yatkın doğasının tezahürü niteliğinde bir albüm Blue Sunshine. Söz konusu kaotik durum, Siouxsie and The Banshees basçısı Steve Severin'le ortak proje mahiyetindeki The Glove'un bu biricik albümünde kendisini albüm kapağından şarkılar arasındaki geçişlere kadar her yerde gösteriyor. Kapakta son derece "cool" bir Robert'ı ve Steve'i bir dolu pop kültür ikonuyla birlikte mavi bir zemin üzerinde hipnotik bir helezon tarafından aşağılara doğru sürüklenirken görüyoruz. Ne var ki bu keşmekeş asla Einstürzende Neubautenvari "çotank" efektleriyle bezeli bir yapı-bozumculuğa ulaşacak kadar ileri gitmiyor, hani neredeyse kaostaki düzen söz konusu olan: Leonard Cohen'imsi taverna orgu melodileriyle Marakeş'teki bir yılan oynatıcısının kavalından çıkan ezgilerin artık elektronik müzikten alışık olduğumuz gibi üst üste değil de, yan yana konumlandırılması.
Vokallerin çoğu Landrey'e ait; Siouxie Sioux'dan aşina olduğumuz akışkanlık bu hanımefendinin sesinde de mevcut. Robert da birkaç şarkıda vokaliyle arz- ı endam etmekte.
Orjilerden ve aynaya rujla yazılmış elvedalardan üzerimize yağan yeşil şehirlere kadar bir çok şık şeyden söz açan şarkı sözlerinin de hepsi kendisine ait. Hele bir "Mouth to Mouth" var ki, dinlemeden geçilmemeli.
Albümün adının LSD'ye göndermede bulunduğu konusunda savlar mevcut, hatta belki bir adım daha ileri giderek albümün sentetik dokusu da bu kimyasallığa atfedilebilir belki, ama The Beatles'ın "Lucy in the Sky with Diamonds"ı konusunda üretilen teorileri de akıldan çıkarmamakta fayda var. Pop müziğin beslendiği sayısız kaynak var ne de olsa. Blue Sunshine, kaotik, estetik, sentetik, otantik bir albüm.
(Selin Ever)

Albüm: Blue Sunshine
Grup: The Glove
Prodüktör: Severin/Smith/ Merlin Griffiths
Tarih: 1983
Plak Şirketi: Polydor

İngiltere Indie Singles

1) IGNITION REMIX - R KELLY (JIVE9
2) FAST FOOD SONG - FAST FOOD ROCKERS (BETTER THE DEVIL)
3) FOREVER MORE - MOLOKO (ECHO9
4) GROWING ON ME - DARKNESS (MUST DESTROY)
5) THE NIGHT - SCOOTER (SHEFFIELD TUNES)
6) JOGI/BEWARE OF THE BOYS - PANJABI MC FT JAY-Z (DHARMA)
7) BECAUSE YOU - COSMIC ROUGH RIDERS (MEASURED)
8) HOW DID YOU KNOW - KURTIS MANTRONIK PTS CHAMONIX (SOUTHERN FRIED)
9) ROCK YOUR BODY - JUSTIN TIMBERLAKE (JIVE)
10) GAY BAR - ELECTRIC SIX (XL)

İngiltere Dans Singles

1) FOREVER MORE - MOLOKO (ECHO)
2) CIRCUS/ULTIMATE - KRUST & DIE PTS I KAMANCHI (FULL CYCLE)
3) TWIST 'EM OUT - DILLINJA FT SKIBADEE (TROUBLE ON VINYL)
4) DROWSY WITH HOPE - SHAKEDOWN (DEFECTED)
5) HOW DID YOU KNOW - KURTIS MANTRONIK PTS CHAMONIX (SOUTHERN FRIED)
6) ROCK YOUR BODY - JUSTIN TIMBERLAKE (JIVE9
7) BAILA - DJ CHUS (DEFECTED9
8) BLENDS - VOL 3 - DJ KURUPT (AV8)
9) THIS IS YOUR NIGHT - ANOTHERSIDE (J-DID/V2)
10)DON'T WANNA LOSE THIS FEELING DANNII MINOGUE (LONDON)

İngiltere Box Office

1) 2 FAST 2 FURIOUS
2) THE MATRIX RELOADED
3) IDENTITY
4) ANGER MANAGEMENT
5) DUMB AND DUMBERER: WHEN HARRY MET LLOYD
6) BASIC
7) CHALTE CHALTE
8) BRINGING DOWN THE HOUSE
9) KANGAROO JACK
10) IGBY GOES DOWN

Okurlar Ne Dinliyor?

En çok hangi albümü dinlediğinizi bize mail atın, listeyi siz belirleyin.
lullmail@yahoo.com

1)RADIOHEAD - HAIL TO THE THIEF (EMI)
2)WHITE STRIPES - ELEPHANT (V2)
3)WHITE STRIPES - WHITE BLOOD CELLS (SYMPATHY FOR T)
4)COLDPLAY - A RUSH OF BLOOD TO THE HEAD (CAPITOL)
5)THE CURE - SEVENTEEN SECONDS (ELEKTRA)

Her eve lazım 3 şarkı

1) LALIPUNA - LEFT HANDED
2) PINBACK - B
3) EELS - CANCER FOR THE CURE

İngiltere Indie Albüm

1) YOU GOTTA GO THERE TO COME BACK STEREOPHONICS (V2)
2) JUSTIFIED - JUSTIN TIMBERLAKE (JIVE)
3) ELEPHANT - WHITE STRIPES (XL)
4) MELODY AM - ROYKSOPP (WALL OF SOUND)
5) CHOCOLATE FACTORY - R KELLY (JIVE)
6) SONGBIRD - EVA CASSIDY (BLIX STREET/HOT)
7) THE CHRONIC - DR DRE (DEATH ROW)
8) STATUES - MOLOKO (ECHO)
9) GUESS WHO'S BACK - 50 CENT (FULL CLIP)
10) ABOUT TIME - STEVE WINWOOD (SANCTUARY)

Lullapalooza

1) BALLBOY - CLUB ANTHEMS (MANIFESTO)
2) FOURTET - ROUNDS (DOMINO)
3) THE RAPTURE - ECHOES (STRUMMER)
4) REWORK - FALL RIGHT NOW (PLAYHOUSE)
5) RON SEXSMITH - WHEREABOUTS (INTERSCOPE)
6) LADYTRON - LIGHT & MAGIC (EMPEROR NORTON)
7) RADIOHEAD - HAIL TO THE THIEF (EMI)
8) THE SMITHS - QUEEN IS DEAD (SIRE)
9) LADYTRON - 604 (EMPEROR NORTON)
10)HERRMANN UND KLEINE - OUR NOISE (MORR)

Haybeden Kaybeden Top 5

Derginizin haybeden kaybedeni Murat Bey bu ay stüdyo yıktı, inegölizm konferansları verdi ve yine çok üzüldü.Arada bir kaç şarkı dinlemeyi de ihmal etmedi.

1-SONGS: OHIA - CAPTAIN BADASS
2-TOM MCRAE - A DAY LIKE TODAY
3-Ms. JOHN SODA - UNSLEEPING
4-SALOON - MAKE IT SOFT
5-ARAB STRAP -I STILL MISS YOU

trip / Kadıköy

1- Rework - You're So Just Just
2- Shed 7 - Why Can't I Be You?
3- Ladytron - He Took Her To A Movie
4- Blur - Out Of Time

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

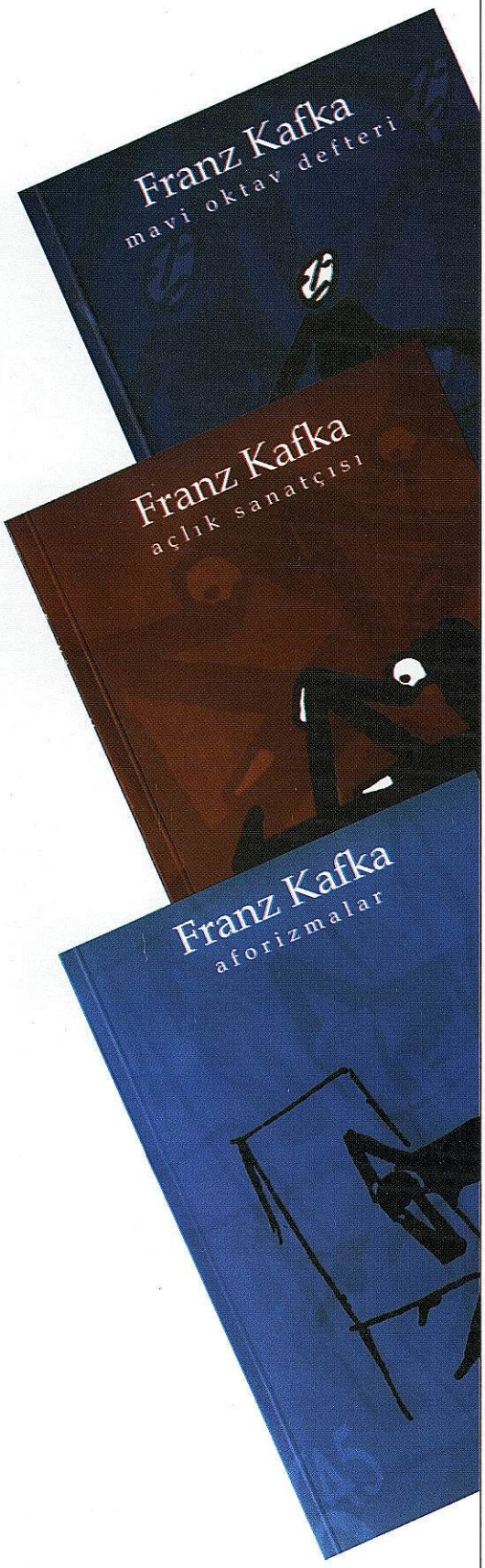

SERİ K.

645

tel : 0216 330 86 38 fax : 0216 330 28 24 www.altikirkbes.com

müziklerin efendisi

Lull

temmuz-ağustos 2003 2.950.000. TL
sayı 13

Herkese Tarkan'in Son Albümü Bubu Hediye

- Kadınları Tahrik Etmenin 10 Yolu
- Michael Bolton Geri Döndü
- Test: "Acaba Sizden Hoşlanıyor Mu?"
- BBG Evinden son dedikodular

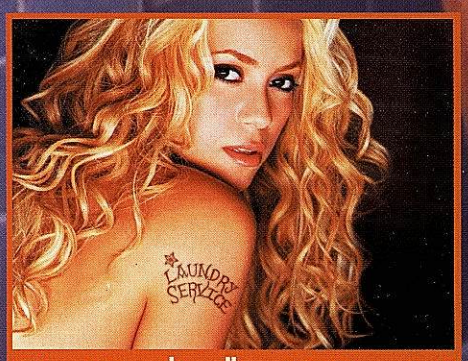

Shakira İle Özel Röportaj

Jennifer Lopez'in seks sırları